PETROZSÉNYI NAGY PÁL

ALLAH AKBAR!

Kecskemét, 2020

ISBN 978-615-00-7387-3

TARTALOMJEGYZÉK

ALLAH AKBAR! 3
PILLANATKÉPEK 9
KÖZMONDÁSOK 15
ELTŰNTEM 19
A BÉKE SZIGETE 23
HALLOWEEN 31
PECÁSOK 38
AZ ÖREG 43
ÓRÁK 48
HIHETETLEN? 55
PILLANGÓ 59
BANDI BÁCSI 68
KÉT TÍZES TÖRIBŐL 74
ÍGY KELL EZT CSINÁLNI 78
SZÁMADÁS 88
NŐT ATAJOT! 98
JANCSI 114
DISZNÓS MATYI 122
SZERELEM 128
DUO POLITEO 133
GOMBÓC 147
NICHT VOR DEM KIND! 163
JÓ UTAT, ŐRMESTER ELVTÁRS! 169
CSINGILINGI 184
BETEGEN 190
SEGÍTS MAGADON... 194

ALLAH AKBAR!

Mára napos időt ígért a meteorológiai szolgálat, márpedig amit a szolgálat előre jelez, az szerény véleményem szerint általában be is következik. Mint a derűre ború, a borúra derű példának okáért. Úgy bizony, végre mi, magyarok is megtanultunk jósolni, plusz tisztán látni, ítélni. Lásd a határzár, nemzeti identitás, keresztény szellemiség stb. körül zajló vitákat, melyben mindvégig sikerült a józanság és humanitás talaján maradnunk. Legalábbis én így érzem. Azért ez sem semmi, nem igaz, főleg, ha utána mások is utánoznak bennünket, és... nos, igen, az vesse rám az első követ, akinek a szíve ilyenkor sem kezd el gyorsabban dobogni, annál is inkább, mert mindeddig mi utánoztunk másokat. Ezúttal fordult a kocka, és úgy tűnik... Kimondjam? Kimondom, mert ez is az igazsághoz tartozik: ezúttal mintha mi lennénk az etalon. Most meglepődtek? Én is, bár ha jobban belegondolom, nincs is ebben semmi meglepő, miután olyan államban élhetek, ahol dübörög a gazdaság, az emberek egyenes gerinccel sétálnak, és akár egy millió melós is talál munkát magának. Beleértve a muzulmán menekülteket, akik Berlin, London – Stockholm helyett inkább nekünk szavaztak bizalmat. És ez, ugye, megint csak elárul valamit.

Bús koldusok Magyarországa,
Ma se hitünk, se kenyerünk.
Holnap már minden a mienk lesz,
Hogyha akarunk, ha merünk.

Írta Ady a Magyar jakobinus dala című versében. Az első két sor törölve. Azok az idők, bármennyire is szkeptikusok is egyesek, szerencsére elmúltak. Hogy mi következik mindebből? Tök egyszerű! Ami például az utánzást illeti, mégiscsak Darwinnak van igaza, aki szerint mindnyájan a majmoktól származunk.

Szóval szép időnk lesz. Akkor nyomás sétálni! Nyugdíjas vagyok, ráérek, egyébiránt a háziorvosom is ajánlja. Na, nem szervi okok: cukor-, vérnyomás- stb. problémák miatt. Nem is lenne hiteles, miután a magyar egészségügy is összeszedte magát azzal, hogy kezdenek hazaszivárogni a külföldre csábult nővérek, orvosok. Hogy mi bírta őket erre? No, comment. Nézzük inkább az eredményt: kevesebb beteg, korszerűbb technika, nem kell annyit várakozni... Ha ez nem siker, akkor mi? Képzeljék, nemrég még bicegve tipegtem a mosdóba, ma szinte száguldok, ha rám jön a pisilés. Nincs is nekem az égvilágon semmi bajom sem, jóllehet 65 éves is elmúltam. Úgy látok, mint a sas, szívem vas, agyam briliáns, és hogy ne forogjon hiába, nekifogtam angolul tanulni. Az már csak hab a tortán, hogy naponta lezavarok két mérföldet. Hogy mi szükség van ezek után mégis arra a kis sétára? Nem lenne elegendő egy két km-es kocogás? A doki szerint nem. Kétségtelen, hogy a dzsogging meg a séta egy-

aránt erősíti az izmokat, oldja a feszültséget, javítja a vérkeringést és a többi, és a többi. De mit látunk futás közben a világból? Körülbelül annyit, amennyit egy sebesvonatból kinézve láthatunk. Vagyis nem sokat, míg gyaloglás közben a legapróbb részlet is megfigyelhető, sőt, akár interakcióba is léphetünk. Röviden és velősen: gyalogolni jó, hölgyeim és uraim. Végül is mit csinálhat otthon egy nyugdíjas? Tötyög jobbra, tötyög balra, esetleg kertészkedik, vagy csak ül, ül, és meditál. Leginkább a múlton, betegségeken és halálon – léptem ki a kapun ruganyosan egy kellemes őszi reggelen. Egyenesen egy kígyókkal tetovált tinibe, aki pechemre épp akkor tekert el a házunk előtt.

– Az angyalát az elbambult szememnek – tapogattam meg az oldalam –, már megint nem figyeltem másokra! Jól van? – sántikáltam a fiatalúrhoz.

– Azt hiszem – tapogatta meg magát –, illetve kettétört a szemfogam.

– Ó, de sajnálom, kérem, bocsásson meg nekem!

– Nem történt semmi, bárkivel megeshet. Inkább én kérek bocsánatot magától.

– Dehogyis, én kérek. Képzelem, hogy fájhat ez most magának – buggyant ki egy könny a szememből.

– Nem fáj, csak ronda – méregette magát egy zsebtükörben a szépfiú. – Remélem, az állkapcsom még a helyén van. Ej, hallgasson már, kérem, ne sírjon. Nem bírom nézni, ha egy öregember nyöszörög.

– Öregember a szépapád! Bocsánat a hangnemért.

– Semmi gond, csak tudja, ilyenkor mindig szegény tata jut az eszembe.

Alig mondta ki, az ő könnye is eleredt, így itattuk az egereket egymásra borulva.

– Ecce homo![1] – tipegett el fejcsóválva mellettünk egy fekete reverendás tisztelendő.

Hogy mit gondolhatott rólunk, nem tudom, azt sem, hogy mit akart azzal az iccével. Egyébként sem érdekes. Ez itt a V4-ek egyik legdemokratikusabb országa, ahol mindenki szabadon és félelem nélkül beszélhet. Legyen az komcsi, iszlámhívő vagy akár egy spicces atya is.

Az atya után egy öt év körüli kislány állt meg előttünk.

– Anyuka, ki ez a két bácsi, és miért sírnak annyira?

– Biztosan hajléktalanok, és éhesek. Nesze ez a pár forint, add oda nekik, Évikém!

Mit mondjak, fejlődünk, fejlődünk. Százat teszek egy ellen, hogy úgy tíz, húsz évvel ezelőtt ugyanez az anyuka szó nélkül elment volna mellettünk, mi több, rendőrt hív, amiért ilyen destruktív módon hívjuk fel magunkra a figyelmet.

– Jöjjön velem, szeretném jóvátenni a hibámat – fordultam ezután a kígyóbőrű klapechoz. – Van itt a közelben egy fogorvos. Szemet szemért, fogat fogért – kacsintottam rá nyájasan, mire úgy meghökkent, hogy azonnal felpattant a bicajra, és úgy eltűnt, mint a Balmoral cirkáló.

Hát ebbe meg mi ütött! Néha olyan furcsa ez a mai fiatalság. Tovább ballagtam. Egy tágas téren, szemközt az önkormányzattal kisebb népcsoportosulásra lettem figyelmes. Kíváncsian sétáltam közelebb.

– Le az Európai Bizottsággal! Új bizottsági elnököt és parlamentet akarunk! – kiáltozták összevissza a tömegben.

[1] Íme, az ember! (Pilátus)

Aha, tüntetés, utcai fórum vagy ilyesmi! Na ja, ez a demokrácia, az igazi, alulról építkező kritika. Nézzük, ezúttal kik és miért tüntetnek!

– Magyarország nem kér többet Brüsszelből!

– Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! – emelte fel kezét az emelvényen ágáló nyakkendős alpolgármester. – Megengedik, hogy folytassam? Köszönöm. Közismert tény, miszerint Magyarország önrendelkezési joggal rendelkező, saját útját járó köztársaság, ezért mi sem természetesebb, hogy semmiféle idegen érdeknek nem rendeljük alá az országot. Első a haza, utána következik Európa, a menekültügy és hasonlók. Ezt, remélem, Európa vezető urai is belátják, és úgy próbálnak kezelni, hogy a kecske is jóllakjék, és a káposzta is megmaradjon. Elismerem, nem könnyű feladat, de mi már eredetileg is ezzel a feltétellel csatlakoztunk az EU-hoz, és ha ez nem megy, hát, istenem, meg kell reformálni az Uniót.

– Éljen a magyar kormány. Migránsokkal tele van a hócipőnk!

– Jut eszembe: migráns szindróma! Némelyek talán azt hiszik, mi több, el is híresztelik szerteszét a világban, hogy a magyarok a legbürokratikusabb határőrök. Mindenki mindenkitől iratot kér, miközben mi a migránsok legelemibb szükségleteit sem fedezzük.

– Rágalom! – zúgott a sokaság.

– Természetesen rágalom, és kikérjük magunknak, hogy olyasmiért vonjanak felelősségre bennünket, amit nekik is kötelességük volna megtenni. Csakhogy nem teszik, ezért jutott oda Európa, ahova most jutott. Kollega, legyen szíves ezt is a memorandumba foglalni!

– Már megtettem – bólogatott az emelvény szélén ülő ugyancsak nyakkendős hivatalnok.

– Helyes. Hadd tudják meg odaát Brüsszelben, hogy ha a történelem folyamán megmentettük Bécset a töröktől, most az arab világtól is megmentjük, és nem csak Bécset, egész Európát, csak hagyjanak minket dolgozni.

Taps, mely csakhamar átcsapott a himnuszba:

Isten áld meg a' Magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart.

– Mi megtesszük a kötelességünket, de ennek útja, higgyenek egyszer már nekünk is, nem a migránsok kvóta szerinti elhelyezése – folytatta a szónok patetikusan. – Ez, kérem, csak amolyan tüneti kezelés. Egy bajt nem exportálni kell, hanem ott kezelni, ahol létrejött. Ez nekünk is jobb, meg nekik is. Vagy tud valaki ennél jobb megoldást?

– Én tudok – totyogott elő egy harcsabajszú bácsika.

– Maga? – nézett nagyot az alpolgármester. – Remek! Megkérdezhetem, mivel foglalkozott, amikor még dolgozott?

– Őriztem a mezőt, kérem tisztelettel.

– Vagyis mezőőr. Taps nincs? Tapsoljuk már meg ezt a derék úriembert!

Újabb taps.

– És most halljuk a megoldást!

– Egyszerű. Írják ki a drótkerítésre jó nagy betűkkel, hogy tilos a bemenet. Ha valaki mégis nekimenne a drótoknak, azt le kell lőni, és pötty. Ezután, meglátják, még egy egér sem mer átsurranni a határon.

Hirtelen olyan csend lett az agorán, hogy még a szúnyogok zúgását is meg lehetett volna hallani, ha a kullancsokkal, parlagfűvel együtt ezeket is ki nem irtottuk volna a városból.

– Ezt komolyan gondolja?

– Nem, csak vicceltem. Azért megkérhetem a tisztelt önkormányzatot, járjon el azok ellen líbiaiak ellen, akik bántalmazták a kutyámat?

– Nekem meg ellopták a kakasom – siránkozott cérnahangon egy nénike.

– Ejnye, csak nem. Van még valakinek hasonló panasza?

– Vau-vau, kukurikúúú! – hangzott fel valahonnan tömegből.

Általános derültség.

– Nyugodjanak meg, eljárunk, föltéve, hogy maguk is eljárnak nekünk valamit – derült fel az alpolgármester arca is.

– Mi? – hökkent meg a bácsika. – Mire tetszik gondolni?

– Ismeri a kállai kettőst?

– Naná, hogy ismerem! – esett le a tantusz az öregnél, megpödörte bajszát, és körbejárta a nénikét.

Közben előkerült egy felnyírt hajú macsó is valami kütyüvel, megnyomott egy gombot, s már lehetett is csörögni.

– Szabad? – hajolt meg mezőőr a nő előtt, aki nem is kérette magát sokáig.

– Éljen az ifjú pár!

– Állj! – kiáltott hirtelen az alpolgármester a mikrofonba. – Köszönjük a táncot. Nagyon élveztük. Kollega, kérem, intézkedjen a panaszosok ügyében, és utaljon ki nekik egy-egy Erzsébet-utalványt. Remélem, most mindenki a saját szemével láthatta – nézett szembe a ráirányuló kamerákkal –, hogyan „radikalizálódnak” a nyugdíjasok mifelénk.

Meg kell adni, egész hangulatos népgyűlés: kulturált párbeszéd, zéró erőszak. Csak azt a radikalizálódó nyugdíjassal kapcsolatos célzást nem értem – álltam tovább egy placcal. Este kissé fáradtan, de megelégedetten tértem nyugovóra.

Másnap kezdődött minden elölről. Meghallgattam az időjárási jelentést, azzal nyomás sétálni! Alig léptem ki a kapunkon, egy szénfekete bőrű líbiai robbant belém a bicaján.

– Segítség, gyilkos! Ki akarnak nyírni, testvérek!

A járókelők, valamennyi líbiai, egy része a kerékpároshoz, más része hozzám csörtetett.

– Fogjátok le, és vigyük a kádihoz![2]. Gyilkossági kísérlettel vádolom.

– De kérem, csak véletlen volt. Különben is nem én, hanem ő rohant belém, esküszöm.

– Ki látta? – bicegett hozzám a líbiai.

– Maguk látták? – fordultam a járókelőkhöz.

– Láttuk, te voltál – válaszolta az egyik gonoszul.

Feladtam. Ha ezek mind ellenem vallanak, nincsen olyan kádi, mely az én javamra döntene. Már láttam is magam fej nélkül, véresen, amikor a sértet alkut ajánlott.

[2] Muszlim bíró.

– Ez vért kíván, hacsak meg nem egyezünk. Legyünk könyörületesek egymáshoz, áll a Koránban, és én szerencsédre az vagyok, ezért nem viszlek a kádihoz, de cserében most azonnal kifizeted a káromat.

– Kifizetem, ha nem is azonnal. Mennyit kérsz?

– 50 dollárt a bicajért és 100-at a fogamért, merthogy kitörted a szemfogam.

– Az sok, nagyon sok pénz. Annyim nincs, nézd meg a tárcámat, ha nem hiszed!

Megnézte, kiforgatta, üres volt, ugyanis ma kivételesen egy garast sem vittem magammal.

– Sóher kafir[3]. Add ide a karórád meg a mobilod! Shukraan, köszönöm! Aztán máskor vigyázz jobban, amikor kilépsz az utcára.

– Igyekszem.

– És ha valaki könyörületes veled, köszönd meg, vénember!

– Köszönöm.

– Nem így, borulj a földre és mondd: Allah akbar!

– Allah akbar! – borultam földre, nehogy bosszúból az én szemfogam is kiverje.

– Szálem alejkum![4]

Már nem sok kedvem maradt sétálni, de ha már elindultam, azért csak megteszek legalább egy kört a városban. Az önkormányzat elé érve nagyobb csoportba botlottam. Ejha, megint egy népgyűlés! Csakhogy ezúttal muszlim katonák vették körbe a fölhevült, izgatottan ágáló tömeget megvédve ezzel az ellentüntető „móroktól”.

– Almawt lilmsihiiyn![5]

Ez meg mi az ördögöt jelenthet?

– Vesszen az Eurázsiai Muszlim Unió! Keresztény államot és parlamentet akarunk! – mennydörögték vissza a magyarok.

– Úgy van, én is – erősítette meg az alpolgármester, ha ugyan az volt még. – De legális úton, erőszak nélkül, ahogy az egy volt Európai Unió-s polgárhoz illik, uraim.

– Megengedik? – kapaszkodott az emelvényre egy nyakkendős úriember.

Nini, az írnok! Hát már nem kollegák?

– Legális úton, ha lehet, de mit csináljunk, ha nem lehet? – lépett a mikrofon elé komoran. – Csak beszélünk, beszélünk, és marad minden a régiben: a Budai váron az iszlám zászló, templomok helyet mecsetek, az Unió hivatalos nyelve az arab nyelv... Meddig tűrjük ezt, testvérek?

– Nem tűrjük. Dobjuk ki a muzulmánokat az önkormányzatokból – sipította egy fejkendős anyóka.

– Nono, lassabban a testtel, ha kérhetném! – csitítgatta az alpolgármester. – Ne essünk kétszer ugyanabba a hibába azzal, hogy nem az eszünket használjuk, és pillanatnyi előnyökért feláldozzuk városunk jövőjét.

---

[3] Hitetlen. (arab)

[4] Béke veletek! (arab)

[5] Halál a kereszténynyekre! (arab)

– Tessék? – méltatlankodott az exírnok.

– Jó, korrigálok: nem személyesen mi, de ez már tök mindegy. Benne vagyunk a sza..., pácban, ez tény. Ám ettől még kimászhatnánk belőle.

– Ki, de hogy?

– Körülbelül így – szaporázott elő ekkor a „radikalizálódott” bácsika puskával a kezében, és célba vette a merev arccal őrködő muszlinokat.

A folytatást mellőzöm, annál is inkább, mert semmi sem igaz az egészből, magyarán az egész csak eszement álom volt.

Vagy mégsem olyan eszement? Mindenesetre holnaptól elkezdek arabul tanulni.

PILLANATKÉPEK

Barabás mindene volt a gépkocsi. Évek óta spórolt rá, s amikor megvette, a hetedik mennyországban érezte magát. Két hétig, ugyanis két hét múlva ellopták. Ezt traumaként fogta fel, s miután amúgy sem volt valami báránytermészet, pillanatig sem rejtette véka alá a haragját.

– Átkozott migránsok, kerüljenek csak egyszer a kezembe! – fenyegetődzött úton útfélen.

– Nyugodj már bele, nem te vagy az első és utolsó, akinek megfújták a kocsiját – unta el Barabás hőzöngését egy idő után a felesége. – Inkább azért imádkozz, hogy a rendőrség rábukkanjon a tolvajra.

– Egy francot bukkan rá. Kisebb gondjuk is nagyobb annál, mint hogy ilyen piti ügyekkel zavartassák magukat. De ha ők nem teszik meg, megteszem én, és vagy visszaszerzem a Skodámat, vagy agyonverek egy muszlimot.

– Nanana, még a végén elhiszem. Mégis miből gondolod, hogy muszlimok a tettesek?

– Hát nem láttad, milyen szemeket meresztettek a Skodámra, ahogy jönnek-mennek az utcákon folyton azt lesve, hol, kit lehetne megerőszakolni, meglopni?

– Sajnos. Mióta nálunk is befogadó központ létesült, már ki sem merünk menni az utcára.

– Te lehet, azért én még nem tartok itt – bokszolt a levegőbe a jókötésű Barabás. – A mi polgármesterünknek is csak a szája jár. Folyton arról papol, hogy lezáratja a központot, és azonnal kitoloncoltat mindenkit, aki nem tartja tiszteletben Magyarország törvényeit, normáit. Egy fenéket toloncoltat, és a táborból is úgy sétálnak ki meg be a migránsok, mint a hasmarsosok a vécére. Így van, vagy nem így van?

– Így, de hát mit tehetünk mi ez ellen? – sóhajtott fel az asszony komoran. – Legyünk realisták: ez van, le kell nyelnünk a békát, mint ahogy az önkormányzat is lenyeli, ha leszólnak neki felülről. De majd csak ennek is vége szakad egy szép napon.

– Hogyne, csak az nem mindegy, hány év múlva, és a java még hátra van. Akkor lesz itt igazi haddelhadd, amikor a niggerek árasztják el az Európai Uniót, mert azokból aztán annyi van, mint csillag az égen, fene az anyjukba. A kormány pedig csak beszél, beszél, és legjobb esetben építgeti a vasfüggönyt.

– Ez is több a semminél, főleg, hogy mások még ezt is kihagyják. Vagy te tudsz ennél jobbat, apuci?

– Tudok – fogta halkabbra a hangját Barabás, mintha attól félne, hogy a falnak is füle van.

– Ne te ne! – kacsintott a jó asszony. – Nekem is elmondod, vagy hétpecsétes titok... egyelőre?

– Látom, nem veszel komolyan. Elismerem, hogy szoktam néha nagyokat mondani, és viccelek is időnként. Kivéve most, mert most nem mókázom.

– Pedig jobb lenne, ha elfelejtenéd az egészet. Halljuk hát, mit sütöttél ki újabban? Remélem, nem akarsz belépni valamilyen antiterrorista osztagba.

– Nem, vagyis... Majd elválik, mit, hogyan csinálok. Nem is nyugszom meg addig, míg...

– Vissza nem szerzed a Skodádat.

– Például, a többit meg nem kötöm az orrodra. Ez férfi dolog, anyuci.

Joó Jancsi álmatlanul forgolódott az ágyában. A szobában még most éjjel, nyitott ablak mellett is 28 fok meleg volt, ő viszont meglehetősen túlsúlyos, így duplán szenvedett a hőségtől. Szegény afrikaiak! Vajon ők hogy bírják, főként, ha itt-ott még vizük sincs? Szerencsére itt még csordogál, de hogy meddig, bele sem mer gondolni. Már most feje tetejére állnak az évszakok. Januárban meleg van, májusban havazik, nyáron meg fejbe kólint a jégeső – tekintett békésen hortyogó nejére. Bezzeg neki meg sem kottyan ez a 28 Celsius-fok, és bizonyára ma is egyhuzamban durmol reggelig. Hirtelen gyanús zajra lett figyelmes. Mintha a kertben mozogna valami macskaféle, tudniillik ezek kifejezetten az ő kertjében szoktak randizni. De idejárnak a kígyók, brr, vakondok, cickányok és sünök is. Csapnak is néha akkora ramazúrit, hogy már többször kiugrasztották az ágyából. Ezért kell ide egy jól megtermett kutya, majd attól inukba száll a bátorságuk – hajtogatta Zsófinak. Sajnos hiába, őnagysága utálja a blökiket. Odacammogott az ablakhoz. Holdvilágos, júniusi éjszaka volt. Semmi, illetve mégsem, azon a cseresznyefán, úgy húsz méterre előtte határozottan mozog valami. Sőt, mintha emberi hangokat is hallana – fülelt a kert felé. Csend, csak a kutyák ugattak valahol. Tévedett volna? Talán nem ártana közelebbről is megnézni, mert akár tolvajok is lehetnek a kertjében. Megnézte, és bizony jól tette: az egyik fán ismeretlen alakok szedegették a ropogós meggyet, cseresznyét. Na várjatok, elveszem én az étvágyatok ízibe – kapott fel egy ásót dühösen, és a fához lopódzott.

– Jó estét, adjon isten!

A tolvajok megrettenve pillantottak Jancsira.

– Volnátok szívesek lemászni?

Az egyik férfi válasz helyett hol a szájára, hol Jancsi kapájára mutatott.

– Mi az, néma vagy? – türelmetlenkedett Joó Jancsi.

Ekkor vette észre, milyen barna bőrűek a vendégek. Szóval muszlimok. Nyilván nem is értenek magyarul.

– Gyere le! – integetett most már ő is a muszlimnak. – Le, le!

A cseresznyetolvaj fejét rázta továbbra is Jancsi kapájára mutatva. Fél a kapámtól – állapította meg Jancsi magában. Már most mit tegyen? Dobja el a kapát, ébressze fel a szomszédot, vagy nézzenek farkasszemet reggelig? Egyik módszert sem választotta, ehelyett odacipelt egy létrát, és megpróbálta a muszlimot lehúzni. Az kézzel-lábbal védekezett, és akkorát lökött a fának támasztott lajtorján, hogy a végén Joó Jancsi bukfencezett le a magasból. Egy ideig csendben várakoztak, s miután a gazda nem mozdult, elhatározták, hogy végre felhúzzák a nyúlcipőt.

– Állj!

Jancsi felesége állt mögöttük kapával a kezében.

– Isten hozott az Édenben! – tápászkodott fel Joó Jancsi, akinek az ijedtségen kívül egyéb baja nem esett.

– Jól vagy?

– Remekül, de még jobban leszek, ha kieresztek egy kis gőzt magamból – vágta gyomorszájon azt a muzulmánt, aki miatt még most is szédeleg.

A férfi hétrét görnyedt a fájdalomtól.

– Úgy. Most kvittek vagyunk – párolgott el egyből Jancsi haragja.

Nem volt ő rossz ember, talán még szélnek is ereszti őket, ha nem lökik le a létráról.

– Mit csináljunk ezekkel a fickókkal?

– Csak amit egy tolvajjal szoktak csinálni: felhívjuk a zsarukat, a többi az ő dolguk. De kérhetünk akár kártérítést is az itt okozott károkért.

– Tőlük? – sétáltatta végig tekintetét a két csontsovány betörőn. – Lehet, hogy egyeseknek telik egy-két dologra, de ezeknek biztos nem, ráadásul, nézd, még a lélek is csak hálni jár beléjük – fogta el szívét a szánalom.

– Akkor is tolvajok, és a lopást a világon mindenhol büntetik.

– Igaz, igaz, én mégis azt mondanám...

Megállt, megvakarta a fejét, végül csak kimondta:

– Hogy eresszük el őket. Ja, ne nézz már ilyen csúnyán rám! Mit számít az a néhány szem meggy, cseresznye? Van belőlük bőven, jut is, marad is. Mégis hogy vegyem a szívemre, hogy miattam utasítsák el a kérelmük?

– Ugyan, ki törődik itt egy melóssal? Legfeljebb sittre vágják őket, és a dolog el van vacsorázva.

– Ej, ne légy már ilyen kőszívű! Oké! – jelezte a kezével, hogy minden rendben van, mehettek! – Go, bye-bye![6]

Ezt már a bevándorlók is értették, és felderült arccal iramodtak a kapuhoz.

– Stop, a szatyrok! Vigyetek a többinek is egy kis cseresznyét!

Nikolett 13 éves volt, szép, formás lány, nagy kék szemekkel. Egyik nap két jóképű, 25 év körüli fiatal csapódott hozzá a fürdőben. Migránsok! – biggyesztette le az ajkát lenézően, és ügyet se vetett reájuk. Azok nem adták fel, és addig-addig legyeskedtek körülötte, amíg a lány össze nem barátkozott a skacokkal. Külföldiek lévén ugyan nehezen értették meg egymást, de mit számít az, ha valaki semmit sem akar a másiktól. Fürdés után felajánlották, hogy hazaviszik. Nézd csak, ezeknek kocsijuk is van! – csodálkozott Nikolett. Ki tudja, talán nem is migránsok. Ennek ellenére esze ágában sem állt beszállni, mert az ördög, ugye, nem alszik, és ő mégiscsak egy kislány még. Hanem a fiúk rá sem hederítettek, berántották a kocsiba, és elrobogtak vele egyenest a város szélére. Hogy mit akartak tőle, világos. Ezzel Nikolett is tisztában volt, ezért amint kiszálltak, kiszakította magát a kezükből, és elkezdett teljes erejéből szaladni, és csak szaladt, szaladt, amíg utol nem érték szegénykét.

– Jaj, ne bántsatok! – könyörgött Nikolett.

---

[6] Menjetek, viszontlátásra! (ang.)

Erre kapott egy akkorát, hogy hanyatt zuhant az avaron, s már repült is rá a jemeni. A lány száján kiszaladt egy sikoly, mire kapott még egyet. A másik vigyorogva asszisztált, és a biztonság kedvéért bekötötte Nikolett száját is, utána ő feküdt a kislányra. Hanem a dolognak ezzel még távolról sem volt vége. Amint befejezték, letépték róla a ruháját, és ráparancsoltak, hogy táncoljon. A lány szeme csúnyán bedagadt, ajka, orra vérzett, mindezzel azonban szemernyit sem számított. Ellenkezőleg: még jobban feltüzelte a macsókat. Most már azt kérték, csússzon térden hozzájuk, és csókolja meg a lábukat. Nikolett ezt is megtette, miközben Ferenc pápára gondolt, aki szintén megtette, csak persze egész más okból.

Elsőnek Joó Jancsi csöngetett be Barabáshoz.

– Szia! Fő a pontosság. Látod, ezt szeretem benned, Jancsikám. Foglalj helyet, kedves barátom!

A testes ember szuszogva huppant egy fotelbe.

– Megőrülök ettől a melegtől. Hanem itt egész kellemes hűvös van. Hiába, a légkondiknak nincs párjuk – mutatott a légkondicionáló berendezésre.

– Egy kis sütit, üdítőt? Kocsival vagy?

– Igen.

– Akkor a sör most elmarad.

– Az el. Sajnos a süti is – nyelt egyet. – Tudod, a vércukrom... Na jó, egy falatnyit, hozzá üdítőt és egy csésze erős feketét. Nem – nézett az ingaórára –, ilyen későn megfelel nekem a gyönge is.

– Hopp, már itt is van! Köszönjük, drágám, nagyon aranyos vagy.

– Babeszkichlach?[7] De hisz ez Áchim kedvence.

– Úgy van, merthogy őt is meghívtam, bár nem tudom, eljön-e, mert alig tudtam rábírni.

– Hű, de titokzatos vagy! Hát mért hívtál?

– Türelem, majd elmondom, ha ő is megérkezik. Addig is jó étvágyat a sütihez!

Jancsinak nem is kellett kétszer mondani, így aztán mire Joachim is betoppant már el is takarított mindent az asztalról.

– Kedves barátaim – köszörülte meg a torkát ekkor Barabás –, engedjétek meg, hogy elmondjam, miért hívtalak ide titeket. Áchim bruder[8], volnál szíves rám is figyelni? – szólt az alacsony, vékony testalkatú emberre. – Rosszul vagy, vagy mi bajod?

– Á, semmi, mondjad csak.

– Tisztában vagyok vele, hogy egyikőtök sem politizál, de amik nálunk mostanában történnek, akár politika, akár nem, arról muszáj beszélni.

– Miért, mik történnek? – érdeklődött Joó Jancsi.

– Hát nem látod? Mióta tart ez az izé... népvándorlás, és nálunk is létrehoztak egy befogadó központot, felborult a rend a városban. Persze nem csoda, ha már az Unióban is felborult. Miért lennénk mi, magyarok kivételek, ugyebár.

---

[7] Kedvelt zsidó ínyencség. (jiddis)

[8] Testvér. (jiddis)

– Nem térnél a lényegre? – fészkelődött a férfi türelmetlenül. – Van egy folytatásos film a tévében. Este nyolckor kezdődik.

– De hát pont arról beszélek: a közállapotokról, törvényről, amit rajunk kívül egy muszlim sem akar, de nem is tud betartani. Elároljam, miért, Jancsikám?

– Mert nem is ismeri.

– Is, no meg azért, mert kurvául különbözik az övéktől. Na ja, más nép, más Isten. Ráadásul annyian fogtak vándorbotot a kezükbe, hogy, mondjuk ki az őszintét, már a rendőrség és katonaság együtt sem tud érvényt szerezni a törvénynek. Kerítés ide-oda, egyre többen szöknek át a határon, megdézsmálják a kertjeinket, molesztálják a lányokat...

Joachim szemében megjelent egy könnycsepp, utána még egy. Észre sem vette, ezért le sem törülte. Barátai megindulva pislogtak a társukra.

– Bocsáss meg, hogy kérdezem, a te lányodat is...? – tapogatódzott Barabás.

Joachim szótlanul bólintott.

– Egek, de hisz még csak 13 éves a Nikolett! – szörnyülködött Joó Jancsi. – Hogy történt?

– Ezt én most mellőzném. Egyébként részvétem – sajnálkozott Barabás –, de ez van, ami megint csak azt bizonyítja, hogy nem ártana végre nekünk is besegíteni a kormánynak. Igen, igen, mit bámultok? Most már értitek, miért hívtalak ide bennetek.

– Próbáljuk, de hogy mivel és egyáltalán van értelme, az már más kérdés.

– Más szóval nézzük végig, hogyan ütnek el a melónktól, köpnek az oltárra Allah akbart üvöltve, és a robbantgatásakról még nem is beszéltem.

– Ezek terroristák, nem menekültek. És, hidd el, a migránsok sem mind liliomtiprók.

– Terroristák bizony. Csakhogy nem egyesek, hanem minden iszlámista az, mert a vallásuk maga is terroron alapszik.

– Hát ezt elég nehéz elhinni. Nem is hiszem, de bocsáss meg, most már tényleg mennem kell.

– Akkor ne számítsak rád? Ugyanis szeretnék alapítani egy brigádot, nemzet-, polgárőrséget, ilyesmit, hogy amiről odafönt *dumálnak*, mi meg is *valósítsuk*.

– Mit? – kerekedtek ki Jancsi szemei. – Neked elment az eszed, Barabás. Ez először is illegitim, önbíráskodásnak nevezik. Másodszor nem a mi dolgunk. Erre valók a zsaruk, bírók, ügyvédek.

– De ha egyszer nem győzik – ingerelte fel Jancsi akadékoskodása Barabást. – Meg nem is olyan tuti, hogy amiről dumálnak, azt komolyan is gondolják. De majd mi kezünkbe vesszük a dolgokat, és elvesszük a migránsok kedvét a kertektől, fataktól[9], és még a Skodámat is visszakapom maholnap.

– Miért, ellopták?

– El, a mindenségit az anyjuknak!

– Értem, tehát innen fúj a szél.

– Nem fúj az sehonnan, én csak... csak nyugodtan akarok aludni. Magyar földön, magyar templomok és zászlók közt. Ennyi, petty.

– Szóltál már másnak is a tervedről?

---

[9] Lányoktól. (arab)

– Nem. Először veletek akartam beszélni.

– Ezt, látod, jól tetted, és ha érdekel a véleményem, ajánlom, ezután se beszélj róla senkinek – törölte meg Joó Jancsi izzadságtól gyöngyöző homlokát. – Joachim? Neked mi a véleményed a dologról?

A kis ember maga elé meredt és hallgatott.

– Esetleg megtudhatnám azt is, mi okból?

– Meg, de minek? Aki így elmélkedik a migrációról, mint te, Barikám, azt én úgysem tudnám meggyőzni, sőt, még a végén kommunistának nevezel.

– Na, álljon meg a menet! – vörösödött el Barabás. – Szerinted akár a vasfüggönyt is le kéne bontani?

– Kérlek, ne adj a számba olyasmit, amit nem mondtam. Mellesleg igenis le kéne. Ha eljön az ideje – tette hozzá nyomatékosan a galamblelkű műszerész. – Ettől függetlenül van ám az éremnek még egy oldala, amire, úgy tűnik, eddig oda se figyeltél.

– ???

– Remélem, hallottál róla, milyen bosszúállóak a muszlimok.

– Igen, és?

– Nem akarlak riogatni, de azzal számoltál, milyen következményekkel járhat, ha felhívod magadra egy terrorista figyelmét?

Barabás elfehéredve harapott az ajkába.

– Egy szép napon arra ébredsz, hogy feleséged két részletben fekszik melletted. Külön a teste és külön a feje, miközben neked is kést szegeznek a torkodnak.

– Szűzanyám! Erre... erre tényleg nem gondoltam – süllyedt lejjebb a fotelbe, aztán még lejjebb, amíg akkorára töpörödött, mint Joachim.

Hallgattak. Csak a Joachim szeme villogott.

Két nap múlva a következő hír járta be a médiát:

Ma éjjel ismét személykocsi ütközött egy oszlopnak. A közelben tartózkodó jemeniek véleménye szerint az autós láthatóan közéjük akart hajtani, és csak, idézünk: „a mindenható Allah gondviselésének köszönhető, hogy a férfi elvesztette a kocsi fölötti uralmat”. A karambol okait jelenleg is vizsgálják. A vezető, bizonyos Joachim Ábrahám azonban fájdalom még aznap éjjel szörnyethalt.

KÖZMONDÁSOK

Két szomszédasszony beszélget: Rebeka és Ármina.

R.: Te, Ármina, már rég meg akartam tőled kérdezni, mi a titka annak, hogy Bélácska ilyen szépen besegít neked a házi munkába? A múltkor is elnéztem, milyen serényen kapálgat a kertedben ahelyett, hogy a kezedbe nyomná a horolót.

Á.: Miért, nálatok így szokás?

R.: Mintha nem tudnád. De hát mit tegyek, ha Győző szerint egy férfi nem szokott kapálni. Ő megjavítja a villanyt, kapuzárat stb., én meg gazoljak, ahogy az ő anyja is tette, és teszi ma is egyetlen mukk nélkül.

Á.: Hja, valamikor az én férjem is ezzel jött, de az már régen volt. Mindenesetre rengeteget számít, hogy eresztik el ezeket a macsókat otthonról.

R.: Milyen igazad van! Bárcsak én is így tettem volna, mielőtt hozzámentem volna Győzőhöz. Aztán mondd, porszívózik is az a derék, jó ember?

Á.: Természetesen.

R.: Istenem, ha nekem is ilyen férjem lehetne! Ezek után már azon sem csodálkoznék, ha takarítana, mosogatna és mosna is Bélácska.

Á.: Eltaláltad: mos, varr, bevásárol. Jó, nem mindig, mint ahogy mosogatni sem kizárólag ő szokott.

R.: Hanem ki? Az anyósod? Mi az, fáj a fogad, hogy így felszisszentél?

Á.: Többek közt. Kire mikor kerül sor, ugyanis nálunk munkamegosztás van, Rebikém.

R.: Munkamegosztás? Az jó, nagyon jó. Csak azt ne mondd, hogy főz is a férjurad.

Á.: És ha mondom, elhiszed?

R.: Nem, mert egy dolog a segítőkészség, jóakarat, és megint más, ha valaki brácsa nélkül akar brácsázni.

Á.: Miért pont brácsázni?

R.: Ez csak egy példa, nem mindegy?

Á.: Nyilvánvaló, hogy senki sem születik szakácsnak. De hát minden kezdet nehéz. Kezdetben Béla is csak botladozott jobbra-balra a konyhában, és, szégyen, nem szégyen, még egy rántottát sem tudott összeütni magának. Viszont mire való az internet, a szakácskönyv?

R.: Meg az asszonyi praktika.

Á.: Most mit kamuzzunk, néha erre is szükség van. Biztatás, kis ráhatás nélkül elég nehezen mozdulnak a férfiak.

R.: Nekem mondod? Egyedül az a gáz, hogy nem minden nő képes őket ilyen hatékonyan mozgatni.

Á.: Dehogynem, mindent lehet, csak akarni kell, többet ésszel, mint erővel, a türelem rózsát terem. A fő, hogy ne akarjunk mindjárt ajtóstól a lelkükbe rontani.

R.: Rózsát, hogyne, csak nem nekem, miután én... Mondd csak ki nyugodtan: nem vagyok sem okos, sem türelmes

Á.: Fenéket! Mikor mondtam én effélét?

R.: Akkor miért nem sikerül nekem is, ami neked, Árminkám?

Á.: Mert... Nem tudom. Ehhez kicsit többet kéne tudnom rólatok.

R.: Még többet? Hát létezik még olyasmi, amiről te ne tudnál?

Á.: Miért, baj? Szerinted jobb lenne, ha a szomszédok semmit sem tudnának egymásról?

R.: Ellenkezőleg! Én kifejezetten örülök, ha valaki ebben az elidegenedett világban is így érdeklődik irántunk.

Á.: Na látod! Azért nem bánnám, ha elmesélnél egy-két esetet.

R.: Akár százat is. Nézzük! A múltkor például megkértem Győzőt, kapcsolja be a gépet, és mossa ki legalább egyszer életében a szennyesünk.

Á.: Aha, egyszer életében. És ezt szóról szóra így mondtad?

R.: Nem éppen így, de ez volt a lényege.

Á.: Megpróbálnád pontosabban idézni?

R.: *Jaj, de fáj a fejem, tán még lázam is van,* tapogattam meg a homlokom. *Lepihenek pár percre. Vagy szerinted várjam meg, amíg lever a láz a lábamról? Felőlem. Már úgy értem, pihenj csak le nyugodtan,* válaszolta szórakozottan.

Á.: Ennyi?

R.: Megköszöntem a részvétét, és utasítottam, mossa ki a szennyest ezúttal helyettem, ha nem esik le a karikagyűrű az ujjáról. Erre mit csinált? Hozott nekem egy Algopyrint. *Tessék,* kacsintott rám kajánul, *ettől garantáltan elmúlik, és duettet énekelhetsz Zanussival.*

Á.: No csak, milyen figyelmes! Mire te?

R.: *Jellemző. Istenem, miért nem mentem hozzá Hufnágel Pistihez!* Most mit somolyogsz? Te mit mondtál volna a helyemben?

Á.: Őszintén? Jó, akkor ide figyelj! Csak aztán nehogy sértődés legyen a dologból.

R.: Nem lesz, sőt, taníts ki, mit tegyek, hogy Győző is ugyanúgy egyen a tenyeremből, mint a te Bélád.

Á.: Nem bánom. Játsszuk el, hogy én vagyok te, te pedig Győzike. Szóval fájt a fejed. Én, vagyis te ezt mondtad volna: *Jaj, de fáj a fejem, tán még lázam is van. Forró,* tapogatod meg a homlokod, *pedig a szennyes nem várhat. Megyek, bekapcsolom a Zanussit, te pedig a TV-t vagy PC-det. Egy napi robot után rád fér egy kis lazítás. Ahogy ismerlek, biztosan ma is túlóráztál szegénykém. Remélem, kapsz ezért legalább egy plecsnit a diritől, mert az nem járja, hogy két ember helyett gályáz, miközben mások kevesebb munkáért is kétszer annyit keresnek.*

Főzzek egy kávét?Vagy ahhoz túl késő van? Most te következel. Válaszolj úgy, ahogy Győző válaszolna!

R.: *Jöhet, a szennyest pedig hagyd a fenébe, nem olyan sürgős az. Majd kimosod, ha jobban érzed magadat.*

Á.: Ilyen vékony hangja van a férjednek?

R.: *Ej, hagyd a fenébe azt a szennyest, nem olyan sürgős az.*

Á.: Így már egész élethű. Folytatom: *amit megtehetsz ma, ne halaszd holnapra. Egyébként is túl sok a szennyes, és csak gyűl, gyarapszik. Nem, nem, már megbocsáss, de ez tényleg nem várhat holnapig,* támolyogsz a mosógéphez, behajítod a szennyest, és...

R.: Kimosok mindent, mint rendesen. Kösz a tanácsot, de mit nyertem vele, ha ugyanott vagyok, ahol a part szakad?

Á.: Nem hinném. Szerintem mérget vehetsz rá, hogy ezúttal ő fog mosni helyetted.

R.: Gondolod? Kopogjuk le! Csak ez a stílus, ez a stílus.

Á.: Nem tetszik?

R.: Hát nem igazán, kivéve a közmondásaid. Azokat nagyon komálom. Tudod engem úgy neveltek, hogy ami a szívünkben van, az legyen a szánkon is. Púder nélkül, csak nyíltan, egyenesen, mert mindig az egyenes út a legrövidebb.

Á.: Mindig? Csak néha, Rebi, nagy ritkán. Hidd el, tapasztalatból állítom, hogy púderre, rúzsra is szükség van, ha egy nő el akar érni valamit. Vagy téged a sminkről is leszoktatott a mamácskád?

R.: Az... az más. Én nem így értettem.

Á.: Mindegy, tárgytalan, ha téged másképp neveltek... Na, isten áldjon, add át üdvözletem az uradnak.

Egy hónappal később.

R.: Árminka, Árminka, te aztán jól átvertél engem a jó múltkor.

Á.: Én? Mivel, amikor van egy hónapja, hogy nem is beszéltünk egymással.

R.: Emlékszel, mit tanácsoltál nekem legutóbb?

Á.: Tanácsoltam? Lehet, de hogy mit, bocsáss meg, hirtelen nem jut eszembe.

R.: Hát csak azt, milyen praktikát vessek be, hogy nálunk is munkamegosztás legyen, mint nálatok.

Á.: Ja, most már emlékszem! És? Úgy érzed, átvágtalak?

R.: Nem érzem, ez a tényállás. Árminka, Árminka, ezt sosem bocsátom meg neked.

Á.: Tulajdonképpen mi történt?

R.: Valamelyik nap kiküldtem a kertbe Győzikét, kegyeskedjék bepermetezni néhány gyümölcsfát.

Á.: Helyes. És megtette?

R.: *Majd máskor,* tért ki a kérésem elől mogorván. *Most nem érek rá, le kell töltenem pár sürgős appot*[10] *a Windowsról.* Már majdnem elküldtem a fenébe, amikor eszembe jutott,

[10] Alkalmazást (ang.)

milyen trükkökre tanítgattál korábban. *Bocs a zavarásért, megértelek*, próbáltam utánozni a stílusod. *Ami sürgős, az sürgős. Különben is rád fér egy kis pihenés. Biztosan ma is túlóráztattak az üzemben. Főzzek egy kávét, hogy jobban tudj figyelni?* Nem hitt a fülének, és most ő tapogatta meg a homlokom. *Hideg,* csóválta meg a fejét értetlenül. *Jöhet a fekete, de ne aggódj, holnap már én fogok permetezni, ígérem.*

Á.: Ügyes! Még nem telitalálat, de nem sikerülhet minden azonnal.

R.: Nem sikerült az másnap sem. Pedig de kapacitáltam, kérleltem. *De hisz megígérted, most mit izélsz*? *Ígéret szép szó, megtartva úgy jó. Oké, menjünk, ha már megígértem,* adta be végül a derekát. *Kösz, nagyon aranyos vagy. Épp a tegnap dicsértelek Árminkának, milyen szótartó, házias férjjel áldott meg a jóisten: mos, seper, bevásárol, gondozza a kertet, merthogy nálunk munkamegosztás van, úgy bizony. Na ne!, meredt rám elhűlve. És még mit mondtál? Hogy nem csak dolgos, de okos és erős is vagy. Láttad az izmait?Nem csoda, hogy a strandon minden csaj őt bámulja.*

Á.: Hoppá! Bevette?

R.: Természetesen nem, viszont ugyancsak bepöccent, amiért gúnyt űzök belőle. Mégis mit képzelek magamról? Egyébként én sem vagyok ám olyan szuper csaj, hogy ne vágjon szájon, ha így merek vele beszélni.

Á.: Ilyen veszélyes alak? Sajnálom, ezt nem néztem ki belőle. Gondolom, rögtön bedobtad a törülközőt.

R.: Szinte. Még megpróbálkoztam pár trükkel, akkor viszont azzal jött, hogy ne nézzem már hülyének. Jelen pillanatban ott tartunk, hogy szóba sem áll velem, étteremben eszik, és ki-kimarad éjszakánként. Tanulság.

Á.: Nem az számít, mit mondunk, hanem, hogy hogy mondjuk.

R.: Egy fenéket! Ám erre hadd feleljek én is egy közmondással: a hazug embert hamarabb utolérik, mint a sánta kutyát.

ELTŰNTEM

Nem tudom, előfordult-e már valakivel, hogy nyoma veszett? Igen, igen, eltűnt, szőröstül-bőröstül. Szó se róla elég ritka jelenség, azért megesik, nemdebár? Gondoljunk csak például a Bermuda-háromszögre, ahol minden hajó és repülőgép eltűnik, a Philadelphia-kísérletre, az illuzionisták ládáira, Harry Potter[11] köpenyére. Jó, ez már fikció. Mégis: metaanyag, akárhogy is nézzük, létezik, és ebből tudtommal varrtak ám láthatatlanná tevő ruhát is. De nem is ez a dilemma, hanem az, hogy velem is megesett már, miszerint... Eltűntem? Ja! Pontosabban ezt *éreztem*. Legelőször? Mikor is? Úgy 10–13 éves koromban, amikor belezúgtam egy fátába. Tessék, hogy ez lehetetlen? Miért, a 10 év vagy fáta miatt? Dante is csak 9 volt, amikor fülig szerelmes lett a 8 éves Beatricébe. Ami pedig a fátát illeti, azzal sincs semmi gond. Az igaz, hogy a fáta olaszul tündért jelent, románul viszont lányt, és én ebbe a román lányba lettem szerelmes. Kis, de arányos termetű fáta volt, valahogy olyan kínaias, és én akkoriban nagyon csíptem a kínaiakat. Ott lakott nem messze tőlünk a Calea Romană utca végében, közvetlenül a hegy alatt. Meg is látogattam őket, ahányszor csak tehettem. Sajnos hiába, mert legtöbbször színét sem láttam Lucsinak. Nem volt otthon, vagy egyszerűen nem volt rám kíváncsi? Halvány gőzöm sincs. Ugyanígy nem vegyült közénk az apja sem, vagy legalábbis nagy ritkán. Akkor is csak pár pillanatra jelentek meg az ajtóban.

– Csóklom, Traján bácsi! Szia, Lucsi! – köszöntem illedelmesen anélkül, hogy bármelyikük is visszaköszönjön.

Különös! Haragszanak rám, vagy mi a búbánat? Az tény, hogy románok... Hohó, itt van a kutya elásva, támadt világosság a fejemben, és azontúl csak románul szóltam hozzájuk, noha elég jól értettettek magyarul, főleg Lucsi édesanyja, aki maga is magyar volt. Semmi eredmény. Ők ketten, mármint Traján bácsi és Lucsia észre sem vették, hogy ott vagyok. Az apát nem bántam, hanem a lánya... Mintha egy szellembe estem volna bele, komolyan. Vagy inkább fordítva: engem néznek szellemnek? Azért nem adtam fel, nem, legalábbis egyelőre, és apró trükkökkel próbáltam felhívni magamra a figyelmet: bukfencet hánytam, súlyzókat emeltem. Még regényt is írtam, aminek természetesen Lucsi volt a főhőse, és ezt ünnepélyesen fel is olvastam a családnak. Mindenki gratulált, kivéve Lucsit, aki számára továbbra sem léteztem.

Második szín: harminc évvel később, egy tipp-topp sportpálya, ahol éppen röpisek edzenek. Köztük én is, ugyanis éltem-haltam ezért a sportágért, és bizony szívesen játszódtam volna bármelyik csapatban, ha bevesznek. Csakhogy, gőzöm sincs, mi okból, de egy csapat sem érdeklődött irántam. Szép nyárvégi délután volt, és én kirobbanó formában éreztem magamat. Éppúgy rohangáltam, hajlongtam, mint huszonéves társaim, sandítottam rájuk nagy büszkén, látják-e, mire képes ez a mellettük tornázó kopasz öregfiú. Amúgy nem ismertük egymást, és

[11] J. K. Rowling hétkötetes fantasy regényének főhőse.

csupán egyetlen szett erejéig, edzőjük kegyes engedélyével keveredtem közéjük. Kb. fél órát edzettünk, még kézen is jártam jó párszor, amit persze egyetlen röplabdás sem utánzott. Nem is utánozhatott, miután egyik sem volt képes hasonló bravúrra. Egyedül azt furcsálltam, hogy senki sem figyelt fel semmire. Ha megszólítottam egyik-másik kollegát, rám se tekintett, és ugyanúgy hallgatott, mint Lucsi és bade[12] Traján jó harminc évvel ezelőtt. A bemelegítést játék követte, amibe mindegyik srácot bevették. Rajtam kívül, ami persze nem csoda, ha észre sem vették, hogy ott vagyok.

– De mester, ha nem látná, én is itt volnék. Osszon már be, könyörgöm, engem is a csapatba – ágáltam a hórihorgas edző előtt.

Úgy hunyorgott rám, mintha hallucinálna, aztán köpött egyet, és ott hagyott.

A java azonban még csak ezután következett. Helyszín: Nagyvárad, a Ceauşescu-diktatúra évei. Hogy milyen egy diktatúra, nyilván nem kell bemutatnom annak, aki élt benne. Ha viszont nem, meg sem próbálom, mert érzelmileg úgysem tud vele mit kezdeni. Az emberek tűrtek, amíg tűrhettek, aztán elkezdett az a bizonyos puliszka is rotyogni, és csak rityegett-rotyogott... A többit tudjuk: benne van a történelemkönyvekben. Természetesen én is a tűrők közé tartóztam, konkrétabban azokhoz, akik el szerettek volna tűnni a süllyedő hajóról. Egyébként sokan tettek így, ha volt hozzá elég eszük, lehetőségük, és úgy eltűntek az országból, mint füst a kulcslyukon. Minden metaanyag és Harry Potter-féle köpeny nélkül. Így veszett nyoma a sarki koldustól Nadia Comăneci tornászig, Pacepa tábornokig stb. több tízezer lakosnak. Végül magam is beadtam a kivándorlási kérelmem, ezzel, mit ad isten, én is eltűntem. Csakhogy most kivételesen nem bántam, sőt, úgy éreztem, mintha egy hatalmas kő gördült volna le a szívemről.

Először a hetedik mennyországban éreztem magamat, aztán következett az ekkor szokásos megtorlás. Jelige: hulljon a férgese, amivel elég hamar sikerült visszarángatniuk a valóságba. Hiába, itt mindennek ára van. Ki fizet, mint a köles (lásd a németeket, zsidókat!), ki váratlanul eltűnik egy-egy dutyi vagy Duna-kanális mélyén stb. Nekem mázlim volt, mert egyelőre csak ismerőseim, barátaim elől tűntem el immár harmadszor. Tűntem? Tüntettek, hála a Kárpátok Géniuszának[13]. Bárkinek köszöntem, szóltam hozzá, rezzenéstelen arccal hallgatott, vagy szó nélkül odébbállt. Annyi baj legyen, ma még nem látnak meg, de holnap, ha majd nemcsak pukkan, hanem fel is robban az a bizonyos puliszka, már ölelő karokkal esnek a nyakamba, legyintettem fölényesen, amíg azon nem kezdtem tűnődni, hátha nem csak jelképesen, hanem fizikailag is eltűntem. Na nem, ilyen még a sci-fikben sem történik! Úgy látszik, kezd agyamra menni ez a bújócska. Talán nem ártana beugrani egy pszichiátriai vizsgálatra, állapítsák meg, megőrültem, vagy csak a fantáziám élénkebb az átlagnál.

– Majd kiderül, kérem, kiderül – ültetett le a nyugdíj felé kacsingató, még nálamnál is kopaszabb pszichiáter.

Kérdezgetett erről-arról: hol lakom, kik voltak a szüleim, milyen volt a gyermekkorom, és szeretem-e a puliszkát?

– A puliszkát? Nem értem – zavarodtam meg egy pillanatra. – Mi köze a puliszkának az elmémhez? Egyébként szeretem.

– Helyes, szereti – firkálgatott egy pappírra. – Melegen vagy hidegen?

– Forrón.

---

[12] Bácsi. (rom.)

[13] N. Ceauşescu beceneve.

– Látott már valaha rityegő-rotyogó puliszkát?

– Fura kérdés. Miért kérdezi?

– Nem felelne inkább a kérdésre?

– Láttam.

– És mi szokott eszébe jutni ilyenkor?

– Nekem? Kellene?

– Nem, de mégis! Valami csak eszébe jut, amikor pukkangatni látja kedvenc ételét.

– Semmi. Hacsak az nem, hogy...

– Igen? Mondja csak ki bátran, őszintén.

– Nem volna egészségesebb mamaliga[14] helyett füvet legelni? – fogtam gyanút hirtelen, mert ebben az országban még a falnak is füle van, és nagyon könnyen megeshet, hogy útlevél helyett karperecet kapok ajándékba az államtól.

– Figyelemreméltó képzettársítás. Na és tulajdonképp miről szokott hallucinálni?

– Fantáziálni, kérem tisztelettel.

– Ha maga mondja.

– Hát itt van például ez az eltűnés. Jó, tudom, fantazmagória, de már annyiszor bekövetkezett, hogy kezdek arra gondolni, hátha van a szervezetemben valami, amitől láthatatlanná válok időnként.

– Maga szerint?

– Fogalmam sincs, ezért bátorkodtam megkérdezni.

– Mindenki vagy csak bizonyos személyek számára?

– Hát éppen ez az: csak bizonyos személyek számára!

– Kedveli a tudományos-fantasztikus irodalmat?

– Naná! Pillanat! A főorvos úr szerint emiatt...

– Nem vagyok főorvos, úgyhogy szólítson csak egyszerűen doktor... *elvtársnak* – sandított riadtan a sarokba. – Másrészt bízza rám a diagnózist, ha nem haragszik!

– Igenis.

– Köszönöm, akkor folytassuk! Maga hisz a tündérekben?

– De főorvos úr, akarom mondani...

– Rektifikálok. Tegyük fel, hogy egy jó tündér, most tekintsük el attól, hogy hisz, vagy nem hisz benne, teljesítené néhány óhaját. Mit kérne tőle most azonnal?

– Hogy legyen ugyanannyi hajam, mint húsz éves koromban.

– Hű, ez aztán a nagy kívánság! Már azt hittem, azt kéri, repítse fel valamelyik bolygóra! Másodszor? Mit kívánna még egy jó tündértől?

– Hogy ma estétől életem végéig ne kelljen nagykabátban aludnom.

– Micsoda? Maga nagykabátban szokott aludni?

---

[14] Mămăligă (rom.): puliszka, kukoricamálé.

– Visszakérdezhetek?

– Parancsoljon!

– Ön nem, doktor elvtárs?

A derék öregúr arcáról egy szemvillanás alatt leolvadt a mosolygás.

– Megőrült? Hogy mer maga ilyen ökörséget feltételezni énrólam? – ugrott talpra sziszegve.

Ebben a pillanatban megszólalt a telefon.

– Halló!... Igen, doktor Zám Zoltán... Á, tiszteletem, igazgató elvtárs!... Ezt hogy tetszik érteni?... De igazgató elvtárs!... Értem, párthatározat. Ebben az esetben...

A többit nem hallottam. Annyira lefoglalt saját bajom, hogy mindenkiről megfeledkezve roskadtam magamba.

– Tehát őrült vagyok – néztem föl egy idő után reményvesztetten. – Doktor elvtárs, ne tessék már velem viccelni, hova tűnt? – kémleltem körül a rendelőben ámultan.

Hiába, ezúttal ő tűnt el.

A BÉKE SZIGETE

-Szeretsz? – kérdezte a szőke lány.

– Imádlak – tapadt az eritreai Anetta ajkára.

– Jó, de meddig, és hány csajszival smárolsz még ugyanígy? – bontakozott ki Mariam karjaiból Anetta.

Az eritreai elégedetten nevetett. Bolondult ezért a kék szemű, fehér bőrű csajsziért. Remélhetőleg a lány is őérte.

– Eggyel sem.

– Becsszavadra?

– Becsszavamra.

– De azért megnézed a többi csajszit is – évődött vele Anetta.

– Miért ne. Ahogy az ember a virágokat is megnézi. De csak nézem, anélkül hogy egyet is letépnék közülük, és ez, ugye, nagy különbség.

– Ajánlom is, ha majd egyszer rászánod magad, és megkéred a kezemet. Most mi van? Talán nem akarod megkérni?

A fiú szíve nagyot dobbant.

– Dehogynem. Csak egy kicsit nehéz ügy – vakarta meg a fejét zavartan. – Két nép, két vallás, történelem, kultúra. Meg kell ám ezt gondolni.

– Vagy úgy! – pattant fel a padról vérig sértve Anetta, ahol mostanáig sütkéreztek az őszi napfényben. – Két nép, két vallás. Bye-bye, végeztünk!

A fiatalember leforrázva nézett utána. Szeles egy sēti[15], nem vitás, de ő éppen ezért szereti.

– Bocsáss meg – hívta fel másnap Skype-on Anettát –, a tegnap olyan gyorsan leléptél, hogy nem volt időm megmagyarázni...

– A bizonyítványod? Fölösleges, minden világos: nem akarsz elvenni és pötty.

– Most mondjam még egyszer? Elvennélek én szívesen, csak tudod, ez egy muszlimnál sokkal bonyolultabb, mint nálatok.

– Persze, hogyne. Neked más, szigorúbb a vallásod. Elfogadom, ezért is végeztünk, úgyhogy pá, volt szerencsém – kapcsolta ki a lány a videotelefont.

[15] Lány. (amhara)

– Halló, még mindig én vagyok – hívta vissza Mariam azonnal. – Ne haragudj, hogy zavarlak, de attól tartok, nem érted a helyzetet.

– Mit kell ezen érteni? Ha neked a vallás, kultúra a fontosabb, semmi közünk egymáshoz.

– Nem fontosabb, de tudod mi a feltétele annak, hogy házasságra léphessünk?

– Mi?

– Át kell térned a hitünkre.

– Kajak?[16] Ezt nem tudtam, illetve tudtam, de valahogy nem hittem. És most mit akarsz? Legyek én is muzulmán?

– Legyek őszinte? Én is csak azért vagyok muzulmán, mert muszlim családba születtem.

– Igen? Akkor mi a probléma? Lépj ki az iszlámból, és azt csinálsz, ami jólesik.

A férfi megborzongott.

– Hát... ez is egy megoldás. Igaz, hogy akár életembe is kerülhet, de valamit valamiért.

– Jóságos úristen! Hát innen fúj a szél?

– Innen. De van egy szerencsénk: ez itt Magyarország, nem Eritrea, ahol bármelyik percben befújhatnak bennünket, és a legártatlanabb szóért is rabszolgát vagy öngyilkos katonát csinálnak belőlünk.

– Hú, elég, elég! – fogta be a fülét a szőke lány. – Áldassék a kerítés, mely távol tartja tőlünk ezeket a dinnyéket. – Tehát házasság törölve. Nem baj, én így is szeretlek.

Így szívták el a békepipát nem kevesebb, mint tíz perc alatt, és azontúl nem beszéltek többé a dologról.

Annál többet beszéltek róla Anetta szülei, akik időközben megtudták, kivel pasizik a nagylányuk. Először csak úgy, egymás közt pusmogtak, végül bevonták lányukat is a vitába, melynek eredményeképp Anetta meghívta az eritreait ebédre.

– Muszáj elmenni? – fintorgott Mariam nem éppen ujjongva. – Az igaz, hogy együtt járunk, de csak ennyi, nincs tovább. Mi a csodába akarnak megismerni annyira?

– Nem kötötték az orromra, de hogy akarnak, abban biztos vagyok.

– Na, mindegy, elmegyek a... kedvedért. Viszont esküszöm, ha sértegetni vagy kioktatni próbálnak, úgy otthagyom az őseid, mint eb a Szaharát.

Ebben megegyeztek, mire Mariam puccba vágta magát, és elsétált Anetta egyszintes, gyönyörű parkkal körülvett házához. Allahra, erről egy szót sem szólt a kicsi lány! Hiszen ez igazi kacsalábon forgó palota! – jelentkezett be a kaputelefonon félszegen.

– Várj, eléd megyek – sietett a fogadására Anetta. – Brávó! Látom, pontos vagy. Ezzel máris szereztél egy jó pontot a faternál. Aztán vigyázz, mit és hogy beszélsz, mert a fater mindent megjegyez, és keményen visszavág, ha a tyúkszemére lép valaki. A mutert meg legjobban liberális klisékkel verheted kenterbe – tanította ki az eritreait okosan.

– Bye-bye, tiszteltetem az őseid.

– Most megint mi nem stimmel?

– Csak ez a szerep, kioktatás. Mintha háztűznézőbe mennék, vagy minek nevezzem.

[16] Biztos, tényleg? (szleng)

– Oké, felejtsd el, sőt, akár engem is! – biggyesztette le a száját Anetta. – Parancsolj – nyitotta ki az ajtót a férfinak. – Senki sem tart vissza, elmehetsz.

– Kérlek, ne kezd már megint elölről! Ha annyira ragaszkodsz hozzá, maradok. Ennél többet ne várj, mert pózolni, színészkedni nem tudok.

– Egy kicsit sem? – simult hozzá a szőke lány. – Igaz, hogy semmi különösebb célom sincs, azért örülnék, ha elfogadtatnád magad az ősökkel.

– Hoppá! Tehát nem fogadtak el?

– Azt nem mondtam, viszont egy-két ebéd, vacsora mindig közelebb hozza az embereket egymáshoz.

– Sajnálom. Ha elfogadtok így, maradok, ha nem, adjon nektek Allah hosszú, boldog életet.

– Maradj! Hogy én milyen pasit fogtam ki magamnak!

– Á, á, megjött a kedves vendégünk! – fogadta Mariamot odabent egy csokornyakkendős, szemüveges úriember; mellette intelligens, finom arcú felesége mosolygott.

Úgy tíz percig közömbös dolgokról csevegtek, majd asztalhoz ültek és megkezdődött a lakoma. Elsőre sima zöldséges csorbát hozott a nagymama. Ezt mindnyájan szerették, az utána következő fogások azonban már leginkább csak az eritreainak ízlettek. Meg is dicsérte sorba valamennyit:

– Káprázatos ez a Injera[17]! Soha életemben nem ettem ennél jobb Berberét[18]. De honnan tudják ezeknek a receptjét?

– Nem tudjuk, úgy hozattuk egy lokálból – vallotta be Szabina asszony őszintén.

A főétel után következett az utóétel: almafánk, fagylalt és fekete, amit Eritreában egyetlen étkezéskor sem szoktak kihagyni.

– Megkínálnánk borral is, de ez haram maguknál – mentegetődzött Varga úr. – Én viszont iszom, ha nem bánja, illetőleg nem tiltja valamilyen keleti etikett.

– Tessék csak nyugodtan!

– Akkor Allah növessze meg a szakállát! – emelte Mariamra a poharát. – Isteni nektár! Ha tudnák a muszlimok, mit vesztenek azzal, hogy megvetik a bort és disznóhúst.

– Vili! – figyelmeztette Szabina asszony.

– Bocsánat, ezt csak úgy barátilag mondtam, kérem, ne vegye sértésnek. Jut eszembe, hol tanult meg ilyen kitűnően magyarul?

– Hát Magyarországon, ugyanis itt születtem.

– Így már értem, miért beszél szebben, mint Anetta.

– Majd kinövi – legyintett Szabina asszony. – Olyan ez mint a gyerekbetegség, amin minden gyerek átesik.

– Kivéve Mariamot, no meg engem, mert én mindig vigyáztam a helyes kiejtésre, írásra – disztingvált Varga úr finoman. – Amúgy miért települtek Magyarországra? – fordult a fiatalemberhez. – Jó, tudom, a háború miatt, de miért pont hozzánk, amikor Amerikába is mehettek

[17] Palacsintaszerű étel Eritreában.

[18] Csípős mártás, fűszerkeverék.

volna, vagy ott van Németország, Svédország, Anglia. Valamennyi gazdag, iparilag szuperfejlett állam, ahol a mai napig is milliók szeretnének landolni.

– Mert apámnak többet ért a béke, nyugalom, mint egy zsíros munkahely, a színvonalas szociális juttatások, nem szólva a szórakozási lehetőségekről...

– Dicséretreméltó gondolkodás. És bejött?

– Szerinte igen. Fiam, becsüld meg magadat, szokta gyerekkoromban mondani, egy olyan országban születtél, ahol nem lövöldöznek az utcákon, ismeretlen fogalom a diktatúra, besúgás, intrika. Bizony, Magyarország a béke szigete.

– És maga szerint?

A férfi nem sietett a válasszal. Anetta lélegzet-visszafojtva sandított rá.

– Szerintem is – bökte ki végül az eritreai.

– Örülök, hogy így látja. Bezzeg Brüsszelben...

– Brüsszel, az Brüsszel – szólt közbe ingerülten Szabina asszony. – Teszi a dolgát, és jól teszi. Viszont nem hinném, hogy a vendégünket ez különösebben izgatná.

– De még mennyire, hogy izgatja, ugyanis ez már közügy, kedves asszonyom, akit viszont még sem izgat, mi több, igazat is ad neki, az egyszerűen... Megmondjam, minek nevezzem?

– Inkább ne – sietett elejét venni a vitának Anetta –, és ha lehet, hagyjuk a politikát!

– Köszönöm a figyelmeztetést, nagyon kedves vagy, de én már csak befejezem, amit elkezdtem. Nos, az ilyen polgárt én hazaárulónak nevezem – szegezte tekintetét feleségére Varga úr.

– Én meg érző szívű, igazi kereszténynek, akit sohasem az izgat, ki milyen pártba, felekezetbe tartózik, hanem hogy röpködnek-e golyók az országban, és vajon biztosított-e minden polgárnak a mindennapi vize, kenyere – vágott vissza az asszony élesen.

– Jaj, Szabina, ne légy már ilyen jóhiszemű! Hogy hihetsz abban, hogy Brüsszelt, Németországot stb., ahol mindent a tőke, gazdasági érdek irányít, beszáll egy ilyen akcióba anélkül, hogy ne reméljen valamilyen hasznot a dologból.

– Hasznot? Belőlük? – mutatott a kényelmetlenül fészkelődő fiatalemberre. – De hagyjuk, majd megbeszéljük ezt később magunk közt, most foglalkozzunk inkább a kedves vendéggel!

– Ne, ne, beszéljenek csak nyugodtan, már úgyis éppen menni készültem – állt fel az eritreai tétován.

– Maradjon csak, maga nem zavar, sőt, nagyon örülnék, ha egy igazi érintett is hozzászólna a témához – marasztalta Varga úr. – Maga is úgy érzi, hogy az EU teljesen érdektelenül támogatja a migránsok beáramlását a térségbe?

– Én... én nem tudom. Én, kérem, reggel felkelek, elmegyek dolgozni, délután hazajövök, néha szórakozom egyet esténként, azzal pötty, ahogy Anetta szokta mondani. Mit tudom én, mi folyik az EU-ban, egyáltalán hogy láthatnék én bárki kártyájába is, ügyvéd úr?

– De újságot csak olvas, és nyilván tévét is néz, ahonnan annyi információ árad manapság, mint még soha az utolsó tíz évben.

– Ejnye, mit nyaggatod ezt a szegény fiút olyasmivel, ami láthatóan nem érdekli – szánta meg Szabina asszony az ugyancsak tűkön ülő Mariamot.

– Dettó, engem sem – ásítozott a szőke lány.

– Látod? Miért nem faggatod inkább Eritreáról? Eddig mindig nagyon érdekelt a földrajz, történelem.

– Csakugyan! Mi újság Eritreában? Még mindig háború van arrafelé?

– Hol igen, hol nem. Erről apát kéne kérdezni. Ő rendszeresen figyeli, mi zajlik odaát meg úgy általában a világban.

– Intelligens ember. Mi a mestersége?

– Nincs mestersége, egyszerű földműves.

– Hallottátok? Egy földműves. Fiatalember, gratulálok az apjához. Jelenleg ki Eritrea elnöke? Vagy királya van?

– Elnöke, Isaias Afewerki, aki folyamatosan igyekszik földi pokollá változtatni az országot – borult el a férfi arca lassanként –, ezért ha netalán Eritreában tetszene nyaralni...

– Akar a nyavalya! Aztán mivel szórakozik ez a kedves főmuszlin?

– Túl sok ismeretem nincs róla, amit tudok, azt is csak az apámtól hallottam.

– Miért, hát nem látogat időnként ősei földjére?

– Mi, hogy utána vissza se térjek többé? Allah őrizzen meg tőle! Afewerki nem felejt, és soha sem bocsát meg annak, aki menedéket kér egy kafirtól. Hitetlentől – fordította magyarra.

– De hát nem maga kért, hanem az apja, és a nemzetközi jogokat sem lehet csak úgy felrúgni.

– Neki igen. Ő aztán tényleg bármit megtehet. Csak kiad egy parancsot, és a fél ország napokig áram és víz nélkül maradhat, bevezeti az ingyen munkát, jegyrendszert... Nemzeti érdekből, valójában egyéni ambícióból, hogy ne keljen hitelt felvennie senkitől.

– Hm, ismerős ábra – gondolkozott el Varga úr. – Mintha hallottam volna hasonló „ambícióról". Csocseszku![19] – ütött a homlokára hirtelen.

– Az kicsoda? – nyomta el ásítását Anetta.

– Románia legutolsó diktátora. Úgy látszik, a történelem megismétli önmagát! Így persze érthető, miért szökdösnek át ezrével a határon.

– Millióan, ügyvéd úr, és jaj annak, akit elkapnak.

– Mit csinálnak velük?

– Egyeseket lecsuknak, másokat kényszermunkára ítélnek, ahonnan sohasem vagy testileglelkileg megtörten szabadulnak. De eladhatják rabszolgának is őket. Már akit agyon nem lőnek a határon.

– Rabszolgának? A XXI. században? – kerekedtek ki Szabina asszony szemei.

– Szegény Mariam – simogatta meg Anetta. – Hálát adhatsz Allahnak, hogy te már Magyarországon születtél.

– Tudom. Magyarország a béke szigete.

– Bizony, fiatalúr, ami tekintettel a mai zűrös európai viszonyokra, már valami, és ha ehhez hozzáveszem a dübörgő gazdaságot, mert lassacskán ilyen téren is kezdünk ám lábra állni, végre mi, magyarok is büszkék lehetünk magunkra – igazította meg csokornyakkendőjét a családfő.

---

[19] Helyesebben Ceauşescu. Román diktátor (1918–1989).

– Talpra magyar, hí a haza! – ironizált Szabina asszony.

– Parancsolsz?

– Semmi, semmi, csupán a fantáziádban gyönyörködöm.

– Veled nem tárgyalok – hörpintette ki poharát a jogtanácsos. – Nem inna mégis csak egy kis bort, fiatalember? Elnézést, csak kérdeztem.

– Csüccs már le, mit állsz itt, mint a fakereszt – szólt Mariamra a szőke lány.

– Igen, igen, foglaljon csak helyet barátom! – tartóztatta az apja is. – A lényeg, amiért meghívtuk ebédre, még hátra van. A mindenit ezeknek a szúnyogoknak! – ütött a karjára mérgesen. – Annyian vannak, mint a muszlimok, és ha agyoncsapok egyet, három repül a helyére – szaladt ki a száján önkénytelenül.

Az eritreai még jobban elkomorult.

– Ön nem szereti a muszlimokat? – nézett szembe az ügyvéddel.

Csend. Anetta riadtan taposott Mariam lábára.

– Attól függ. A robbantgatós fajtát természetesen nem, meg nyilván azokat sem, akik válogatás nélkül ölnek meg mindenkit, gyereket, öreget, akárkit, aki nem kiáltja velük kórusban, hogy Allah a legnagyobb.

– Előfordul. Léteznek ilyen radikális elemek is, de biztosítom, igaz muzulmán nem követ el ilyesmit – vette védelmébe hittársait Mariam.

– Magától értetődik. Nincs is semmi bajunk azokkal, akik védelemre szorulnak, és szívesen fogadunk bármilyen Magyarországra települni kívánó muzulmánt – nyugtatta meg Szabina asszony.

– Amennyiben tiszteletben tartják Magyarország törvényeit, és integrálódni, ismétlem, integrálódni, nem uralkodni akarnak – emelte fel ujját Varga úr. – És a megosztott társadalmakban sem hiszek, ahol két, egymástól gyökeresen különböző vallás, kultúra és történelem létezik. Nekem, uraim, ezekkel van tele a hócipőm. Bocs, ezt nem magára értettem – nézett Mariamra –, hiszen maga már közénk tartózik. Egy szó mint száz én személy szerint úgy vélem, maradjon mindenki a fenekekén.

– Egyszóval segíts magadon, és az isten is megsegít – csipkelődött a felesége.

– Erről szó sincs, segítünk mi jó szívvel, de hadd döntsük el már mi, hogyan és milyen sorrendben. Nekem, kérlek, és gondolom, neked is első a hazád, családod, utána jöhetnek az afrikaiak, muszlimok.

– Szép, de mégis. Térjünk vissza a röghöz kötöttségen alapuló jobbágy-, illetve rabszolgatartó rendszerbe? – csóválta meg a fejét Szabina asszony. – Pfuj, kihez mentem én feleségül!

A férfi kezdett dühbe gurulni. Micsoda bakafántos egy nőszemély! Bármit mond, mindenbe beleköt. De legalább Mariam előtt mutatna több tiszteletet iránta.

– Ne rikácsolj, kérlek, ne rikácsolj! Lehet, hogy nem vagyok méltó a nagyságos asszonyhoz, de attól még nem muszáj a plafonig ugrani.

– Fater, muter, már megint rátok jött a happáré! Esküszöm, én elköltözöm tőletek! – fakadt ki Anetta. – Gyere, Mariam, seperjünk innen, amíg még nem vágják valamelyik vázát a fejünkhöz!

– Dehogy vágjuk, mit képzelsz? – szégyellte el magát a tanácsos. – Kicsit összekaptam az anyáddal, de hát ismered: csak úgy érzi jól magát, ha beleköthet valamibe.

– Azért, amiért áperté kimondom, mi a véleményem a dolgokról, és nem ugyanazt szajkózom, amit te meg a vezérkosaitok papolnak? – berzenkedett Szabina asszony. – Na nem, ennél én sokkal liberálisabb vagyok, tisztelt ügyvéd úr.

– Rendben, akkor viszont nem értem, ha ennyire zavar, amit „papolok”, mit keresel te még mellettem?

– Válni akarsz? Semmi kifogásom. Feltételezem, jó előre megbeszélted ezt a párttal is. Nem? Akkor adok egy tanácsot: szaladj, és beszéld meg, mielőtt téged is liberalizmussal vádolnak.

– Miféle párttal? Nem vagyok én semmiféle párt tagja – tiltakozott a jogtanácsos zavartan. – Legfeljebb szimpatizánsa. Viszont adtál egy ötletet.

– Te jó ég – képedt el Anetta –, nektek az agyatokra ment a politika!

– Bocsánat – állt fel ismét Mariam –, nekem most már tényleg mennem kell.

– Meg nekem is, ugyanis... hozzád költözöm – jelentette ki határozottan a szőke lány.

– Figyeled? – kárörvendett Varga úr. – A te műved. Kíváncsi vagyok, hogy véded ki ezt a jobbegyenest ezúttal.

Az asszony elbizonytalanodott.

– Ez most komoly, Anettka?

– Mint a vakbélgyulladás.

– És ő? Ő is akarja?

– Akarod? – fordult Anetta bizakodva az eritreaihoz.

– Ho... hogy hozzám? – rezzent meg a fiatalember. – Most erre mit mondjak?

– Az igazat – húzta össze szemöldökét a családfő. – Mindig csak a színtiszta igazat. És ha már itt tartunk, nem bánnám, ha kerek perec itt és most közölné, mi a szándéka a lányommal.

– Semmi. Csak úgy... csak úgy járok vele.

– Csak úgy jár vele, sétálgatnak, beszélgetnek. Tetszik, ez csakugyan egyenes beszéd volt. Ezenkívül?

– Mire tetszik gondolni?

– Vili, nem vagyunk a bíróságon – szólt rá Szabina asszony.

– Jó, hagyjuk! Aztán mikor óhajtanak összeköltözni? Vagy inkább itt lakna? Tulajdonképp ezt is megértem, hiszen olyan házba költözhet, amiről eddig még csak nem is álmodhatott. Kényelmes szobák, autó, fürdőmedence, golfpálya, megtalál itt mindent, amint a mellékelt ábra mutatja – mutatott Varga úr széles mozdulattal maga köré.

– Nem költözünk mi sehová – válaszolta az eritreai csendesen.

– Tessék? – ejtette ki Anetta kávéscsészéjét a kezéből.

– De nem ám, amíg én is itt lakom – rikkantotta el magát ekkor a nagymama, aki mindeddig szótlanul üldögélt a szoba egyik sarkában. – Ki a házamból, te nyomorult!

A Varga család, maga Mariam is meghökkenve meredt a magából kikelt öregasszonyra, aztán, szinte ugyanabban percben éles csörrenést hallottak.

– A jó édesanyjukat, betörték az ablakot! – állapította meg Varga úr, de kimenni már nem mert, hogy megnézze, ki garázdálkodik odakünn.

Hallgattak. Egy percig, kettőig, végül is Mariam indult az ajtó felé.

– Jaj, nem menj ki, hátha egy terrorista leselkedik a ház körül – rémüldözött a szőke lány.

A férfi azonban ügyet se vetett a leányra. A parkban senki, talán az utcán lehet a delikvens. Kinyittatta a kaput, és ott is körülnézett. Mint ahogy a parkban, az utcán sem látott egy lelket sem, erre legyintett, és elindult hazafelé. Alkonyodott. A szomszéd utcából zsibongás hallatszott. Mintha tüntetnének vagy ilyesmi, gondolta magában. Hirtelen eldördült egy lövés, és már nem hallott semmit sem.

HALLOWEEN

Ugye, tudják, hogy a kelta mondák szerint minden október 31-én éjszaka keresik fel egykori lakhelyüket az elhunytak lelkei? Az emberek szeretettel várták halottaik szellemét, de irtóztak a nyomukban lihegő démonoktól, boszorkányoktól, zombiktól, akiket megpróbáltak másfelé terelni, ezért félelmetes maskarába öltöztek azt a látszatot keltve, mintha maguk is szellemek volnának. Ezt jelképezte részben a tökbevájt lámpás is, másrészt épp ellenkezőleg: azért, hogy ezzel hívják magukra az elhunyt lelkek figyelmét.

Érdekes hiedelem, nem? Egyszerre vonzó és taszító, el is terjedt az egész világon. Bevallom, gyermekkoromban magam is faragtam hasonló töklámpást, és borzongva lestem, mikor jelenik meg megboldogult édesapám és dédnagyapám szelleme. Persze nem jelent meg. Egyetlen egyszer sem. Talán túl kicsi vagy gyenge fényű lehetett a lámpásom ahhoz, hogy megmutassák az utat a szegény bolyongó lelkeknek, nevettem rá egyet, és még ma is nevetnék, ha egy október végi délután eszembe nem jut a töklámpa. Ó, te édes gyerekkor! Nos, csináljunk egyet, csak úgy, nosztalgiából. A gondolatot tett követte, mosolyogva tűztem a Jack-lámpást az udvaron egy karóra, és... Hát igen, megint csak megfeledkeztem az egészről.

Nem úgy a halottak, és pontban éjfélkor meg is jelent legrégibb, egyúttal szívemnek legdrágább szelleme

Édesapám

Méghozzá ugyanolyan alakban, mint amilyennek mindig is ismertem: nyurga testalkat, dióbarna szem, magas homlok, fürge mozdulatok. Semmi kétség valóban édesapám volt, és így persze nem is volt benne semmi rémisztő.

– Már vártalak. Isten hozott, édesapám! – üdvözöltem magától értetődő természetességgel.

– Ni csak, megismert! Pedig de régen láttuk már egymást, Szarinkó – ölelt át édesapám.

Bár láttam, hogy átkarol, semmit sem éreztem, és magam is csak a levegőbe markoltam. Más szóval mégiscsak anyagtalan árnykép volt, bármennyire is emberinek éreztem. Érdekes módon ez sem zsenírozott. Végül is mit várjunk egy szellemtől?

– Hogy vagy? Milyen az élet, akarom mondani, a létezés odaát?

– Te mit gondolsz?

– Hát... attól függ. Előbb talán azt kéne tisztázni, honnan jössz: a temetőből, mennyből vagy... pokolból.

– Po-kol-ból? Na, álljon meg a menet, fiacskám! Szerinted Isten mindenkit pokolba küld egyetlen meggondolatlan tett miatt?

– Pardon, ezt nem én, hanem a Biblia állítja, aki szerint az öngyilkosság egyike a legmegbocsáthatatlanabb bűnöknek. Márpedig te az lettél, drága édesapám, és bizony, akárhogy is csűrjük-csavarjuk, ezzel nemcsak Istennek fordítottál hátat, hanem három ártatlan srácnak is – vádoltam meg keményen.

– Mea culpa, én vétkem – ismerte el apám kedvetlenül. – „... nem tudjátok, hogy testetek, amit Istentől kaptatok, a bennetek levő Szentlélek temploma, és ezért nem a magatokéi vagytok? Mert áron vétettetek meg: dicsőítsétek tehát Istent testetekben.” (1 Korinthus 6,19-20) – búját ki belőle az exlelkész. – De hát ami történt, megtörtént. Valószínűleg emiatt nem látogattad meg egyetlen egyszer sem a síromat – jegyezte meg epésen.

– Elismerem, itt én is hibáztam, csak tudod nekem sem volt ám ez olyan egyszerű. És ebben, biztosítalak, semmi szerepet sem játszott a bosszú, gyűlölet.

– Hanem micsoda?

– Pénz, napi gondok... Hej, de minden másképp alakult volna, ha nem adod vissza Istennek a lelkedet. De hát neked magyarázzam, egy szellemnek, aki mindent lát, ért és észben tart?

– Én? Mindent? Ki beszélte ezt be neked?

– Miért, nem így van?

– Nem, sokat talán, de mindent? Ahhoz Istennek kéne lennem, kisfiam.

– Jó, ha te mondod. Mindenesetre *én* – hangsúlyoztam az én szócskát – itt és most megkövetlek alássan, kérlek, ne haragudj, és bocsásd meg nekem, hogy még egy virágot sem vittem a sírodra! – lélegeztem fel vidáman.

Na, végre kiböktem, ami egész életemben nyomta a lelkemet. Most rajtad a sor, édesapám.

– Nem haragszom. Mi, szellemek sohasem haragszunk, igaz, nem is örülünk, merthogy mi, ellentétben az élőkkel nem érzünk az égvilágon semmit sem.

– Mint a robotok? Lehetetlen, hiszen látom, igen, most is látom, ahogy ég az arcod, és elhomályosul a szemed időnként.

– Mert így kívánja a helyzet, az értelem, miközben legbelül... Ragaszkodsz hozzá, hogy bevalljam?

– Ha nem akarod, ne valld be, de akkor miért jöttél ide, édesapám?

– Hát ezért biztos nem, de egye fene, ismétlem: legbelül semmit sem érzünk, Szarinkó.

– Eszerint csak mímeled az érzelmet, amire értelemszerűen következtetsz. Fura „lelkek” vagytok ti, szellemek.

Erre nem válaszolt, s mivel én sem mondtam semmit, csak álltunk egymás mellett magunkba fordulva, szótlanul.

– Szóval ilyen a szellemlét – szakítottam meg a csendet, miután hiába vártam, hogy édesapám is megkövessen engem pár szóban. – Se mindentudás, se emóciók, és csak őgyelegtek, bolyongtok egyik galaxisból a másikba! Részvétem. Őszintén szólva nem szívesen lennék a helyedben. De alakot váltani csak tudtok, átmenni a falon, meg ilyesmit.

– Hogyne.

– Akkor egyenesben vagyunk. Átmennél te is egyen a kedvemért, illetve nem, jobbat mondok: változz Istenné, édesapám!

Alig fejeztem be a mondatot, megdördült az ég, és édesapám elkezdett nőni, dagadni, már a mennyezetet is átfúrta, és még mindig tovább nőtt. Szegény világ, vetett ágy, ha eddig nem féltem, most majd összepisiltem magamat.

– Ó, te szerencsétlen emberi zink, hogy mersz te tőlem ilyesmit kívánni!

Úgy látszik, kissé túlzott édesapám, mert a szellemek is éreznek hébe-korba valamit.

– Én... én nem gondoltam komolyan, de ha haragszol...

Hoppá, eltűnt, összezárult a mennyezet, és ismét egyedül voltam a szobában. Vagyis mégsem, mert amint kutatóan néztem magam köré, az egyik sarokban felfedeztem a

Dédnagyapám

– Natata, maga az? – léptem meglepődve közelebb.

Apámra, mondjuk, számítottam, de hogy a dédi is felkeres, az álmomban sem jutott eszembe, főként, hogy mi, ketten... Szóval valamikor elég hadilábon álltunk egymással.

– Szervusz, Paji. Végre megvagy, te gézengúz! Tudod, hogy már évtizedek óta kereslek?

Na, szépen állunk! Ahhoz képest, hogy a szellemek semmit sem éreznek, már megint fel akar valaki nyársalni.

– Csóklom, natata. Örülök, hogy ilyen szép egészségben láthatom. Miért tetszik keresni?

– Micsoda kérdés! Vajon miért keresheti unokáját Halloween éjjelén egy dédapa? – csókolt homlokon a pirospozsgás, Sztálin-bajszos öregember. – Ami azt illeti, te is jócskán megöregedtél. Tán még unokáid is vannak, jól mondom?

– Csak egy fiam, de hogy unokám... Eddig még nem méltóztatott velem is közölni, ami persze nem csoda, ha látni sem akar ide s tova 30 esztendeje.

– Balga kölök, nem tudja, mit vesztett. El tudom képzelni, mit érzel – simogatta meg az arcomat. – Hé, most mit húzódozol? Csak nem félsz tőlem?

– Nem félek – vörösödtem el, mint a „régi szép időkben”, amikor a natata szokás szerint el akarta húzni a nótámat.

– Ne is, hiszen szeretlek. Mindig is szerettelek, még ha el is tángáltalak nagy néha. De hát engem is eltángált az édesapám, aztán jött a háború, az orosz fogság, ahol megint csak nem bántak kesztyűs kézzel velem sem.

– Erre fogtad magadat, és rátettél te is egy rakással.

– Nagy hiba volt, felejtsük el! Ma már biztos nem tenném, mint ahogy nyilván te sem futtatnál meg annyiszor az udvaron. Egyszer még el is estem a köveken, aztán... Mi is történt azután? Aha, beugrott: bevittek a kórházba, ott aztán kaptam egy csinos fertőzést, és bizony le kellett vágni mind a két lábam. Emlékszel?

– Természetesen, azzal a kis különbséggel, hogy nem utánam...

– Arra is emlékszel, mi gyógyított meg nem sokkal azután, hogy hazaengedtek a kórházból?

– Mi?

– A halál, Pajikám. De nyugodj meg, ez volt megírva, és teljesen fölösleges azon rágódni, ki a hibás mindezért.

– Nem rágódom, annál is inkább, mert nem is utánam tetszett akkor szaladni.

– Hanem ki után? – képedt el az egykori bakancsos.

– Jancsi után – világosítottam fel sötéten. – Tetszik emlékezni? Hárman voltunk testvérek: Albi, Jancsi meg én, a legkisebb.

– Naná! Kicsit megkopott a memóriám, de hülye azért nem vagyok.

– Pedig így történt. Tessék nekem elhinni.

– Dehogy hiszem, biztosan te voltál, és nagyon szépen megkérlek, mutass több tiszteletet irántam – kapott reflexszerűen a nadrágszíjához, mire én, szintén reflexszerűen, ugyanúgy felhúztam a nyúlcipőt, mint jó pár évtizeddel ezelőtt.

Így kergettük egymást körbe-körbe a szobában.

– Állj meg, hova futsz? – kapkodott levegő után. – Nem akarlak bántani!

Hirtelen a szívéhez kapott, és elvágódott a szőnyegen.

– Natata, jól vagy? – totyogtam hozzá elnehezült lábakkal.

Meg sem moccant, mintha meghalt volna.

– Nemcsak mintha, tényleg meghalt, csak nem testileg, hanem lelkileg, és, elismered-e vagy sem, ezúttal te ölted meg, Szarinkó – rebegte egy ismerős női hang.

– Ki az? Volnál szíves megjelenni előttem!

Semmi válasz, erre gyorsan bekukkantottam az ágy alá. Senki. Ugyanígy a szekrényben és a fürdőszobában sem láttam egy lelket sem. Beleértve a natatát, aki szintén köddé vált. De már ezen sem csodálkoztam. Halloween éjjelén minden megeshet. Akár az is, hogy szellemként látom viszont saját magamat.

– Jó estét, Paji! Engem keresel? – bontakozott ki édesanyám alakja fokozatosan a sötétből.

Édesanyám

– Kezit csókolom – nyugodtam meg egyszerre. – Isten hozott szerény hajlékomban.

– Puszi nincs?

Megöleltem, megpusziltam, és bizony kipottyant egy könnycsepp a szememből.

– Ejha, mit látnak szemeim! Te ilyenre is képes vagy?

– És édesanyám? Mikor ölelt és csókolt meg utoljára? Négy, öt éves koromban?

– Azért vártál, hogy ezt az arcomba vághassad?

– Nem vágom az arcába, csak kérdezem.

– Körülbelül. És? Csodálkozol? Elfelejtetted, ki húzódozott folyton előlem, valahányszor meg akartam puszilni?

– Húzódoztam? Meglehet. Sok kisfiú restelli, ha nyalja-falja a mutere, azonkívül, már bocsánat, de édesanyám olyan büdös volt, olyan bagószagú. Képzelje, épp emiatt nem szoktam soha a cigire. Ettől függetlenül befogtam volna az orromat, ha akkor ölelget, csókolgat, amikor igazán jólesik.

– Például?

– Például akkor, amikor elnadrágolt a natata, vagy éppen nagymama zavart ki a „házából”. Ilyenkor még este sem mertem bemenni, és a szeneskamrában vagy vasúti váróteremben

töltöttem az éjszakát. És nemcsak én, Albi meg Jancsi is anélkül, hogy egyetlen szóval is megvédett volna bennünket.

– Tévedsz, megvédtelek. Négyszemközt, és sajnáltalak is, csak hát a nevelés... Hallottál a nicht vor dem Kind[20] elvéről?

– Ezért nem hozott ki vacsorára egy darab kenyeret, bögre tejet sem? És arra gondolt-e, milyen hideg lehet a kamra feletti padláson? Pedig minden rést betömtem, és úgy becsavarodtam egy szőnyegbe, hogy alig bírtam tőle mozdulni.

– Tényleg? Nem tudtam. Azt hittem, ott jó meleg van.

– A nagy padláson esetleg. Az sokkal jobban ki volt bélelve, így könnyebben kihúzhattuk volna, ha a najma le nem zárja előlünk. Itt azonban fáztunk, édesanyám meg éheztünk. Különösen télen, amikor három-négy napot is kóboroltunk az utcákon, amíg megengesztelődött a najma – lángolt az arcom a visszaemlékezés tűzétől. – Nyáron még hagyján, ott voltak a kertek tele paradicsommal, almával, körtével, behordtuk az embereknek a szenet, fát, egyszóval megkerestük a mindennapi kenyerünk. Nem úgy télen, és hiszi, nem hiszi, néha még koldultam is, én egy pap és tanítónő gyermeke. Fel tudja ezt fogni, édesanyám, mert átérezni akkor sem volt képes és most sem, úgy tűnik.

– Fel. No de mit tudtam én ezekről! Beszámoltál nekem egyszer is, hogyan éreztétek *ti* magatok, miután a najma felkergetett a padlásra? Egyebekben pedig tudhatnád, hogy a szellemek semmit sem éreznek.

– Igen, így hírlik, viszont...

Nem folytattam. Váratlanul elfogott valami furcsa fásultság. Eddig mindig sajnáltam, hogy elhallgattam bizonyos dolgokat. Holott kimondhattam volna, ha a józan ész, büszkeség, effélék nem kényszerítenek arra, hogy hallgassak. Most megint itt a lehetőség, ezzel szemben – micsoda paradox – már elment a kedvem az egésztől.

– Viszont?

– Nem számít, már el is felejtettem, mit akartam mondani. Csóklom, majd találkozunk... odaát.

– Talán igen, talán nem. Nagy ám az Isten országa, hiszen még a Földet is alig leltem meg a milliárd és milliárd bolygó közt. Tehát? Nem használod ki az alkalmat? Nem szeretnél véletlenül valamit kérdezni?

– Minek? Hogy utána azt kívánjam, bár sohase kérdeztem volna semmit sem? Á, nem, nem. Amit nem ismerünk, az nem bánthat. Másrészt honnan tudjam, hogy nem vág át, mert ezek a szellemek annyira... Inkább nem mondom, nehogy meg tetsszen sértődni.

– Rendben, akkor kérdeznék én valamit. Kérdezhetek?

– Minek?

– Már megint minek? Akkor jobb, ha én is hallgatok.

Tik-tak-tik-tak, ketyegett a falióra a sötétben. Holnap kukanap. Csak el ne aludjak valahogy, mert akkor egy hétig kerülgethetem itthon a szemetet.

– Viszontlátásra! Kézcsókom a najmának.

– Csak egy mondat, és elmentem: miért nem hoztál papot, amikor haldokoltam, kisfiam?

---

[20] Ne a gyerek előtt! (ném.)

Mellbevágó kérdés volt!

– Hoztam, ha nem is azonnal, ugyanis előtte még felhívtam egy barátom, és beugrottunk egy percre a kocsmába – horgasztottam le szégyenkezve a fejemet.

– Ahol a percből kettő lett, aztán még több perc, anélkül, hogy egyszer is eszedbe jutott volna, hogy eközben szép lassan a másvilágra költözöm.

– Gondolhattam volna, de tudtam én akkor másra gondolni, mint hogy megnyugtassam valamiképp magamat.

– Értem. És az alkohol segített?

– Egy szikrát sem. Végül úgy eláztam, hogy alig találtam a tiszteletes úr házára. De azért elhoztam.

– Hát ennyire sajnáltál?

– Ennyire szerettelek – ismertem be ekkor életemben először. – Kész csoda, hogy nem kaptam akkor infarktust. Tudom, hogy ez nem mentség, és egyszer még felelni fogok az Úr előtt, de ez az igazság.

– Azért ne félj, nem hagylak magadra. Én majd imádkozni fogok teérted.

– Megtennéd? – tegeztem le életemben ugyancsak először, tudniillik testvéreim közül egyedül én magáztam az anyámat.

– Természetesen – ölelt át megdicsőült arccal, szelíden, mi több, még testet is öltött a kedvemért.

Hanem ez a test abszolút hideg volt, ezért újfent borzongva húzódtam el előle. Hiába, ő és én két, gyökeresen más dimenziót reprezentáltunk.

– Most mi a baj? Úgy elsápadtál, mint a telihold – figyelt fel borzongásomra édesanyám.

– Semmi, egyszerűen fáradt vagyok és fázom is – húztam összébb magamon a takarót.

– Már megint? Jól van, fiú, elmentem. Látom, kifogytál a témából.

– Isten áldja, édesanyám! – járt rá a nyelvem megint a magázásra. – Legyen szíves, közölje apámmal, hogy őt is nagyon szeretem. Remélem, maguk is kibékültek azóta.

– Mióta, egyáltalán honnan veszed, hogy fasében voltunk egymással?

– Olvastam édesapám memoárját, úgyhogy, amit gyerekként nem láttam, arról értesültem a naplóból. Egyedül egyet nem sejtetett: hogy egyszer még édesanyám és najma miatt lesz öngyilkos. Vagy inkább a második variáns helytállóbb, mely szerint a hírhed Maniu-gárda[21] adatta kezébe a kötelet? Olvastam ugyanis ezzel kapcsolatban valamit az újságban, merthogy akkoriban a sajtó is megszellőztetett erről egyet-mást, amitől azonban semmivel sem lettem okosabb.

Most édesanyám sápadt el, annak ellenére, hogy a szellemek semmit sem éreznek. Vagy csak a szemem káprázott?

– Hallgass, Margit! Nicht vor dem Kind! – libbent be valaki ekkor az ablakon.

Látni ugyan nem láttam, de hallottam, ráadásul olyan szelet támasztott, hogy meglebbentek a függönyök, és valamennyi váza lerepült a szekrényről.

– Hohó, ne olyan szelesen! Egyébként kihez van szerencsém?

---

[21] Magyargyűlölő, félkatonai szervezet Romániában, a 2. világháború idején.

– Én vagyok a nagyanyád, néhai Katona Istvánné.

– Én meg Albi – mutatkozott be a bátyám, majd sorra mindnyájan, miután több rokon is látogatásra méltatott.

– Hé, várj sorodra! – fakadt ki az ükükapám.

– Te áldott jólélek, volnál szíves kiszállni a hasamból? – sziszegte dédnagyapám mutere.

Egy szellem énekelt, a másik hegedült, meg táncoltak is, éreztem a hangjukon.

Egy szem szilva, két szem szilva,
egy szem szilva, két szem szilva,
Bolond voltál csizmadia,
Megetted a suvickot,
Nem nő ki a bajuszod.

Csak úgy rezgett-rengett a padló, asztal, csillár, a szekrényben a nippek, poharak, aztán éreztem, hogy emelkedek felfelé. Nesze neked Halloween! Most engem is átvisznek a túlvilágra.

– Állj, szilencium! – kiáltottam el magam, mire olyan csend lett, mintha maga az Úristen kiáltott volna reájuk. – Hálás vagyok a látogatásért, de most, kérlek, térjetek vissza, ahonnan jöttetek!

– Szent Isten, mi történt? – rohant be feleségem a másik szobából.

– Ne izgulj, csak álmodtam – tápászkodtam fel a földről, ahova ördög tudja, hogyan kerültem, kitipegtem az udvarra, és lecsaptam a töklámpát a karóról.

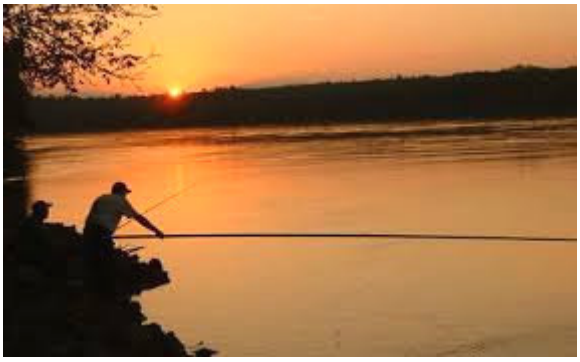

PECÁSOK

1

Két fiatalember pecázott a tóparton: Bandika és Ernőke. Egy darabig csendben figyelték a kapásjelző karikát, de csak nem akart egy hal sem horogra akadni. Öt óra. A nap épp hogy felbukkant a látóhatáron.

– Ma nincs szerencsénk – bosszankodott az idősebb, a fekete baseballsapkás Bandika.

– Nincs – hagyta helyben fiatalabb, piros baseballsapkás havere.

– Jut eszembe, sikerült a vizsgád, Ernőkém?

– Meghúztak. Pedig mindent tudtam, kivéve azt a tételt, amit kihúztam.

– Micsoda pech! – sajnálkozott Bandika. – Aztán mit szólnak hozzá az őseid?

– Nyilván nem ugrándoznak örömükben. De a pech, az pech, van ilyen. Ezt nekik is meg kellene érteni.

– Egy kizárás és bukta után? Szerinted van olyan szülő, aki ezt megérti? Na, nem azért, én megértem, hiszen én is átmentem már effélén. Csakhogy egy szülőnek más srófra jár ám a gógyija. Most mit csinálsz: megismétled az évet vagy elmész valahova melózni?

– Me-lóz-ni? Ilyen izmokkal? – emelte fel Ernő vékonyka karjait. – El tudsz te engem képzelni lapáttal a kezemben?

– Nehezen – nevetett fel Bandika nem kis büszkeséggel saját izmaira sandítva.

– Mert én sem. És azt hiszem, a fater sem, aki gyerekkorom óta ügyvédet akar belőlem faragni.

– Tényleg? Na és te? Mi a te elképzelésed, pajtikám?

– Az enyém? – bizonytalanodott el kissé Ernőke. – Mit tudom én! Az ügyvédi pálya biztos nem, és, képzeld el, lapátolni sem igen szeretek. De ahogy ismerlek, azért te se nagyon ugrálsz a munkáért, ami persze érthető, mert ki a franc gályázik rongyos... Mennyi is a fizud momentán?

– Semennyi – rángott meg az idősebbik arca bosszúsan. – Momentán épp munkát keresek.

– Már megint?

– Á, semmi zűr, ugyanis fordult a kocka, ugyebár. Régen a melósok kilincseltek a cégeknél, most a cégek vadásznak a melósra. Még így is elég hülyén érzem magamat, amiért nem

megyek a tesóm után Berlinbe. Ott bezzeg háromszor, mit háromszor, ötször jobban keres egy hegesztő. Viszont ő tud németül, én meg csak annyit, hogy guten Tag, auf Wiedersehen!

– Akkor sem féltelek. Te legalább elértél valamit. Van egy szakmád, amivel a jég hátán is flottul megélhetsz, mialatt én még mindig csak az iskolapadot koptatom. Másrészt ott a bé nejed, akire bármikor számíthatsz, ha valahol bemondod az unalmast.

– Stefike? Naná, hogy számíthatok rá, ezért vannak a feleségek, nemdebár? Nekem az asszony, neked a fatered, úgyhogy fel a fejjel, pajtikám, azért rólunk sem feledkezik meg a jóisten.

– Nem, nem, bár ki tudja, mikor adják be egyszer ők is az unalmast. Végül is ez sem kizárt, a fenébe, és akkor Isten veled tanulás, téged kirúg a Stefike...

– Kirúg a... Hogy ne mondjam ki, kicsoda – pattogott Bandika. – Vedd tudomásul, picikém, hogy nálunk én hordom a nadrágot. Van fogalmad arról, ez mit jelent?

– Hogy bármit „parancsolsz”, annak mindig a fordítottja történik – vihogott a hórihorgas egyetemi hallgató.

– Szépek a fogaid – sziszegett a hegesztő. – Napjában hányszor szoktad sikálni?

– Helló, skacok! – üdvözölte őket hirtelen egy Lee Cooper-nadrágos, horgászbottal felszerelt figura.

– Nini, a Tóbiás! De régen nem láttalak! No persze, nyilván te is Berlinben építed a kapitalizmust – irigykedett Bandika.

– Sziasztok! Csatlakozhatok hozzátok? Milyen a kapás, fogtatok már valamit?

– Eddig semmit, de azért csak csüccs le nyugodtan, és meséld el nekünk is, milyenek a berlini Mädelek[22].

– Azt bajosan, ugyanis soha életemben nem jártam Berlinben – készítette elő horgászfelszerelését komótosan Tóbiás.

– Akkor Londonban. Ott sem? Egyesült Államok? – jött izgalomba a mokány, kék szemű iparos, akinek az USA jelentette álmai non plus ultráját.

Legalábbis egyelőre, ugyanis angolul sem tud egy kukkot sem. Hanem ami késik, nem múlik. Egyszer ő is beindul, és azontúl még pecázni is Volvóval jön a tópartra.

– De Bandikám, mért mennék én a világ végére dolgozni, amikor itthon is nagyon jól megvagyok?

Bandika és Ernő csodálkozva néztek egymásra.

– Értem. Nyertél a lottón, vagy ilyesmi – sóhajtott fel Bandika.

– Szó sincs róla. Igazából nem is hiányzik. Munkám van, egészségem dettó, az emberek megbecsülnek, kedvelnek. Mit kívánhatnék ezenkívül még magamnak?

– Például egy diplomát – sóhajtott fel Ernő is.

– Pénzt, pozíciót – tódította a hegesztő. – Jártál már New Yorkban?

– Nem.

– Én sem, de szeretnék, és ez lé nélkül aligha sikerülhet, hiszen még egy szimpla repülőjegy is több mint 100 lepedőbe kerül, barátom. Van 100 000 forintod?

[22] Lányok. (ném.)

– Nincs.

– Hát a gízai piramist láttad-e? – érdeklődött Ernőke.

– Hogyne: képen, filmeken.

– Tudtad-e, hogy ez a piramis a világ hét csodáinak egyetlen fennmaradt csodája? Aztán ott vannak az újabbak: az indiai Tadzs Mahal, Rómában a Colosseum, Peruban a Machu Picchu. Ne mondjad, hogy egyikre sem vagy kíváncsi.

– Nahát, öcsi, honnan tudsz te effélékről? – tátotta el száját a hegesztő.

– Természetesen kíváncsi vagyok. Sajnos ez még egy picit odébb van. Majd ha még jobban fellendül a gazdaság, és a reálbér értéke is tovább nő. Ja, most mit bámulsz? Amiért az Unió bénáskodik időnként, attól még nem muszáj nekünk is az utolsó helyen kullognunk – jelentette ki meggyőződéssel Tóbiás.

A pecások tekintete ismét összevillant.

– Ha te mondod – dörmögte Bandika. – Csak az a kérdés, mikor, és kiknek nő az a bizonyos reálbér. Te például hol, *kinek* dolgozol? Mert ha, teszem fel, valamelyik nagyhatalmú fejesnek... – nézett gyanakodva rövidnadrágos társára.

Ernő figyelmeztetően köhintett.

– Nem mindegy? – tért ki a válasz elől Tóbiás. – Ha egyszer valóban dübörögni kezd a gazdaság, sem lottóra, sem pozícióra nem lesz szükség ahhoz, hogy bárki is megnézhesse azt a híres piramist.

– És addig? Fázunk és éhezünk, / S átlőve oldalunk – villant Petőfi egyik verse a hegesztő eszébe. – Részünk minden nyomor, / *S még csak* szabadok *sem* vagyunk! – formálta át kissé az utolsó mondatot. – Nem, haver, akkor már inkább lelépek, és ott próbálok szerencsét...

– Ahol a part szakad – egészítette ki Tóbiás –, ugyanis odaát sem fonják ám kolbászból a kerítést, kiváltképp azóta, hogy több millió migránssal kell osztozkodni egy nem létező kolbászon. Hát Bandikám, én ennél okosabbnak hittelek. De tudod, mit: hagyjuk azt a kolbászt, és csak arra válaszolj: hol éreznéd nagyobb biztonságban magadat: itthon vagy New Yorkban!

– Most megfogtál – tűnődött el Bandika. – Ha jól meggondolom, tulajdonképp sehol sem – Valahogy úgy összekuszálódtak a dolgok mostanság. Hol a globális felmelegedés, hol az Iszlám Állam fenyeget, Észak-Korea robbantgat, földrengés itt, vulkánkitörés ott. Elismerem, megesett ez már máskor is, de ennyire? Én nem vagyok valami templomba járó szentfazék, mert csak abban hiszek, ami bizonyítható és észszerű, de amikor ilyeneket látok a tévében, mindig az apo... apoka..., szóval végítélet jut az eszembe. Ördög vigye ezeket a halakat, még mindig nem kegyeskednek harapni.

– Hogy kritikus időket élünk, az nem vitás. De azért még nincs minden elveszve mindaddig, amíg az Európai Unió be nem vezeti a kötelező, felső határ nélküli kvótákat, mert akkor...

A pecások nem kérdeztek rá, hallgattak, ezért Tóbiás kéretlenül is folytatta:

– Akkor isten irgalmazzon Európának.

– Miért, mi történik akkor Európával? – szólalt meg Ernőke unottan.

– Hallottál a kötelező betelepítési kvótáról?

– Képzeld, hallottam, főleg, hogy víz helyett mostanság a csapból is ez folyik. És? Mi ezzel a probléma?

– Semmi különös, kivéve az, hogy ezzel aztán lőttek a nyelvünknek, kultúránknak, hitünknek.

– Mondod te.

– Meg rajtam kívül jó páran. Olvastad Jókai Mór Török világ Magyarországon című regényét?

– Még a suliban, merthogy muszáj volt. De azt csak nem akarod nekem beadni, hogy ezután a migránsok nyelve lesz az államnyelv, iszlamizálják a vallást, kultúrát, és máról holnapra elfeledhetjük a disznóhúst?

– Nem máról holnapra, de hogy bekövetkezik, az hétszentség, sőt, egyes helyeken már meg is valósult. Lásd Csecsenföldet, Dániát, Albánia, Németország, Franciaország, Anglia bizonyos zónáit. Nem is lehet csodálni, mert mióta fér meg tűz a vízzel, igen tisztelt tanult barátom. No és ki szokott győzni ilyenkor? Természetesen az erősebb.

– Ámen. Van még néhány ilyen aranyköpés a tarsolyodban? – ásította az egyetemi hallgató.

– Eh, egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz – állapította meg magában lenézően Tóbiás. – Nincs, és elnézést, hogy eddig is untattalak ilyesmivel.

– Nem untattál, csak...

– Egy kicsit ideges – magyarázta Bandika. – Mint mi mindnyájan. Ő a vizsgák miatt, én meg azért, mert jelenleg éppen munka nélkül lődörgök. Azért folytasd csak! Hol is tartottunk?

– A kvótáknál. Szerinted föltétlenül szükség van erre, vagy szolidarizálhatunk Európával másként is?

– Talán olvass bele valamelyik újságba, hallgasd meg a kormány nyilatkozatát, és mindjárt megtudod.

– De engem a te véleményed érdekel.

– Megtisztelsz. Hanem mondd, mi a búbánatba izgat téged ez az egész annyira!

– Már hogyne izgatna, amikor mindenki a migránsokról, terrorról, a határok, nemzeti identitás, keresztény szellemiség és egyebek megőrzéséről filózik.

– Én nem – jelentette ki Ernőke.

– Szerencsére nálunk még áll a kerítés – hagyta figyelmen kívül Ernő megjegyzését Tóbiás. – Az igaz, hogy nincsen kolbászból, de legalább megvéd bennünket.

– Ugyan mitől? – fanyalgott Ernőke. – A földrengéstől, aszálytól vagy néhány ágrólszakadt négertől, akik alig várják, hogy átmasírozzanak a magyar–osztrák határon?

– Eltekintve azoktól, akik maradnak vagy az EU ültetne a nyakunkba – pontosított a göndör hajú, Lee Cooper-nadrágos fiatalember.

– Ültet, nem ültet, abban mindnyájan megegyezhetünk, hogy ha egész Európa összefog, ebből nekünk is ki kell vennünk a részünket – szögezte le Bandika.

– Magától értetődik – bólintott Tóbiás. – Vitattam én ezt egyszer is? De már az engedtessék meg nekünk, hogy mi magunk határozzuk meg, hol, mikor és mi módon segítsünk kimászni valakinek a lekvárból.

– Frankó, csak egy kicsit nehéz lesz, miután magunk is nyakig benne vagyunk – túrt az orrába Ernőke. – Ezért melózik már ma is több száz ezer magyar külföldön, és a saját emigránsainkról még nem is beszéltem. De minek? Ez van, és kész!

– Hát beszélj! Hadd halljam, mi van még a begyedben!

– Ennyire érdekel? – nézett föl a vízről Tóbiásra, majd Bandira. – Te haver, nem gyanús neked ez a Lee Cooper?

Tóbiás kezéből kihullott a horgászbot.

– Te nem vagy normális – szedelőzködött fel ezután, és szótlanul faképnél hagyta a két pecást.

2

– Helló, Bandika, miért nem vetted fel eddig azt a rothadt telefont?

– Mizu, tanult barátom? Ég a házatok, vagy mi történt?

– Az éppen nem, de, képzeld, elutaztak az őseim.

– Hát aztán! Ezért vagy így begyulladva?

– Várj csak, várj, mindjárt megérted – kotorászott valami után Ernőke. – Hova a frászba tettem azt a nyavalyás cédulát? Itt van, ni! Felolvasom, mit írtak. *Kedves fiam! Elmentünk nyaralni. Hogy mikor jövünk haza, még nem tudjuk. Talán négy vagy öt hét múlva. Étel a hűtőben. Remélem, addig kitart, amíg munkát nem találsz magadnak. Lehetőleg olyat keress, mely hosszabb távon is megfelel, az egyetemet pedig felejtsd el, merthogy azt olyan fiataloknak találták ki, akik tudnak és akarnak is tanulni. Te pedig, most már anyád is, én is beláttuk, egyik feltételnek sem felelsz meg. Jó munkát! A mielőbbi viszontlátásra! Apa, anya* – hallgatott el komoran.

– Hű, ez kemény. Most mit csinálsz? Halló! Hallottad, amit kérdeztem?

– Nyakamba veszem a várost, és megpróbálok kifogni magamnak valamilyen rendes hivatalt. Már ha egyáltalán van ilyen.

– Nincs, de hát mit tehetünk, ha ilyen hazát hagytak ránk az őseink?

– Ja. Ebben az esetben egyet mondok, kettő lesz belőle.

– Mégpedig?

– Menjünk együtt Berlinbe!

Hát igen, ilyen a sors, hölgyeim és uraim. Egyeseket tejben-vajban fürösztget, másokat meg istenesen földhöz vág.

AZ ÖREG

Egy volt önkormányzati lakásban, pontosabban szuterénben lakott. Azért „volt”-ban, mert Illésnek sikerült megvennie, így az már az övé volt, egyedül az övé, amiből már az úristen sem teheti ki. Állítólag, mert mi biztos ebben a csodálatos világban?

– Na milyen érzés tulajnak lenni? – érdeklődött udvariasan a lakáshivatali tisztviselő, amikor aláíratta vele a tulajdonátruházási szerződést.

Az öreg vállat vont, és köszönés nélkül távozott.

– Bunkó paraszt! – hangzott fel maga mögött, erre visszafordult, és cuppanós csókot nyomott a köztisztviselő arcára.

– De uram! – hápogott a vizenyős szemű, kopasz hivatalnok.

– Boldog karácsonyt!

Odakint nagy fehér pelyhekben hullt a hó.

– Nesze, legyen neked is karácsonyod! – dobott ezer forintot egy hajléktalan kalapjába.

– Köszönöm, uram, isten fizesse meg!

Hanem az öreg gyorsan meggondolta magát, és kikapta a pénzt a kalapból.

– Elég lesz neked egy százas is.

Vásárolt magának egy kis kalácsot, bejglit stb. Az ebédet meg majd kihozza az ételfutár. Istenem, de szépen hull a hó, egész megnyugtatja.

Otthon már várta valaki: a fia. A fotelben ült és pipázott. De hogy juthatott a szuterénbe, így kulcs nélkül? Persze sperhaknival. Végül is tolvaj előtt nincsen zár, és Nepomuk már kölyökkorában igen-igen értett a zárakhoz.

– Csakhogy előkerültél, már két órája várok rád.

– Mit akarsz?

– Honnan tudok, hogy akarok valamit? Te már el se tudott képzelni, hogy a családtagok meglátogatják egymást ünnepkor?

– Hát rólad biztos nem, tehát ki vele! Essünk túl rajta minél hamarabb! A fenébe, de meleg van! – araszolt Illés úr a radiátorhoz, és lejjebb kapcsolta. – Így ni! Pénzbe van ez, fiatalúr.

– Te aztán semmit sem változtál.

– Miért, te igen? Dolgozol, kitanultál valamilyen szakmát, mióta utoljára itt jártál?

– Ilyen korban? Azért ne búsulj, enélkül is megéltem, és ez a lényeg szerintem.

– Látom – nézett végig a meglehetősen toprongyos, borostás állú vendégén.

– Egyelőre ez van, de biztosítalak, volt ez másképp is – értette el apja pillantását Nepomuk. – Tudod, mennyit kerestem akkoriban havonként? Ötszáz lepedőt, és olyan kocsim volt, mint a polgármesternek, úgy bizony.

– Gratulálok, ezek után pláne nem értem, mit akarsz még szegény apádtól.

– Nono, nem vagy te azért olyan szegény, még ha ilyen büdös albérletben is tengeted az életed.

– Először is nem büdös. Nekem épp megfelel, és egész jól érzem benne magamat. Másodszor nem albérlet, mert már az enyém, megvettem.

– Ugye, megmondtam! Van itt pénz, az istenit!

– Ki mint vet, úgy arat. Én veled ellentétben mindig szolid életet folytattam. Nem ittam, bűnöztem, kártya nuku, kurvák törölve.

– Pfuj, szép kis élet mondhatom! Nem csoda, hogy senki sem bírta ki melletted. Az anyámat elmartad, ugyanígy engem meg a húgom is.

– Remélem, nem azért jöttél, hogy ezt újból és újból a szememre hányd.

– Nem, tényleg nem ezért, csak egy kis kölcsönt kérnék, és már itt sem vagyok.

– Csakhogy kibökted! Mennyit kérsz? Ezer forint elég lesz?

– Te viccelsz velem? Mit lehet manapság egy ronggyal kezdeni?

– Sajnálom. Ennyim van, többel nem szolgálhatok. Mellesleg az unokám azért elhozhattad volna magaddal. Mire kell a pénz?

– Hogy mire? – zavarodott meg egy pillanatra a vékonypénzű férfi, hirtelen felállt, és elkezdett fel-alá sétálni; sétálgatott úgy öt percet, majd visszarogyott az asztalhoz.

Illés úr szívét furcsa szorongás fogta el. Csak nézte a fiát, és sehogy sem tudta, mire gondoljon. Kezdte sejteni, hogy ezúttal nem akármire kér kölcsönt tőle ez a csirkefogó. De ha nem árulja el, mire, az sem baj. Tőle ugyan ki nem húz egy fillérrel sem többet kerek ezer forintnál.

Egy darabig komoran hallgattak.

– Jaj, jaj, jaj, jaj! – törte meg a csendet végül Nepomuk, s csak bőgött, üvöltött, mint aki megőrült, és többször belevágta fejét az asztalba.

Az öreg odacsoszogott a fiához, és tanácstalanul pislogott.

– Jól van, Muki, csillapodj le! – mozdult meg a keze önkénytelenül, és megsimogatta torzonborz vendégét.

A férfi apja mellére hajtotta fejét, és elkezdett szívszaggatóan zokogni. Illés úr elérzékenyült. Még soha életében nem látta ilyen elesettnek a kisfiát.

– Látom, nagy bajban vagy. Áruld el, mit tettél, aztán majd csak kisütünk együtt valamit.

– Nem tettem én semmit, legalábbis semmi olyasmit, ami főbenjáró bűn lenne – tiltakozott Nepomuk. – De te azért segíthetsz. Igen, egyedül te, különben örökre búcsút mondhatsz a fiadnak.

– Ezt hogy érted? – döbbent meg az ösztövér, hajlott hátú öregember.

– Hát csak így – húzta el a kezét a nyaka előtt Nepomuk.

– Te jó ég, te... te fel akarod akasztani magadat?

– Akar a nyavalya! Nincs is rá szükségem, amíg mások is megteszik helyettem.

– Ettől féltem! – kiáltott fel Illés úr. – Már megint a biznisz, a haverok. Hiába, aki korpa közé keveredik, előbb-utóbb megeszik a disznók. Bizonyára tartozol nekik. Eltaláltam?

– El.

– Mennyivel?

– Három millával.

– Mennyivel?

– Tudom, hogy sok, de ha nem tejelek holnapig, kitekerik a nyakamat. Jaj, anyám, anyám, miért szültél erre a világra! – vágta fejét Nepomuk ismét az asztalhoz.

– Elég, még kárt teszel magadban! – mordult rá az öregúr. – Megértettem a helyzetet, és hogy lásd, milyen apád van, most az egyszer kihúzlak a csávából.

A férfi arcát elfutotta a pirosság. Ilyen könnyű győzelemre nem számított.

– Megtennéd?

– A fiam vagy, és ezzel mindent megmondtam. No nézzük, hol van az a fránya betétkönyv!

– Köszönöm – csókolt kezet az apjának. – Ezt sohasem felejtem el neked.

– De van egy feltételem: mától fogva nem seftelsz többé senkivel, szakítasz a skacokkal, és minden vasárnap eljársz a templomba.

– Szakítok, csak az a kérdés vajon ők is kiengednek a markukból, mert aki egyszer beépül egy bandába...

– Hát próbáld meg, különben nincs alku.

– No de miből fogok akkor megélni?

– A két kezed munkájából, vagyis beállsz segédmunkásnak, fiacskám. Ez is csak munka, és újabban meg is kezdik normálisan fizetni. Jó, nem normálisan, de egyelőre ez van, aztán majd meglátjuk – próbálta előkeríteni betétkönyvét Illés úr.

Csakhogy hasztalan. Bármerre kereste, azt bizony sehol sem találta.

– Nem értem. Hova a fenébe rejthettem?

– Oké, elég a kotorászásból! – unta el a keresgélést végül Nepomuk. – Ha nincs, nincs, gondolhattam volna, hogy így alakul. Naná, pont egy ilyen zsugori adna nekem három milliót.

– De én igazán szívesen... Esetleg ha segítenél, ketten hamarabb rábukkannánk.

Nem bukkantak rá. Pedig jó alaposan feltúrták ám az alagsort. Megkopogtatták a falakat, a padlót, kirámolták a szekrényt, ágyat. Mindhiába.

– Ej, de sajnálom. Az az igazság, hogy mostanában ki-kihagy a memóriám.

– És ezt én higgyem is el neked?

– Nem hiszed?

– Nem. Valld csak be nyugodtan, hogy inkább hagysz engem kinyírni, minthogy egy fillért is adj a kölyködnek.

– Dehogy vallom, ez... ez teljességgel abszurdum. Csak nem áldozom fel az életed néhány milla kedvéért – tiltakozott Illés úr hevesen. – Nepomuk, Nepomuk, hogy feltételezel te rólam ilyesmit?

– Megmotozhatlak?

– És ha igen, hiszel nekem?

– Akkor... talán.

– Tessék, parancsolj!

A férfinak nem kellett kétszer mondani, és gondosan megmotozta az öreget, hanem a betétkönyv így sem, úgy sem került meg.

– Rendben van, hagyjuk! – adta fel ekkor sóhajtva. – Majd holnap folytatjuk. Addig is igyuk meg ezt az üveg bort kettesben – halászott elő kabátja zsebéből egy palackot. – Nesze, húzd meg te előbb!

– Köszi szépen, de én már réges-rég felhagytam az ivással. Idd meg te egyedül az egészet!

– Szó se lehet róla! Karácsony van, innod kell. Na, ne kéresd magad, húzd már meg! Jézuska és az én egészségemre!

– Boldog karácsonyt! – adta be a derekát Illés úr, és jókorát kortyolt a butykosból.

Nepomuk szeme felvillant.

– Jó slukkod van. Az unokád egészségére nem iszol?

– Ám legyen, de ezzel pont, tudod, megtiltotta az orvosom.

– Ízlett?

– Kicsit fura íze van.

– Mást nem érzel? Émelygést, szédülést?

– Miért, kellene?

– Föltétlenül, ugyanis ünnepélyesen jelentem, hogy mérget kevertem a borodba – kacsintott pajkosan.

– Miiiit?

– Mérget, de ne izgulj, nem halsz bele, itt az ellenméreg a zsebemben.

Illés úr megdermedve bámult a fiára.

– Ugye, csak viccelsz velem?

– Eszemben sincs. Te átadod a könyvecskét, én az ellenmérget, és megy ki-ki a dolgára. Na, kavarog már a gyomrod, apuci? – kapta ki Nepomuk apja kezéből a mobilját, amikor az öregúr fel akarta hívni a mentőket.

– Hülye. Míg a mentők ideérnek, te már rég alulról szagolod az ibolyát.

– Gyilkos! Segítség! Nem félsz istentől, te átkozott?

– Adod már a könyvet, vagy nem adod?

– Istenem, ez az ember megőrült! Hányszor mondjam már, hogy elfelejtettem, hova a frászba pakoltam. Jaj, a gyomrom! Kérlek, könyörgöm, add ide az ellenmérget, nem akarok meghalni.

– Én sem, ezért utoljára kérlek: add ide a könyvet és mindketten életben maradunk.

Az öreg nem felelt, ehelyett elkezdett irtómód rókázni, és mindent kihányt, amit aznap megevett, megivott. Amint úgy-ahogy magához tért, eszébe jutott, hova rejtette a könyvecskét. A Biblia! Benne van a Szentkönyvben, az meg végig ott feküdt előttük az asztalon.

– Megtaláltam! Ide az ellenszerrel! – lobogtatta meg az ominózus könyvecskét.

De már nem volt kinek, ugyanis Nepomuk időközben odébbállt. Ez a vég, hagyott fel ekkor minden reménnyel, amikor megakadt a szeme a mobilján.

– Halló, mentőszolgálat!

Tíz perccel később már a kórházban vizsgálgatták, mi baja.

Kiderült, hogy makkegészséges, csupán Nepomuk kevert hashajtót a borába.

ÓRÁK

Máriusznak két szenvedélye volt: a nők és az órák, illetve fordítva, előbb következtek az órák és csak utána a nőcikék. Ott dolgozott a központban egy korszerű üzletközpont órajavító részlegén. Tehát nemcsak szerette az órákat, órajavítással is foglalkozott, más szóval hobbija a szakmája is volt egyúttal. Szerencsés fickó! Ez bizony kevés embernek adatik meg, főként, ha emellett meg is van elégedve a becsületes iparos. Hát ő meg volt, nagyon is, a fizuval, kollegákkal, mindennel.

– Na, ne játszd az eszed, ilyen nincs! – tamáskodtak eleinte a munkatársai, aztán megszokták, Magyari Máriusz már csak ilyen: ő, kérem, a jó magyar szokásoktól eltérően igenis elégedett dolgozó.

Nők. Semmi probléma! Akadt a plázán elég, meg azonkívül is: kint az utcasarkon, de főleg a diszkókban, akiknek még fizetni sem kellett. Néha beült egy-egy moziba, és akár onnan is begyűjtött magának valakit.

– Látom, jól megvagy magadban – jegyezte meg az anyja a 30. szülinapján. – Ennek örülök, de az idő telik, kisfiam.

– És?

– Meg kellene nősülnöd. Lakásod, szakmád van, már csak a család hiányzik.

– Bizony – bólintott rá az apja is. – Ez az élet rendje, ugyebár.

– Kinek hiányzik, kinek nem. Nekem speciel csöppet sem, de azért meggondolom – nyugtatta meg őseit Máriusz.

Rend ide, oda, az biztos, hogy a házasságnak is megvan a maga előnye. Például nem kell folyton csajok után mászkálni, hiszen minden helyben van. Csak lehúzza a nadrágját, s már fordulhat is a fal felé. Szóval kényelmes, ami annál csábítóbb, miután újabban egyre ritkábban mozdult ki otthonról. Hogy miért? Tényleg, miért? – töprengett el a kérdésen. A napi meló miatt aligha. Még ha zsákolt volna, gödröt ás vagy ilyesmi, de egy órásmester legfeljebb az ülésbe fárad bele időnként. Jó, ehhez még hozzájött az otthoni óráskodás, de akkor is, mi a franc lehet az, amiért mostanában kevésbé érdeklik a nyuszikák – morfondírozott magában. Addig-addig, amíg egy szép napon erre is rájött a mester úr. Egyszerű: tény, hogy csini lakása, frankó szakmája van, emellett egészséges, mint a makk, és olyan jóképű, hogy minden nő bukik rá. Igen, mindez tény, és mégis: valami mintha hiányozna a pakliból. De hogy mi? Hát azt még nem sikerült kiagyalnia. Pedig könnyen meglehet, hogy pont emiatt foglalkozik többet az órákkal, mint a csajokkal. Órák. Mikor rájuk gondolt, elfogta valami nagy-nagy melegség. Már gyerekkora óta szerette, sőt, gyűjtötte is az órákat, de csak a különleges, nem szokványos szerkentyűk izgatták, ezért aztán az egész gyűjteménye elfért egy pici vitrinben.

Egyik szombaton kedve szottyant kicsit csörögni. Talán elmehetne a Café del Rioba! Nem, azt unja már, inkább a Bed Beachbe, vagy... Hopp, megvan: ma este a Macskafogóban fog táncolni! Bevágta magát hát a kocsiba, és tíz perc múlva már a Macskafogó cicáit méregette, mustrálta. Hirtelen megakadt a szeme egy rövid hajú, fekete szemű hölgyikén, és megtörtént, ami még sohasem esett meg vele. Akkorát dobbant a szíve, hogy majd kiesett a helyéből. Pontosan nem tudta megmondani, mi tetszett benne annyira, de hogy tetszett, az egyértelmű.

– Szabad?

Meghitten, összeborulva táncoltak.

– Egész jól táncolsz – dicsérte meg elismerően. – Tanultál táncolni vagy csak úgy magadtól...?

– Csak úgy magamtól.

Még szeretett volna egyet-mást kérdezni, de ebben a lármában csak lötyögni lehet nem dumcsizni.

– Egyedül vagy?

– A bátyámmal. Látod ott a zenekar előtt azt az izompacsirtát? Na, az az én tesóm.

Szép kis gorilla, csak belé ne kössön a lány miatt! Hasonló esetben rögtön lelépett, de most... Most meg sem bírt mozdulni. Még ilyet! Boszorkány ez a csaj, hogy még a tekintetét sem tudja róla levenni?

– Gyere, igyunk valamit!

– Áá, kocsival vagyunk, és én vezetek.

– Azért egy süteményt csak elfogadsz.

– Azt el. Imádom a sütiket.

Leültek egy asztalhoz, és a következő pár percben már mindent tudtak egymásról beleértve a telefonszámukat és az e-mailjüket. Máriusz a lány összezárt combjai közé fúrta a jobb lábát. Minden alkalommal így szokta, és ugyancsak elcsodálkozott, amikor Emőke félrehúzódott előle.

– Jó estét adjon isten! – köszönt rájuk váratlanul cérnavékony hangon valaki.

Tyűha, a gorilla! A lány bemutatta őket egymásnak:

– A bátyám, Csutak Jocó. Ő pedig – mutatott a barna hajú, szürke szemű fiúra – Magyari Máriusz, a... a táncosom.

– Leülhetek? – kérdezte a Hulk[23]-féle, bilifejű figura, és engedélyt sem várva huppant közéjük.

Máriusz őt perc múlva vette a kalapját, és távozott. Hanem a lány továbbra sem ment ki a fejéből. Ekkor döbbent rá először, mi volt az a „valami”, ami hiányzott a pakliból. Neve szerelem, mi is lehetett volna más?

Másnap első dolga volt, hogy felhívja Emőkét.

– Zavarok?

– Nem, dehogy, parancsolj!

[23] Amerikai sci-fi szuperhős.

– Szeretnék találkozni veled. Ráérnél?

– Sajnálom – vágta rá gyorsan Emőke. – Ma semmiképp, esetleg holnap. Majd... majd megbeszéljük.

– Várj, ne tedd le! Tudod, hogy egész éjjel rád gondoltam.

– Csak nem! Bocsi, vendégem érkezett.

Letette. A fenébe ezzel a vendéggel, nem tudott ez is pár perccel később érkezni! Sebaj, egy óra múlva újból felhívja. Így is tett. Eredménytelenül: a csaj egyszer sem vette fel a telefont! Talán több szerencséje lesz egy e-maillel. Nem jött be. Emőke erre sem válaszolt. Úgy tűnik, nem tetszik a kicsinek. Hát ez baj, mert oltári nő, kifejezetten a zsánere: kis termet, kecses mozgás, bársonyos bőr, hosszú, szénfekete szempillák, emellett meg okos is, amire már az első percekben felfigyelt. Eh, tárgytalan, el kéne felejteni, ha már egyszer nem csípi! Csakhogy valóban nem csípi? Hátha csak... csak egyszerűen közbe jött valami, ami meggátolja, hogy kapcsolatba lépjen a leánnyal? Egyébként tökmindegy, akármi is jött közbe, ő akkor is találkozni akar vele még egyszer.

Második nap. Ugyanaz az eredmény. Milyen kár, hogy nem ismeri a lakcímét, tudniillik ezt, éppen ezt még nem közölték egymással. Vezetékes telefonjuk nincs, legalábbis neki nem szólt róla. Nosza, nézzünk utána! Hátha mégis van, és abban megtalálja a lakcímét. Mázlija volt, megtalálta.

– Halló, Csutak Emőkével szeretnék beszélni.

– Pillanat, hívom! – szólalt meg egy borízű hang, valószínűleg a lány papája. – Ki keresi?

– Egy barátja.

– Pontosabban?

– Károly Róbert, kérem tisztelettel – hazudta.

– Halló, itt Emőke. Mit is mondtál, hogy hívnak?

– Bocsáss meg, hogy megint zavarlak – változtatta el a hangját ügyesen. – Mi van veled, beteg vagy? Annyiszor hívtalak, de eddig még sehogy sem bírtalak elérni.

– Béla, te vagy az?

– Máris mondom, ha... ha megígéred, hogy végighallgatod a... barátod.

– Meg, meg, csak nyögd már ki, ki vagy, és mit kívánsz!

– Magyari Máriusz, kérlek tisztelettel – fedte fel magát igazi hangján a fiatalember. – Halló, ott vagy még?

– Itt vagyok.

– Remélem, nem haragszol rám.

– Nem.

– Akkor miért nem válaszoltál egyetlen e-mailre sem?

– Őszintén?

– Ha volnál olyan aranyos.

– Oké. Az az igazság, hogy nem vagy a zsánerem.

Tehát jól sejtette – lombozódott le Máriusz. Már most feladja? Végül is mi értelme olyan szekér után szaladni, amely nem akarja felvenni?

– Más, mert ha nincs több kérdésed...?

– Nincs, illetve nem lehetnénk azért barátok? – próbált alkudozni a leánnyal.

– Elvileg igen, miért ne lehetnénk, gyakorlatilag azonban semmi értelmét nem látom. Érted, semmi értelmét – ismételte nyomatékosan Emőke. – Bye, örülök, hogy megismerhettelek, de most már vége, úgyhogy, kérlek, ne írj, és ne is telefonálj többé. Megegyeztünk?

Tömör s egyúttal mellbevágó válasz volt! Szegény Máriusz csak hápogott, és fogalma sem volt, mit mondjon. Nem is mondott semmit sem, csak kirohant a szobából, és bevetette magát a városi forgatagba. Rendszerint így szokta, ha felizgatta valami. Szóval pont, Finita la commedia, és ezen már az isten sem segíthet – csatangolt céltalanul az utcákon, amíg el nem fogta az indulat. Ohó, nem így van ez, jó Atyám. Lehet, hogy te nem támogatsz, de majd segítek *én* magamon – keményítette meg szívét a... Szerelem? Dac? Megsértett hiúság? Ki tudja? Nyilván mindhárom, de hogy nem mond le a csajról, arra akár meg is esküszik. Vajon hol lakik? Miután emlékezett a lakcímre, még aznap fel is derítette. Pfuj, panelház! Na, mindegy, holnap kivesz egy nap szabit, és addig leskelődik a ház körül, amíg nyakon nem csípi a hölgyikét.

Reggel hat óra. Behúzódott egy kapualjba, és türelmesen várt, toporgott a novemberi csípős hidegben. Először a bilifejű bátya gurult ki a Skodáján. Szerencsére egyedül, mert ha Emőke is vele van, aligha mert volna közeledni hozzájuk. Nem mintha félne, hogy is hívják, Jocótól, de minek komplikálja az amúgy is bonyolult helyzetet? Így hát, mit is tehetett volna egyebet, várt még fél órát. Fél hét. Senki. Csak nem szabadnapos Emő is? Mindegy, nem számít, akár az, akár nem, addig nem mozdul, amíg elő nem bukkan ez a boszorkány. Jaj, csak ez a szél ne fújna ilyen cefetül! Ott van! – pillantotta meg végül fél nyolc körül, és dideregve sietett a lány elé.

– Halló, Emőke, munkába, munkába? – rebegte fogvacogva. – De örülök, hogy összefutottunk!

Emőke bosszúsan megtorpant!

– Már megint te? Elfelejttetted, mit ígértél?

– Ne haragudj, én csak véletlenül jártam erre, és... Mea culpa, most tettem volna úgy, hogy nem látlak?

– Nem haragszom, de ismételten kérlek, ne zaklass, különben...

– Különben?

– Nézd, öntsük tiszta vizet a pohárba! Tudod, hogy nem tetszel, ezért nem értem, miért nem szállsz már le rólam. Nem akarlak feladni, de ha továbbra is így folytatod, isten bizony megteszem. Miután a zaklatás ma már bűncselekménynek minősül, garantáltan azonnal rád sóznak három hónapot. De lehet akár húsz év is belőle. Ezenkívül ott van Jocó is, akit szintén rád uszítok, ha nem ülsz nyugodtan a seggeden – nézett egyenesen szembe az órással.

Máriusz megszeppent, de el is szomorodott egyúttal.

– Ennyire utálsz, Emőke?

– Nem utállak, de nem is szeretlek, és akit én nem szeretek, azzal, értsd már meg végre, én sosem kavarok.

– Igazán? – bukkant fel emlékezetében az a sok-sok csaj, akikkel ő is „kavart” azelőtt.

Egyikbe sem zúgott bele, és ők sem beléje, mégis minden működött. Ez tény, de hogy nem egészen normálisan, igazából csak akkor kezdte pedzeni, miután megismerte Emőkét.

– Abszolút, de most bocsáss meg, jobban ki kell lépnem, különben lekésem a buszomat.

Totális fiaskó! Úgy látszik, mégiscsak ki kell vernie a fejéből, ami igazából nem is lehet olyan bonyolult, mert végeredményben mi történt. Írt néhány e-mailt, egyszer telefonált, és... ennyi. Se csók, se szex, még a kezét, derekát is csak a Macskafogóban fogta meg. Nahát, Máriusz, rámenősebbnek hittelek! – pirongatta meg önmagát, aztán...

Akarva akaratlanul a korábbiaknál is sűrűbben gondolt a filigrán, bársonyos arcú csajszira. Munkáját elhanyagolta, mi több, már kedvenc órái sem érdekelték.

– Mi a gond, mester úr? – tűnt fel az apának fia rosszkedve. – Alig látunk mostanság. Segíthetünk valamiben?

– Nem, nem, jól vagyok. Legfeljebb ez a hülye ősz deprimál. Már a könyökömön jön ki az állandó szél, sár, csapadék – zárkózott el apja elől komoran.

De hát mit is mondhatott volna az öregnek? Hogy olyasmi elvesztésén kesereg, ami valójában sosem volt az övé egy percig sem?

Teltek a napok, végül nem bírta tovább, és újra szerét ejtette, hogy találkozzék a kiscsajjal.

– Jézus Mária ne hagyj el, már megint mit akarsz?

– Támadt egy ötletem. Egy utolsó, aztán ha ez sem működik, esküszöm, örökre offolok.

– Elhiszem, hapsikám, elhiszem, főképp, ha én is besegítek a dologba – rántotta elő mobilját a ridiküljéből Emőke. – Számolok háromig, és ha nem lépsz olajra, kihívom a zsarukat.

Nem szívesen szánta rá magát, de ennek a srácnak tényleg erősítésre van szüksége.

– Egy.

Az órás elsápadt, de nem mozdult.

– Kettő – folytatta eltökélten, miközben Máriusz egy pitiző kutyát utánozva nézett esdeklően a szemébe.

– Becsszavamra, te nem vagy normális – mosolyogta el magát. – Halljuk, megint mit sütöttél ki, de szaporán, mert a múltkor is majdnem lekéstem a buszt miattad – csúsztatta vissza táskájába a telefont.

– Gyere fel hozzám! Na nem azért, hogy megmutassam a bélyegalbumom – sietett hozzátenni Máriusz –, különben sem gyűjtök effélét.

– Hanem mit?

– Retro órákat, de ismétlem: nem ezekre szeretném felhívni a figyelmed.

A lány szeme megvillant.

– Milyen márkákat gyűjtögetsz?

– Citizen, Komono, Casio. Miért?

– Almás, csak úgy kérdeztem. Szóval mi célból hívnál a kulipintyódba?

– Hátha annyira megtetszik, hogy máskor is beugranál egyet úszni, szaunázni stb. – húzta el Máriusz a mézes madzagot előtte nagyon is jól tudva miről méláznak a panellakók időnként.

– Egy kulipintyóban? Hogy oda ne rohanjak! Persze egyedül, mert ha teszem fel, Jocóval, a dolog, ugye, máris tárgytalan.

– Nem, tévedni méltóztatsz, felőlem jöhet Hulk úr is, ha megígéri, hogy nem töri ripityára a kéglimet.

Emőke eltűnődött egy pillanatra, kettőre, majd megint csak megvillant szemében egy apró fényecske.

– Tudod, mit? Nem bánom. Gurulj el értünk vasárnap dél körül, aztán meglátjuk. Esetleg még szaunázni is fogunk egyet hármasban.

A fiatalember fantáziája elkezdett vágtatni. Eddig még sosem gondolt úgy a lányra, mint másokra. Kerülte a szexet, szinte elhessegette magától. Úgy érezte, ezzel egy kalap alá venné őt a rimákkal. De most maga Emőke adott lovat alája, és ettől olyan melege lett, mintha máris a hőfürdőben bámulná Emőke ringó csípőit. De vajon valóban vele megy, vagy csupán így akarja magáról lerázni? Még két nap, és ez is kiderül.

Vasárnap 12 óra. Emőke és Jocó a lépcsőház előtt vártak rá. Mesés! Fel, fel, fiúk a dalra, / Enyém lett a lány – dúdolta Máté Péter örökzöld slágerét.

– Hahó, itt vagyok! Parancsoljatok beszállni!

Röviddel ezután külön bejáratú tetőtérrel beépített, kertes ház előtt fékezett. A testvérek hitetlenkedve néztek össze egymással.

– Ez a te házad?

– Á, az ősöké. Én a kakasülőn lakom, ott fent, látjátok? – mutatott Máriusz a magasba.

– Aha, kakasülőn – biggyesztette le a száját Emőke.

– Mit akartok előbb megnézni: a kertünket, szaunát vagy medencét?

– Medencétek is van?

– Hogyne. Nem túl nagy, azért úszni lehet benne.

– A kakasülőt.

– Oké! Irány a kakasülő!

Ez is kis, de tipp-topp manzárd volt. Az előtérben nagyméretű tévé, a falakon képek és itt-ott egy-egy óra díszelgett.

– Nini, mennyi karóra! – lépett közelebb az óragyűjteményt tartalmazó vitrinhez. – Melyik a kedvenced?

– Ez – vett ki Máriusz egy kecses karórát a vitrinből.

– Mit tud?

– Retróról lévén szó, nem sokat, viszont nézd az anyagát, színét, formáját, mellékesen zenél is, és olyan pontos, mint egy svájci karóra – simogatta meg a tekintetével.

– Szép – cincogott vékony hangján az izompacsirta –, de ha engem kérdezel én inkább a tévédre szavaznék. Milyen márka?

– Samsung.

– Bekapcsolnád két percre? Kösz. Szuper tévé, gratulálok. Jut eszembe! – kiáltott fel hirtelen. – Nekünk még van egy jelenésünk valahol.

– És a szauna, medence? Még egyiket sem láttátok, nem szólva az ősökről, akiknek szeretnélek bemutatni titeket.

– Majd legközelebb, haver, majd legközelebb – veregette vállon Máriuszt.

– Fel, fel, fiúk a dalra, / Enyém lett a lány – perdült táncra a fiatalember, miután hazaszállította a két testvért, s talán azóta is pörögne, ha fel nem fedezi, hogy Emőke megfújta a kedvenc óráját.

Nos, van ilyen. Egyből ki is ábrándult a csajsziból, aki, úgy látszik, semmivel sem különb a többi ribinél. A történet ezzel akár véget is érhetne, ha kb. két múlva, nem kap a lánytól egy csomagot. Mi ez? – állt meg benne egy pillanatra a lélegzet. Mi az isten csodáját akar ez a ribi még éntőlem? Kibontja a csomagot, és mit látnak szemei? Az ellopott karórát.

Lassan eltelt még egy esztendő, és végül Máriusz is megnősült. Azóta ketten gyűjtögetik, dédelgetik az órákat, ő és a felesége, született Csutak Emőke. Hát ez meg hogy lehet?! Jó kérdés.

De ez már egy másik történet.

HIHETETLEN?

Mindnyájunk életében akadnak olyan epizódok, élmények, melyek sokszor még magunknak is hihetetlennek tűnnek, mégis igazak. Az én legkorábbi élményem két-három éves koromból származik. Akkoriban még egy Kolozsvár melletti faluban ismerkedtem a világgal, amiből (háború lévén) egyelőre csak repülőgépeket, rongyos, éhes embereket és hasonlókat láthattam. Miután Kajántó csupán 13 km fekszik a várostól, az emberek szinte naponta ruccantak a „kincses városba". A mi családunk leginkább kenyérért szokott belovagolni. Mármint az apostolok lován, mert autóbuszjárat hírből sem létezett. Néha magam is csatlakoztam egy-egy csoporthoz, és bizony majd összeestem, mire elértük a pékséget. Kivéve akkor, amikor titokban sikerült felkapaszkodnunk valamelyik robogó traktorra. És? Mi ebben a pláne, kérdezhetné valaki. Felnőtt ember számára semmi, no de egy két-három éves gyereknek? Szerintem ez már nem semmi, sőt... Gondolják csak el, hölgyeim és uraim, látott-e önök közül ilyesmit valaki? Én nem, még cirkuszban sem, és szavamra magam se hinném el, ha történetesen nem velem történik. Olykor még ma, 76 éves koromban is arról álmodok, hogy egy Kajántó felé robogó traktor után szaladok. Lábamba beleszúr a fájdalom, és majd kiköpöm a tüdőmet. Végül elérem, és boldogan ülök a gép hátulsó részén feszülő vasrúdra. Csakhogy az egésznek mi haszna, ha csupán otthon jövök rá, hogy izgalmamban elvesztettem a kenyeret!

A következő jelenetek Petrozsényban játszódnak, ahova apám halála után költöztünk. Itt, ebben a hangulatos, romániai városban élt özvegy nagyanyám Albi bátyámmal, isten nyugosztalja mindkettőt. Albi öt évvel volt idősebb, jókötésű, szőke srác. Hogy miként került Kajántóról Petrozsényba? Hosszú, a lényeg az, hogy sokáig betolakodónak tekintett. Neki megvolt a saját kése, kanala, még a helye is az asztalnál. De nem játszhattam a játékaival sem.

– Orrod tőle fokhagymás! – szerelt le azonnal, valahányszor elkértem tőle például a szánkót, biciklit, ezért csak mutyiban juthattam egyikhez-másikhoz, ha viszont elcsípett, már meg is lendültek az öklei; és nem csak akkor, bármikor, ha elfutotta az indulat.

– Kicsit heves fiú, bocsáss meg neki. Te meg engedd őt a játékaiddal játszani! – intézte el az ügyet ilyenkor egy kézlegyintéssel ősz hajú, nem kevésbé vérmes nagyanyám. – Hallottad, Bercike? Most pedig, légy szíves, fogj kezet az öcséddel!

Kezet fogtunk, még meg is lapogatott, csak azért, hogy odasúghassa a fülembe.

– Taknyos áruló! Ezért még számolunk.

Egy alkalommal, amikor megint elfogta a dühroham, egy konyhakést hajított a torkomnak. Nem tudom, késdobálónak képzelte magát, vagy fel sem fogta, mit csinál, mindenesetre eltalált. Még elképzelni is ijesztő, mi történhetett volna, ha a kés nem ütközik a fogamba, két centire a szájpadlásomtól.

Cirkusz. „Mint minden gyermek, suttyókoromban én is éltem-haltam a cirkuszért. Hol az erőművészek bűvöltek el, hol a hipnotizőrök, addig-addig, amíg egy szép napon magam is gyakorolni kezdtem.” Ismerős sorok? Aki olvasta a Cirkusz című könyvemet, annak nyilván ismerős, aki viszont nem, jobban teszi, ha most sem olvassa el, mert úgysem fog belőle egy szót sem elhinni. Helyszín: ugyancsak Petrozsény, anno: 1955 körül. Szóval elkezdtem gyakorolni. Előzőleg persze áttanulmányoztam néhány szakkönyvet, hogy ne csak úgy spontánul kezdjek a dolognak. Innen tudtam, hogy szükségem lesz valamilyen szuggerálható személyre, más szóval médiumra. Nosza, gyerünk, hajtsunk fel valahonnan valakit! Nem kellett mennem messzire, már a szomszédban ráakadtam kettőre. Az egyik harminc körüli, álmatag képű fiatalember volt, a másik negyvenéves, alacsony, vastag nyakú férfiú. Eleinte elég félvállról kezeltek, naná, hogy félvállról, ugyan bizony mit tudhat ez a 13 éves kiskamasz? Csupán akkor kezdtek felfigyelni rám, amikor bekötöttem a fiatalabbik szemeit, és megkértem, sorolja fel, milyen tárgyakat veszek a kezembe. Valamennyit eltalálta.

– Hihetetlen! – ámuldoztak a körülállók. – Hogy csináltad?

– Á, semmiség, egyszerű telepátia – mosolyogtam fölényesen. – Folytassuk?

Belementek, folytattuk, s már jó néhány számot betanultunk, amikor egy Olimpia nevű cirkusz érkezett a városba. Miután többször is megjegyezték, hogy ilyen számokkal akármelyik cirkuszban megállnánk a helyünket, kaptam az alkalmon, és (közös megegyezéssel) bejelentkeztem a dirinél. Udvariasan bemutatkoztam, és felajánlottam illuzionista szolgálataimat a cirkusznak. A direktor, sovány, mokány emberke, úgy meredt rám, mint aki ufót lát.

– Ki? Te?

– Bocsánat! Ha nem, nem.

– Dehogynem. Ha átmész a próbán, akár még ma este felléphetsz – tette hozzá kajánul.

– Bine[24], menjünk a manézsba!

Nem részletezem tovább, részben azért, mert a Cirkuszban már megírtam, és én nem szeretek lerágott csontokkal babrálni, másrészt amúgy sem érdekes. Itt az a fő kérdés, miként sikerült 13 évesen, hangsúlyozom, 13 évesen hipnotizálnom egy felnőttet? Ha ugyan sikerült, mert akár át is verhetett a két médium – fog(ott) el a kétség időnként. Tegyük fel, hogy átvertek. Ebben az esetben azonban aligha lettek volna hajlandók velem együtt fellépni, és ami még ennél is meggyőzőbb, az artistákat sem tudtam volna hipnotizálni a felvételi próbán annyira, hogy a direktor rögtön egész szép gázsit ígért, ha – megfelelő szülői engedély birtokában – csatlakozom hozzájuk. Az persze más kérdés, hogy a végén, számomra máig ismeretlen okokból, mégis lefújta a fellépést.

Ugorjunk pár évet! A cirkuszi (bal)siker után csakhamar a jövendőmondásra nyergeltem. No de miért is ne! Sokan, különösen a hölgyek kedvelik, és akár pénzt is áldoztak (és áldoznak ma is) egy-egy jóslatért. Erre újból átolvastam néhány csillag- és tenyérjóslással foglalkozó szakkönyvet, a többi már ment magától mindaddig, amíg rá nem eszméltem, hogy újfent ingoványos talajon csámborgok. Jövő? Ugyan már, épp egy tenyér vonalai vagy a csillagok ilyen-olyan állása árulná el a jövőnket! Következtetni persze lehet rá, egyesek kétségkívül meg is éreznek belőle egyet-mást, de ezt megtehetik tenyér, kártya, kávé, varázsgömb és egyéb hókuszpókusz nélkül is. Ettől fogva, jóllehet pénzt sosem kértem senkitől, elkezdtem magam szélhámosnak érezni. Utoljára két székely lánynak jósoltam.

– Mielőtt belevágnék, szeretném tudni, mi érdekel leginkább? Férj, karrier, pénz, egészség? – kérdeztem a fiatalabbiktól.

[24] Jó. (rom.)

– Minden.

– Jó, legyen minden! Amint látom, elég sok a csuklóvonalad.

– Az mit jelent?

– Pénzt. Sok-sok pénzt látok, aminek azonban, úgy tűnik, nem sokáig fogsz örülni... – figyeltem fel a vonalak kékes színére, ami állítólag lappangó betegséget feltételez. – Beteg vagy?

A lenhajú, kék szemű lány elsápadt.

– Honnan tudod?

– Csak kérdezem.

– Igen.

– Hűha, akkor baj van, ugyanis... Sajnálom én... én nem akarlak elszomorítani. Inkább hagyjuk az egészet a dracuba[25]!

– Mégis mit jelent? Nem gyógyulok fel, vagy...

– De Boriska! Csak nem hiszel ennek a sarlatánnak? – háborodott fel a barátnője.

– Lassabban a testtel, kisasszony! Miért lennék én sarlatán?

A lány lenézően legyintett.

– Mert minden jós az, szivikém. Szegény Boriska, jól megijesztetted a barátnőm.

– Nem ijesztett meg, csak... Nem folytatnád a jóslást, ha szépen megkérlek? – fordult felém a kék szemű.

– Hát ez reménytelen! Azt hiszem, jobb, ha feladom.

– Ennyire nem hiszel a jóslásban?

– Miért, te hiszel? – vágott vissza az idősebb, a fekete szemű lány.

– Nem teljesen, azért van benne valami.

– Igazán? Akkor jósolj nekem is – nyújtotta felém hirtelen elhatározással a tenyerét. – Csakhogy engem nem a jövő, hanem a múltam érdekel – kacsintott a barátnőjére cinkosan.

Azonnal kapcsoltam. Tiszta sor, hogy a jövőről bárki bármit hasalhat, nem úgy a múltunkról, ami azonnal kontrollálható, így nyomban kiderül, miféle jós tapogatja a kezüket.

– Rendben van – fogtam meg gépiesen a tenyerét.

Az első percben semmi sem jutott eszembe, ami, ugye, nem csoda, mert milyen múltról beszélhet egy fej-, szív-, életvonal stb.

– Ej, mi lesz már? Jósolsz, vagy nem jósolsz?

– Kérlek, ne zavard! – szólt rá szelíden a kék szemű. – Nem látod, hogy koncentrál?

– A tenyered szerint egy székelyföldi faluból származol. Miután sokáig nagy szegénységben éltetek, fejedbe vetted, hogy Petrozsényban próbálsz szerencsét. Itt van munka, olcsó albérlet, mindenféle bolt, mozi. Hála a bányászoknak, akiknek a kedvéért olykor még állam bácsi is megnyitja a bukszáját – vetettem be hol a logikám, hol a fantáziám továbbra is a fekete szemű kacsójára meredve. – Eltaláltam?

– Hajszálra! – felelte Boriska helyett a kék szemű.

---

[25] Az ördögbe! (rom.)

– Befognád? Folytasd!

– A szüleid nem nagyon biztattak, mert féltettek, aztán mégis csak beadták a derekuk. A dologból egyelőre mégsem lett semmi sem, ugyanis leestél egy létráról, és eltörted a karodat.

– Ki mondta? Talán kémkedtél utánam?

– A tenyered, de ha nem így volt...

– Így volt – vallotta be a fekete szemű mogorván.

– Na ugye! – hüledeztem magamban, honnan a bánatba pattannak ki az agyamból ilyen részletek. – Hanem a java még csak azután jött. Alig gyógyultál meg, és helyezkedtél el a városban, kikezdett veled a háziúr.

– Köszönöm, elég. Többre nem vagyok kíváncsi.

Ebben az időben egy tornacsapatba jártam edzeni. De edzettem én otthon meg a barátaimnál is nemegyszer. Két-három edzés naponta kétségtelenül nem akármilyen teljesítmény, ki is merültem tőle annyira, hogy esténként hullafáradtan zuhantam az ágyamba. Egy ilyen alkalommal esett meg, hogy már este hatkor ágyba kergetett a fáradtság. Másnap hatkor ébredtem. Gondoltam, sétálok egyet a központban. Legnagyobb meglepetésemre akkora volt a forgalom, mintha nem is reggel, hanem este hat óra lett volna.

– Jó estét kívánok! – hallottam ekkor köszönni mellettem valakit.

– Pardon – szólítottam meg egy járókelőt azonnal –, megmondaná hány óra?

– Fél hét – nézett órájára az illető.

– Köszönöm, tehát reggel fél hét.

– Tessék?

Nem ragozom tovább, elég az eléghez, hogy nem reggel, hanem este fél hét volt, más szóval teljes 24 órát durmoltam.

Szinte hihetetlen, nemdebár? Hát előfordulhat bárkivel, hogy ilyen hosszú időre verje le lábáról a fáradtság? Másrészt az sem igen érthető, miért nem tűnt fel senkinek a családban, hogy sehogy sem térek magamhoz.

Folytathatnám, de minek bővítsem az elképesztő történetek jegyzékét, melynek a felét, ha elhisszük. Mert ki hisz például Münchhausen báró meséiben, vagy abban, hogy az ember már nem egymás farkasa, tizedére csökken a munkaelhagyók, haza- és lakáskeresők rohama, mert már nem szenvedünk a tegnaptól, és a holnaptól sem kell rettegni? Ugye, senki sem? És ha már itt tartunk, eláruljak valamit? Én sem, hölgyeim és uraim.

Bár ki tudja, ha ezt nem Münchhausen úr mesélné...

PILLANGÓ

Ítéletidő. Még sohasem tapasztalt ehhez hasonlót. A hó egyfolytában hullt, hullt, ő meg csak ment, ment, amíg észre nem vette, hogy valami nem klappol: egyetlen házat, boltot sem látott maga körül.

– Azt hiszem eltévedtünk, Faterkém.

– Vau-vau!

– Úgy bizony. Már most merre menjünk? – nézett jobbra, tekintett balra anélkül, hogy rájött volna, merrefelé kujtorog, miután kidobták a kricsmiből. – Mi az, nem tudod? Akkor már ketten vagyunk.

A jelek szerint valahogy kisétált a városból, és per pillanat valami mezőn vagy hol bóklászik. Az ám, csakhogy itt farkasok is lehetnek – józanodott ki végképpen. Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy most az egyszer segíts kimászni a lekvárból – fohászkodott magában –, különben itt helyben megfagyok, vagy, irgalom atyja ne hagyj el, megesznek a farkasok. Legalább a hold sütne, vagy ez a viharos szél ne fújna – folytatta útját a sötétben. Eh, majd csak kiér valahová. Vajon hány óra: 12, 2, 3? – nézett a karórájára. 3, ezek szerint órák óta gyalogol, el is fáradt kurvául. Pihennie kéne, pihenni, még ha csak pár percre is – dőlt el a havon, mint egy liszteszsák, melléje a rottweiler. Na, így már jobb, csak el ne szunyáljak! – figyelmeztette önmagát nagyon jól tudván, milyen következményekkel jár, ha valakit ilyen helyen nyom el a buzgóság. Pedig éppen ez történt, el is aludt volna örökre, ha Fater föl nem ugatja. Erre fölriadt, főképp, amikor az ordasok is rázendítettek valahol.

– Hohó, nem így verik a törököt, belőlem aztán nem esztek! – tápászkodott fel, és újból nekivágott a pusztának.

Néhány méter után azonban megint csak lecsukódtak a szemei, sőt, félig el is bóbiskolt anélkül, hogy megállt volna útközben. Egy darabig csöndben birkózott a viharral, aztán ismét felharsant a farkasok kórusa.

– Uram, segíts, közelednek! – kiáltotta el magát, és utolsó erejét megfeszítve elkezdett rohanni.

Öt percig bírta, majd feladta: ereje végére érkezett.

– Vau-vau!

– Sajnálom, végállomás. Farkas ide-oda, én megállok, de te csak fuss, ha bírod még szuflával. Nem hallod? Menekülj! – rúgta el magától a rottweilert.

A kutya fájdalmasan szűkölt, de esze ágában sem volt elfutni.

– Jól van, maradj, és... köszönöm az erősítést – húzta elő zsebéből a bicskáját. – Most már jöhettek – rikkantott elszántan a sötétbe, és tekintetét még egyszer végighordozta a síkságon.

Hirtelen szemébe villant egy halvány fénysugár. Márpedig ahol fény van, ott ember is van – ébredt fel benne a reménység. Pár perc múlva tégla alakú, magas drótkerítéssel védett tanyához érkezett.

– Hahó! Valaki!

Nem hallották. Nyilván alszanak, egyébként sem hallhatják ebben a viharban. Leszámítva a kutyákat, akik bezzeg azonnal felfigyeltek rá.

– Segítség!

Hát itt ordíthat. Legfeljebb reggel fedezik fel a... hulláját, merthogy addig megfagy, az is hétszentség. Esetleg... Igen, miért ne, villant belé a gondolat, betörhetne egy ablakot. Nem rossz ötlet, aminek csak az a bibije, hogy rablónak nézik majd. Mindegy, akárminek nézik is, csakis így kerülheti el a fagyhalált. Már csak az a kérdés, vajon be tud-e törni ilyen messziről egy ablakot – kapart ki néhány követ a hó alól. Egy, kettő, három. Nem talált. Pontosabban és erősebben kellene célozni. Egy, kettő... Újabb kudarc. Még egyszer! Ez már telitalálat! Röviddel ezután kigyúltak a villanyok, és egy 40 év körüli, bundába öltözött asszony araszolt a kapuhoz. Kezében puska, szeméből ijedtség, ugyanakkor harag sugárzott.

– Maga törte be az ablakot?

– Én. Elnézést, tudja, eltévedtem a viharban, és szerettem volna bemenni. Ki is hívtam magukat, de hiába, úgyhogy kénytelen voltam ily módon felhívni a figyelmét.

– Mit motyog? Nem beszélne hangosabban, jóember?

– Elnézést, tudja, eltévedtem a viharban... – próbálta túlharsogni a férfi a szélvihart. – Meg tetszett érteni?

– Tehát maga volt. Semmi probléma, csak fizesse ki a káromat, és menjen isten hírével!

– Menjek? Hova menjek, hiszen majd leesek a lábamról. És hallja ezt az üvöltést? Farkasok kószálnak a környéken.

– Megértem, de értsen meg maga is. Utóvégre nem is ismerem, és akit nem ismerünk, abban, ugye, nem tanácsos megbízni. Különösen azóta, hogy újabban már migránsok is kószálnak a környéken.

– Nahát, csak nem néz engem is migránsnak?

– Sajnálom. A fenébe is örüljön, hogy nem jelentem fel magánlaksértésért.

– Kösz. Nagyon lekötelezett.

– Ez van – vörösödött el az asszonyság. – Higgye el, maga sem tenne mást a helyemben. A pénzét megtarthatja. Szép nagy kutyája van. Mi a neve?

– Fater.

– Érdekes név. Fater, aztán vigyázz a gazdira! – fordított hátat a férfinak, és visszabattyogott a kunyhóba.

– Gyere, Fater, pechünk van. Nem kellünk mi már itt sem senkinek.

– Vau-vau!

– Parancsolsz? Hogy hova mehetnénk? Szerintem sehová. Feküdjünk ide a kapuba, és várjuk meg békében, amíg magához szólít a jóisten.

Így is tett, lehuppant a hóra, és hátát a kapunak szorítva várta, hogy olyan világba repüljön, ahol nem alázza meg senki sem, nincsenek zárak, se éhség, se félelem, mi több, egyetlen csehóból sem rúgják ki többé. Igaz, kicsit korán távozik, de hát ez van, ilyen az élet, ahogy a bundás tyúk mondaná. Milyen meleg ez a rottweiler – simogatta meg a melléje heveredő állatot. Remélhetőleg mindketten megfagynak, mielőtt felfalják az ordasok.

– Vau-vau!

A kurva életbe, ebben is pechjük van, mert máris itt szobroznak száz méterre előttük! Vagy csak a szeme káprázik? Nem, ők azok. Eddig csak messziről, láthatatlanul követték, aztán közelebb lopóztak, és most itt vannak.

– Segítség! – kiáltott gépiesen újból a ház felé.

Persze hasztalan, és ezt ő is jól tudta.

– Mars, mars, pucoljatok már el innen!

Van eszükben! Most még kivárnak, de hogy meddig, na, ez itt a fő kérdés. És ez a szél még mindig fúj, csak fúj, így semmi esélye, hogy legalább tüzet rakjon valamiként. De talán egy dal is megteszi, és nem jönnek még közelebb hozzájuk:

Házasodik a tücsök, szúnyog lányát kéri,
Csiszeg-csoszog a tetű, násznagy akar lenni.
Odaugrik a bolha, vőfély akar lenni,
Mindenféle csúf bogár vendég akar lenni.

Nem jönnek, csakhogy távozni sem igen akarnak. Utoljára még megpróbált elszívni egy cigarettát. Ezzel sem boldogult, és nem csak a szél miatt, félig megfagyott kezével sem tudott mit kezdeni. Teltek a percek. Lassanként a szél is lecsihadt, és a felhők mögül kilesett az ezüstfényű holdsugár. A férfi szívébe nyugalom és béke költözött. Elkapta tekintetét a falkáról, és egyszer csak megrohanták az emlékek. Az egyik pillanatban kisrácként játszott egy gyermekotthon udvarán, a másik pillanatban kamaszként csavargott az utcákon, később az országban munka, pénz és olyasmi után kutatva, amit a mai napig sem tud meghatározni magának. Nyughatatlan természete miatt Pillangónak nevezték. Már külföldre is kiruccant időnként, de csak egy kóbor rottweilert sodort elébe a véletlen. Nem mintha bánná, mert két kóbor lélek, ugye, jól megfér egymással.

– Fázol még, pajtikám? Milyen fura, én csöppet sem, és ez a csend, ragyogás...! Csak nem vagyunk máris odafönt! Becsszavamra, egész jól érzem magamat. Még a csikaszok is eltűntek, helyettük... Te is látod, amit én látok? Két ember integet. Az egyik, szűzanyám, a fater, a másik meg a muterem! – integetett vissza nekik boldogan, és ugyancsak fortyogott, amikor durr, eldördült egy lövés, utána egy második és harmadik is. – Mi az, mi történt?

– Ébredjen, jóember, ébredjen! Már nincs mitől tartania – hangzott fel a kapu mögül váratlanul: a bundás asszony volt, füstölgő puskával a kezében.

Pillangó talpra támolygott.

– Fater! – füttyentett a kutyának. – Hol lődörögsz már megint?

Az bizony sehol sem lődörgött, ott feküdt pár méterre tőle vérben fagyva, döglötten.

– Átkozott boszi, lelőtte a kutyámat!

– Dehogy lőttem. Ott fekszenek a tettesek – mutatott az asszony három farkas hullára. – Neki köszönheti az életét.

A férfi szívdobogva caflatott a kutyához.

– Fater, édes Faterkém, gyere vissza, ne hagyj te is egyedül! – vette kezébe a rottweiler fejét könnyeivel küszködve.

– Derék kutya volt. Béke poraira, de most már hagyja azt a kutyát, és ugorjon be gyorsan, vagyis... várjon csak! Előbb bezárom az enyéimet. Itt vagyok – bukkant fel a nő nem sokkal ezután, és betámogatta a férfit a hó alatt roskadozó kunyhóba. – Ne haragudjék, amiért nem engedtem be hamarabb, de hát álmomban sem hittem volna, hogy idáig fajulnak az események.

Pillangót kellemes meleg fogadta. Egy kandallóban vidám tűz lobogott. A falat különböző vadásztrófeák: egy kitömött vaddisznófej, késes, bőrök díszítették.

– Szabad a kabátját! Köszönöm. Megkérhetném, hogy tornázzon egy keveset!

– Minek? Jól vagyok.

– Ja, méghozzá hihetetlenül jó színben. De ami biztos, az biztos: kezeket csípőre, törzshajlítás jobbra-balra, nyakkörzés!

– Igenis.

– Nagyszerű, nagyon jól csinálja. És most csüccs a fotelbe, nem ide, amoda, távolabb a tűztől, jóember, és ha lehet, ne dörzsölgesse a tagjait.

– Bocsánat!

– Megnézhetem a pulzusát? Hm, ez is rendben van! Fáj valamije? Nem? Az jó jel, és amint látom, a bőre sem túl piros. Hogy milyen mázlista maga, jóember! Éhes?

– Nem.

– Nono, valamit azért muszáj ennie – térült-fordult a tanyasi asszony, s már hozta is a meleg teát, csokoládét, gyümölcsöt. – Jó étvágyat! Szeszes italt nem hoztam. Az kifejezetten káros ilyenkor. Lassan egyen, utána irány a fürdőkád. De vigyázzon: langyos vízzel kezdje, és csak fokozatosan eresszen hozzá meleget is!

A férfi evett pár falatot, majd besétált a fürdőszobába, miközben végig Fater járt a fejében. Szegény pára még most is élhetne, ha nem hozta volna magával. Egyáltalán mi a frászt kellett neki is ilyen időben kocsmázni. Megnyitotta a vízcsapot, és sóhajtva merült a habokba. Hanem a víz oltári hála ennek a puskás szinglinek. Nyilván özvegy, mindenesetre eddig még egyetlen pasit sem látott a birtokon. Hej, ha neki is ilyen farmja lehetne! Akkor biztosan nem cikázna egyik városból a másikba. Szó se róla az ember fiatalon még sokfelé jár-kel, kacsingat, később azonban, úgy ötven felé már csak azt számolja, hány éve van még a nyugdíjig. Még felvillant benne néhány kép, gondolat, majd észrevétlenül átsuhant azon a kapun is, amin ma már nemegyszer átröppent. Arra ébredt, hogy valami erősen nyomja a homlokát. Vagy még mindig csak álmodik? Nem álmodott, egy sötét bőrű férfi szegezte rá a stukkerét.

– Hé, óvatosabban ezzel az izével!

Az afrikai intett, hogy öltözzön fel, és jöjjön vele azonnal.

– Megyek, megyek, ne izgulj!

Lassan kivilágosodott, hanem a vihar még mindig nem akart elállni. A szobában kisebb tömeg ácsorgott, valamennyi sötét bőrű menekült, migráns, vagy ilyesmi. Pillangót odakísérték az asszonyhoz, majd kurta, de annál szenvedélyesebb vita után elszedték a mobiljukat, és bezárták őket a másik szobába. Az asszony mérgesen tiltakozott, de még csak magyarázatot sem adtak neki. Nem is adhattak, miután az egész csoportból senki sem beszélt magyarul.

– Kik ezek?

– Magyarország megmentői – vont vállat ironikusan az özvegyasszony. – Afroeurópa legújabb nemzedéke.

– Nagyon tropának látszanak. Lehet, hogy őket is a vihar kergette magához?

– Vihar, rendőrség, majd kiderül, de hogy jóra nem számítok, azt máris elárulom magának.

– Nem csípi a migránsokat – állapította meg magában Pillangó. – Én ártalmatlanoknak látom őket.

– No persze, ezért zártak ebbe a fűtetlen szobába.

Fél óra múlva elkezdtek reszketni.

– Hát én megvetem az ágyat, és lefekszem – jelentette be az asszony kelletlenül; le is hevert azon nyomban, mégpedig ruhástól.

– Fázik még? – kérdezte a férfi úgy dél felé, ugyanis az óráját még nem vették el tőle.

– És maga?

– Megjárja. Ahhoz képest, hogy milyen pokol van odakint, itt csak nem fogok megfagyni.

– Remélem. Egyébként idefekhet mellém, ha akarja – tette hozzá az özvegy tétován. – Hadd melegítsük egymást, föltéve, hogy beéri ennyivel.

– Kérem, magától értetődik – bújt Pillangó az asszonyhoz mellével a nő melléhez tapadva.

Egész kellemes az illata – szívta magába a nő illatát. És a póneme, alakja sem csúnya. Hű, mekkorát élvezne vele, ha engedné. De hát nem engedi, a dolog tehát tárgytalan. Meg kell adni, kemény fickó ez a „jóember” – monologizált az asszony is. Ha kétszer földhöz teremtik, ő harmadszor is talpra áll. Talán még ezekkel a migránsokkal is elbánna, ha fel tudná ellenük hergelni.

– Vajon mi lehet a szándékuk? Megvárják a jó időt, és futnak tovább Nyugatra, vagy...

– Kirabolják a házat, és megerőszakolják a gazdáját. Nem látta a tévében? Nem ez lenne az első eset, sem az utolsó, hogy a migránsok kirámolnak és megbecstelenítenek valakit.

– Láttam, persze, hogy láttam – csóválta meg a fejét Pillangó. – Azért én mégsem húznék egy kaptafára mindenkit, hiszen mi, magyarok vagy bárki más az Unióban elkövet effélét. Más szóval a búza közt egy-egy pelyva is megbújik, ám ettől még nem dobjuk az egész búzát a kukába.

– Hogy maga milyen naiv, kedves...

– Klein Pista, amúgy Pillangó. A legtöbben ilyen néven ismernek.

– Örvendek, özvegy Tatár Andrásné. Magának Bözsike.

– Mondja, nem fél itt egyedül a pusztában, merthogy úgy nézem, egyedül él a birtokon.

– Nem. Van néhány kutyám, nem szólva a flintámról, azonkívül ott a rendőrség, mely minden tanyát szemmel tart. Jut eszembe, a jószágom! Még semmit sem ettek-ittak ma – aggodalmaskodott Tatár Andrásné, fordult jobbra, fordult balra, majd kipattant az ágyból, és odacsörtetett az ajtóhoz. – Hé, kinyitni! Meg akarom etetni a jószágot.

Nem sokat akadékoskodtak, egyből kiengedték, s miután megértették, mit óhajt, két migráns felügyeletében kikísérték az ólakhoz. Elmúlt egy óra, aztán még egy, és az özvegy még mindig nem tért vissza. Csak nem erőszakoskodnak vele a feketék! – szeppent meg Klein Pista. Fölöslegesen, annak aztán semmi baja nem esett, csupán ebédet, helyesebben estebédet főzött a kiéhezett csapatnak.

– Jöjjön, tartson velünk, Pillangó!

Amint végeztek, visszatessékelték őket a szobába. Egy srác fát hozott, és begyújtott, egy másik meg átnyújtott nekik egy mobiltévét kárpótlásul a kintiért. Az asszony megörült, és cuppanós csókot nyomott a kamasz arcára. Az afrikai szemében megcsillant valami, előhalászott egy fényképet, és megmutatta az özvegynek. A szakadt, füstös fotón romba dőlt ház sötétlett, előtte egy idősebb nő és férfi sírdogált.

– Mámá, pápá.

– Ilyen az az Afrika, amit nem igen mutatnak a tévében – jegyezte meg Pillangó csöndesen.

Az elkövetkezendő napokban már a kistévén követhették nyomon, mi történik az országban. A hóesés hol elállt, hol újra megindult. A közlekedés akadozott. Egyik helyen a vonat, másikon autók sora akadt el. A gáz-, áramszolgáltatás még működött, de már sokan megfagytak, és sorra-rendre zártak be az iskolák.

– Tiszta jégkorszak – kedvetlenedett el az özvegyasszony. – Mióta élek, nem éltem át ilyen februárt. Így persze várhatjuk, hogy a tisztelt vendégek odébbálljanak egy... országgal.

– Ez a globális éghajlatváltozás. Akik még nem hitték el, most megtapasztalhatják, milyen az, ha a természet szamárfület mutat az embernek – summázta Pillangó, és igyekezett minél hasznosabbá tennie magát a majorban.

Az asszonnyal, sőt, migránsokkal együtt gondozta a jószágot, aprította a fát, besegített a konyhában, ugyanis az özvegy vállalta, hogy szerény díj ellenében mindnyájuknak főzni fog.

– Egész rendesek ezek a feketék – dicsérte meg őket az asszonynak. – Egyik sem tiszteletlen, erőszakos, és ha nem járnának folyton a sarkunkban, még jól is érezném magam közöttük.

– Én nem, és javaslom, maga se igen bízzon meg bennük, ha nem akarja, hogy egy szép napon felcserélődjenek a szerepek, mert akkor... Tudja, mi vár akkor ránk?

– Mi?

– Mi leszünk a *vendégek*, ők a háziurak.

– Majd meglátjuk, Bözsike, meglátjuk.

Az özvegy értékelte Pillangó segítőkészségét, de imponáltak az izmai és színes, karakán jelleme is. Az utóbbi szempontból még hasonlítanak is egymásra. De elkelne egy ilyen férfi a tanyáján, akiben nemcsak megbízhat, el is hancúrozhat időnként – kuncogott magában. A mezei munkákhoz ugyan nem konyít, de, a csodába, idővel ebbe is bele lehet tanulni.

Egyik nap belázasodott a kiskamasz, aki szülei fényképét mutogatta az özvegynek. A legényke rokonai felváltva borogatták a homlokát, és aggódva magyarázgattak valamit Tatár Andrásnénak.

– Nem vizsgálná meg azt a szegény gyereket? – próbálta tisztázni Pillangó, miért nem avatkozik közbe Tatár Andrásné.

– Ej, csalánba nem üt a mennykő, ne aggódjék. Különben sem vagyok orvos, jóember.

– De képzett ápolónő igen, ahogy nemrég mesélte. Vagy rosszul emlékszem?

– Ezt mondtam volna? Mindegy, én bizony akkor sem teszem senkire a kezemet. Van fogalma arról, hányféle nyavalyát hordoznak ezek a csavargók magukban? Még csak az kéne, hogy minket is elkapjon valami fertőző betegség – keresett ki a szekrényből két szájmaszkot. – Tegye fel gyorsan, és kérje a jóistent, lépjen közbe minél hamarabb.

Hát erre nem sokat kellett várniuk. Már másnap elállt a hóesés, eltűntek a felhők, és vakító napfény árasztotta el a vidéket.

– Na végre! – lesett ki az özvegy az ablakon. – És itt a segítség is – mutatott a kapu előtt tülkölő autóra. – Megjöttek a rendőrök. Valószínűleg többször is felhívtak a vihar folyamán, persze hiába, így aztán eljöttek megnézni, mi a gubanc Tatáréknál. Megyek, beengedem a gépkocsit.

Pillangó megijedt.

– És a migránsok? Csak nem akarja bajba sodorni őket, Bözsike?

– Már miért sodornám? Szerintem semmitől sem kell félniük, föltéve, hogy legálisan tartózkodnak az országban. Ha viszont nem, olyan illegális bevándorlókkal van dolgunk, akik közt terroristák is lehetnek, ezért nem árt, sőt, állampolgári kötelességünk együttműködnünk a zsarukkal. Igazam van, vagy nincs igazam?

– Talán igen, talán nem – vakarta meg zavartan a tarkóját –, de hát ember legyen a talpán, aki belelát a politikusok kártyáiba manapság. Ahogy elnézem ezeket a szegény ürgéket, valahogy egyikükről sem tudom elhinni, hogy csak azért robbant fel egy templomot, mert abban Jehovához imádkozunk.

– Pedig felrobbant, és ha maga ilyenkor is a szívére hallgat, jóember...

– Elbujtatnám őket valahol.

Most az özvegy jött zavarba. Hogy a férfi protezsálja őket, evidens, ami nyilván nem csoda, elvégre csavargó a csavargóval szimpatizál. Egyedül az a bökkenő, hogyha ellenkezik vele, lőttek a tervének, mely szerint rábírja Pillangót vállaljon munkát a tanyáján.

– Rendben van, meggyőzött – szorította meg Pillangó kezét melegen arra gondolva, hogy ha nem is nyíltan, mutyiban mégis csak figyelmezteti a zsarukat, így a kecske is jóllakik, és a káposzta is megmarad.

Kisietett hát a szalonba, és a hálószobaablakon át egy disznóólba vezette a csoportot.

– Most kimegyek a zsarukhoz, maga meg ballagjon vissza nyugodtan. Iratok, személyazonosság? Minden rendben van?

– Minden, de várjon, megyek én is magával – ébredt fel Pillangóban a gyanakvás.

– Szükségtelen. Pár szóban megnyugtatom az őrmestert, és már vissza is repültem.

– Kérem, én mégis kimennék. Hadd szívjak végre egy kis szabad, friss levegőt. Tudja, egy pillangót nem lehet sokáig bezárni.

Kibattyogtak a kapuhoz, ahol a termetes őrmester négy rendőrrel az oldalán már nyugtalanul toporgott.

– Csakhogy végre kijöttek! Mi tartott olyan sokáig? Már kezdtük azt hinni, hogy valami bajuk esett a viharban.

– Dehogy, dehogy csak a kapukulcsot kerestem.

– Akkor minden rendben van?

– Teljesen. Engedje meg, hogy bemutassam Klein urat. Ő a legújabb gondnokom – vágott a nő Klein felé a szemével.

– Gratulálok. A hányadik?

A rendőrök felnevettek.

– Elnézést, csak úgy kérdeztem. Ti meg mit rötyögtök?

– Hagyja, nem számít, fiatalok, hát rötyögnek.

– Mondja, miért nem válaszolt, amikor felhívtuk a mobilján?

– Felhívtak? Nagyon kedves. Sajnos lemerült az akkumulátorom.

– Értem. Tehát semmi gubanc. Akkor már be se megyünk, még van egy jelenésünk a környéken.

– Szó se lehet róla! Ha már idáig kijöttek, igyanak meg egy jó erős feketét. Ha már alkoholt nem ihatnak, azt, ugye, tiltja a szabályzat. De ha éhesek, harapnivalóban sincs hiány.

Az őrmester kutatóan nézett az asszonyra. Vajon mitől lett ilyen vendégszerető ez a boszi egyszerre! Na és ez a folytonos hunyorgás...! Baj van a szemével, vagy fel akarja hívni valamire a figyelmét? De mire, és miért borult el Klein arca, amikor a nő meghívta őt egy kávéra?

– Köszönjük, majd legközelebb.

– Mi köszönjünk, hogy ilyen gondosan vigyáz állampolgárai biztonságára a rendőrség.

– Ez a feladatunk, de tudja, mit? Az igaz, hogy sietünk, ám egy fekete azért még belefér az időnkbe.

Pillangó arca még jobban elborult, miközben az asszonyé észrevehetően felderült. Elindultak a ház felé. A lakás elé érve az özvegy titokban az udvar felé mutatott. Az őrmester azonnal kapcsolt, és kijelentette, mielőtt bemennek a lakásba, engedelmükkel körülnéznek idekint.

– Minek? – tiltakozott Pillangó. – Illegális határátlépőket keresnek, mert ha igen, biztosítom magukat, hogy mi egyet sem láttunk közülük. Igaz, asszonyom?

– Hogyne. Sem ő, sem én, esküszünk.

Hanem az őrmester sem esett a feje lágyára.

– Sajnálom, de a parancs, az parancs. Mióta a népvándorlás megindult, elég sok illegális migráns lapít a tanyákon, és mi azt az ordrét kaptuk, hogy ellenőrizzünk minden színes bőrűt, muszlimot. Lehet, hogy maguk nem láttak egyet sem, de attól még stikában itt is elbújhattak valahol.

Így jutottak a disznóólhoz, ahol a feketék rejtőztek.

– Nocsak, nocsak, úgy tűnik, maguk is kaptak néhány vendéget.

Az özvegyasszony felháborodottan fordult a férfihoz.

– Gondnok úr, kicsodák ezek az emberek?

– Fogalmam sincs – vörösödött el Pillangó. – Életemben most látom őket először.

– Good afternoon, gentlemen! The papers please![26] – vizsgálta át a migránsok okmányait az őrmester, és a tanyára rendelt egy rendőrségi minibuszt.

– Fél óra múlva itt vannak, addig megihatjuk a kávénkat. Megkérhetem, hogy fáradjon velünk a kapitányságra maga is? – fordult a férfihoz, amikor megérkezett a mikrobusz. – Lenne néhány kérdésünk magához.

– Hozzám? Miért? Nem beszélhetnénk meg itt, helyben a dolgokat?

[26] Jó napot, uraim. Kérem az irataikat!

– Ejnye, őrmester, mit akar ettől az ártatlan embertől? – vette védelmébe a nő Pillangót. – Hát tehet ő arról, hogy nem vette észre, kik bújtak el az ólunkban? Ilyen alapon akár engem is bekísérhet, hiszen én sem tudtam semmiről.

– Látom, nagyon aggódik Klein úr sorsáért, és szívesen elkísérné, ha lehetne. Nos, lehet, kísérje, aztán kihallgatjuk magát is.

– Köszönöm. Majd... izé... legközelebb – gondolta meg magát az asszony hirtelen. – Maga Klein úr pedig ne féljen, mert aki a törvényt és az őrmester urat tiszteli, annak semmi baja nem esik. Remélem, hamar végeznek, és visszajön a tanyára. Ugye, visszajön, kedves Pillangó?

– Nem tudom, nem hiszem – suhant végig Pillangó tekintete a hófödte határon. – Elismerem, jó érzés valahova tartozni, de hogy milyen áron, na azért az sem mindegy. Meg aztán emlékszik, mit mondtam nemrégen? Egy pillangót nem lehet sokáig bezárni. Sőt, egyáltalán nem lehet, mert az olyan lenne, mintha letépné a szárnyait, márpedig enélkül mit ér egy pillangó élete?

BANDI BÁCSI

Nézem a Wikipédián az ezerkilencszáztizennégyben született személyek névsorát: Alberto Lattuada filmrendező, Lukács Margit színművész, Makkai Endre néprajzkutató. Hopp, őt ismerem! Született 1914. május 31-én, Vashegyen. Elhunyt 1998-ban, Déván. Foglalkozása: néprajzkutató, református lelkész, szakíró, szerkesztő. Semmi kétség, ez az én petrozsényi pap bácsim, akit nyolc éves koromtól ismertem.

Elméláztam. Hát az bizony jó régen volt. Akkoriban még rövid nadrágban és mezítláb csatangoltam a városka girbegörbe utcáin. Hogy anyám miért hagyta, nem tudom, végül is egy pap és tanítónő fiának csak nem illik mezítláb járkálni. Falun még elcsúszik, de egy városban... Egyedül iskolába és templomba, illetőleg Makkai tiszteletes úrhoz nem mehettem mezítláb. A pap bácsi kb. két kilométerre lakott tőlünk egy két szoba-konyhás paplakban. Vagy háromban? Meglehet, erre nem igen emlékszem, csupán arra, miként hancúrozott reggelenként Bandi bácsi két fia, János és Andris egy-egy bilin trónolva.

– Még ilyet! Odaragadtatok a bilihez, vagy mi történt? – csodálkoztam el, amikor először láttam őket ilyen helyzetben játszani.

– Semmi – válaszolta János, az idősebb. – De még nem kakiltunk, és amíg nem kakilunk, addig itt kell csücsülnünk.

– További kellemes kakilást! – vigyorogtam rájuk kajánul áldva a sorsomat, hogy az én anyám eddig még egyszer sem ültette efféle trónra a fiait.

Nekünk ott volt az udvari klozetünk, ahova akkor tértünk be, amikor akartunk. Igaz, hogy télen majd odafagyott az ülőkéhez a fenekünk, máskor meg úgy feldagadt az ürülék a budiban, hogy minden nagydolgozás előtt meg kellett egy hosszú rúddal lékelni. Ezzel szemben senki sem írta elő, mit tegyünk, ha valami éppen nem klappolt.

Teltek az évek. Lassan elérkezett a konfirmációi vizsga ideje. Így nevezik azt a gyülekezeti eseményt, melynek során a lelkész a serdülők vallásos hitét és ismereteit teszteli. A 3000 hívőt számláló petrozsényi gyülekezetből hatan konfirmáltunk. A tiszteletes úr rövid istentisztelet után egyenként bemutatott bennünket, majd felhangzottak a kérdések: mi a konfirmáció, hogyan nevezik Jézus Krisztus követőit, hány fő részből áll a Biblia, találó elnevezés-e a húsvét szó stb. Ezt követően elszavaltam a... No, ezt elfelejtettem, kivéve az ehhez kapcsolódó „felsülést”, ugyanis három-négy helyen is elakadtam. A pap bácsi persze súgott, miközben édesanyám és nagyanyám szemrehányóan néztek rám a tömegből. Hűha – borult lángba az arcom a szégyentől, most bizonyára azt hiszik, még egy ilyen rövid verset sem tudtam megtanulni rendesen. Pedig dehogy nem, csupán...

– A szónoki szünet kedvéért álltam meg időnként – magyaráztam meg neki a bizonyítványom utólag.

– Tényleg? – nézett nagyot a negyven év körüli, bajuszos tiszteletes. – Nekem nem így tűnt, de most már mindegy, felejtsük el!

Hát nem felejtettem, és az emléke még ma, hetven év multán is enyhe pírt rajzol az arcomra. Ez történt májusban, de mi volt ez ahhoz képest, ami ugyanezen év őszén borította lángba az... országot. Mit országot, az egész világot, amikor október 23-án a budapesti diákok a sztálinista terror és szovjet megszállás ellen tüntetve vonultak az utcákra. Bandi bácsira rá sem lehetett ismerni, amin nem is igen csodálkoztam, miután tudtam róla, mennyire kavargott a gyomra a sztálini rendszertől. Szeme szinte földöntúli fényben ragyogott, kiváltképp, amikor a Szabad Európa Rádió és Washington Hangja híreit hallgatta.

– Itt az idő, most vagy soha – idézte Petőfi Talpra magyarját, aztán berobogtak a tankok, és valamennyiünk reménye füstté, ködé vált.

Az USA, továbbá néhány lengyel, román város ugyan protestált, de a kilátásba helyezett nyugati beavatkozás elmaradt. A forradalom leverését gyors megtorlás követte. Egyeseket halálra, másokat szabadságvesztésre ítéltek. Így került börtönbe a keresztapám is, László Dezső, Kolozsvárt – értesített Makkai tiszteletes egy évvel később komoran.

– Te jó ég, miért? Sikkasztott, embert ölt, vagy csak a szovjet megszállás miatt prüsszögött?

– Csak? Nagyobb bűn az manapság, mint embert ölni, Palikám.

– Nem tetszene róla néhány szót mesélni? Nagyon szégyellem, de az az igazság, hogy alig emlékszem rá, tudni pedig éppenséggel semmit sem tudok.

– Hogyhogy? Nem értem, hát sosem beszélt róla édesanyád?

– Nem igen, egy-két dolgot kivéve. Állítólag református esperes volt, aki mellesleg írt, oktatott, és az Erdélyi Fiatalok című lapot redaktálta.

– Szerkesztette – javított ki kedvesen, mint mindig, valahányszor túl petrozsényiasan fejeztem ki magamat. – Ennyi?

– Ennyi.

– Nem sok, de ha elolvasnád a könyveit, már az embert is megismernéd belőlük. Olvastál tőle valamit?

– Hogyne – vágtam ki nagy büszkén. – Akarom: tisztán lássatok.

– Brávó, aztán mondd, meg is értetted?

A kérdés jogos volt, hiszen alig múltam 15 éves.

– Meg. Legalábbis remélem.

Erre bevezetett egy könyvekkel zsúfolt szobába.

– Akkor olvasd el ezt is, utána megbeszéljük, mit értettél, vagy nem értettél meg abból, amit olvastál.

– Reményik és Ady – olvastam fennhangon, s már szavaltam is halkan, csillogó szemekkel:

Ti nem akartok semmi rosszat,
Isten a tanútok reá.
De nincsen, aki köztetek
E szent harcot ne állaná.
Ehhez Isten mindannyitoknak
Vitathatatlan jogot ád:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

A tiszteletes meglepődött.

– Látom, szereted a verseket. Kik a kedvenc költőid?

– Petőfi, Ady, de olvasok én másmilyen könyvet is ám.

– Például?

– Balzac: A szamárbőr, Zola: Germinal, H. G. Wells: A világtörténet alapvonalai, Spencer Herbert: Alapvető elvek, Sigmund Freud: A mindennapi élet pszichopatológiája...

– Miii?

– A mindennapi élet pszichopatológiája.

– Derék fiú vagy, csak így tovább! – paskolta meg az arcomat. – Igaz, hogy *én* egyik-másik könyvet még nem adnám a kezedbe, de annyi baj legyen, legfeljebb elolvasod őket pár év múlva még egyszer.

– El, sőt, már el is olvastam. Megnézhetem a többi könyveket?

– Parancsolj!

Gyönyörködve tallóztam az érdekesebbnél érdekesebb művekben: Pallasz Nagy Lexikona, A magyar irodalom története, Dante, Tarasconi Tartarin, Benedek Elek meséi... Volt itt minden, ami szem-szájnak ingere. Rá is jártam évekig, közben be-bekopogtam a lelkészhez eszmét cserélni. Többnyire az irodájában fogadott, udvariasan leültetett, azzal már neki is vágtunk egy-egy politikai vagy irodalmi témának. Hogy antimarxista nézeteket vallott, az nem vitás, míg én az iskolának és médiának köszönhetően inkább a szocialista eszméket lájkoltam. Miután magam is verseltem, kihasználtam az alkalmat, és megmutattam neki néhány opusom.

– Ügyes versek, de ez még nem az igazi – nézett mélyen a szemembe. – A versek zöme még csak utánérzés, epigon alkotás, ahogy irodalmi berkekben szokás mondani, eszmeileg sovány, és a stílusa sem mindig elég képszerű. De ne búsulj, lesz ez jobb is idővel – vigasztalt meg részvevőn, amikor emiatt szinte a könnyem is kibuggyant. – Tudod, mindenhez idő kell, bizony, és sok-sok munka, kitartás.

Ennél többet nem árult el. Sem most, sem később. Talán azt hitte, úgysem értenék meg egy komolyabb verstani elemzést? Meglehet, bár ami azt illeti, olvastam én már akkor nem egy poétikát, Négyesy meg Szabédi Lászlót is ahhoz, hogy esetleges fejtegetéseit megértsem. Vagy ki tudja, hiszen a vigasztalásában rejlő igazságot sem tudtam igazán felfogni, ugyanis ha felfogom, nem fordítottam volna hátat ezek után a... Tiszteletes úrnak? Á, a verseknek, és lassan, fokozatosan átnyergeltem a prózára. Úgy látszik, nagyon motoszkált bennem valami, vagy egyszerűen csak megmakacsoltam magamat, mindenesetre továbbra is irodalomközelben maradtam. Erre szokták mondani: kidobták az ajtón, visszajött az ablakon. Ja, és Bandi bácsi imázsa is megmaradt! Hiába, egy ilyen karizmatikus személyiséget nem lehetett csak úgy leírni, így aztán a jövőben is be-bekopogtam Bandi bácsi ajtaján. És ez az ajtó mindenki előtt nyitva állt, meg is fordultak nála jó páran. Ki tanácsért, ki vigaszért, vagy csak egyszerűen el akart beszélgetni egy egyetemes műveltségű, igaz emberrel. Egyesek nyíltan, mások

titokban osontak a paplakba, mint a templomba is egyébként, tekintettel az árgus szemekkel figyelő szekura. Arról nincs tudomásom, hogy lázított vagy bujtatott volna valakit, bár egy ilyen kaliberű emberről ezt is el tudnám képzelni.

Mindent egybeevetve számomra Bandi bácsi volt az etalon. Leszámítva azt a tulajdonságát, hogy semmi olyasmit nem tudtam neki mondani, amit ne cáfolt volna meg azonnal. Gyerekkoromban még szemet hunytam felette, végül is ki vagyok én, hogy egy polihisztorral vitázzak, de ahogy nőttem, okosodtam, kezdett a dolog frusztrálni. Csupán zárójelben jegyzem meg, ám ez is az összképhez tartozik, hogy mióta ismertem, egy ebédre vagy kávéra sem hívott meg. Ez egyszerre fájt és bosszantott, mert másokat meghívott. Igaz, olyan szívességek fejében, mint kőművesmunka, villanyszerelés és hasonlók, miközben én semmiféle szolgáltatást nem nyújtottam.

Iskoláimat kijárva főiskolára iratkoztam, és ezzel végleg elbúcsúztam Petrozsénytól. Hanem a Makkai család sorsának alakulását távolról is figyelemmel kísértem. Jánoskából bányamérnök, Andrisból tanár lett. Csupán a harmadik testvért, a szépséges Cinkét vesztettem szem elől valahogy.

Lassan ismét elröppent néhány esztendő. Néha beugrottam Petrozsényba, de már a kenyerem messze tőle, a tündéri Partiumban kerestem. Helyesebben kerestem volna, ha az istenek nem csinálnak belőlem is tanár elvtársat, illetőleg suplinitort, amin a Ceauşescu-korszakban a hol ki-, hol ide-, hol odadobható dascălt (pedagógust) értették. Rendben van, ahol nincs, ott ne keress – vontam le a következtetést epésen. Akkor nyomás vissza Petrozsényba! Elvégre, ha Bandi bácsi felesége osztályellenség minősítéssel is kaphatott katedrát, akkor nekem is dobhatnak egy darab kenyeret szeretett Géniuszunk asztaláról.

– Álmodik a nyomor – vélekedett édesanyám. – Egy morzsát sem. Nem mintha nem lenne, de ahhoz munkás- vagy parasztcsaládból kellett volna születned. Látod, öregkoromra engem is Petrillára[27] transzferáltak.

– Nahát, épp itt a bökkenő, merthogy édesanyám is munkáscsaládból származik.

– Igen, de édesapád már lelkész volt, és a hatalom nem felejt.

Igaza volt, nem felejtett. De még maradt egy reményem: László Dezső Kolozsvárról.

– Felejtsd el, nem tud ő már a hóna alá nyúlni senkinek.

– Miért, meghalt? – nyilallt belém az ijedtség.

– Nem, dehogy. Tény, hogy kiengedték a börtönből, de attól még nem rehabilitálták, úgyhogy ha akarna, se tudna segíteni rajtunk, légy nyugodt.

Megnyugodtam, azért megpróbáltam, s miután összes ismerősöm közül csak Bandi bácsinak volt telefonja, fogtam magam, és egy délelőtt betoppantam az öreghez.

– Isten hozott tanár úr! Micsoda telepátia, épp rád gondoltam. Valami baj van? – torpant meg hirtelen. – Nem tűnsz valami boldognak.

– Mert nem is vagyok az, drága Bandi bácsi. El is mondom, miért, ha meg tetszik hallgatni – számoltam be röviden, mi szél fújt megint Petrozsényba.

– Szóval nálunk akarsz dolgozni.

– Akartam, de úgy tűnik, Petrozsényban sincs katedrából a kerítés.

[27] Hunyad megyei városka 3 km-re Petrozsénytól.

– Értem, de ha azt hiszed, Kolozsváron abból van... Vagy nem emiatt akarsz telefonálni Dezső bácsinak? – csóválta meg a fejét Bandi bácsi.

– De, emiatt. Ő okos, híres ember, és tudtommal országgyűlési képviselő is volt valamikor.

– Állj, állj, nézzük reálisan a dolgokat! Először is: ami volt, elmúlt. Lehet, hogy egykor volt valaki, de ma már, ha akarna, sem tehetne semmit senkiért.

Akadékoskodik, megint akadékoskodik.

– Igen, hogyne, ezt mondta édesanyám is, én mégis felhívnám, ha meg tetszik engedni.

– Másodszor, ne zavard, van neki elég gondja-baja, ráadásul beteg is. Hja, aki megjárta a Duna-kanálist, plusz egy börtönt...! Volna szíved egy beteg öregembert zavarni?

Erre feladtam. Mit is tehettem volna egyebet? Egyedül az bosszantott, hogy megint csak nekem kellett engednem. Az persze eszembe se jutott, hogy lehet itt egy harmadik indok is: a Securitate, aki minden telefont lehallgat.

– Isten őrizz, dehogyis zavarom. Elnézést, amiért Bandi bácsit is zavartam...

Nem tudtam folytatni, ugyanis felberregett a... telefon. Keresztapám volt a vonalban. Ezt nevezem véletlennek, hacsak nem a sors figyelmeztet arra, hogy ezúttal mégse adjam meg magamat.

– Halló!... Igen, én vagyok... Parancsolj, kérlek, figyelemmel hallgatlak.

– Beszélhetek én is Dezső bácsival? – köhintettem tétován.

– De Palikám, elfelejtetted, mit ígértél!

– Kérem, nagyon kérem, csak pár mondat, és máris leteszem.

– Halló, Dezsőkém, ott vagy még? A keresztfiad szeretne veled beszélni – adta át kelletlenül a telefont.

Még ilyet: kapitulált a tiszteletes úr!

– Halló, csóklom, Dezső bácsi, én vagyok a néhai Nagy János tiszteletes fia. Tetszik még emlékezni rám?

– Emlékszem, persze, hogy emlékszem. Mondd meg gyorsan, mit akarsz, vagy hívj fel máskor, mert most éppen sietek.

– Inkább most, azonnal, ha meg tetszik engedni – használtam ki az alkalmat, és előadtam neki is, amit pár perce Bandi bácsinak *elsírtam*.

– Jól van, tanár úr, vagyis fenét van jól, de hát ilyen az élet, mindenkinek megvan a maga keresztje. Azért ne búsulj, nincs még minden elveszve. Add vissza Bandit, hadd lássuk, hogy varrhatjuk össze, ami elszakadt!

Hogy miről vitáztak, természetesen nem hallhattam, csupán egy-egy mondatból és Bandi bácsi arcából következtethettem arra, milyen ellenérzést váltott ki keresztapám beszéde.

– Tehát nem ajánlod... Rendben van, közlöm vele, mindazonáltal az az igazság, hogy Petrozsényban sem kapott katedrát... Hogyne ismernék, csak hát ki áll szóba manapság egy lelkésszel?

Híjnye, de köti az ebet a karóhoz, talán jobb lenne, ha máris venném a kalapom.

– Tessék hagyni, én... én meggondoltam magamat...

Intett, hogy maradjak, és hallgassak.

– Mármint a templom körül?... – dörzsölte meg a homlokát. – Mégis milyen minőségben?

Láttam rajta, hogy gyötrődik, mi több, közel áll ahhoz, hogy mégiscsak beadja a derekát. Mi tagadás, jólesett. Végre akadt valaki, aki őt is le tudja tromfolni.

– Igenis, kérlek tisztelettel... Úgy legyen! Üdvözlöm a kedves családod – tette le a telefont. – Foglalj helyet, beszéljünk! – ültetett maga elé rezignáltan. – Gondolom, kitaláltad, hogy keresztapád ellenzi a Kolozsvárral kapcsolatos terveid.

– Nagyjából.

– Szerinte az helyes, ha mindenki ott él, dolgozik, ahol a családja, gyökere van ahelyett, hogy összevissza csavarog, és exportálja a gondjait. Másrészt Kolozsvár zárt város, ahova csak extrém esetben költözhet valaki. Röviden: próbálj inkább Bihar vagy Hunyad megyében szerencsét.

– Miért, eddig nem ezt tettem? És itt az eredmény: két szék közül a pad alá pottyantam – summáztam fanyarul.

– Sajnálom, de ami nem sikerült ma, holnap még sikerülhet, ha kicsit rugalmasabban állsz a dolgokhoz, magyarán...

Egy pillanatra megállt, habozott, majd így folytatta.

– Átképzed magadat.

No, erre egyből lefagyott a mosoly az arcomról.

– De Bandi bácsi, én szeretem a munkámat.

– Tudom, fiam, tudom. Csak hát szükség törvényt bont, igen, ezt ajánlom én is: egyelőre hagyd azt a katedrát, aztán majd meglátjuk.

– Köszönöm a tanácsot, mellékesen ezt tanácsolta a Bihar megyei tanfelügyelőség is, csak éppen más szavakkal: nesesitatea nu cunoaşte lege[28]. Fordítsam?

– Bocsáss meg, kérlek, de momentán tényleg nem látunk jobb megoldást. Miután kötődsz a valláshoz, és édesapád is tiszteletes volt valaha, akár az egyháznak is dolgozhatsz.

– Mint?

– Kántor, ha megfelel.

Erre akkorát kacagtam, hogy majd lefordultam a karosszékről.

– Nono, nem kell ám egy kántort így lenézni, hiszen az ő munkája is munka, sőt, szolgálat, még ha nem is palástban vagy tábla előtt keresi a kenyerét – húzta össze szemöldökét Bandi bácsi. – De ha nem, nem. Ezek után mit mondjak? Fordulj a pápához, hátha ő nagyvonalúbb lesz, mint mi vagyunk.

Megsértődött? Valószínűleg, amit a mai napig is sajnálok, annál is inkább, mert, akkor nem mondtam, de most bevallom, hogy nem is a kántoron, hanem saját magamon nevettem. Ja, mégpedig azért, mert olyan botfülűnek teremtett a jóisten, hogy még az orgona és harmonika hangját is összetévesztem időnként.

[28] Szükség törvényt bont.

KÉT TÍZES TÖRIBŐL

Ülök a padban. Történelem óra. Bár ebből a tantárgyból általában készülök, és Szente tanár úrral sem vagyok fasírtban, most bele se néztem a... Mi is a címe? Megvan: a Párizsi Kommün! Istenem, add, hogy ezt az órát is megússzam! Nézem a többieket, vajon ők készültek? A frufufrizurás, kézilabdás Bakos Margit biztosan nem. Jobban érdekli őt a sport, mint a tanulás. Akárcsak engem, és bizony gyakran nem is a lustaság, hanem a fizikai fáradtság miatt ejtőzünk. De hát hol ejtőzhet egy esti iskolás tanuló, ha nem a szerálban (estiben)? Hiszen alig érünk haza a munkából, és bekapunk néhány falatot, már rohanunk is tanulni. Hogy is mondta Lenin elvtárs? Tanulni, tanulni, tanulni, és aki ezt nem érti, mehet csillét rakni a petrillai vagy lupényi bányába, ami persze még mindig jobb, mint a Duna-csatornát kotorni. Igaz, ide tanult ember is kerülhet, de ez már más tészta – sandítottam imádott főtitkárunk, Gheorghe Gheorghiu-Dej arcképére.

– Nézzük, mit tanultunk a múlt órán! – lapozott Szente tanár az osztálynaplóba. – Bakos Margit, Bonca Jolanda, Csenteri Krisztina, Majdik Károly – állt meg Majdik Károly nevénél.

Néma csend. Minden tekintet Karcsi felé irányult. Ő volt a IX. osztály legidősebb tanulója, kb. harminc–harmincöt éves, kissé kopasz, amúgy jámbor élelmiszeripari dolgozó.

– Ismétlem, Majdik elvtárs.

– Jelen.

– Készült mára, Majdik elvtárs?

– Készültem.

– Akkor halljuk, ha kérhetném.

– Igenis. A Párizsi Kommün – remegett meg a hangja vészjelzőn, amiből azonnal láthattuk, hogy egy nyavalyát készült a Karcsika.

– Igen? Csak nyugodtan, tömören. Kap rá öt–tíz percet. Elég lesz?

– Bőven. Szóval a Párizsi Kommün... Előbb azonban tisztázzunk egy-két fogalmat! – tudálékoskodott ravaszul. – Mint ismeretes Párizs Franciaország fővárosa. Románul Paris, franciául úgyszintén, csak Párinak olvassuk, ugyanis a franciában minden szóvégi mássalhangzó néma, tetszik tudni.

Húzza az időt – konstatáltam magamban. Akárcsak én, amikor egyszer Egyiptomból kellett felelnem. A leckét persze nem tudtam, helyette azonban elmeséltem egy Kleopátráról szóló bestsellert. Tetszett neki, elfogadta. De hogy a Karcsika trükkjének nem dől be, arra ráteszem a fejemet.

– Ejha, maga franciául is tud, Majdik elvtárs?

– Egy kicsit – forgatta szemeit, merthogy erősen bandzsított. – Itt, vagyis Párizsban található a Moulin Rouge, továbbá Tejfel torony.

A teremben kitört a nevetés.

– Most... most mit nevettek? Valamit rosszul mondtam? – sértődött meg a vén diák.

– Szó sincs róla, folytassa! – nyomta el nevetését a tanár is. – Látom, hogy készült, élvezettel hallgatjuk. Tehát a Tejfel torony.

– Igenis, de itt él Raymond Copa és Just Fontaine[29] is. Ugye, tetszett róluk hallani?

Újabb nevetés, amit viszont a tanár nem értett.

– La Fontaine?[30] 1870-ben?

– Just Fontaine.

– Plusz a Notre Dame-i toronyőr – tette hozzá komoly arccal valaki.

Ettől kerekedett ám jókedve az osztálynak, miközben Karcsika csak állt, bámult, aztán, mit tehetett egyebet, maga is versenyt nevetett a többivel.

– Jól van, camarade Majdik, leülhet. Tornya Pál.

Aha, a tanár úr kedvence, aki úgy vágja a történelmet, mintha könyvből olvasná. Nem csoda: történelemtanár a papája, és maga is annak tanul, úgy hírlik.

– Remélem, te is készültél – tegezte le a lakli, elegáns irodai asszisztenst.

Hogy őt miért tegezte, Majdikot meg magázta? Passz, de már megszoktam, hogy az estiben kissé mások a szokások. Itt nem várták el, hogy a katedra előtt feleljünk. Egyeseket tegeztek, másokat magáztak, mi több, némelyik tanuló vissza is tegezte a tanárát.

– Lehetek őszinte? Nem.

– Mi, nem?

– Az az igazság, hogy valamiképp elnéztem az órarendet, és nem készültem történelemből.

Szente tanár nem hitt a fülének.

– Te? Éppen te? Ezt nem tudom elhinni.

– Sajnálom, de ettől még meg tetszik engedni, hogy feleljek? Mondjuk úgy, előzetes ismereteim alapján.

– Hogyne. Csapj a lovak közé nyugodtan, aztán meglátjuk, tudsz-e annyit, mint Majdik Károly például – hunyorított az osztályra.

– De tanár elvtárs én készültem – pattant fel Karcsika vérvörösen a helyéről.

– Miért, én mást állítottam? Palikám!

---

[29] Neves francia futballisták.

[30] Francia író és költő. (1621–1695)

– Köszönöm a lehetőséget – köhintett Tornya Pál, s már darálta is az anyagot. – Miután III. Napóleon kikapott Sedannál, 1870-ben megalakul a nemzeti védelem kormánya élén Adolphe Thiers miniszterelnökkel, aki megpróbálta kiűzni a poroszokat Párizsból. Sikertelenül, mire a fellázadt lakosság kivonult az utcákra, és saját kezébe vette a hatalmat. Így jött létre 1871 március 28-án a Párizsi Kommün, melynek folyamán egész sor demokratikus intézkedést léptetett életbe.

– Mégpedig?

– Szétválasztotta az egyházat az államtól, államosította a gyárakat, bevezette a tíz órás munkanapot, ingyenes oktatást...

– Kitűnő. Ahhoz képest, hogy nem készültél, igencsak vágod az anyagot.

Az osztály érdeklődése lassan megcsappant, és folytatta az ejtőzést. Ki munkahelyi, ki iskolai és egyéb problémáin tűnődött, de semmiképp sem a Párizsi Kommünön, ami, valljuk meg őszintén, senkit sem érdekelt. Én magam is azokon a ma reggeli eseményeken rágódtam, amikor meló közben szilánk repült a szemembe.

– Neked meg mi bajod? – kérdezte a mesterem, amikor kiejtettem a böhöm nagy kalapácsot a kezemből.

– Valami bement a szemembe. Jaj, majszter, mindjárt megvakulok.

– Á, semmiség, pislogj csak jó nagyokat, és öt perc múlva még a bolháidat is meglátod – nevetett ki ahelyett, hogy orvoshoz küldene.

Eltalálta, tényleg kipislogtam, ettől függetlenül ki nem állom ezt a bohócot, aki mindenkit kifiguráz. Persze teheti, ő a főnök, akinek akkor is illik, mit illik, tanácsos tapsolni, ha ezzel saját magunkból is csinálunk bolondot. Na nem, elég volt, még holnap búcsút mondok az útépítési iparnak. Különben sem bírom, nem bírom. Hiszen itt még egy szimpla kalapács is nyom vagy tíz kilót, és az aszfaltkeverő gépről is olyan irtózatos hő árad, hogy majd megsülök mellette. Hát nem rossz terv, csak az benne a bökkenő, hogy meló nélkül lőttek a szerálnak, ja, még sittre is vághatnak, mert egy munkán alapuló államban tilos lazsálni. Másrészt a létszám sem lesz meg miattam, és az osztályunkat rögtön összeolvasztják majd egy románnal. Nem nagy ügy, megcsinálták ezt már felsőbb szinten, a Bolyai és Babeş egyetemmel is. Szédületes, ahogy ez a puccos okostojás szövegel, méghozzá *állítólag* anélkül, hogy belenézett volna a tankönyvbe. Hiszi a piszi, én nyilván nem, csak azt nem pedzem még, mi a frásznak kell így felvágni. Akárhogy is áll a helyzet, ilyen tudással már bárki elmehetne helyettes tanárnak falura.

– Köszönöm, elég! – tekintett karórájára Szente tanár úr. – Hozd ide az ellenőrződ, légy szíves!

– Hozom – sietett Tornya Pál felsőbbséges arccal a tanárhoz.

Majdik Karcsi úgyszintén, és egyszerre nyújtották a tanárnak az ellenőrző könyvüket.

– Magától nem kértem – figyelmeztette Karcsit a jó humorú pedagógus.

– De hát én is feleltem. Jó, nem éppen 10-esre, azért az én feleletem is megér egy 6-oskát. Nem? Akkor legalább egy cincit[31], kérem tisztelettel – ragaszkodott szegény Karcsi a jegyéhez, még ha olyan sovány is volt az a jegyecske, ezzel szemben utána akár négy hétig sem kell felelnie töriből.

– Csakugyan? Osztály? Maguk megadnák?

[31] Szójáték: 5-ös (cinci). Románul olvasva csincs, magyarul cinci.

– Igen – válaszolta az osztály kórusban.

– És Palinak?

Erre már senki sem válaszolt.

– Hohó, itt valami nem stimmel – vakarta meg a fejét a tanárunk. – Egyikük készül, de nem tud, a másik nem készül, mégis 10-esre tudja az anyagot. Ezek után kinek higgyek, emberek? Nagy elvtárs! Mi a véleménye ezzel kapcsolatban? Látja ezt az osztálykönyvet? Ha nekem ezt megfejti, azonnal beírok magának két 10-est a naplóba.

– Csak úgy? – dobogtatta meg szívemet a váratlan ígéret. – Ne tessék velem viccelni!

– Nem viccelek, tényleg beírom. Szóval? Maga kinek hisz?

– Rendben – gondolkoztam el egy pillanatra. – Hm, kemény dió, nagyon kemény, de hogy a tanár elvtársnak hiszek, az bizonyos.

– Mert?

– Egy történelemtanár sohasem hazudik.

A tanár arcáról hirtelen leröppent a vidámság.

– Nem bizony. Örülök, hogy maga is így látja – válaszolta csendesen.

Még mondott valamit, de szavait elnyomta a szünetet jelző csengetés, erre legyintett, és kiballagott az osztályból. Anélkül, hogy egyet is megadna a beígért két tízesből.

Ó, azok a boldog iskolaévek! Azóta is gyakran kérdezem magamtól: vajon egy mai történelemtanár megadná?

ÍGY KELL EZT CSINÁLNI

1

-Bari Boldizsár tanár úrhoz van szerencsém?

A fiatal, kerek képű fizikatanár sötéten pislantott az előtte feszengő 50 év körüli férfira. Jellegzetes, arabid típusú férfi volt. Szikár alak, konvex orr, sötétbarna arc, szakáll.

– Igen, én vagyok.

– Én meg Khaled Ali Muhammad, Khaled Tihamér édesapja.

– Örvendek. Miben állhatok a szolgálatára?

– Tihiről szeretnék önnel beszélni.

– Sejtettem – mormogta a fiatalember. – Nos, foglaljon helyet, Khaled úr!

– Négyszemközt, ha lehetne.

– Semmi akadálya – állt fel udvariasan. – Kérem, jöjjön utánam! – vezette Khaledet a tanáriból a laborba. – Itt nyugodtan beszélhetünk.

– Elnézést a zavarásért! Biztosan éhes, hiszen még nem is ebédelt, de tényleg csak két perc az egész, és már itt sem vagyok.

– Parancsoljon!

– Engedje át a fiamat!

A tanár csakugyan éhes volt, erre a mondatra azonban egyből elment az étvágya.

– De uram!

– Nézze, tudom, hogy a gyerek nem kitűnő tanuló, és *fegyelmezetlen* is időnként, ugye, így mondják magyarul?

– Így. Maga egész jól beszéli a nyelvünket. Leszámítva a kiejtését, mert az borzalmas – gondolta, de erről hallgatott.

– Köszönöm. Nem olyan jól mint, Timuka, viszont ő már itt született. Szóval átengedi?

– Sajnos nem tehetem, ugyanis a maga fia, kedves Khaled úr, elég gyengécske. Hogy pontosabban fejezzem ki magamat, eddig még egyszer sem kapott nagyobb jegyet egyesnél – tájékoztatta óvatosan a Jemenből származó apukát.

– Igen, tudom, csak azt nem értem, miért, amikor annyit tanul otthon szegényke. Jó, nem ötösre, azt a sok egyest azért mégiscsak furcsállom.

– Aha, és most nyilván azért jött, hogy magyarázatot, netalán elégtételt is kérjen tőlem emiatt – jegyezte meg ironikusan. – Az meg nyilván meg sem fordult a fejében, hogy esetleg füllenthet is Tihamér. Vagy maga is kikérdezi időnként?

– Én? – jött zavarba a szakállas apuka. – Hogy kérdezném! Nincs nekem erre időm, tisztelt tanár úr. Én, kérem, keményen dolgozok a Palásti-féle pékségben. Tetszett róla hallani? Mi sütjük a legjobb búrkiflit.

– Maga pék?

– Az lennék.

– Gyerek?

– Hét.

– Egek! Allah áldja meg őket! Hány asszonytól? – kacsintott rá a fizikatanár, aki már régóta szeretett volna elbeszélgetni egy muszlimmal, de valahogy sosem jött össze.

– Egytől. Itt ez a törvény, nem? A saria[32] szerint persze több is lehetne, hanem ahhoz pénz is kellene, sok-sok pénz, hogy el is tudjam őket tartani.

– Hogyhogy, maguknál a nők nem dolgoznak?

– Ki igen, ki nem. Ha uruk engedi, nyugodtan, de ha nem, még a piacra sem mehetnek egyedül.

– Ejha! És maga engedi?

– Én nem. Egy aimra'-nak, vagyis asszonynak az a feladata, hogy tartsa rendbe az otthonát, főzzön, takarítson, ilyesmi, a munkát meg bízza az urára.

– Hát... maguk tudják, mindenesetre irtó gond lehet egy fizetésből megélni. Egynek még hagyján, de hétnek? Hogy bírja?

– Egy igazhitű mindent kibír – húzta ki magát büszkén az apuka. – Ezért vagyunk mi különbek nálatok – gondolta, de erről már ő hallgatott. – Szerencsére még ott a családi pótlék is, és, ami igaz, az igaz, néha Tihi is besegít.

– Éjjel?

– Nappal, ahogy jön.

– Akkor ezért hiányzik, és bóbiskol fizikaórán annyiszor – sajnálta meg a tanár Tihamért.

Nem szórakozik, bulizik, ahogy feltételezte azelőtt. Hiszen nincs is módja rá, és ő, a gutába, pont egy ilyen szerencsétlen kölyköt akar elvágni.

– Tényleg? Bocsánat, többé nem fordul elő, ígérem, csak most utoljára legyen vele elnéző. Maga olyan jó ember – hízelgett Khaled Barinak.

– Lehet, hogy az vagyok, lehet, hogy nem. Végeredményben egyre megy, mert a tanügyi rendeleteket, szabályokat nekünk mindenképp be kell tartanunk, azok pedig egyértelműen kimondják a teljesítményen alapuló értékelést. A maga fia sajnos rosszul teljesített, ezért meg kell buknia. Egyelőre csak javítóvizsgára, aztán meglátjuk.

– Shukraan, köszönöm. Tudtam, hogy nem fogok csalódni magában.

[32] Mohamedán egyházi és polgári jog. (arab)

– Pardon, azt mondtam, meglátjuk, nem azt, hogy át is engedem. Előbb még le kell ám vizsgáznia, kedves apuka, és ha akkor sem kap egyesnél jobb jegyet, meg kell ismételnie a tanévet – keményítette meg a szívét Boldizsár.

– Hogy milyen csökönyös ember maga, tanár úr. Pedig magát könyörületesebbnek képzeltem – simogatta meg a szakállát Khaled Ali Muhammad. – Az rendben van, hogy a törvényt tiszteli. Én is tisztelem, de ettől még lehet valaki megbocsátó, nagylelkű. Hiszen maga Allah is az, és nem hinném, hogy a keresztények istene más lenne.

– Stop, stop, stop, álljunk meg egy picurkát! Ne keverjük már össze a vallást a törvénnyel! – fészkelődött a fizikatanár, aki nagyon szeretett volna már megszabadulni a muszlimtól. – Lehet, hogy Jemenben ez a szokás, nálunk nem, úgyhogy ha nincs más mondanivalója, további kellemes délutánt.

– Köszönöm, viszont, és azt is, hogy meghallgatott – állt fel csalódottan Khaled úr egy borítékot csúsztatva Boldizsár zsebébe.

A fiatalember úgy kapta ki a kopertát, mintha bombát dugtak volna a zsebébe.

– Mi ez? Megveszteget? Mégis minek néz maga engem, majszter úr?!

– Hogy minek? Csak egy káfirnak[33] – válaszolta a férfi csöndesen. – Egyébként igaza van: sokkal nagyobb hasznát veszi ennek egy jemeni. Tudja, hány millió ember szomjazik és éhezik ma is Jemenben?

– Na látja! Támogassa őket, engem pedig hagyjon békén! Végeztünk!

– Most valami rosszat kérdeztem, hogy így haragszik?

– Nem, csak... Oké, rajtam ne múljék! Tegyünk még egy próbát Tihivel! Felosztom négy kisebb részre a tankönyvet! Ha ezeket külön-külön bevágja, átengedem a kis legényt.

– Bevágja? – értetlenkedett a derék pékmester. – Mért kell egy könyvet ezért elvágni?

– Nem elvágni, bevágni, más szóval megtanulni, amit eddig kellett volna ahhoz, hogy fizikából is átmenjen.

– Megtanulja – biztosította Boldizsárt. – Kutya legyek, ha nem így lesz!

Visszavette a pénzt, és kiaraszolt a laborból. A tanár lehangoltan kullogott vissza a tanári szobába.

– Mit akart tőled a Khaled-apuka? – érdeklődött az igazgatóhelyettes, egy barázdált homlokú, bakafántos nevelő.

– Hogy engedjem át fizikából Tihamért.

– Problémás gyerek, alig látszik ki a sok egyesből, és a magatartása... Hú, rémálom! Még szerencse, hogy nem te vagy az osztályfőnöke. Hiába, más nép, temperamentum, kultúra.

– Más.

– Előbb voltak a cigányok, most itt vannak a muszlimok, feketék – halkította le a hangját, bár már senki sem tartózkodott a teremben. – Félreértés ne essék, nekem speciel semmi bajom sem az egyikkel, sem a másikkal. Elvégre ők is ugyanolyan emberek, mint mi vagyunk. Akadnak köztük rosszak, meg jobbak is, ki alkalmazkodik, ki fütyöl minden normára. Igazam van?

– Tökéletesen.

---

[33] Hitetlennek. (arab)

– De ha tárgyilagosak akarunk maradni, és miért ne lennénk tárgyilagosak, le kell szögeznünk, kicsit sokáig tart ez a felzárkózás. Vitathatatlan, hogy mi, oktatók is felelősek vagyunk mindezért, mégis ki a franc hitte volna, hogy még 500 év múlva is ezen kérődzünk? Erre mit ad Allah, a Kegyelmes? Elküldi hozzánk a muszlimokat ráadásnak.

A fiatalember elmosolyodott.

– Nicsak, milyen jókedved lett egyszerre! Majd meglátjuk, milyen képet vágsz akkor, ha Khaled azzal fog vádolni, hogy te csak a hite miatt pikkelsz a fiára.

– Csak nem – fagyott le a mosoly Boldizsár arcáról.

– Pedig megtörténhet, s még örülhetünk, ha nem kéri ki magának, hogy hitetlenek vizsgáztassanak egy muszlimot. Német-, Svédországban már előfordult, miért ne eshet meg hát nálunk is? És az agresszivitásukról még nem is beszéltem – aggodalmaskodott az Antall József Általános Iskola 2. számú főnöke. – Téged még nem fenyegetett meg egy szülő sem?

– Ó, Khaled úr nem ilyen. Legalábbis nekem egy percig sem tűnt agresszívnak. Inkább békésnek, hazája és fia sorsáért aggódó menekültnek. Kicsit patetikusan hangzik, de tényleg ez a benyomásom az öregről – informálta főnökét Boldizsár, amíg eszébe nem jutott a boríték. – Azért persze megvannak neki is a maga hibái, de kinek nincsenek?

– Örülök, hogy ilyen jóhiszemű vagy. Ez tetszik, mindazonáltal nem árt az óvatosság, ugyanis úgy hírlik, ezek a bevándorlók szinte egyik napról a másikra radikalizálódnak. Uram, micsoda idők, micsoda erkölcsök! – sopánkodott az igazgatóhelyettes. – Mióta megindult a népvándorlás, nem lehet Európára ismerni.

– Ajaj, ezek szerint jobb lenne, ha átengedném Tihamért?

– Azt már nem! – torzult el az arca hirtelen. – Tud, vagy nem tud, nálunk ez a mottó, kolléga. Gondold csak el, milyen oktatás folyna itt, ha vallási, politikai és hasonló meggondolások alapján tanítanánk, nevelnénk!

2

– Mit állított Démokritosz az atomról?

Semmi válasz.

– Milyen elemekből épülnek fel az atomok?

Csend.

– Mikor jön létre elektromos feszültség? Ezt sem tudod? – elégelte meg tanítványa hallgatását a fizikatanár. – Hallatlan! Tudsz te egyáltalán valamit?

A magas, fekete szemű kamasz dacosan vont vállat.

– Ne rángasd itt a vállad, ne rángasd, mert menten megüt a guta miattad. Jó, tudom, hogy ez téged nem érdekel, de előbb csaplak én agyon, te léhűtő – emelte rá a kezét Bari Boldizsár.

Le is kapta azonnal. Még csak az hiányzik, hogy hozzáérjen egy gyerekhez. Csak semmi fizikai kontaktus – szokta mondogatni a helyettes. – Vegyük már végre tudomásul, hogy egy gyerekben is van méltóság, amit ugyanúgy illik tisztelni, mint a magunkét.

– Akkor sem érhetek egy gyerekhez, ha csak megsimogatom? – vetette ellene egyszer egy galambősz tanítónő.

– Sem, mivel könnyen félreérthető, különösen nő és férfi viszonylatban, figyelmeztet a pedagógiai pszichológia. És igaza van, csak semmi intimitás. Egy iskolában, kérem, általában tanulnak, és nem simogatják, még kevésbé verik agyba-főbe egymást a tanulók, tanárok.

Ezzel egyet is értett mindenki beleértve Boldit is, hanem ez a sibi itt ugyancsak próbára teszi a türelmét. Nagyon úgy tűnik, hogy hiába kötött vele paktumot, mert Tihamér sohasem pótolja be az anyagot, így aztán mégis csak meg kell buktatnia fiziből. Ebben a suliban azonban nem igen szeretik az effélét. Az igazgatóhelyettes, Mátyás Mátyás sem, bármennyire is mottózik, és ő jövőre is az Antallban szeretne dolgozni. Méghozzá kinevezett tanárként. Ezek után azonban biztosan nem adja rá az áldását. Szörnyű, és mindez egy koszos sibi miatt! Pedig mennyire igyekezett, megfelelni, helyt állni. Reggelenként ő jelent meg elsőként a suliban, senki ellen sem intrikált, inkább segített, s még meg is köszönte, amiért hozzá fordultak. Gyakran olyan munkát is elvállalt, amitől mások ódzkodtak, és még a takarítónőnek is kezitcsókolommal szokott köszönni.

– Csalódtam benned, Tihamér. Nem megállapodtunk abban, hogy minden hét után kikérdezlek a kijelölt anyagból? Ez az első hét, és az eredmény? Nulla: egy kérdésre sem tudtál felelni! Na, szia, jövő héten ismét találkozunk. Sajnos most duplán kell tanulnod, de hát ez van: enélkül nem léphetsz felsőbb osztályba. Javaslom, szedd össze magadat. Ha másért nem, legalább az apád kedvéért, aki jótállt érted, és... Eláruljam, milyen büntetést kér Allahtól, ha nem szeded össze magadat?

Újabb vállrándítás, csak valamivel szelídebb, mint az előző.

– Sem többet, sem kevesebbet, minthogy változtassa kutyává.

Ez hatott. A fiatalúr úgy elsápadt, mint akit meglőttek, ugyanis a muszlim hit szerint minden kutya, disznó *najas*, vagyis tisztátalan teremtmény.

Második hét.

– Készültél?

Tihamér némán bólintott.

– Brávó, akkor parancsolj! – invitálta tanítványát Boldizsár a laborba. – Ki volt Franklin Benjamin?

A fiút meghökkentette a kérdés, de azért válaszolt.

– Egy amerikai sakkozó

– Kiii? – hökkent meg ezúttal a fizikatanár.

– Sakkozó.

– Nem jazzdobos, mert eddig azt hittem? – kérdezte gúnyosan.

– Erről nem tudok, de ott a számítógép – mutatott a fiú az asztalra. – Tessék abban is megnézni, és mindjárt kiderül!

A férfi megnézte, és meglepődve olvasta:

– Franklin, Benjamin: diplomata, feltaláló, író, politikus, természettudós, filozófus, nyomdász és *sakkozó*. Káprázatos, eltrafálta! Azért nem árt, ha azt is hozzáteszed: kora egyik legnagyobb fizikusa. Ő találta fel a villámhárítót, bifokális szemüveget, és a világon először mérte meg a hang terjedési sebességét. Megjegyezted?

– Leírom.

– Fölösleges. Benne van a fizikakönyvedben. Honnan tudtad?

– Hogy sakkozó? A sakk-klubból, merthogy én is sakkozom ám.

Nofene! Nem is olyan hülye ez a beduin.

– Kitűnő, én is! Nem profi módon, azért szívesen játszanék veled egy-két partit néhanapján. Mit szólsz hozzá, ba...? Hogy mondják arabul barátom?

A nyolcadikos tanuló szeme megcsillant.

– Sadiq.

– Sadiq, de talán térjünk vissza a lényegre! Volta.

Újabb csend. Egyszer-kétszer ugyan megszólalt, de olyan zavarosan fogalmazott, hogy Boldizsár a felét sem értette.

– Jaj, Tihamér, Tihamér. Attól tartok, ha hazamész, egy bozontos, fekete kuvasz fogad majd az udvaron.

– De tanár bácsi, én igazán készültem – buggyant ki a könny Tihamér szeméből.

– Elhiszem, fiam, elhiszem, csakhogy mit számít, ha a lényeg, *a tudás* hiányzik? Márpedig ilyen ismeretanyaggal sehogy sem engedhetlek át, ugye, megérted? Nem volna fair már azokkal szemben sem, akik egész évben szorgalmasan tanultak, mialatt te isten tudja, kivel, merre császkáltál. Erre kaptál négy hetet, hogy bepótold az anyagot, amiből kettő eltelt, és még mindig ott tartunk, ahol elkezdtük. Tovább nem próbálkozom, kifutottunk az időből.

– Akkor... akkor most meg tetszik engem buktatni?

A tanár megsajnálta. Ő is volt diák, fel tudta mérni, mit érezhet egy tanuló, ha rejcolják a tanárok. De hát mit csináljon egy olyan ürgével, aki még Voltáról sem hallott mostanig?

– Valószínűleg. Ettől függetlenül folytathatod a tanulást. Mindössze a kikérdezést bízzuk apádra, és ha ő ismét jótáll érted, jelentkezhetsz nálam is. Csak siess, kérlek, csipkedd magad, mert két hét múlva lesz az osztályozó értekezlet, és utána már semmit sem tehetünk.

3

Teltek a napok. Már tíz nap is elröppent anélkül, hogy Tihamér vagy az apja életjelt adtak volna magukról. Tehát feladták – állapította meg Boldizsár.

Tévedett, még ha nem is ők jelezték, hogy szeretnének vele négyszemközt beszélni.

– Sürgős? – nézett a bogárszemű, meglepően fejlett leányra: Badranúr volt, Tihamér hetedikes kishúga.

– Az lenne.

– Rendben, csapj a lovak közé, ha már annyira sürgős, hogy nem halaszthatod holnapra.

– A laborban nem lehet?

– Annak sincs akadálya – sétáltak át órák után a laborba, de hogy miért pont oda, Boldizsár el sem tudta képzelni.

– Arra kérném Boldi bácsit... Kérhetem?

– De nagy feneket kerítesz a dolognak. Rólad van szó, vagy Tihiről?

– Tihiről.

– Sejtettem, és miért téged küldött hozzám, megsúgnád nekem is?

– Nem küldött. Nem is tudja, hogy itt vagyok, de már nem bírom tovább, nem bírom, úgy-hogy én jöttem Boldi bácsihoz.

– Mit nem bírsz tovább, Badranúr?

– Hogy folyton balhézik a fizi miatt apával. Attól félek, egyszer még nekimennek egymásnak, és akkor Allah irgalmazzon Tihinek.

– Ki mit keres, megtalál – bölcselkedett a fizikatanár. – Miért nem tanult az a jómadár, akkor sosem jutott volna idáig.

– Ziher, de hát ez van: nem csípi a fizikát. Viszont ha most eltaccsol, annál később állhat melóba, miközben alig élünk egyik napról a másikra.

– Hova iratkozna, ha átmenne?

– Élelmiszeripari suliba. Egy pékségben szeretne melózni, fel is vennék azonnal, de csak mesterlevéllel a kezében.

– Sajna ilyen az élet, mindenért meg kell dolgozni. Te megdolgoztál, ő nem, és engem sem vádolhat meg senki azzal, hogy nem adtam egy utolsó esélyt a bátyádnak.

– És ha szépen megkérném, tessék megbocsátani Tihinek? – fogta össze könyörögve kezét Badranúr.

A tanár megingott. Szíve szerint meg is bocsátana a fiúnak, ha a tanári becsülete nem tiltaná. Mert neki ez is van, még ha emiatt hülyének is tartják egyesek.

– Nagyon szép tőled, hogy így kiállsz a bátyádért, de engem is köt a törvény, a szabályok.

A manóba, vajon miért érzi úgy, hogy éppen most készül összetörni egy család álmait! A lány nagyot sóhajtott, és hirtelen lekapta magáról rövid ujjú, kék színű pólóját.

– Hé, te meg mit csinálsz! – bámult a karcsú, dús szemöldökű fatara[34].

A lány nem hordott mellkötőt. Amúgy jókora melle volt. Szép hegyes, körte alakú, bár még csak a 13. életévét taposta. A tanár tudta, hogy a keleti nők hamarabb érnek, mint az európaiak, és 13 évesen akár férjhez is mehetnek. Ja, csakhogy más dolog tudni, és más látni is ebből valamit.

– Öltözz fel, ez haram[35]. Még csak az hiányzik, hogy in flagranti[36] kapjanak bennünket – pattant fel riadtan a helyéről, és kulcsra zárta a labor ajtaját.

A lány szeme megvillant, és olyan kihívóan nézett a tanárra, hogy annak minden vére a fejébe szaladt.

– Te nem vagy eszednél. Van fogalmad arról, mit csinálna velünk apád, ha kiderülne, kinek és miért vetkőztél pucérra? Nem szólva a főnökről, aki azonnal kipenderítene minket a suliból.

– Nem derül ki.

– Olyan biztos vagy benne?

– Abszolút. Hacsak Boldi bácsi ki nem kottyantja.

– Hogy képzeled! Annyira hülye azért nem vagyok.

---

[34] Lányra. (arab)

[35] Tilos. (arab)

[36] Tetten érve. (lat.)

– Akkor rendicsek – kémlelt körül kutatóan a laborban, észrevett egy plédet, és a földre terítette.

A fiatalembert elöntötte a szenvedély. Még egyszer sem volt dolga sem muszlim, sem kiskorú leánnyal. Most lehet, itt a, talán soha nem visszatérő alkalom – cikázott át rajta, és közelebb lépett az időközben teljesen pucérra vetkőzött diákhoz. Kiskorú ide, kiskorú oda ugyancsak megvan ennek mindene. Gömbölyű csípők, telt comb, mellek – simogatta végig Badranúr alakját. Előbb csak a tekintetével, aztán... Semmi. Meg sem bírt moccanni, holott valóban nincs mitől félnie. Ha másért nem, hát azért, mert hasonló esetben egy iszlámhitű csaj még titoktartóbb, mint a keresztény. Egyedül azt nem vágja, miként intézi el ezt a dolgot Allahhal. Igaz, már Badranúr is Magyarországon született, és egy ilyen akklimatizálódott arabnak feltételezhetően már vajmi kevés köze lehet Allahoz, azért mégis... Mindegy, a csaj akármilyen érett is, kiskorú és a saját tanítványa, tehát csak semmi intimitás, ahogy Mátyás Mátyás mondaná.

– Mi az, még nem öltöztél fel?

– Nem tetszem a tanár bácsinak?

– Ellenkezőleg: nagyon szemrevaló vagy, meg... meg bátor is, de...

– Amab jaban[37] – szakította félbe lenézően Badranúr, magára kapkodta ruháját, és kisurrant a laborból.

4

– Volnál szíves befáradni órák után az irodámba! – rohanta le másnap Mátyás Mátyás Boldizsárt.

A fizikatanár elhalványult. Eddigi tapasztalatai szerint mindig rossz ómennek bizonyult, ha a helyettes magához hívatta. Vajon mit, hol ronthatott el, mert hogy elrontott, az nem vitás. Csak éppen az nem jut eszébe, melyik iskolai regula ellen vétett ez egyszer. Felképelt volna valakit? Nem emlékszik rá. Egyébként sem olyan a habitusa, hogy fizikailag bántalmazzon egy gyereket. Akkor viszont mi a gond? Megint egy jegy miatt háborog valamelyik anyuka? Ez már valószínűbb, így hát minden jel szerint erről fognak vele csevegni – kopogtatott délután az igazgatóhelyettes ajtaján.

– Szabad!

Az irodában csak a helyettes tartózkodott. Öröm az ürömben, mert ahol a főmufti nincs jelen, ott mégsem lehet olyan nagy a baj, tudniillik a dirijük még a helyettesénél is háklisabb.

– Á, te vagy az? Foglalj helyet, kolléga! Kis türelmet! Még ellenőrzök egy naplót, utána megnézzük, mit csináljunk ezzel a szerencsétlen Tihivel.

– Hogyhogy mit? – hökkent meg a fiatalember, ugyanakkor meg is nyugodott, amiért nem a lány miatt hívatta ide a helyettes. – Megbuktatom, és annyi. Úgy, ahogy te magad is kívántad.

Mátyás Mátyás ajka megrándult, de nem válaszolt. Belemélyedt a naplóba, majd fontoskodva tett-vett, s csak ezután fordult a tanárhoz.

– Kész, parancsolj! Miben segíthetek? Ja, igen! Bocsáss meg, ilyenkor év végén úgy összesűrűsödnek a problémák, hogy minden összekuszálódik bennem időnként. Csak azért bátorkodlak zavarni, hogy megkérdezzem, miért rúgsz ki erre a szerencsétlen fiúra. Annyi egyest varrtál a naplóba, hogy szinte eltűnik benne az az egy-két kettecske.

[37] Gyáva nyúl vagy. (arab)

Nocsak, ez új fejlemény! Nemrég még helyeselte, hogy megvágja, mi több, mintha nem is igen kedvelné Tihamért, most? Megáll az esze: most ártatlan, mit ártatlan, áldozati báránynak tekinti.

– Kirúg rá a búbánat. Különben ki állítja: ő vagy a *papája*?

Az igazgató helyettes ajka ismét megrándult.

– Most ne ezzel foglalkozz, hanem azzal, hogyan húzhatod ki Tihamért a lekvárból. Boldi, Boldi, elmagyaráznád nekem is, miként fajulhattak a dolgok idáig? Csak azt ne mondd, hogy mindezért egyedül Khaled a felelős, mert akkor mit keresel a tanügyben.

– Nem, persze, hogy nem. Részben én is hibás vagyok, viszont hiába, ha egyszer ez a kölyök nem óhajt tanulni. Vagyis óhajtott, mert ezzel már bizony elkésett.

– Nem egészen. Az osztályozó értekezlet még csak holnap lesz, és addig akár egy egész osztály jegyeit is felül lehet még bírálni.

– Kérlek, te vagy a főnök, bíráljad.

– Te meg a fizikatanára, vagy ennek semmi jelentősége? Na nem, kolléga, te okoztad a problémát, hát old is meg, én legfeljebb felhívnám néhány körülményre a figyelmed.

Hm, alakul, még a végén kiderül, hogy nem is Tihamér, hanem ő van benne a lekvárban.

– Milyen körülményre?

– Hogy Tihamér egy háborús menekült gyermeke, és az állam már akkor jótállt érte, amikor befogadta az országba. Úgy ám, tisztelt tanár úr, és ebben nekünk is segítő kezet kell nyújtanunk. Ezért vagyunk tanárok, ezért kapjuk a fizetést. Elismerem, nem könnyű feladat, és ez is csak úgy sikerülhet, ha kölcsönösen *megbízunk* egymásban.

– Jól hangzik, de ha egyszer Tihamér...

– Tihamér, Tihamér. Hányszor mondjam már, hogy szállj le arról a szegény fiúról. Mióta is dolgozol te nálunk?

– Két éve.

– Szép, és miért hagytad ott a repcelaki katedrát? Netalán elküldtek?

– Ugyan, ne tréfálj. Ellenkezőleg: szinte el sem engedtek, és ha nem költöztünk volna a városba, még ma is Répcelakon oktatnék.

– Jövőre?

– Ugyanitt... szeretnék. Már persze, ha jóváhagyjátok a kérvényem.

– Szerinted jóváhagyjuk?

– Nem hagyjátok jóvá? – döbbent meg a fiatalember.

Már egyszer megpályázta a fizikai katedrát a dirinél. Sikertelenül, és jövőre bizonyára még kevesebb lehet az esélye, és akkor felcsaphat ő is bébiszitternek Berlinben.

– Attól függ.

– Mitől?

– Jó kérdés. Természetesen attól, menyire elégedett munkáddal az igazgató úr különös tekintettel a tanulmányi színvonalra.

5

Az osztályozó konferencia minden különösebb zökkenő nélkül zárult le. A nyolcadikosok egytől egyig átmentek, többnyire egész jó eredménnyel a szülők, tanulók és igazgató legnagyobb örömére.

– Látjátok, kedves kollégák, így kell ezt csinálni, ami nyilván sosem következett volna be, ha nem szívvel és hozzáértéssel végeznénk a munkánkat – rekesztette be az értekezletet büszkén az igazgató.

Nem sokkal ezután maga az alma mater is bezárta kapuit, hogy két és fél hónappal később kipihenten, megújult erővel vágjon az új tanévnek.

Bari Boldizsár nélkül, akinek köszönték a szolgálatait, de már nem tartott rá igényt az Antall József Általános Iskola.

SZÁMADÁS

1

Miután elhunyt a felesége, Dömötör nem találta helyét Keiglhely-ben. Tulajdonképp sohasem szeretett ebben a brit városban. Túl idegennek érezte a nyelvét, szokásait, mindent, különösen azóta, hogy ellepték az afrikai migránsok. Régebben még csak megjárta, de amióta különböző bandák kezdték terrorizálni Keiglhely-t, egyre gyakrabban gondolt Kőszegre. Ugyanis ott élt valamikor, s tán még ma is ott élne, ha a mostohaapja ki nem utálja a házából.

Hogy miért? Csupán azért, mert atlétikusabb alkat volt a mostohaapja első házasságából származó fiánál. Na ja, de hát nem vagyunk egyformák. Ezt elvileg maga Borovszky papa is belátta, egyedül azért kesergett, miért pont az ő fiát teremtette ilyen nyikhajnak az Úristen.

– Nem nyikhaj ő, csak... Nevezzük inkább aszténiás alkatnak, azt hiszem, így mondják. Viszont annál okosabb, finom lelkű kisfiú, akiben, meglátod, még sok örömed telik az életben – javította ki Dömötör anyja szelíden.

Talán tényleg telt volna, ha nincs ott az a vasgyúró, hogy egy pillanatra se felejtse, milyen stramm fia van a nejének, míg az övé nemcsak vézna, csúnya is, ráadásul alacsony, szinte törpe termetű. És ez már túl sok volt a tagbaszakadt kovácsnak, nem is igen ajnározta Dömötört. Annál jobban Konstantint, merthogy olyan elesett szegényke, és kit pátyolgasson egy apa, ha nem a kisebbik, gyengébb gyerekét – mentegetődzött időnként.

Telt-múlt az idő. A fiúk lassan felnőttek, szakmát kellett választaniuk.

– Engem az optika érdekel – jelentette ki Konstantin.

– Rendben, szép, úri mesterség – hagyta jóvá a családfő.

– Hát téged? – kérdezte az anya Döncitől.

– Engem a zene. Szeretnék énekesnek tanulni.

– Ilyen vállal, izmokkal? Marhaság! – dorongolta le az apa azonnal. – Elbírod te a pörölyt is, úgyhogy legyél te csak lakatos, vagy... kovács, mint én vagyok.

– De én...

– Egy szót se, amit mondtam, megmondtam. Mit kell az éneklésen tanulni? Ha nincs hangod, nem is lesz, akármennyit skálázol, ha viszont van, tanulás nélkül is boldogulsz. Egyébként tudod, mi a véleményem ezekről a *művész* urakról? Valamennyi zakkant, kasza-kapa kerülő bájgúnár. Igazam van, Elikém.

Az anya rábólintott. Már rég megtanulta, hogy sohase vitatkozzék a férjével, és erre biztatta Konstantint meg Döncit is.

– Szegény papa beteg, magas a vérnyomása. Én megértem – értett vele egyet Konstantin.

– Zsarnok – lázongott ezzel szemben Dömötör.

De csak magában vagy az anyja előtt, nehogy a végén miatta kapjon agyvérzést a mester úr. Így lett Konstantinból látszerész, Dömötörből pedig díszműkovács, hogy azért a művészettől se szakadjon el teljesen.

Borovszky ujjongott: megint csak az történt, amit ő talált jónak, helyesnek. De hát ez a dolgok rendje, ugyebár, végül is ki látná át egy család gondját-baját legjobban, ha nem a családfő.

– Miért nem válsz el ettől a bivalytól? – faggatta anyját néha Dömötör. – Még csak az kéne, hogy meg is ruházzon, mert akkor csípőből letöröm a szarvait – szegezte tekintetét gyanakvóan az anyjára.

– Ejnye, mit képzelsz? Szó se róla kicsit nyers ember, de a szíve aranyból van – füllentette a jó asszony.

– Aranyból? Én inkább követ mondanék. Megáll az eszem, anyukám. Hogy viselkedhet így a XXI. században valaki!

– Nyugi, öcsi, még meghallja! – figyelmeztette óvatosan Konstantin. – Ha tudnád, milyen gyerekkora volt, te se háborognál ennyire.

– Miért, te tudod?

– Természetesen.

– Nekem nem kötötte az orromra, ugyanis még sohasem jutottunk idáig. Pedig be szívesen elbeszélgetnék egyszer az öreggel.

2

Egyik délután betörték Dömötör ablakát.

– Hogy az a magasságos! – perdült az ablakhoz.

De csak addig és nem tovább. Kint a ház előtt két színes bőrű galeri csatázott. Egyesek a puszta öklükkel, mások botokkal, késekkel felfegyverkezve rohantak egymásnak. Remek, megint szórakoznak a legények. Ez nyilván az ő dolguk, csak az ablakát ne bántsák, mert azt nagyon nem csípi. Elpucoltak! – sóhajtott fel tíz perccel később megkönnyebbülten. Ezúttal megúszta, de ha továbbra is ilyen kilátások várnak rá, még az is megeshet, hogy csakhamar maga is a felesége után költözik. Kellett neki Keiglhely! Ha nem kívánkozott volna külföldre, most legfeljebb a tévéből nézhetné, mi történik Nyugaton. Tulajdonképp nem is igen értette, mi az ördög tartja itt Keiglhely-ben. Bezzeg Kőszegen senkinek sem kell félnie attól, hogy felgyújtják a házát, belerohannak egy autóval...

– Halló! – hívta fel az anyját nem sokkal ezután. – Mi újság otthon, anyuka?

– Ne is kérdezd, jaj, nagy az én bánatom. Beszállították apádat a kórházba.

– Csak nem! Aztán mi a baja a faternak?

– Agyvérzést kapott, istenem, könyörülj az én drága Francimon.

Dömötör megdöbbent. Igazság szerint sosem bírta az öreget, de a halál közelsége minden haragot fölülír.

– És... súlyos?

– Annyira, hogy esetleg meg sem éri a holnapot.

– Ne búsulj, kérlek, nyugodj meg! Majd meggyógyítják az orvosok.

– Igen, az Úristen, mert itt most már csakis ő segíthet. Gyere haza, kisfiam, hagyd ott azt az átkozott országot, ahol még a kutyák is csak angolul értenek. Hazajössz?

– Nem, csak... csak ha ő is hív – engedett a negyvennyolcból, bár megesküdött, hogy pont, itt most megállnak, és többé semmi köze a mostohaapjához. – Hívott?

Borovszky Ferencnét elfogta a köhögés.

– Tehát nem. Viszonthallásra! Holnap ismét felhívlak.

Változik a világ, az emberek. Nem is olyan rég a muszlimokhoz, afrikaiakhoz hasonlóan a magyar is Nyugatra vándorolt. Aztán ismét fordult a kocka, és egyesek, elsősorban ők, magyarok kezdtek rájönni, hogy a pénznél is fontosabb a béke, biztonság. És hol találhat biztonságosabb helyet ma valaki, mint ebben a szegény, annyiszor kinevetett államban. Ő szerencsére kettős állampolgár, úgyhogy bármikor simán hazamehet. És miért is ne! Otthona, szakmája van, és úgy tűnik, az öreg se fogja sokáig cukkolni. Egész felvidult az ötlettől. Bye-bye, Great Britain, Hammerből ismét Dönci lesz. Hogy ki volt az a Hammer? Hát ő, miután a britek túl nehezen ejthető neve miatt inkább Hammernek, azaz Kalapácsnak nevezték. Ámen, minek itt tovább filózni? Csak azért is hazamegy, aztán újranősül, elvégre még harmincöt éves sincs. Anyuval prímán kijön, Konstantinnal sajnos már kevésbé. Egy okkal több ahhoz, hogy ezt is beolvassa a Francinak, akinek a kivételezése fokozatosan eltávolította őt a „bátyjától". Beolvassa? – hökkent meg egy másodpercre. Ez sem rossz éca. Hogy a francba nem jutott eddig az eszébe! Mindig csak nyelt, hallgatott, és senkinek, még az anyjának sem pakolt ki igazán. De most mégis megteszi, meg bizony, még mielőtt elpatkolna a mester úr – tökélte el magát, hamarosan eladta a házát, autóját, és utoljára felhívta az anyját mobilon.

– Halló, anyuka? Él-e még a Francikád?

– Jó, hogy hívsz, éppen most akartalak felhívni.

– Parancsolj! Mi a probléma?

– Franci szeretne veled beszélni.

– Halló, *apuka*?

– Én vagyok – zihált a telefonba Borovszky. – Bocsáss meg, hogy zavarlak. Kérhetek tőled valamit?

– Hallgatlak.

– Gyere haza, kisfiam!

– Megyek – válaszolta rövid hallgatás után Dömötör. – Holnap, igen, már holnap indulok, méghozzá végleg, ha nincs ellene kifogásod.

Ki hitte volna, hogy ilyen véget ér a kalandja. Nos, akkor gyerünk, búcsúzzunk el a várostól! Elsőre végigsétált a dísznövényekkel beültetett Cavendish utcán, onnan becammogott a Central Hallba (központi csarnokba), végül megállapodott a városi sírkertben.

– Hazamegyek, Pamela. Nem érzem magam jól ebben a cityben. Tudod, a migránsok nagyon megkeserítik itt az életünk, meg aztán le kell rónom egy régi-régi tartozást. Miután egyébként sem vagyok keiglhely-i, gondoltam, egyúttal otthon is maradok. Megértesz? – beszélgetett el a nejével.

Ez is megvolt, most már semmi sem köti Angliához. Éljen a Hamexit![38]

– Isten hozzád, Pam! Hogy mikor látogatok újra a sírodhoz, nem tudom. Mellesleg talán nincs is értelme, ha a szellemek kedvük szerint csalinkázhatnak az ég és föld között.

Az utcán a megszokott kép fogadta: egy migránspárti és migránsellenes tömeg masírozott éppen előtte. Az egyik transzparensen ez a szlogen virított:

Equal rights, normal care and free move to the people of Africa!

Magyarul: Egyenlő jogokat, normális ellátást és szabad mozgást Afrika népének! Vagy:

Afrikaiak, muszlimok, éljen a haza, menjetek haza!

Frappáns: dollárpapai[39] idézet. Vajon van fogalmuk a magyaroknak, min megy át Európa úgy 2015 óta?

– Maga meg mit bámul? – kiáltott rá egy hórihorgas keiglhely-i. – Jöjjön, csatlakozzék hozzánk, jóember!

– Szívesen, de én már reggel is demonstráltam, és... és elég volt. Szeretnék végre hazamenni – válaszolta a fiatalember zavartan.

– De furcsán beszél angolul. Nem muszlim maga véletlenül?

– Nem, magyar, de brit állampolgár – tette hozzá sietve.

Hanem ez már senkit sem érdekelt. Hárman kiváltak a tömegből, nekiestek Döncinek, s mire kiszabadíthatták volna a rendőrök, félholtra verték a kovácsot.

3

Dömötör utálta az alkoholt. Elsősorban Franci miatt, aki bizony fel-felöntött a garatra. Ilyenkor kiütközött belőle az ősember, és el-eltángálta a kisfiút. Konstantinhoz nem nyúlt, amit Dömötör meg is jegyzett magának. Ezek után érthető, miért nem lelkesedett Konstantinért meg az italért, és csak akkor jött rá az ihatnék, amikor hazajött, és nem találta életben az öreget. Sajnos nem jöhetett hamarabb, tudniillik, annyira helybenhagyták a keiglhely-i tüntetők, hogy hetekig bennfogták a kórházban. Fogait kiverték, két bordája eltört stb. Úgy látszik, úgy rendelte a Fennvaló, hogy minduntalan eltángálja valaki. Legutóbb a migránsok, gyerekkorában Borovszky anélkül, hogy egyszer is beolvashatott volna az öregnek. Na és mit tehet az ember ilyenkor? Borba fojtja a csalódását, keservét. Kissé ugyan szégyellte, hogy szomorkodás helyett háborog, de mit tegyen, hogyha tényleg így érez? Betért hát egy pubba. Vagy múzeum lenne? – nézett körül csodálkozva. A falon Lenin, Sztálin, Erich Honecker és Kádár képe társaságában zászlók, különböző fotók, oklevelek, kisdobos ereklyék és hasonlók sorakoztak. Még az asztalok üveglapjai alatt is ezernyi jelvény várta a tisztelt vendéget. A kiskésit, álmodik vagy hova vetődött? Lenin élt, Lenin élni fog – olvasta elképedve, jobbra mellette: Kiszolgálás a pultnál. Oké, próbáljuk ki! Ha nem szolgálnak ki, múzeumba, ha nem, ez bizony csak egy pub.

– Kérek egy Gordon’s gint!

– Mit?

– Egy... Tárgytalan! – legyintett. – Törkölypálinkát tartanak?

---

[38] Szójáték: ham, vagyis Hammer (kalapács) + exit (távozás).

[39] Dollárpapa: magyar film, 1956.

– Hogyne. Tessék!

Fizetett, és leült szemben egy PPSH típusú géppisztollyal. Elég sokat változott Kőszeg, mióta itt hagyta. Például erre a retropubra sem emlékszik. Most biztosan mindenki elvtársnak tekinti.

– Egészségedre! – emelte poharát ironikusan Kádárra, majd sorban a többire: Sztálinra, Leninre. – Világ proletárjai egyesüljetek!

Megtapsolták.

– Engedd meg, hogy bemutatkozzam – battyogott hozzá egy szépkorú, piros nyakkendős törzsvendég kezében egy üveg konyakkal. – Pecsovics János vagyok. És te, elvtárs?

– Hammer.

– Örvendek. Megengeded, hogy melléd üljek?

– Parancsolj!

– Köszönöm. Nem vagy idevaló? Csak azért kérdezem, mert eddig még nem láttalak az elvtársak közt.

– Nem vagyok idevaló, vagyis... Hosszú.

– Kicsit furin beszélsz magyarul.

– Igen?

Érdekes: eddig az angol kiejtését furcsállták.

– Tetszik neked ez a söröző?

– Megjárja.

– Nem vagy túl beszédes, hallod-e. Talán zavarlak, mert ha nem, akár el is mehetek.

– Nem zavar, csak momentán nincs jókedvem. Van ilyen, nem? Vagy maga mindig jókedvű?

– Én? Ebben a rendszerben?

– Miért, mi baja magának a rendszerrel?

– Ajaj, soroljam?

– Inkább ne. Csirió! – kortyolt az italba. – Nem is olyan rossz ez a kisüsti.

– Az nem, csak a rendszer, ott egye meg a fene, ahol van – fakadt ki a Kádár-kort megért exelvtárs, és csak folyt, ömlött belőle a szó megállíthatatlanul.

Dömötör színlelt érdeklődéssel hallgatta, miközben folyton elhunyt mostohaapja járt a fejében. Mennyire másképp alakult volna az élete, ha nem olyan vaddisznó ez a Borovszky. Miatta gyűlölte meg Konstantint, hagyta itt a hazáját, és énekes sem lett soha belőle. Pedig van ám neki is olyan hangja, mint bármelyik hazai énekes titánnak.

– Stop! Meghallgatna végre engem is? – kezdte elönteni agyát az alkohol; hiába, nem szokott az italhoz.

– Örömmel, bár úgy nézem, mi ketten nem is ugyanabban a csónakban evezünk. Akkor viszont leléptem, mert én csakis azokkal ülök egy asztalhoz, akik ugyanazt a nyelvet beszélik. Világos, tisztelt Hamar úr.

– Hammer, alias Dömötör.

– Al-jas? – rázta meg a fejét a kopott eleganciájú öregúr. – Nem értem. Ki az a Dömötör, és miért aljas a cimbora?

– Nem aljas, hanem alias, ami magyarul azt jelenti, más néven.

– Vagy úgy. Azért remélem, nem a jobboldallal szemezel.

– Nem, kérem. Sem ezzel, sem azzal, csupán arról beszélnék...

– Fals, valahová mindig kell tartozni, bár mostanság már ez sem olyan egyszerű.

– Csupán arról beszélnék, kicsoda az a Borovszky. Ismerte?

– Nem. Inkább azt kérdezd meg, miért olyan bonyolult ebben az országban korrekt pártot találni?

– Akkor bemutatom. Hadd tudja meg mindenki, milyen ember volt valójában a mélyen tisztelt kovács úr.

– Nem kérdezed meg? Hát én felvilágosítalak: mert nincs is ilyen, barátom – göcögött a Pelikán söröző nosztalgiázó vendége. – Legalábbis Kádár Jancsi óta. Ő igen, ő tudta, mi kell a magyarnak. Hallottál róla?

– Kádárról. Csak annyit, amit az iskolában tanultunk.

– Én személyesen is ismertem. Egy üzemi látogatás alkalmával még kezet is fogott velem. Állítólag nagyon szeretett olvasni. Találja ki, mit olvasott esténként!

– A Kommunista kiáltványt.

– A Szentírást. Itt vakuljak meg, ha nem igaz. Amikor megtudtam, azonnal küldtem neki ajándékba egy Bibliát. Ilyenformán, ugye, már érthető, miért hívatott papot halála előtt magához. Halló, itt vagyok! Figyelsz te rám egyáltalán?

– És maga? – halkította le a hangját Dömötör, mint mindig valahányszor felforrt benne az indulat.

– Persze, nagyon is. Folytasd, kérlek, csupa szem és fül vagyok, főleg, ha egy pohár kisüstivel is megtisztelsz.

– Akár kettővel is, ha elárulja, hogy hívnak?

– Hogy hogy? Mármint téged, barátom?

– Mármint.

– Hamari Alajosnak.

– Viszontlátásra! – fogott kezet a piros nyakkendős apóval, és várt egy kicsit, hogy lelépjen.

– Már el is mész? Ejnye, de sajnálom, olyan szépen elbeszélgettünk egymással.

– Nem én megyek, hanem *maga* – hangsúlyozta mogorván.

– Igen, persze, már épp menni készültem.

– Bye-bye! – mutatott szamárfület neki Dömötör, és tovább morfondírozott magában.

Egy ideig, amíg ezt is elunta, egyrészt azért, mert csak az ökör iszik magában. Másrészt mégis csak jobb lenne, ha kiönthetné a lelkét valakinek. Csakhogy kinek, egyáltalán kit érdekel a mások gondja-baja manapság.

– Szabad ez a hely?

– Szabad.

Megint csak egy, illetőleg két szépkorú telepedett az asztalhoz. Naná, ki más járna ebbe a kádári korszakot idéző locale-ba.

– Imádom ezt a kiskocsmát. Kivéve azt, hogy magunknak kell kiszolgálnunk magunkat – jegyezte meg kettőjük közül az alacsonyabb, egy görbe szájú kőszegi.

– Akkor már ketten vagyunk. Nem szólva a sörről, mert az sem a régi már – kontrázott a társa mély hangon. – Vajon mi lenne a véleménye Kádárnak egy ilyen üccsiről?

– Elvtársak, a krumplileves, akarom mondani, sör legyen sör – utánozta a ferde szájú az egykori főtitkárt.

– Bocsánat, hogy közbeszólok, de ha akarják, én segíthetek a bajukon.

– Maga? Miben?

– Szeretik a kisüstit?

– Ne vicceljen, ki nem szereti?

– Ebben az esetben engedjék meg, hogy hozzak önöknek is egy üveggel. Hozhatok?

– Kissé veszélyes mixtúra, ám legyen. Maga nagyon figyelmes.

Dömötör sietett a pulthoz, és tíz perc múlva már le is tegeződött a *fiúkkal*.

– Egészségedre, és isten hozott Kőszegen! – ivott egészségére a gordonka hangú, amint kiderült pár dolog Dönciről.

– Az egészség az stimmel, csak az istenhozottat találom túlzásnak – lakozott a szövegen a görbe szájú. – Szerintem sokkal okosabban tetted volna, ha odaát maradsz. Nem mintha arrafelé kolbászból fonnák a kerítést, de ott mindig kapsz egy lehetőséget, hogy feltörj, kiugorj. Itt soha, hacsak nem ugyanazt a nótát fújod, mint odafent. Te mire vitted?

– Absolon, te, nem illik ám az ilyesmit firtatni.

– Volt egy házam, nyaralóm, és olyan munkahelyem...

– Ahol legalább ötször annyit kerestél, mint Kőszegen – egészítette ki Absolon. – Tudod, hányan cserélnének veled, öcsikém? Sokan, nagyon sokan, te meg fogod magad, és hazajössz.

– Most mit irritálod? – csóválta meg a fejét az Absolonnál fél fejjel magasabb Jonatán. – Nem látod, mennyire maga alatt van? Én megértem: honvágya volt, és passz. Mit kell ezen csodálkozni?

– Még ha csak az lett volna – gördült ki egy könny Dömi szeméből. – De akadt itt egyéb is.

– Nono, fel a fejjel, pajtikám! Látod? – fordult Absolonhoz Jonatán – Telibe találtam: nagy bánata lehet ennek a fiúnak.

– Egy házzal, nyaralóval? Hogy oda nem rohanjak! – mormogta a görbe szájú sötéten.

Valamikor neki is volt egy tipp-topp műhelye. Azok voltak ám a szép idők, amíg az állam rá nem tette a kezét erre is. Most semmije sincs, mégsem nyikorog-nyekereg, mint egy rozsdás talicska. Szóval bakot lőtt: szerencsétlen flótásnak nézett egy milliomost! Pedig dehogyis szerencsétlen, valószínűleg csak affektál, mint minden milliomos, valahányszor a tyúkszemére lép valaki.

– Sajnos a baj nem jár egyedül – állapította meg Jonatán. – Elhagyott a feleséged?

– El, örökre, magyarán: jobblétre szenderült – törölte meg a szemét a díszműkovács. – De hogy rátérjek a lényegre...

Hirtelen megszédült, és forogni kezdett vele a söröző.

– Mi az, rosszul vagy?

– Nem vészes, csak kupán vágott az alkohol.

– Ilyen sokat ittál?

– Nem én, biztosítalak, csak hát nem bírom.

– Az alkoholt?

– Azt. Nem is ittam tíz éve egy kortyot sem.

– Akkor mit keresel a Pelikánban? – kérdezett rá Absolon. – Nem volna okosabb, ha hazamennél, és kialudnád magadat?

– Hogy mit keresek? Épp ezt akarom elmesélni – töltötte tele Dömötör a poharát, aztán mégsem ivott belőle. – Őszintén szólva erről még a gyóntatóatyámmal sem beszéltem, de nektek mindent elmondok.

– Gyóntatóatya – fintorgott a görbe szájú. – Na, én megyek. Jonatán?

– Hova sietsz, maradj még! – tartóztatta a basszus hangú. – Hadd hallgassunk meg olyan embert is, aki nem csak a tévéből ismeri a „való világot". Szerinted meddig tart még ez a migránsőrület?

Dömötör vállat vont.

– Jótól kérdezed. Szerintem erre még maga Jean-Cloud Juncker[40] sem tudna felelni. Ki jön, ki megy, az egyik agresszor, a másik áldozat. Aztán egyszer csak megfordul minden, és az áldozat támadóvá változik.

– Én leginkább a feketéket sajnálom. Az tény, hogy közöttük sem mindenki háborús menekült, de ha azt nézzük mekkora aszály sújtja jelenleg is Afrikát, víz pedig nincs, se kenyér, se munka, nos akkor sehogy sem értem, miért tesznek különbséget egyesek egy menekült és gazdasági bevándorló közt. Hiszen mindketten a halál elől menekülnek.

– Én meg azt, hogyha valaki menekült, legyen az muszlim vagy fekete, miért viselkedik úgy, mint egy kukoricásba szabadult vaddisznó – tódította Absolon.

A fiatalember ismét elsápadt.

– Pszszsz! Nem adok egy percet, és a barátunk elájul – súgta oda Jonatánnak Absolon.

– Már megint rosszul vagy? – totyogott a basszus hangú a kovácshoz.

– Úgy érzem, rögtön hánynom kell. Hol van itt a toalett?

– Gyere, megmutatom.

– Hagyd, majd én – villant meg Absolon szemében valami, és betámogatta a mosdóba. – Itt vagyunk, ragyogunk! – bukkant fel nemsoká szokatlanul jókedvűen, miközben a férfi még elesettebbnek nézett ki, mint azelőtt.

– Minden rendben?

– Yes. Sokkal jobban érzem magamat.

– Biztos? – aggodalmaskodott a gordonka hangú.

– Persze, ne aggódj! – erőltetett Dönci halvány mosolyt az arcára.

---

[40] Az Európai Bizottság elnöke.

– Hát ha ez a helyzet, további jó szórakozást, de én engedelmeddel lelépek. Köszönöm a piát, legyen máskor is szerencsénk – fogott kezet vele váratlanul Absolon.

– Várj, most már én is veled megyek – ölelte át Döncit melegen a jó öreg. – Örülök, hogy megismertelek.

– De fiúk, a sztorim... Még bele sem fogtam tulajdonképp.

– Majd legközelebb. Remélem, nem utoljára találkoztunk. Mindenesetre bennünket itt a Pelikánban megtalálsz.

– Föltéve, hogy nem döcögsz vissza Keiglhely-be – kuncogott ironikusan Absolon.

A díszműkovács csalódottan nézett utánuk, majd a pálinkás üvegre. Igyon még? Inkább nem. Semmi kedve ismét kiöklendezni magából a kisüstit. Meg nincs is értelme, hiszen se felejteni, se beszélgetni nem tud itt senkivel. Gyerekkorában még megpróbálta az anyjával, mert kihez szalad bánatával leghamarabb egy kisfiú, ha nem az anyjához. De ő mindig türelemre intette, és még véletlenül sem adott neki igazat. Így veszítette el édesapja után az anyját is – kászálódott fel, és elindult kifelé. A géppisztoly előtt megtorpant, majd gondolt egyet, és ráfogta a békésen iddogáló apókra.

– Tátátátátátá!

– Mit csinál? – gurult elő a hordóhasú vendéglős. – Ez kiállított tárgy, amihez szigorúan tilos nyúlni, ha nem tudná.

– Hagyja csak! Nagyon jól adja – hurrogták le a vendégek, és újra felzúgott az előbbi tapsvihar.

– Köszönöm, nagyon köszönöm – hajlongott Dömötör. – Miután ilyen kedvesek, elárulok önöknek valamit.

– Halljuk!

– Megjegyzem, eddig még nem árultam el senkinek, de most elárulom... mindenkinek – nyomta a kocsmáros kezébe a géppisztolyt.

– Pfuj, ki vele! – kiáltotta el magát ekkor valaki. – Kocsmáros, elvtársak, hát nem látjátok, kicsoda, micsoda ez az úriember?

– Micsoda? – pislogott a vendéglős.

– Na micsoda? Természetesen provokátor, és semmi mást nem akar, mint nevetségessé tenni bennünket.

A teremre síri csend borult.

– Kotródsz innen, te nyavalyás! – hangolódtak át egyből az elvtársak. – Pultos, mit áll ott, mint a Bálám szamara? Dobja már ki innét! Nahát, még szerencse, hogy nem volt golyó a pisztolyban.

4

– Jaj, fiam, hol voltál ilyen sokáig? – fogadta otthon édesanyja aggódva. – És milyen sápadt vagy. Rosszul érzed magad, kisfiam?

– Nincs semmi bajom, csak... egy kicsit becsíptem. És? Egyszer én is megengedhetem magamnak.

– Te? Tényleg: csak úgy bűzlesz az italtól. Különös, eddig te nem ittál. Nagyon bánt?

– Mi?

– A feleséged halála, mert hogy nem Franci miatt csiccsentettél be, azt gyanítom.

A férfi legyintett, és hogy megszabaduljon a további kérdéstől, kisomfordált az udvarra. Bolhás farkcsóválva fogadta. Nem törődött vele, Borovszky kutyája volt, aki gazdáját utánozva, szintén nem szimpatizált Döncivel. Egyszer még bele is kapott a nyomorult. Erre úgy elkapta az indulat, hogy csaknem agyonverte az alabai juhászkutyát. Meg is bánta rögtön, és megpróbálta kiengesztelni. Hiába, az alabai sohasem bocsátott meg neki.

Alkonyodott. A nap éppen akkor bukott le egy emeletes ház mögött. Ezután gyorsan sűrűsödött a sötétség. A tárgyak árnyai megnyúltak, és a város zaja is apró neszekké szelídült.

– Vajon hány óra? – pislantott a karórájára, azaz pislantott volna, ha meglett volna még.

Csak nem oldódott le a csuklójáról?! Vagy ellopták? – kapott rosszat sejtve a zsebéhez. A pénztárcája is hiányzott. Semmi kétség: valaki tényleg meglopta. Még szerencse, hogy csak két ezer forint volt a zsebében. Ennél többet ért az órája, egy valódi Emporio Armani, amit még Palomától kapott ajándékba. No de ki, hol zsebelhette ki? – sétált fel-alá ingerülten az udvaron, és egyszer csak felsejlett előtte a görbe szájú mosolya.

– Basztikuli, kellett nekem piálni! – nyitott gépiesen a műhelybe.

Régebben ő is itt dolgozgatott a kováccsal, ugyanakkor itt is szokta őt elrakni. Bolhás nyílegyenesen surrant el mellette.

– Érzed a gazdi szagát, mi? Hahó, Borovszky úr! Én vagyok az, Dönci, alias Hammer Keiglhely-ből. Ez itt mellettem meg Bolhás. Emlékszel még ránk? Kutya, üdvözöld a gazdidat!

Még mindig piás vagyok – simított végig a homlokán. Piás vagy hülye, ha azt hiszem, hogy az elhunyt szelleme ebben a percben is itt sündörög a műhelyben.

– Hiányzik a gazdi, öreglány? Ne búsulj, nemsokára találkoztok.

Vajon a piaszekrénye megvan még? – kémlelt körül a pajtában. Aha, ott van! Nézzük meg, maradt még benne valami! Maradt: rum, konyak, vodka, sör! Tekintélyes arzenál! Pia tekintetében bezzeg sosem smucigoskodott a mester úr. Hej, de hányszor megfogadta, hogy egyszer még összetöri az egészet. De sohasem volt hozzá bátorsága. Hát most lesz.

– Egy! – húzogatta elő, és vágta sorban a palackokat Borovszky falra akasztott mesterlevelé-hez. – Egy fogadalom kipipálva. Jöhet a második: a számadás. Bolhás, gyere ide a *kicsi* gazdihoz! Jól van, nem is vagy te olyan rossz kutya. Mivel nemsokára te is a gazdihoz költözöl, elmondom neked, amit a gazdinak is el akartam ezer év óta mondani. Én elmondom neked, te neki, és The End, vége Az ezeregy éjszaka meséinek. Megegyeztünk? – simogatta meg az állatot.

Bolhás szőre felborzolódott, és figyelmeztetően vicsorgott Döncire.

– Hű, a kutyateremtésit a gazdádnak, már megint meg akarsz harapni?! – kapta fel a lába mellett heverő pörölyt, és nagyot ütött az öreg kutya fejére.

– Köszönöm a figyelmet. Csak ennyit akartam mondani.

NŐT ATAJOT![41]

1

Mióta szülei elhunytak, a két testvérre rászakadt a magány. Izor még elviselte, de Izórát kegyetlenül megviselte elsősorban édesanyja halála. De ezt megelőzően még végig kellett néznie, miként mond örök búcsút édesapja a világnak. Őt egy autóbusz segítette átlépni az élet és halál küszöbét. Nem szenvedett sokat, és úgy halt meg, ahogy mindig is élt: felemelt fejjel, keményen. Nem így az édesanyja. Ő bizony végig reszketett. Na, nem a félelemtől, hanem, hogy magára kell hagynia értelmi fogyatékos „kisfiát”. Izóra könnyek között nyugtatgatta:

– Nem marad magára, ígérem, anyja helyett anyja leszek, drága anyukám.

– Akkor is, ha férjhez mész, és akkor is, ha áldozatot kell hoznod az öcsédért?

– Akkor is, esküszöm.

– És, ugye, otthonba vagy valamilyen zárt intézetbe sem adod – zihálta a rák szorításában vergődő édesanya. – Utóvégre, hidd el nekem, nem bolond az Izor, csak egy kicsit gyerekes

– Elhiszem, ne aggódj! Ahol én lakom, ott lakik majd Izor is.

– Köszönöm, jó testvér vagy – szorította meg lánya kezét gyöngéden.

De még nem adta fel, tovább viaskodott a halállal. Talán nem bízott a lányban, vagy még mindig remélte, hogy isten meggondolja magát, és elnapolja vele a randevút? Végül négy órai birkózás után feladta, eleresztette Izóra kezét, és jobblétre szenderült. A lány lelkileg összetörve hagyta el a kórházat. Még jó, hogy az öccsét nem hozta magával, mert ha ő is így kikészült, hogy viselte volna el ezt a látványt a gyenge idegzetű Izorka.

– Hajadszom ját, jossz csaj vagy. Méjt hagytáj edész déjután madamja? – esett egyből Izor a nénjének.

– Dolgoztam. Hiszen tudod, minden ember dolgozik. Én varrok, a tanítók tanítanak stb., ezzel pénzt keresünk, amiből vesszünk húst, kenyeret, kifizetjük a gázt, áramot – roskadt Izóra vérző szívvel egy fotelbe.

– Tudom, de ezt a papi és mami szotta fizetni. Őt hoj vannat?

– Meghívta őket a Jóisten nyaralni – válaszolta, miközben még mindig édesanyja járt a fejében.

– Hova?

[41] Pöszén ejtett szavak. További ismertető jelek: **g** = d, **k** = t, **l** = j, **r** = j.

– Az égbe, Izorka.

Hát ez gyorsan kicsúszott belőle! Most aztán összetört a drága öccse lelke is.

– Ne szívass, te büdös jingyó! – ordított rá minden harag nélkül Izor. – Az édbe nem jehet csat úgy fejmenni.

Nem tört össze. Valószínűleg fel sem fogja, mi történt. Ami pedig a stílusát illeti, biztosan megint utánoz valakit. Ez volt a heppje, főleg a tévében látott színészeket kopírozta spontánul.

– Dehogynem. Egyszer lehet, bár visszajönni sajnos már nem tudnak.

– Mért nem tudnat?

– Kérdezd meg a Jóistent, mert én bizony nem tudom. – Ettél? Várj, mindjárt megmelegítem az ebédet – sietett a konyhába, ettek, majd visszavonult a szobájába meditálni, pihenni.

Este hét óra volt. Öccse a másik szobában tévézett. Egy ideig elüldögélt a fotelben, aztán lefeküdt. De csak nem jött álom a szemére. Gondolatban újra meg újra átélte a kórházban átélt feledhetetlen órákat, mert hogy élete végéig nem felejti el, az bizonyos. Ekkor bevett egy valeriánát, amitől aztán elaludt. Reggel arra ébredt, hogy Izor hortyog mellette.

– Izorka, ébresztő! – rázta fel erélyesen a testvérét.

– Mi az? Mi történt?

– Mit keresel te az ágyamban?

– Én? Semmit, csat átjöttem hozzád ajudni.

– Emlékszel, miben állapodtunk meg, pajtikám?

– Nem, miben?

– Hogy mindketten külön ágyban hajcsizunk.

– Iden, iden, de ticsi tojomban mindid együtt ajudtunt.

– Az akkor volt, most viszont nagyfiú vagy, és a nagyfiúk mindig egyedül tentéznek. Vagy te még nem vagy nagyfiú?

– Az vagyot.

– Na látod! Most pedig söprés vissza a szobádba!

– Megyet máj, csat azt nem éjtem, méjt hajadszoj jám annyija.

Igaza volt az anyjának, olyan ez a fiú, mint egy nagy gyerek, ami persze nem csoda, ha valaki *harminc évesen sem érettebb egy tizenkét éves kamasznál*, diagnosztizálták az orvosok. És ha ők ezt állítják, az bizonyára így is van, amin legfeljebb már csak az úristen segíthet.

– Jaj, Izorkám, hát hogyne haragudnék, amikor sosem hallgatsz a tesódra.

– De hajdatot – ölelte magához a 110 kilós férfi hevesen. – Én mindent medteszet éjted, csat ne hajadudj.

– Rendben, nem haragszom, és ha valóban tenni akarsz értem valamit, újra megkérlek, ne gyere többé az ágyamba! – bontakozott ki öleléséből az ösztövér varrónő. – Megértetted?

– Med.

– Köszönöm. Viszont jól vigyázz, ha megint átrázol, büntetésül kikapcsolom a tévédet – fenyegette meg Izort komoran.

De hogy hallgat-e rá, az már más kérdés, ti. újabban egyre sűrűbben könyörögte magát hol az anyja, hol az ő ágyába. Természetesen elutasították, mert ha Izorka meg is maradt gyereknek, nemileg azért tovább fejlődött.

Izor megszeppent, és fűt-fát megígért, miután tévé nélkül el sem tudta képzelni az életét. Nővére úgy-ahogy lehiggadt. Pár nap múlva lezajlott a temetés, és úgy látszott, lassacskán helyrebillen a megszokott egyensúly, amikor a szellemileg retardált férfiban ismét ágaskodni kezdett a hancúrléc. A nő éppen az igazak álmát aludta, és fel se ébredt azonnal. Nem tapasztalván ellenállást, Izor bátrabb lett, és elkezdte gyömöszölni nővére melleit.

– Szent isten, Izorka, te vagy az?

– Nőt atajot! – kiáltotta eltorzult hangon Izorka.

– Hé, Izóra vagyok, nem látod? – ugrott ki ágyából a lány ijedten.

Jaj, hát mégis beválik, amitől anyja is, ő is tartottak, és ami még rosszabb, ezúttal senki sincs mellette: apa, anya vagy legalább egy jó barát, aki a segítségére sietne.

– Gyeje vissza az ágyba, vén kujva!

Már megint utánoz – húzta összébb mellén a pizsamát. Vajon akkor is így törne rá, ha nem látna efféléket nap mint nap a tévében?

– *Te* menj vissza, de a *tiédbe*! Két óra – nézett a faliórára bosszúsan. – Mit akarsz te tőlem ilyen késő éjszaka?

– Meddudni.

– Meg-tud-ni? Mit? Nem várnál vele holnapig?

– Nem medtudni, meddunni.

A nő elpirult. Szóval megdugni. Szép, vagyis most már nem csak aludni, szeretkezni is akar vele az öcsike. Már ha egyáltalán tudja, hogy kell ezt csinálni.

– Anyu, most segíts, mert ha Izorka rám mászik, rájön ő magától is egy perc alatt – rebegte anyja falon függő fotójára tekintve. – Szégyelld magad, mit képzelsz? Testvérek közt ez nem szokás, sőt, egyenesen bűn, úgyhogy nyomás vissza a szobádba!

A férfi engedelmeskedett, szótlanul felkelt, de a szobája helyett, a nővére felé tötyögött.

– Nőt atajot, de azonnaj!

Izóra agyába bevillant egy régi-régi Fellini-film, melyben ugyanezt a mondatot kiáltozta egy lökött pasinger. Alighanem épp ezt a filmet láthatta Izor is, mindenesetre ő is pontosan így üvölt.

– Oké, oké, megkapod. De csak holnap, addig is, ismétlem: menj vissza a szobádba!

– Nem megyet.

– Ha nem, hát nem. Ebben az esetben cseréljünk: te maradsz itt, én megyek a tiédbe. Csakhogy akkor mondj le a tortáról, amit éppen holnapra akartam sütni neked, kisapám – ravaszkodott látva azt, hogy fenyegetőzéssel immár semmit sem érhet el.

Izor megtorpant. A tévé után a tortát szerette legjobban.

– Milyen tortát?

– Amilyet te szeretsz, sok-sok krémmel, málnával.

– Nem csapsz be?

– Ejnye, öcsikém, hát szoktam én neked hazudni?

2

Valóban nem hazudott, meg is sütötte másnap délután, sok krémmel, málnával, ahogy ígérte.

– Ízlett?

– Fincsi vojt.

– Egészségedre! Most pedig viszlát, csavargunk egy kicsit Picurral – füttyentett a kutyának, és nem sokkal ezután már Liber úrral, egy szemüveges, kopott eleganciájú férfival sétáltatták a pincsiket.

Ehhez azonban olykor nekik is szedniük kellett ám a lábukat. Izórának ez nem is jelentett problémát, annál inkább Liber úrnak. Hiába, ötven év az ötven év, hát még ha emellé némi pocak is domborul.

– Lassabban, kérlek, lassabban!

– Bocsánat! Leüljünk? Van ott egy pad a közelben.

– Csak egy percre, amíg kifújom magamat.

Leültek.

– Ma nagyon hallgatag a kisasszony – jegyezte meg a férfi, miután ő is, meg a foxija is kifújták magukat. – Olyan gondterheltnek látszik, mi a baj?

– Ó, csak a szokásos.

– Izorka?

– Izorka.

– Már megint mit művelt a fiatalúr?

A nő tétován mérlegelt: elmesélje, ne mesélje? Igaz, hogy Liber elég közel áll hozzá, tudniillik össze-összejött az özveggyel, főleg kutyafuttatás alkalmával, azonkívül... Meg kell adni, okos, művelt úr, akinek a szavára érdemes odafigyelni. De Izor speciális eset, nagyon speciális, akiről a családon és orvoson kívül nem is igen beszélt senkinek.

– Bonyolult, majd máskor megbeszéljük.

– Miért nem most? Én ráérek. Maga nem, vagy úgy érzi, még nem állunk elég közel egymáshoz? – fogta meg a kezét a férfi sokatmondó tekintettel.

– Dehogy, dehogy, csak tudja, ez az ügy nemcsak bonyolult, túl intim is ahhoz, hogy...

– A bizalmába avasson.

Gondolatolvasó ez a könyvárus!

– Hát...

– Megértem, igaza van. Sajnos így tanácsot sem adhatok. Pedig hátha volna a magácska gondjára is megoldás.

– Ez kedves, nagyon köszönöm, drága Liber úr.

– Benci. Szólíts, kérlek, Bencinek! Olyan távolságtartó ez a magázás.

– Az, szia! – puszilta meg a nő tűzpirosan.

Tudta, hogy tetszik a férfinak. Hogy mit eszik rajta? Jó kérdés, főleg, hogy még udvarolgat is neki a maga módján. De csak ennyi, udvarolgat. Most meg egyszerre, mintha többet is akarna. Hallgattak. Az özvegy kinyújtózkodott a padon, és lehunyt szemmel fürdette arcát a lenyugvó napfényben.

– Imádom az őszt. Annyira megnyugtat.

Itt van az ősz, itt van újra,
S szép, mint mindig, énnekem.
Tudja isten, hogy mi okból
Szeretem? de szeretem.

– Petőfi?

– Petőfi.

– Sokat olvas, bocs, olvasol, vagy csak eladsz, mint a könyvkereskedők többsége.

– Fájdalom nem. Valaha tényleg sokat olvastam, de ezzel a rossz szemmel – mutatott a férfi a szemére – ma már egyre ritkábban. Visszatérve indiszkrét, csak arra lennék kíváncsi, nem gondoltál arra, hogy elhelyezd valamelyik az öcsédre... Ne aggódj, nem leszek otthonba? Hú, úgy látom, mégis mellétrafáltam!

– Kissé, de azért felelek. 1. Nem adom otthonba, mert Izorka ugyan, hogy is mondjam, retardált, de nem hülye.

– Bocsánat, nem akartalak megbántani.

– Továbbá, 2. Az én öcsém köz- és önveszélyes sem, tisztelt Liber úr.

– Foxi, szolgálj! – parancsolt ekkor a férfi a kutyára, majd fogta magát, szuszogva odatérdelt melléje, és elkezdett ő is pitizni.

Néhány arra sétáló járókelő megállt, és megtapsolta az öreget.

Izóra elnevette magát, de el is gondolkozott egyúttal. Lehet, hogy Benci mégis komolyan veszi őt? Nos, ezzel a púppal a hátán aligha. Jó, nem púp, csak amolyan aprócska domborulat, varrónői sajátosság. Szerinte, még ha a férfiak nem is pontosan így látják, miután egyik sem kurizált még neki emiatt. Aztán felbukkant ez a könyvárus, és azóta már nem egyedül barangol a városka utcáin. Ez is rendben van, de akkor miért nem kérte meg a kezét mostanig?

– Köszönjük a tapsot, viszontlátásra! Benci, Benci, még a végén kiderül, hogy te is benevezel valamelyik tehetségkutató versenyre.

– Miért ne, ha már ilyen sikerem van.

– Milyen sötét lett egyszeriből! Gyere, Picur, kutyagoljunk lassan mi is hazafelé!

– Akkor nincs harag?

– Nincs, nincs, további kellemes szórakozást!

– Viszlát! Majd szólj be mobilon, ha megint kedved szottyan sétálni, vagy esetleg mégiscsak tanácsra volna szükséged.

– Hoj vojtáj? – ripakodott rá otthon Izorka. – Nem szejetjet, folyton csat jössz-mész, szinte ajid játjat edész nap.

– Hogyhogy hol voltam? Hát megsétáltattam a Picurkát. Ilyen hamar elfelejtetted?

– Mástoj vigyéj endem is madaddaj – dobbantott a férfi durcásan. – Én is atajot ám sétájni, med... med sportojni, dojdozni – tette hozzá merengve. – Vennék madamnat egy Toyotát.

Álmodik a nyomor – sóhajtott Izóra. Azért ráhagyta. Egy ilyen sérülttel nem lehet, de nem is szabad vitázni.

– Remek ötlet, támogatom. Na, vacsorázzunk! Utána tévé és szép álmokat! – fürkészett az arcába: vajon emlékszik-e arra, mit ígért, és ha igen, azt be is akarja tartani?

Hamar kiderült. Alig kapcsolta le a villanyt, motoszkálást hallott az ajtaján. Szerencsére már előzőleg bezárta.

– Nyisd ti az ajtót, Izója!

– Mit akarsz?

– Bemenni.

– Majd holnap, Izorka. Most feküdj szépen vissza az ágyadba!

– Nem fetszet.

A varrónő begyulladt. Mi lesz, ha erőszakkal próbál bejönni? Már kezdte sajnálni, amiért nem beszélgetett erről aprólékosabban Bencivel. Vagy legalább egy kést hozott volna magával. Természetesen csak úgy ijesztésül, elvégre Izorka mégiscsak a testvére. De talán a tortatrükk ismét beválik.

– Ha lefekszel, sütök neked holnap még egy tortácskát. Mit tortácskát, akkorát, hogy akár egy hétig is ehetsz belőle.

– Én nőt atajot, nem tojtácstát – toporzékolt a szellemileg és lelkileg egyaránt sérült fiatalember. – Nyisd ti az ajtót vagy betöjöm.

Nem vált be. Új trükköt kellene bedobni.

– És ha elhozom neked anyukát? – vágta ki Izóra a nagy adut.

Csend. Lelépett, vagy csupán tűnődik?

– Hozzad, majd nájad medvájom – válaszolta végül Izorka, s miután a nővére még mindig nem adta be a derekát, többször belerúgott az ajtóba. – Hé, te áttozott boszojtány, mit vacatolsz annyit azzaj az ajtóvaj? Vájj csak, vájj, majd én tinyitom – robbant neki az ajtónak, egy reccsenés, és már bent szuszogott a szobában.

– Jézus, Mária, Szent József! – sikította el magát Izóra, és dermedten tűrte, hogy a testvére rámásszon.

– Nem szabad, Izorka, mit csinálsz? – tért magához hirtelen. – Vigyázz, mert anyuka odafentről is mindent lát, és nagyon mérges lesz, ha nem engedsz el azonnal.

– Mért lenne méjdes, hiszen veled is csat azt teszet, amit anyuvaj, mielőtt felment vojna a Jóistenhez nyajajni.

– Uram, Jézus, mit tettél?

– Hát ezt – hajolt Izor a melléhez, és elkezdte szopni, mint a csecsemők.

3

Október. Az eddig meleg őszi napok lassan hidegebbre váltottak. De azért még mindig kellemes idő volt. Csak az eső ne esett volna annyiszor, ami miatt a megszokott kutyasétáltatás is rendre elmaradt. Még szerencse, mert Izóra aligha mert volna szembe nézni most a boltossal. Ezzel szemben Izorka... Na, ő kivételesen repesett az örömtől. Nőt akart és ugyanúgy megkapta, mint ahogy a filmekben láthatta jó párszor. Nem is raplizott ezentúl egy percig sem. Ha egyszer-másszor mégis bepörgött, Izóra már buggyantotta is ki mellét a blúzából. És miért ne, ha már az anyja is megtette. Fő a béke, egyensúly, ami ezzel helyre is billent általában. Szegény lány nem kis árat fizetett ezért a balanszért, de miután ezenkívül semmi más nem történt, mégsem dugta testvérét semmiféle otthonba. Szülei ugyan megpróbálták egy ízben, amibe aztán kis híján bele is őrült a jó fiú. Izóra megértette a helyzetet, és átvállalta édes anyja szerepét. Egyrészt szánalomból, másrészt megfogadta, egyéb nem számít. Legalább is mindaddig, amíg Izorka beéri ennyivel. De vajon beéri, illetve rájön-e, hogy nem csak melle van egy csajszinak.

Teltek a napok, semmi galiba. Izorka többnyire tévézett, Izóra varrt. Reggel a varrodában, utána otthon, így aztán nehezen, de csak megéltek valahogy ellentétben azokkal az évekkel, amikor jól kereső szülei egyengették életüket, sorsukat. A boltossal gyéren találkozott, akkor is inkább a facebookon.

– Izorka jól van? Szokott-e még zűrözni, vagy netalántán meg is gyógyult a fiatalúr? – érdeklődött hébe-hóba Liber úr.

– Nem téma! – húzta össze szemöldökét Izóra ilyenkor. – Máskülönben jól vagyunk.

És ez igaz is volt egészen addig, amikor egy szép este megint csak felharsant a jól ismert kiáltás: Nőt atajot!

– Értem. Gyere, és, kérlek, ne kiabálj, ha azt akarod, hogy szeressen téged a nővérkéd.

A férfi csillogó szemekkel cammogott a leányhoz.

– Vettőzz je!

– Miért? Izorka, Izorka, már megint mit láttál a tévében?

– Amit játtam, játtam, te csat vettőzz, mejt med atajjat teféjni.

Izóra szíve megdobbant. Amitől tartott, valóra vált: Izorka máris ráeszmélt, hogy egy csajt nemcsak egyféleképp lehet becézni.

– Szóval nőt akarsz. Ám legyen, ha már ennyire szeretnél egy barátnőt. Mit szólsz Erzsihez, a szomszéd bácsi lányához? Szép, izgis csaj, akkora cicivel, amilyent még nem láttál.

– Jöhet ő is, nem bánom – bólintott rá az öreglegény Izóra felé kapkodva.

– Akkor meg mit kapkodsz? – tolta el Izóra a mohó kezeket, aztán kapitulált: jobb, ha önként vetkőzik, mintha erőszakkal vetkőztetnék pucérra.

A férfi érdeklődve meredt nővére testére. Mióta felnőttek, még egyszer sem látta ruhátlanul.

– Jé, hogy te milyen sovány vagy, és mi az a bütyöt a hátadon? Netem is van ilyesmim? – tapogatta meg saját hátát kínlódva. – Állj, most hova futsz? – vetette magát a lány után, aki tanácsosabbnak vélte, ha mégsem fekszik le az öccsével.

Így kergetőztek először az ágy körül, aztán szobáról szobára. A hallba érve Izóra magára kanyarított egy kabátot, majd úgy, ahogy volt, mezítláb kiinalt az udvarra. Izorka utána, és már-már beérte, amikor hirtelen megbotlott a felbukkanó Picurban. A lány kihasználta az al-

kalmat, és az utcára menekült. Kb. tizenegy óra lehetett, és úgy zuhogott, mintha dézsából öntenék. Jaj, csak meg ne lássa így, mezítláb valaki, nem szólva arról, hogy akár tüdőgyulladással is végződhet a *kalandja*. Beszaladt egy eresz alá, és onnan pislogott a zuhogó esőbe. Ó, legalább cipő lenne a lábamon! – melengette egyik lábát a másikkal, végezetül sem rokona, sem barátnője nem lévén elcaplatott a boltoshoz. A férfi a központban lakott egy tipptopp garzonban.

– Ki az?

– Izóra.

– Lépj a kémlelőlyuk elé! Tényleg te vagy az – nyitott ajtót elképedve Liber úr, aki éppen lefekvéshez készülődött. – De hát mi történt, a macska rúgja meg? Stop! Kitalálom: Izorka megint nőt „ataj".

– Beengedsz?

– Hogyne, parancsolj!

– Szia!

– Nohát, csuromvíz vagy, és... cipő sincs a lábadon. Szerintem mielőtt bármit mondanál, most azonnal meg kéne fürödnöd, utána természetesen itt maradsz, merthogy nincs hova menned, azt gyanítom.

– Nincs.

– Szegény lány – simogatta meg résztvevőn. – Azért ne búsulj, amíg engem látsz. Gondolj a mondásra: bajban ismerszik meg a jó barát.

4

Másnap reggel Izóra megkérte Bencikét, fuvarozza haza, mielőtt elmegy dolgozni.

– Semmi akadálya, de mi lesz, hogyha Izorra megint rájön a... Szóval érted, nem? Hej, ha hallgattál volna rám, és beutaltatod egy otthonba, sosem jutottál volna idáig, mi több, még a kezedet is megkéri valamelyik snájdig legényke – kacsintott rá Liber úr.

A nő agyában olyan világosság támadt, mint egy vonatban, amikor kirobog az alagútból.

– Vagy úgy, eszerint Izor miatt nem kérték meg eddig a kezemet? Beleértve téged is – tette hozzá magában. – Mindegy, hagyjuk! Viszel vagy nem viszel?

– Induljunk!

– Köszönöm – könnyebbült meg Izóra, hanem az arca valahogy mégsem akart kisimulni. – Kérhetnék ezenkívül tőled még valamit?

– Magától értetődik.

– Tulajdonképp ezzel kellett volna kezdenem.

– Kezd el most, hiszen tudod: rám *mindig* számíthatsz.

– Ne hagyj magamra Izorral! – rebegte alig hallhatón.

– Dehogyis hagylak. Legalábbis addig, míg Izorkát nem utalod valamiféle kórházba. De ne izgulj, még ma elintézzük.

– Csakhogy én nem akarom Izórát semmiféle kórházba utalni.

– Nem? Akkor mit akarsz?

– Lakjál nálam pár hónapig – rukkolt ki második kérésével félszegen. – Hátha addigra javul Izor állapota. Magyarán: adjunk még egy utolsó esélyt a fiúnak. Ha nem javul, még mindig ráérek bedugni őt egy otthonba. Egyedül az a bökkenő, hogy nem vagyunk házasok, ezért akár meg is szólhatnak minket emiatt. Igen, ez várható, de engem ez egyáltalán nem zavar – szegte fel a fejét makacsul. – Téged?

– Engem sem – vágta rá a könyvárus. – Sajnos van itt egy másik kérdés is.

– Csak egy? – biggyedt le a varrónő ajka.

– Egy, de annál fogósabb: mit csináljak, ha Izorka engem is letámad, mert, ugye, ez is megeshet? Üssek vissza? Verjem meg az *öcsédet*, bár, ahogy elnézem az izmait, hamarabb ver meg ő engem. Apropó, nem biszexuális véletlenül az öcsikéd?

Izóra fáradtan hunyta le a szemét és hallgatott.

– Bocsáss meg, csak úgy informative kérdeztem. Mehetünk? Ha nem is maradhatok nálatok, a házatokig azért elviszlek. De semmi malőr, később még visszatérünk a dologra, ugyanis rám mindig...

– Számíthatok. Hálásan köszönöm, de ne fáraszd magadat – indult letörten az ajtó felé, aztán a lábára nézve észbe kapott. – A fenébe, erről megfeledkeztem! – mutatott a lábára.

A férfi biztatatóan mormogott még néhány szót, de miután a nő feleletre sem méltatta, kivezette autóját a garázsból, és nem sokkal ezután már Izóra háza előtt állottak. Méghozzá nem is akármilyen ház előtt. Liber úr szerint megért akár 60 milliót is. Nézd csak a kis ártatlant, még sosem említette, hogy ekkora háza van! És csak ketten laknak benne, ami ugyancsak nem elhanyagolható körülmény. Nyilván jár vele némi kockázat, de mivel nem jár, a macska rúgja meg.

– Köszönöm a fuvart. Mennyivel tartozom?

– Pardon! Ez még hozzátartozik a fuvarhoz – kapta ölbe hirtelen elhatározással a habkönnyű varrónőt.

– Na ne! – mocorgott Izóra, mire a férfi szájon csókolta.

Ez volt az első csók, mióta együtt jár ezzel a gyáva nyuszival. De miért csak most jutott eszébe, ráadásul akkor, amikor lényegében szakítottak egymással.

– Meg... megmagyaráznád mi volt ez? – kapkodott levegő után. – Búcsúcsók?

– Majd odabent megmondom.

– Ezt vegyem úgy, hogy meggondoltad magadat?

– Nem meggondoltam, csak vicceltem. Arra voltam kíváncsi, hogyan reagálsz, ha éppen akkor hagylak hoppon, amikor a leginkább van rám szükséged.

A varrónő elsikította magát, és most ő csókolta meg az eladót.

– Megyek, kinyitom a kaput.

Amint kiléptek az autóból, Izorka már ott is termett előttük.

– Mada ticsoda? – rivallt a férfira.

– Izorka, bemutatom neked Benci bácsit, a nagybátyád.

– De Izója, netem nincs is nagybátyám.

– Hát már hogyne lenne, ő az, és hozott is neked ajándékba valamit – hunyorított a nő Bencire, aki rögtön visszabújt a kocsiba, majd Izor kezébe nyomott egy magazint.

– Playboy – böngészte a fiatalember, és megbabonázva bámult a címoldalon mosolygó nagy mellű leányra.

5

Liber úr viszonylag hamar alkalmazkodott ideiglenes otthonához. Kezdetben különszobában aludtak. Később, amint az várható volt, ugyanabban, és persze egy ágyban. Egy asztalnál étkeztek, egyszerre mentek munkába, és egy időben érkeztek haza is. Ilyenformán Izorka sosem molesztálhatta a nővérét, és, érdekes, egyelőre meg sem próbálta. Izóra majd kiugrott a bőréből, Liber úr pedig szép csendben figyelte, hogyan formálódik ez a furcsa háromszög. Házasságról nem beszéltek. A nő ugyan szívesen hozzáment volna a nála tizenhat évvel idősebb férfihez, de miután az még mindig habozott, elfogadta ezt a viszonyt is. Ez van, kívánhat-e ennél többet egy görbe hátú vénkisasszony? Amúgy, mintha az öccse állapota is javulna. Dühkitörései ritkultak, és helyette most már ő vitte Picurt sétálni. Vajon felépülhet-e ilyen kórból valaki? – tűnődött Liber úr olykor magában. Nem is egészen oktalanul, hiszen épp emiatt a dilemma miatt halogatta a lánykérést. Az rendben van, hogy a lánnyal járó vityillóért szemet kell hunynia Izóra buklijára, de ez a 110 kilós hústorony még a torkán akadhat.

Egyik délután Izorka barna bőrű, tizenhárom év körüli, miniszoknyás tinivel osont a kuckába.

– Láttad ezt? – fortyogott Izóra.

A férfi nevetett.

– Mit csodálkozol, ha egyszer *nőt ataj*.

– Igen, igen, de ne az én házamban, ezenkívül még gyerek ez a kis rüfke.

– De gustibus non est disputandum[42]. Ki a tyúkot, ki a pipit szereti.

Úgy fél óráig egy pisszenés sem szűrődött ki, majd velőtrázó sikoly hasított a fülükbe.

– Te jó ég, mi volt ez? – nyargalt Izorhoz a varrónő. – Jaj, mit csinálsz azzal a kislánnyal?

– Segítség! Megöl! – siklott ki Izor alól a hölgyike, és a varrónőhöz menekült. – Mentsenek meg ettől a bolondtól!

– Izorka, még egyszer kérdezem: mit műveltél ezzel a gyerekkel?

– Semmi tözöd hozzá, hagyj bétén! Te med, Doji, gyeje vissza, vagy ticsavajom a nyatadat!

– Itt maradsz! – parancsolt a nő a leányra. – Hogy hívnak?

– Dolóresz.

– Na, lássalak! Ahogy látom, még egyben vagy, de ha megint összeszűröd a levet az öcsémmel, garantálom, nem sokáig. Felfogtad?

– Fel: ki tetszik hívni a zsarukat.

– Minek, amíg kijönnek, téged már rég feldaraboltak, te kis hülye.

A lány úgy elfehéredett, mint a föld a jégkorszak idején.

– Most pedig öltözz, és tűnj el a szemünk elől!

---

[42] Az ízlésekről nem lehet vitatkozni. (lat.)

Lázasan engedelmeskedett, majd kérdően tekintett a férfira.

– Mennyit ígért?

– Tíz ezret.

– Mennyit?

– Öt ezret.

– Nesze ezer. Fájdalomdíjként, és örülj, hogy nem árullak be az anyádnak.

– A kis szadista – csóválta meg a fejét Liber úr, amint magukra maradtak. – Vajon mi derül ki még erről a fiúról?

Izóra szemei megteltek könnyekkel.

– Kérlek, ne sírj, ilyen is van. Bele kell nyugodni, főleg, hogy úgysem tehetünk semmit ellene. Legfeljebb az orvosok, ehhez azonban be...

A nő felszisszent, és kifutott a szobából. Egy napig a hangját sem lehetett hallani, aztán fogta magát, és saját szobájába vitette öccse tévéjét.

– Ez az én tévém. Mit atajsz tője, te vén tujva?

– Semmit, csupán elzárom egy időre, amiért engedélyem nélkül hozod ide a csajokat.

– De én nőt atajot.

– Értem, értem, de miért gyerekeket, mert Dolóresz még kiskorú. Nem láttad a tévében, mit csinálnak azokkal, akik kiskorúakkal szexelnek?

– Mit?

– Egyből bevágják őket a dutyiba. Dutyiba akarsz kerülni?

– Nem.

– Akkor máskor ne csinálj effélét, különben választhatsz a börtön és otthon közt.

A férfi meghökkent. Ettől a kettőtől félt a legjobban, ám ennek ellenére sem tágított, és közelebb lépett a leányhoz.

– Egyitet sem vájasztom, és a tévé is itt majad. Az az enyém. Nem vehetitet ej tőjem.

– Halló, rendőrség? – kapta elő ekkor Liber úr a mobilját.

– Tedd le, tedd le azt a telefont! – esett pánikba a fiatalember. – Odaadom a tévét is, csat ne vigyetet sehova.

A következő napokban Izorka reggeltől estig a városban csavargott.

– Fogadjunk, hogy a kedves öcsikéd most is nőket hajkurász. Szerintem szólni kéne a dokinak, hogy írjon fel neki valami nyugtatót – javasolta a könyvkereskedő.

Jól pedzette, ugyanis egy szép napon az öcsike csakugyan felcsípett egy vörös hajú, negyven felé járó hölgyeményt.

– A barátnőm, Dzsesszika – mutatta be nekik nagy büszkén, s már el is tűntek a balfenéken.

– Nofene! Ehhez szólj hozzá, Bencikém!

– No comment. Előbb-utóbb minden gyerek felnő, még Izor is, és az sem rossz jel, hogy nem titokban csempészte be az öreglányt.

– Ja, de engedélyt még mindig nem kért a kis csibész. Remélhetőleg még ma este odébbáll a vendégünk.

Nem állt odébb, sőt, másnap és azután sem. Ettől függetlenül nem sok vizet zavart, mert alig látták napközben. Viszont arra a kérdésre, hogy hol járt, mit és hol dolgozott, maga Izor sem tudott, vagy nem is akart felelni. De ha Dzsesszika nem is tűnt el a házukból, eltűnt helyette néhány apróság: festmények, székek, rádió, csipkék, nippek és hasonlók. Erre akkor jöttek rá, amikor a férfi nyitva felejtette egyszer a szobáját. Tudniillik mindeddig gondosan lezárta előlük.

– Az anyját, hát ezért zárkóztak be, mint csiga a házába! – esett ki Izóra kezéből a seprő, amikor takarítani akart Izornál.

– Sajnos itt már nincs mese, ki kell tenni a nő szűrét, mielőtt nálunk is körülnézne időnként – vélekedett Liber úr.

– Ki – helyeselte Izóra. – Majd túljárok én az eszén, csak jöjjön haza ma este. – Dzsesszika, drága, volna szíves bejönni hozzánk egy pillanatra! – szólította meg a nőt, amikor az be akart estefelé Izorhoz osonni.

– Tessék, anyuka!

– Anyuka? Micsoda megtiszteltetés, engedje meg, hogy megöleljem. Még meg sem kérdeztem, hogy érzi magát minálunk? Bencikém, hozz egy kis vodkát a kedves menyünknek! Vagy mást inna?

– Este? Egy kortyot sem. Nem vagyok én *olyan* nő.

– Bocsánat! Tehát jól érzi magát. És Izorka? Nincs semmi baj vele? Rendes, kiegyensúlyozott mostanság?

– Mi az, hogy mostanság? Talán máskor nem ilyen?

– Ilyen, persze, hogy ilyen. Leszámítva azokat a napokat, amikor elkapja a... Á, hagyjuk, szóra sem érdemes.

– Mi kapja el? Mondja már ki, ha már belekezdett! – ébredt fel a nőben a gyanakvás.

– Bencikém, megmagyaráznád te neki?

– Hát ez, kérem, olyan, mint kutyáknál a kandüh, vagyis minden nővel közösülni szeretne. És ez még csak a kisebbik baj, nagyobb az, hogy agresszív is egyúttal. Nem akarom megrémíteni, de az az igazság, hogy a múltkor is majdnem megfojtott egy vörös hajú plázacicát. De rá se rántson, asszonyom!

– Kisasszony.

– Kisasszony. Mi majd segítünk kegyednek, hisz annyira örülünk, hogy végre akad nő, aki foglalkozik ezzel a boldogtalan fiúval.

– Miért, más nem foglalkozik? – bizonytalanodott el a hölgyemény. – Az igaz, hogy selypít, és elég fura dolgokat mond néhanapján, de a szíve aranyból van.

– Abból bizony – erősítette meg Izóra. – Éppen ezért ajánljuk, tartson ki továbbra is mellette. Higgye el, megéri, és ne hallgasson azokra, akik szerint kissé ütődött az Izorka.

– Kik szerint?

– Nem mindegy? Lehet, hogy egyben-másban különbözik másoktól, de csak azért, mert olyan aranyszívű, jó ember.

– Igen, észrevettem. Hát akkor minden jót, és köszönöm a tájékoztatást – indult az ajtó felé a vörös hajú bombázó.

Előbb lassan, majd gyorsabban, hogy a végén, mint a nyíl suhanjon ki a szobából. Izóra és Liber úr majd széthasadtak a nevetéstől.

6

November végén lehullott az első hó. A városka egyetlen éj alatt fehér pusztasággá változott.

– Utájom a novembejt, bárcsat mindid június jenne! – nyafogott néha Izorka.

– Isten őrizz – dünnyögte Liber úr –, bár ha a globális felmelegedésre gondolok, nemsokára tényleg beválhat az óhajod.

Dzsesszikáról nem esett szó. Izorka tudomásul vette, hogy elhagyták, és újból elkezdett nővére után koslatni. Kicsit félve, nagyon-nagyon óvatosan, mert akármennyire is elvette eszét az Úristen, annyira mégsem volt debilis, hogy figyelmen kívül hagyja a nagybátyját. De hogy újra begerjedt, az bizonyos, bármennyire is titkolta.

– Na, *anyuta*, most légy okos Domokos. Becsületszavamra eddig még csak filmben láttam ehhez hasonlót. Hogy ebből mi lesz még, el sem merem képzelni. Én a helyedben, bármennyire is ódzkodsz a dologtól, Izorkát mégiscsak orvosi felügyelet alá helyezném.

– Nem, jaj, nem tehetem – tördelte kezét a varrónő. – Nem venném a lelkemre, ha megint öngyilkosságot próbálna elkövetni emiatt. Mert annak idején így történt. Tudod, amikor anyuka beadta egy otthonba.

– Ezt most hallom először. Hát ennyire utálta az orvosokat, vagy inkább a megszokott környezetéhez kötődött annyira?

– Is-is, legfőképp azonban anyuhoz – vallotta be őszintén.

Meg hozzád – egészítette Liber úr magában. Csupán az kérdéses, meddig jutottak ezek így hármasban. Ezt már rég meg akarta kérdezni, de valahogy restellte.

December. Közeledett a karácsony. Egyik nap csókolódzáson kapta őket Izorka.

– Endedd ej, endedd el! – kelt ki a fiatalember magából. – Hogy mejed medcsótojni anyutát?

– Ne te ne, hogy ugrál a kis szöcske! Talán tőled kérjek engedélyt, hogy megcsókolhassam az unokahúgomat? – fortyant fel a könyvárus.

– Ő nem az unotahúdod, és te sem vagy a bácsitám.

– Ejnye, miket nem hordasz itt összevissza – nézett össze Izóra Bencivel. – De bizony az, mikor vésed már az agyadba?

– Nem idaz, hazudsz! Mind a tetten hazudtot. De méd ha így is jenne, többé ne csótoljátot med egymást!

– Igenis, tábornok úr! – tisztelgett mókásan, és lopva intett Bencinek, ne ellenkezzék Izorral.

A férfi arca kisimult. Két napig boldogan járt-kelt a lakásban, aztán miért, miért nem, megint csak bele-belekötött az öregúrba, és folyton arról faggatta, mikor költözik már el innen.

– Még ilyet! – hüledezett a kereskedő. – Ez a fiú nemcsak szerelmes, még féltékeny is rám.

– Szégyen, nem szégyen, így igaz – ismerte el Izóra józanul. – A legnagyobb baj pedig az az egészben, hogy ezzel még bonyolultabbá vált a helyzetünk. Mert miért hívtalak ide valójában? Hogy csillapítsd le a jelenléteddel valamiként, hadd lássa, érezze valaki mindig vigyáz rám.

– Ami eddig mindig vissza is tartotta, de az a csók elvette a maradék eszét is, és most már kizárólag az csitítaná le, ha elhagynám a házadat. Ha viszont elhagyom, sejtheted, mi következhet utána – summázta finoman a könyvárus, és el volt rá készülve, hogy Izóra heves szemrehányásokkal illeti.

– El tudom képzelni – horgasztotta le fejét a varrónő.

– Hoppá, nem is olyan buta ez a kis púpos! – csodálkozott el Liber úr. – Lehet, hogy testvéri szeretetből ezt is vállalod. Csakhogy akkor örökre el kellene búcsúznod a kérődtől.

– Micsoda kérőmtől?

– Tőlem, drága Izóra.

– De hát... Na ne, hiszen meg sem kérted a kezemet.

– Nem? Bocs, akkor megkérem, pontosabban megkérném, ha továbbra is együtt maradnánk.

Hirtelen megcsikordult a szoba ajtaja. Egy pillanatra odakapták a fejüket, de senki sem lépett a szobába.

– Igazán? – merengett el Izóra. – Üsse kő, maradjunk! – határozta végül el magát. – Amit lehetett, megtettem, de ha csakugyan nincs más megoldás, helyezzük orvosi felügyelet alá az öcsémet. Egy próba nem próba. Ki tudja, másodszor – még szigorúbb ellenőrzéssel – elérjük, amit akarunk.

– Ez a beszéd! Ezzel kellett volna kezdenünk. Akkor hát hozzám jössz? – villanyozódott fel a könyvárus; atyám, mi mindent fog ő itt csinálni, ha övé lesz ez a nagy, de meglehetősen elhanyagolt ingatlan!

– Igen, tisztelt Liber úr – bólintott beleegyezően Izóra.

Csakhogy kibújt a szög a zsákból! Jó sokáig tartott, de a siker mindent igazol, így még sem vénkisasszonyként találkozik majd az anyjával odafönn. Ölelés, csók, és ezzel volt dilemma, nincs dilemma. Azért még megvárták az ünnepet, hadd töltse velük még ezt a karácsonyt Izorka.

7

– Ehetet ebből is, Izója?

– Mindenből ehetsz-ihatsz kedvedre, elvégre szenteste van – mosolygott rá a nő kedvesen.

– Litőjt is?

Ez volt a kedvence, be is vadult tőle rendesen, ezért általában el is tiltották az italtól. De ez a nap kivétel. Ilyenkor mindenki lazít a gyeplőn egy parányit.

– Likőrt is.

– Éjjen!

– Boldog karácsonyt! – emelte rájuk a poharát Liber úr. – Kívánom, sose szenvedjünk semmiben sem szükséget, éljünk békében, és szeressük egymást halálig.

– Ámen! – ürítette ki poharát Izóra. – És most csókoljuk meg egymást, úgy ahogy szokás ilyenkor.

Kezdte az öccsével, és leheletfinom csókot nyomott az arcára. A férfi egy pillanatra megdermedt, majd hirtelen mozdulattal magához rántotta Izórát.

– Viselkedj, fiúka, viselkedj! Ha nem bírod a likőrt, feküdj le nyugodtan. Mi ezt is megértjük, úgyhogy pápá, szép álmokat!

– Nem megyet, én nőt atajot!

– Már megint kezded? Bácsikám, mit csináljunk ezzel a kakassal?

– Adjuk be a Szent Gertrúd otthonba.

A fiatalembert erre a mondatra úgy elöntötte az indulat, hogy pár percig egy szavát sem lehetett érteni, és csak mondta, mondta a magáét. Liber úr intett, hogy itt az ideje, hívhatják a mentőket.

– Még ne, hátha mindjárt lecsihad. Izorka, tudod mit ünnepelünk?

– A tajácsonyt.

– És szerinted így viselkedik egy felnőtt ember Jézus születésnapján?

– Mért atajtot ti mindid eltüldeni itthonjój?

Semmi kétség, az a pár hét intézményi gyógykezelés, illetőleg bentlakás kitörölhetetlen nyomott hagyott a fiúban.

– Nyugodj meg, erre sosem kerül sor, kivéve, ha úgy viselkedsz, mint egy ütődött.

– Nem vagyot ütődött, és tatas sem – üvöltötte a jócskán elhízott, 110 kilós fiatalember.

– Psssssz, halkabban! Úgy arénázol, hogy még a mennyországban is meghallják.

– Nem vagyot ütődött, és tatas sem! – ismételte meg, de már jóval halkabban.

– Brávó, ilyen hangon beszél egy jól nevelt úri fiú. Ezek után, remélem, bocsánatot kérsz Bencitől – feszegette a határokat Izóra. – Hallottad? Fogj már kezet a nagybátyáddal!

– Nem fodot.

– Nem? Pedig karácsonykor még az ellenségek is kibékülnek egymással. Nemhiába karácsony a béke és szeretet ünnepe.

– Én nem szejetem a bácsitám.

– Mert?

– Nem szejetem és tész.

– Engem sem?

– Téded iden.

– Mert?

– Te vagy az én másodit anyutám.

– Csak a tesód – javította ki Liber úr –, a nővéred, és igazán nem ártana, ha végre megtanulnád, hogy viselkedj egy tesóval.

– Csend, hallgassátok csak! – hívta fel a figyelmet Izóra a tévére. – A Csendes éjt éneklik.

– Oltsuk le a villanyt, és gyújtsuk meg a csijjatszójótat! – lelkendezett Izorka.

– Csodálatos dal! Énekeljünk mi is, gyerekek! – ajánlotta Liber úr. – Egy, kettő, hááárom!

Csendes éj! Szentséges éj!
Mindenek nyugta mély
Nincs fent más, csak a szent szülepár,
Drága kisdedük álmainál:
Szent Fiú aludjál!
Szent Fiú aludjál!

Éjfélig daloltak, nézték a tévét, csevegtek, majd átadták magukat az édes álomnak. Kivéve Izorkát, aki még sokáig hánykolódott, forgolódott, mint a szélkakas. Néha rálesett az órára, nagyokat sóhajtott, aztán egyszer csak felpattant, és kilopakodott a szalonba. Milyen gyönyörű ez a fenyőfa! Ennél szebbel már csak az igazi édesanyja kedveskedett nekik. Egy ideig, aztán itt hagyta, igyekezett gyorsan megszabadulni tőle, mint ahogy Izóra is bezsuppolná egy kórházba. És ez most már bizonyos, mert kihallgatta egyik beszélgetését Bencivel. De ebből sem ő, sem Benci bácsi nem eszik. Inkább vesszen minden és mindenki beleértve saját magát is – keresett elő egy gyufát, és meggyújtotta a karácsonyfát. Először nem sikerült, úgy reszketett a keze a benne kavargó indulattól, aztán csak lángra lobbant a száraz fa, utána a szőnyeg, függönyök... A szobában irtózatos meleg lett, és a gomolygó füst fojtogatni kezdte Izorkát. Erre már ő is megrettent, és levegőért kapkodva kiperdült az udvarra. Odakünn Picur ugrott rá furcsán szűkölve, mintha azt kérdezné: mit csináltál, te balfácán? Az utóbbi évekkel ellentétben szép fehér karácsony volt. A hó puhán pilinkélt a magasból. A házban lobogó tűz kivilágított az udvarra. Nemsokára az egész ház porrá ég, benne Benci bácsi és Izóra is. De csak égjenek, égjenek, ő bizony egyiket sem sajnálja.

– Gyeje, Picuj, menjünt viláddá.

De csak nem bírta levenni tekintetét az ablakról. Hogy mire várt még ezután? Maga sem értette, csak várt, várt mindaddig, míg Izóra meg nem jelent az ablakban. Akkor meglódult, de nem ki-, hanem befelé. Betörte az ablakot, és azon át mindkettőt kivonszolta a szabadba. Egy pillanatig gondolkozott, majd visszaóvakodott a házba a tévéért. Hanem kijönni már nem tudott, bennégett.

JANCSI

– Kutya, vau-vau, *matyka*, miau, miau!

Jaj, már megint kicsúfol! Jó, de miért? Talán nem jól mondtam valamit? És nem csak ekkor, akkor is kinevetett, ha felvettem két legkedvencebb ruhámat: a kozáksapkám és matrózblúzt. Hát még ha a tükör előtt illegettem magamat, persze titokban, nehogy Jancsi is meglásson. Néha azért így is megcsípett. Naná, létezik olyasmi, ami elkerülné árgusszemű bátyám figyelmét?

– Kapitány a fedélzeten! – állt vigyázzállásba ilyenkor. – Hahaha, hehehe!

Hogy ezért orroltam rá, az nem vitás, de csak ideig-orráig, utána megint ugyanúgy felnéztem rá, mint azelőtt. No, nem azért, mert két fejjel magasabb, hanem sokkal inkább azért, mert erősebb és okosabb is, mint én voltam. Talán idegesebb, izgágább, de mindenképp talpraesett legényke – állították a faluban. Büszke is voltam rá rendesen, és észre sem vettem, hogy valakit rajtam kívül is ki-kiborít időnként. Eláruljam, ki volt az? Kikottyantom, mert úgysem találnák ki: a kajántói tiszteletes, vagyis saját édesapám – buggyant ki egyszer Jancsiból.

– Ki? Lehetetlen! Aztán mért, és hogy lehet, hogy mindebből én semmit sem láttam, hallottam?

– Akkor nyilván arra sem emlékszel, hányszor csepült, ordított rám kidagadt erekkel.

– Nem.

– Pedig ez történt. Még meg is vert néha, ha nem is éppen előtted. Ja, annyi esze maradt még az apámnak, hogy csak négyszemközt verje ki belőlem az ördögöt. Mi az, nem hiszed?

– Hát... nem nagyon! Az még hagyján, hogy ordított, de hogy meg is vert...? Egy lelkipásztor szerintem sosem tenne ilyesmit.

– Más szóval hazudok. Mondd csak ki nyugodtan.

Nem mondtam ki. Már régen letettem arról, hogy füllentéssel vádoljam a bátyámat. Elsősorban azért, mert mindig megsértődött ilyenkor, másrészt annyira ismertem őkelmét, hogy egyből rájöjjek, mikor hazudja le a csillagot is az égboltról.

– Tudod, mit, hagyjuk! Mindenesetre engem egyszer sem rakott el, azt meg végképp nem értem, milyen ördögöt akart belőled kiverni – puhatolództam tovább tétován.

– Hát amelyik belém bújt. Legalábbis apám szerint.

– Nono, mióta hiszel te az ördögben?

– Mi az, hogy mióta? Én mindig is hittem, barátom. Hanem az apám még jobban, és hiszed, nem hiszed, meg volt győződve, hogy azért vagyok olyan gézengúz, mert megszálltak a...

– Démonok?

– Pontosan. Téged szeretett, meg Albit is, egyedül engem nem bírt lenyelni. Igen, igen, ne bámulj, már akkor én voltam a család fekete báránya, így aztán nem csoda, hogy én sem szerettem az apámat – vallotta be Jancsi utólag epésen.

Hogy mik vannak! És mindezt hetven, uramatyám, hetven év múltán kellett egy számítógépes csevegés során megtudnom. Ekkor döbbentem rá először, milyen keveset tudok Jancsiról. De térjünk vissza abba a kalotaszegi községbe, ahol először illegettem magam tengerészgyalogosi mundérban! Hány évig is? Négy körül, amíg édesapám örökre elbúcsúzott a világtól. Vagy elbúcsúztatták? Ki tudja? A 2. bécsi döntés nyomán (1940) elég zavaros évek köszöntöttek Erdélyre, és bizony nem egy körülmény vallott arra, hogy ennek esett áldozatul édesapám is. Magyarán, de hagyjuk, ez már egy másik história.

Apám halála után nem sokkal Petrozsényba költöztünk. Itt lakott a nagyanyám, özvegy Katona Istvánné, és itt született anyám is, mi sem természetesebb hát, hogy itt húzzuk meg magunkat. A Katona-rezidencia öt szobával meg egy konyhával rendelkezett, erre voltunk hatan: dédnagyapám, anyai nagyanyám, édesanyám, Albi, Jancsi és én, tehát elfértünk. Jancsi ujjongott: tetszett neki az új környezet. Én szorongtam, miközben Albinak már nem sokat jelentett, miután édesanyám gyakran hozta Petrozsényba nyaralni. Világosabban szólva ő volt a nagyi kedvence. Ezt persze Albi is tudta, érezte, sőt, éreztette is, ki a kakas a szemétdombon.

– Ez a villany, az meg a vízcsap. Tudjátok, hogy kell használni? Megmutatom – oktatott ki fölényesen bennünket. – Jártatok már moziban? A fenét jártatok, de semmi gáz, nemsokára oda is elviszlek, ha szépen megkértek.

– Hogy kérjünk? Így? – térdelt le Jancsi visszafojtott nevetéssel. – Könyörgünk, vigyél minket is moziba!

– Hülye! – vágta fejbe durván Albika.

Több sem kellett Jancsinak, s a következő percekben már egymásba fogózva henteregtek a szőnyegen. Ismerős ábra volt, már Kajántón ízelítőt kaptam belőle. A következő napok, hetek sem teltek el anélkül, hogy legalább egyszer ölre ne mentek volna egymással. Aztán pont, egy szép napon ennek is vége szakadt, amikor a családi kupaktanács háromfelé osztott bennünket. Jancsit a nagyapám, Albit nagyanyám, engem pedig édesanyám vett a gondjaiba. Hogy miért? Nem firtattuk, mellesleg meg sem kérdeztek, kiadták a parancsot, tessék szót fogadni. Egyedül az anyám magyarázott valamit a pénzről, szűkös tanítónői fizetésekről stb.

Ettől kezdve évekig semmit sem hallottam Jancsiról. Még levelet sem írt nekünk, bár nyolc, kilenc éves létére bizonyára tudott írni, olvasni. Albi megnyugodhatott: immár csak egy kakas kukorékolt az udvaron. Már azt hittem, többé sosem látom viszont idegenbe szakadt bátyámat, amikor egyszer csak megint ott-termett közöttünk.

– Isten hozott Petrozsényban! – öleltem át melegen.

Albi savanyúan fintorgott, és jól megnézte izmos, hosszúra nőtt testvérét. Azonnal látta, hogy kissé módosultak az arányok, és már nem lesz olyan könnyű dolga Jancsival. Nem tévedett, Jancsi nemcsak erősebb, fifikásabb is lett a góbék közt, ahol nagyapó, elhunyt édesapám apja nevelte. Úgy is beszélt, mint a székelyek, és furtonfurt azon spekulált, mit alakíthat egy-egy tárgyon, szerkentyűn legyen az óra, ajtózár, akármi.

– Szörnyű ez a kölyök, igazi Rontó Pál[43]. Még a végén rám gyújtja a házamat – háborgott olykor a nagymama. – De ez még hagyján, emellett folyton hazudik, és annak örül legjobban, ha túljárhat az eszemen.

Találó megállapítás, ezt tette egyébként velem is, és az iránta érzett rajongásom lassanként ellenszenvvé változott. Most már azt is észrevettem, amit eddig nem láttam, illetve nem akartam meglátni: Jancsi bizony kutyába sem vesz engem. Ez fájt, megalázott, különösen akkor, amikor a testvérek közti versengésből ő került ki győztesen. Megjegyzem, Jancsi számára ez elég sovány vigasz volt, mert a favorit továbbra is Albi maradt. Ő kapta a játékokat, neki járt a szebb ruha, és minden más kiváltság, ami egy kedvencnek kijárhat. Lázongott is ezért cefetül.

– Gyalázat! Hol itt az igazság? Miért nem kapok én semmit még a születésnapomra sem a najmától? Hiszen én is az unokája vagyok, vagy nem vagyok?

– Dehogynem – csillapítgatta anyám ilyenkor. – Kapsz is, ha jó leszel, bár ahogy ismerlek, erre aligha kerülhet sor egyhamar. Másodszor tudod, hogy Albit nagymama neveli, külön háztartásban élnek, és amit az öcséd megkaphat, azt én aligha tudnám neked megadni.

Tündéri: éljen a differenciált nevelés! Ezt halva én már meg sem mukkantam, pedig lett volna ám nekem is egy-két szavam a dologhoz.

Kijárván az általános iskolát én gimnáziumban, Jancsi technikumban folytatta az okulást. Eddig oké, a gondok akkor kezdődtek, amikor én még mindig diákoskodtam, miközben neki munkába kellett állnia. Na, ezt újfent nem bírta ki szó nélkül, és mindent megtett azért, hogy ürmöt keverjen az örömbe. Egyik módszere abból állt, hogy reggel, de néha este sem hagyott minket aludni, tudniillik úgy járt-kelt, fütyörészett a szobában, hogy arra még egy süket is felriadt volna álmából. Naná, miért szunyáljunk mi többet, ébredjünk csak fel mi is, ha már ő nem alhat. Még ennél is nagyobb ribilliót csapott, valahányszor felöntött a garatra. Hiába, nagyfiú volt, neki már lehetett, amit, miért, miért nem, de még az anyám is csak ritkán ki-fogásolt. Még szerencse, hogy nagyanyánk külön bejáratú lakrészt biztosított számunkra, és semmit sem hallott mindabból, amivel Jancsi nap mint nap elszórakoztatott bennünket. Ha én vagyok a nagyobb, az erősebb, nyilván kikértem volna magamnak, és ha így sem értettünk volna szót egymással, elintéztük volna az egészet úgy legényesen egymás közt, miközben így jobbnak láttam hallgatni. Hanem a hallgatás nem mindig egyenlő a belenyugvással, bensőleg bizony továbbra is emésztettem magamat. Ez fel is tűnt az anyámnak. De ő is csak hallgatott. Szokása szerint nem kérdezett semmit, ilyen volt a természete.

Teltek az évek, felnőttünk, Jancsival való kapcsolatom azonban alig-alig változott. Most már láttam, hogy itt minden hiába: hajdan imádott bátyámból parancsolgató, mindnyájunkat lehülyéző legény lett, édesanyámmal kiabált, nagyanyámat gyűlölte. Vajon tényleg belebújt az ördög, mint ahogy édesapánk állította, vagy csupán a körülmények tették ilyenné? – kérdezgettem magamtól. Ördöög? Csaknem nevetésre fakadtam. Ki az ördög hisz ilyesmiben manapság! Amúgy furfangos észjárású fiú volt, eleven, mint a csík és roppant találékony. Szeretett kacagni, viccelődni, főleg másokon. Csupán sírni nem tudott. Akkor sem, amikor kiporolták a nadrágját, és ez bizony gyakran megesett. Verte a nagyapám, Petrozsényban a dédnagyapám, no meg a nagymama, de akkor sem ejtett egy könnyet sem, amikor elköltöztek az élők sorából. Albira mindvégig irigykedett ahelyett, hogy sajnálná, holott elég korán kiderült, miszerint Albi, hm, nem teljesen normális, szkizofréniás a szerencsétlen. Engem, szinte hihetetlen, úgy ahogy respektált. De csak miután elkezdtem súlyzókat emelni, tornászni. Ezután nem is igen kockáztatta meg rajtam is kipróbálni ökölvívói tudományát. Albi ugyan hamar bedobta a törölközőt, én csak azért sem adtam meg magam, mindössze szünetet tartottunk, erőt gyűjtve az utolsó, mindent eldöntő menethez.

[43] Gvadányi József verses elbeszélésének főalakja.

Padlót fogok

Aztán a sors ismét elszakított egymástól. Jancsi állatorvosnak tanult, majd megnősült, és Temesvárra költözött. Belőlem román-magyar tanár lett, és faluról falura ingáztam. Már amikor lehetett, amikor meg nem, arról inkább hallgatnék. Istennek hála, azért sikerült lábon maradnom. Koldusszegényen, de tiszta lelkiismerettel, ami, ha úgy vesszük, Ceauşescu korában, különösen egy magyarnak még ez sem kis teljesítmény. Igaz, emiatt el kellett hagynom a hazámat, hanem egy romániai magyar Magyarországon is otthon van – vigasztaltam magamat. Talán másképp alakult volna a sorsom, ha csak *román tanárként* keresem a kenyerem, vagy legalább a doktor úr segített volna rajtam, amikor tökárván, munka és hajlék nélkül kóboroltam Nagyvárad utcáin. De nem tette, jóllehet pontosan tudta, hogy állok. Mentségére legyen mondva nem is kértem rá. Ha nem segít, hát nem segít – törődtem bele sóhajtva. Valószínűleg elég neki Albi meg a nagymama, akiket viszont messzemenően támogat – bizonygatta. Ezek szerint elfelejtette a velük kapcsolatos sérelmét. Nehezen bírtam elhinni, de miért ne, vannak még csodák, és én mindig hittem a csodákban.

Visszatérve függőben maradt bokszmeccsünkre, egyelőre úgy tűnt, padlót fogtam. No, nem fizikailag, hanem csak úgy, átvitt értelemben, ráadásul nem is Jancsi, hanem az élet knock-outolt. De a lényeg maradt: kiderült, hogy kettőnk közül Jancsi az életrevalóbb, erősebb. Remek háza, állása van, munkahelyén megbecsülik, felesége szereti, miközben én magánéleti és anyagi gondok közt vergődve kerestem a fényt az alagútban. Érdekes, nem, viszonylag egészségben, tanári diplomával a tarsolyomban.

Húsz évvel később

– Hogy vagy?

– Hogy lennék? Ahogy egy vak lehet. Részletezzem?

Torkomon akadt a szó, hallgattam. Jancsi úgyszintén. Ő Temesváron, én Kecskeméten meredtünk a monitorra, amin keresztül immár évek óta kommunikáltunk egymással. De kettőnk közül már csak én láttam. Egy baleset következtében levált a retinája. Többször megműtötték Temesváron, Szegeden: sikertelenül. Azóta csak foltokban látja az embereket, tárgyakat.

– Mi újság? Mostanában elég ritkán traccsolunk. A feleséged, fiad? Mind jól vannak? – kérdeztem, csakhogy mondjak valamit.

– Köszönöm, jól. És te? Mikor ugrassz be már egyszer hozzánk is?

– Most már aligha, ha eddig nem tettem. Az a baj, hogy nagyon elszállt ám az idő felettünk, és az ember a hetedik x után, már nehezen mozdul ki otthonról.

– Az idő, az idő... Hát az tényleg elillant. Szoktál-e még írogatni, vagy már az sem érdekel?

– Hogyne. Ez az egy „heppem” még megmaradt, és, hát igen, épp a minap fejeztem be az önéletrajzi regényem.

– Mikor adatod ki?

– Semmikor – legyintettem fanyarul. – Még jó, ha az interneten közli egy-két szerkesztő. Természetesen ingyen, mert aki nálunk honoráriumért írogat, az csak...

– Zseni lehet?

– Hű, apám, te aztán szépen el vagy tájolódva. De hagyjuk: komplikált.

– Ahogy elnézem, te sem ragyogsz éppen a boldogságtól. Hogy miért, azt már meg sem merem kérdezni.

– Elolvasod, illetve, bocsánat, *felolvastatod* valamelyik magyar ismerőssel, haverrel, miután sem a feleséged, sem a fiad nem tudnak magyarul olvasni? – szólaltam meg újabb hallgatás után óvatosan.

Fájdalom, tudtam, hogy nem szeret olvasni. Legutoljára talán az iskolában kukkantott bele egy-egy költeménybe, novellába, és az bizony jó régen volt.

– Mit?

– Életem eddig leghosszabb regényét.

– Ja, nem! Várj, ne érts félre, de az az igazság, hogy már nincs egyetlen magyar haverom sem ebben a városban.

– Nana!

– Most mit holbézelsz[44]? Eliszkoltak már innen a magyarok. Előbb a zsidók, aztán a svábok, szerbek, végül mi, ugyebár. Sokat mondok, ha maradtunk itt huszonötezren.

És azok sem tudnak már mind helyesen, tisztán magyarul – villant át az agyamon.

– Mondd, olvastál te egyáltalán tőlem valamit? Mármint régebben, amikor még semmi baja nem volt a szemednek.

– Tőled? Tőled igen, magától értetődik.

– Például?

Erre zavarba jött.

– Ejnye, várjunk csak! – kereste a szavakat. – Ilyen hirtelen nem jut eszembe.

– Mindegy, nem számít – tereltem másra a társalgást, bár többnyire csak én beszéltem.

De nagyot fordult a kocka pár év alatt! Azelőtt mindig ő volt a közlékenyebb, vidámabb. Tény, hogy akkor sem, most sem panaszkodott, de a szemében hovatovább azt is megláttam, ami eddig hiányzott belőle: a rezignáltság, mélabú. Homlokán elmélyedtek a ráncok, hangja csöndesebbé és színtelenebbé vált.

– Na, szia, és fel a fejjel, öregfiú! – búcsúztam el lehangoltan. – Fogunk mi még a századik születésnapodon táncolni.

A következő hetekben nem jelentkezett. Már aggódni kezdtem, hogy az előbbi traumát újabb sokk követte, amikor úgy két hónap múlva felcsendült a Skype hívása.

– Na végre! Csakhogy elkaptam a grabancod! Tudod, hogy hányszor kerestelek?

– Sajnálom. Mivel nem látok, sutba vágtam a laptopom.

– Amúgy hogy vagy, Jancsikám?

– Most már, istennek hála, jól vagyok.

– Miért, eddig mi történt?

– Semmi különös eltekintve egy apró TIA-tól.

– Az meg micsoda?

– Olyan stroke-féle.

– Jóságos ég! – sandítottam rá döbbenten.

---

[44] Bámulsz. (rom.)

Arcán ugyanaz a mélabú, szája rendben, beszédzavara nincs és a légzése is normális.

– Semmi nyomát nem látom. De ha te mondod.

– Csak nem képzeled, hogy sikanállak![45] Különben is mért tenném?

– Bocs, de mégis... Így egyik napról a másikra?

– Hát... ez a stroke, barátom. Isten őrizzen meg tőle mindenkit.

Nem kérdeztem rá, mintha engem is szíven, azaz fejen ütött volna valami, amitől minden gondolat kirepült az agyamból. Szegény Jancsi, bár sokáig élvezte a felettem aratott győzelmét, végül maga is bemondta az unalmast. Egy-egy. Igen, ez tény, anélkül hogy egy ujjal is hozzányúltam volna a bátyámhoz. Nem így képzeltem, de ez lett belőle.

A továbbiak folyamán kissé lecsillapodtak a körülöttünk csapongó hullámok. Aztán egy nap újabb megpróbáltatás elé állította a véletlen, sors, vagy minek nevezzem: mindkét lábára lebénult. Nesze neked szerencse! Eddig váltig azzal kérkedett, milyen mázlista, úgyszólván burokban született. Erre mi történt? Már nemcsak nem látott, még a vécéig sem bírt segítség nélkül elmenni.

Utolsó menet

Azt mondják, a baj nem jár egyedül. Milyen igaz! Alig múlt el egy esztendő, Jancsi oxigéncsővel az orrában fogadott.

– Jaj, már megint mi a baj?

– Tüdőrákos vagyok – jelentette be síri hangon. – Utolsó stádium.

– Istenem, ne hagyj el, mondd azt, hogy rosszul hallottam!

– Jól hallottad, még egy fél év, és befejeztetett.

Hirtelen felzokogott valaki. Valószínűleg Tibi, bátyám első házasságából született fia pityergett.

– Ej, hagyd azt a laptopot, pihenj, kérlek, ne fáraszd ki magadat! – szólt rá a felesége valahonnan a sarokból.

– Viszlát, most... most tényleg fáradt vagyok. Aludni szeretnék. Hívj fel holnap, jó éjszakát!

Nem hívtam fel. Sem másnap, sem azután vagy tíz napig.

– De hát miért, nem értem – csóválgatta fejét feleségem, Juditka. – Biztosan neki is, neked is jólesne először és utoljára kisírni magatokat.

– Nekem talán, neki... Nem tenném rá a nagy esküt. Tudod, Temesváron a fák nem sírnak, és ha üt az utolsó órájuk, ők mindig állva halnak meg.

– Akkor se hagyd egyedül, beszélgessetek! Legalább most – tette hozzá szomorúan. – Mint igazi testvér a testvérrel.

Rátapintott a lényegre: mint igazi testvér a testvérrel. Ami volt, elmúlt, fátylat rá! A párbajnak *vége*, és baromian nem érdekes, mikor miért léptünk egymás tyúkszemére valamikor.

– Ám legyen, felhívom – ültem a számítógép elé, aztán mégsem kapcsoltam be, csak ültem és bámultam, mint borjú a vágóhídon.

[45] Ugratlak. (rom.)

– Na, mi van, elromlott a szerkentyűd?

– Nem, vagyis igen, csak nem a szerkentyűm, hanem itt bent valami – mutattam előbb a szívemre, majd a homlokomra.

– Jól van. Várj még pár napot, és próbálj beletörődni abba, amin már csak a Jóisten segíthet.

– Próbálok, próbálok, de hiába, képtelen vagyok felhívni. Ahogy ott feküdt, és rám nézett... Még most is kiver a verejték, ha erre gondolok.

Bántam is én már, hogy ki győzött, hányszor nevetett, űzött gúnyt gyermekkorában belőlem, meg később is. Csak felépüljön szegény, minden más tárgytalan.

A tízedik napon ismét felhívtam, ezúttal videó nélkül, nehogy megint rám hozza a szívgörcsöt. Persze tele voltam kérdéssel: mit mond az orvos, biztatja-e valamivel, vannak-e fájdalmai stb., de mire odajutottam, hogy meg is kérdezzem, csak álltam és hápogtam, mint a partra vetett hal.

– Ma nem vagy túl beszédes – jegyezte meg fásultan. – Csak nincs valami baj Dittával?

– Nincs, illetve a szokásos: hol a lábát, hol a gyomrát fájlalja, időnként belázasodik, és kirázza a hideg, erre bevesz néhány tablettát, és rendbe jön.

– Ez a lényeg. Addig nincs is baj, míg rendbe jön, miközben én... Mi van most, június? Július egy, augusztus kettő... – számolt hangosan. – Azt hiszem, nem érem meg a hat hónapot.

– Te hiszel a csodában?

Csend. Azelőtt hitt, de most mélyen hallgatott.

– Mert én hiszek. Itt van például Juditka. Tudod, hány éve küzd ő a tumorral?

– Hány?

– Tizenöt, és még mindig él, Jancsikám, még mindig él.

– Úgy látszik, őt szereti a Jóisten. Engem viszont...

– Ne beszélj, kérlek, így, reménykedj! – igyekeztem tartani benne a lelket valahogy. – Fájdalmaid vannak?

– Szinte hihetetlen, de nincsenek.

– Ez sem semmi. Mint orvos, nyilvánvalóan tisztában vagy vele, hogy napjainkban már minden fájdalomra van orvosság.

– Hogyne, a halál.

– Én a fájdalomcsillapítókra céloztam. Élj a lehetőséggel, és ne szenvedj egyetlen percet sem, hiszen egyik-másik szer akár vény nélkül is kapható.

– Köszönöm a tanácsot. Magától értetődik, hogy nem akarok ezután sem szenvedni – remegett meg a hangja egy pillanatra.

– Akkor jó, és imádkozz, mint ahogy én is azt teszem. Bevallom, az utóbbi időben kissé eltávolodtam istentől, de talán így is meghallgat, és eltünteti azt a tumort a tüdődről – bőgtem el szinte magamat.

Pedig Jancsihoz hasonlóan én sem szoktam ám mindenki előtt ellágyulni, kinyílni. Biztosan még meg is ölelem, csókolom, ha történetesen ott vagyok mellette. De még lehetek, ha bevágom magam egy buszba, és elgurulok a bátyámhoz – csiklandozott meg a vágy, hogy újra viszontlássam a testvérem. Aztán ismét felvillant előttem elkínzott, krisztusi arca, ugyanaz az arc, amit édesapám festett valamikor Jézusról – döbbentem rá váratlanul, kire emlékez-

tet Jancsi mostanság. Ekkor ismét szívembe hasított a szánalom, és elfehéredve támolyogtam a nejemhez.

– Meghalt? – kérdezte alig hallhatóan.

– Még nem. De hogy nem bírja sokáig, az borítékolható.

– Mikor látogatod meg?

– Soha.

– Ezt, ugye, nem mondod komolyan.

– Borzasztóan szégyellem, de képtelen vagyok végignézni Jancsi szenvedését. Másrészt tudod, hogy nekem is vannak ám szédülési és egyéb problémáim,végül, de nem utolsósorban téged sem hagyhatlak egyedül, úgyhogy inkább maradnék.

És maradtam. Csupán imádkoztam érte, meg Juditért is, de azt rendszeresen mindaddig, amíg egy borongós októberi délután Jancsi azzal lepett meg, hogy tüdejéről eltűnt az egyik rosszindulatú daganat.

– Alleluja – ujjongtam fel –, hát mégsem imádkoztam hiába!

– Te tényleg imádkoztál értem?

– Igen, minden este, de holnaptól reggel is fohászkodni fogok érted, esküszöm – öntött el valami nagy-nagy melegség, s mintha a nap is velem örvendezett volna, mert szinte nappali világosság támadt a szobámban.

Épp ideje volt, mert a sötétséggel, szomorúsággal már irtón tele volt a hócipőm. Világéletemben rajongtam a fényért, a tiszta, és egyensúlyban lévő dolgokért, mégis folyton ennek ellenkezőjét kellett átélnem. Lelkesen nyúltam a kamerához, bekapcsolni azonban még mindig nem volt kurázsim. Egyelőre várok, számomra az lesz majd az igazi diadal, ha *mindkét* tumor elbúcsúzik a bátyámtól.

Hanem ez a nap sohasem következett be, mert egy hónapra rá, halottak napja előestéjén ő búcsúzott el az élettől.

– Ne menj, Jancsi, ne hagyj itt bennünket! – könyörgött neki a felesége és fia zokogva.

– Én nem mennék, de muszáj, engedjetek elmenni – vette elő azt a bizonyos „fájdalomcsillapító” tablettát, és volt Jancsi, nincs Jancsi, miközben a föld tovább forgott, és forog ma is, mintha mi sem történt volna.

Ennek ide s tova két éve. Ez sem kis idő. Hébe-hóba azért még mindig fel-felbukkan álmomban, és akkor ismét marjuk, tépjük egymást keményen. Ady szavaival élve:

Ezer este múlt ezer estre,
A vérem hull, hull, egyre hull,
Messziről hívnak, szólongatnak

És mi csak csatázunk vadul:
Én s a disznófejű Nagyúr.

DISZNÓS MATYI

– Matyi, Matyi! Már megint hol csatangol ez a töpörtyű? Petyó, kérlek, nézz utána, mit csinálhat odakinn a hidegben!

– Megyek – fogadott szót anyjának azonnal a virgonc, keménykötésű nagyfiú. – Matyiii!

Semmi válasz. De hát hol lehet? – kereste a kertben, színben, mindenütt, amíg rá nem bukkant a disznóólban. No persze, hova is illant volna, mint Elekhez! Így hívták a Tóth család kocáját. Ott kucorgott egy sámlin, mármint Matyika, és elmélyülten szemlélte, hogyan szopnak a malacok, különösképp egy piros masnis kismalac. Ő volt a Kicsi E, Matyi legkedvesebb jószága. Pedig akadt ott kutya is, meg cica, tyúkok stb. Hiába, ő Kicsi Eért rajongott.

– Hát te mit csinálsz itt, tesókám?

– Nem látod? Nézem a cocákat.

– Nézed, nézed, de mit nézel ezeken a koszos, büdös cocákon? – szimatolt a levegőbe a legidősebb Tóth fiú.

– Nem is büdösek. Megmondom anyunak, hogy örökké kicsúfolsz.

– Jól van, Disznós Matyi, mondjad csak! Már megszoktam, hogy mindent befújsz az ősöknek.

– Te fújsz be, és... és, légy szíves, ne hívjál Disznós Matyinak.

– Különben? Lekensz egyet a bátyádnak?

– Én ilyent nem mondtam, csak nem szeretem, ha így hívnak.

– Hanem hogy? Ludas Matyinak?

– Így sem.

– Oké, további jó kukkolást! Kint van az ólban, bűvöli a cocákat – újságolta később odabent.

– És ha bűvölöm? Miért olyan nagy baj, ha valaki egy disznót is tud szeretni? – csattant fel a háta mögött Matyika.

– Á, megjött a kiskondás! Csakhogy méltóztattál bejönni – csóválta meg a fejét rosszallóan Kissné Tóth Amál. – Nem megmondtam, vigyázz magadra, és sose maradj kint sokáig? Jézusom, még sapkát sem húzott a gézengúz! – nyilallt belé az ijedtség; jogosan, amilyen gyenge szegényke, még egy szellő is leveri a lábáról. – Nyomás fürödni, attól mindjárt rendbe jössz.

– De hát semmi bajom, anyuka.

– Csak egy kicsit büdös – élcelődött a nagyfiú – ami persze nem csoda, hiszen egyfolytában ott cselleng a disznyók közt.

– Röf-röf-röf! – utánozta a kocát Balambér, Matyi másik testvére.

– Csend! Mi ez a vihogás? Bárcsak ti is így szeretnétek az állatokat, mint Matyika.

– Én szeretem. Főleg a... csirkehúst.

– Én meg a malachúst – kontrázott Petike. – Már ki is néztem egyet magamnak – hunyorított Balira.

– Melyiket? – értette el a pillantását Balambér.

– Hát azt a piros masnis malackát.

– Kicsi Et? – fordult vissza halványan a fürdőszoba ajtajából Matyika.

– Ja, mert? Te is akarsz enni belőle?

Baliból kirobbant a nevetés.

– Látod, anyu? Már megint cukkolnak.

– Petyó, Bali! Hányszor mondjam már, hogy nem illik kinevetni az öcsétek.

– Szép virágos jó estét!

– Szia! – puszilta meg a munkából hazatérő férjét Kissné Tóth Amál, utána a gyerekek, kivéve a csüggedt legénykét.

– Hát ennek meg mi baja? Csak nem beteg megint a kiskondás? – tűnt fel az apának kisfia rosszkedve.

– Nem, dehogy, csupán attól fél, hogy leölöd a kedvenc cocáját.

– Én? Ki mondta?

– Akkor nem ölöd le? – ujjongott fel Matyika.

– Egyelőre nem, ha már ennyire sajnálod. Hanem valamit valamiért! – villant meg a családfő szigorú szeme hirtelen. – Cserében lenne nekem is egy icipici óhajom. Ha ezt vállalod, üsse kő, megkegyelmezek a cocádnak. Legalábbis momentán – roskadt a közeli fotelbe. – Hű, de nehéz napom volt! Ilyenkor év végén az egész iroda diliházzá változik. Nos, áll az alku, kiskondás?

– Mit jelent az, hogy momentán?

– Hogy kaptok egy év haladékot.

– Csak egyet? És mit kell nekem ahhoz csinálni?

– Sportolni, öcskös, csak sportolni – ajánlotta ravaszul a fitt apuka, akit már régóta ingerelt fia „hitvány” termete; meg is jegyezte jó párszor, miszerint nem ártana edzésre fogni végre Matyit is. – Na, nem azért, amiért valamikor én is sportoltam, sőt, a mai napig sem hagyom el magam.

– Hogyne: tekézel. Hetente egyszer a Kék bikában.

– Úgy bizony. Peti bokszol, Bali body buildingezik, ergo épp itt az ideje, hogy ez az almánk se essen messze a fájától.

Ezzel Málika is egyetértett, bár, vagy tán épp azért, mert maga is ugyanolyan törékeny és gyengus volt, mint a kisfia.

– A sport fél egészség, és nálad ugyancsak elkelne egy, hm, generáljavítás – érvelt olykor Tóth Mátyás. – Nézd meg a bátyáid! Egyik izmosabb a másiknál, legfőképp Balambér. Hé, bajnok, idejönnél egy percre? Látod ezeket a békákat? – húzta fel karján az ingujjat. – Na, és most hasonlítsd össze a tieddel! Ugye, van köztük némi differencia?

A fiúcska elvörösödött, de aztán csak vállat vont.

– Úgy tűnik, nem Schwarzenegger az eszményképed. Vagy inkább a haladékkal van gondod? Rendben, legyen két év, de akkor már holnaptól beíratlak valamelyik csapatba.

– Már holnaptól? – aggodalmaskodott Kissné Tóth Amál. – Hiszen még csak első osztályos. Szerintem várjunk még egy-két esztendőt.

– Mit kellene sportolni?

– Torna? Nem? Kajak-kenu? Az sem vonz? De akkor mi a csuda érdekel?

– Legyen cselgáncs, plusz a malac. Ajándékba.

– Micsoda? Mit szólsz hozzá, Málikám? Nem is olyan málé a fiatalúr. Így nyilván élete végéig sem nyúlhat senki a malachoz.

– Nyilván – mosolygott Málika.

– Itt a kezem, nem disznóláb. De aztán jól vigyázz, ígéret szép szó, megtartva úgy jó. Ha nem tartod be a szavadat, én sem tartom ám be az enyémet.

– Betartom – fogadkozott Matyika.

Meg is tett mindent azért, hogy becsülettel helytálljon. És ez bizony nehéz volt, miután csöpp érdeklődést sem érzett a cselgáncs iránt.

– Márpedig enélkül sosem lesz belőle dzsudoka – referált Matyiról az edző őszintén. – Tudja, egy sportoló általában erősen motivált, szeret edzeni, és hisz, kedves apuka, bízik magában, miközben Matyi...

– Igen? Érdeklődéssel hallgatom.

– Isten tudja, miben hisz. Nagyon sajnálom, de ez az igazság. Az ön fia túlságosan passzív, kérem tisztelettel, introvertált és szomorú, mintha... Hát igen, mintha bántaná valami.

– Nocsak, nem is tudtam, hogy maga pszichológus is egyúttal. Ezek szerint vegyem ki a csapatból?

– Matyit? Felőlem maradhat, de én, személy szerint kivenném, és hozzáillő, kevésbé kemény sport iránt érdeklődnék.

– Például?

– Darts, sakk, asztali foci, bowling...

– Köszönöm, ezeket ajánlja inkább a kedves fiának – húzta fel az orrát az apuka, gyorsan kézen fogta Matyikát, és örökre elbúcsúztak a cselgáncstól.

– Helyes, nagyon jól tettétek – bólogatott nagyokat Málika. – Amúgy a bowling nem is olyan rossz ötlet, de erről is csak később lehet szó, nem igaz?

– És Kicsi E? Vele mi lesz, apuka? – szontyolodott el kis Matyi. – Ugye, még az enyém, nem fogod karácsonyra leölni? – remegett meg a hangja az izgalomtól.

– Majd meglátjuk, fiam, meglátjuk. Ami pedig a sportot illeti, van néhány súlyzónk a pajtában. Gyakorolj azokkal, az is több a semminél, sőt... Nahát, hogy miért nem jutott ez

eddig az eszembe! No, mindegy, most feredek egyet, ha nem bánjátok. Ó, egek, mikor mehetnék már én is nyugdíjba!

Matyika fellélegzett. Egyszerre két veszélytől is megszabadította a jóisten: Kicsi Et a haláltól, őt meg a dzsúdótól. Maradtak a súlyzók, de majd csak megbirkózik valamiképp velük is.

Telt-múlt az idő, közeledett a karácsony.

– Készüljetek, Máli, gyerekek, holnapután disznóölés lesz – újságolta egyik nap Tóth Mihály.

– Éljen! – törtek örömujjongásba a gyerekek.

– Enyém a disznó bal füle – jelentette be azonnal Petike.

– Enyém meg a jobb – pattintott az ujjával Balambér. – Matyika? Neked mi kéne: a nyelve vagy a vére, jó hagymásan?

Matyika tágra nyílt szemmel kapott a hasához.

– Mi az, rosszul vagy?

– Persze, hogy rosszul, ha ilyenekkel riogatod. Hát nem tudod, milyen érzékeny a lelkecském – simogatta meg Málika a hányingerrel küzdő kisfiút.

A tisztviselő ajka megrándult, már-már odaszólt a fiúnak, de aztán meggondolta magát, és hallgatott. Másnap hajnalban megérkeztek a rokonok, hogy, mint mindig, most is besegítsenek a disznóölésben járatlan komának. Peti és Bali kíváncsian slisszoltak az udvarra.

– Sipirc vissza aludni! – parancsolt rájuk Málika. – Semmi keresnivalótok az udvaron!

– Hagyd őket! Ha jól emlékszem, eddig még úgysem láttak effélét – intette le Tóth úr elnézően.

– És? Hiányzik? Talán nem látnak elég vért mindennap a tévében?

– Ilyen az élet: egyik oldala fehér, a másik fekete, még akkor is, ha homokba dugjuk a fejünket, úgyhogy nézzék csak, tanuljanak, mert mostanság nemcsak a jó papnak kell holtig tanulni – oktatta ki feleségét nagy bölcsen. – Tanulni, tanulni, tanulni, mondta egyszer... – gondolkozott el egy pillanatra. – Most nem jut eszembe, ki mondta, de hogy igaz, azt egy gyerek is belátja. Ergo Matyi is – tette hozzá tétován.

– Ki?

– Matyi. Még itt vagytok? – mordult a fiúkra. – Kaparjátok ki az ágyból azt a gyereket! A való világ itt van, nem a tévében. Minél hamarabb hozzászoktok a...

– Vérhez? – merevedett meg a galamblelkű Málika.

– Akár a vérhez is, annál könnyebben veszitek az akadályokat a nagybetűs Életben.

– Pontosan – helyeselt egy nagy hasú, pirospozsgás atyafi. – Ezt ugatom én is furtonfurt a fiamnak, de hát van kinek? Örülök, ha egyáltalán meghallgat.

– Lehet, én mégis azt mondom, maradjon csak benn a kislegény – topogott a hidegben Tóth Mihály sógora, egy harcsabajszú, kalapos atyafi. – Még csak az kéne, hogy elkezdjen itt pityogni.

– Hát aztán, a gyerekek már csak ilyenek.

– Ilyenek, ilyenek, csakhogy ezzel többet ártanak, mint használnak, ugyanis egy disznó, barátom, irtó nehezen döglik meg, ha sajnálják.

– Tévedsz, az én fiam nem szokott *pityogni* – komorodott el a hivatalnok.

– Nohát, hogy milyen babonásak még most, a XXI. században is egyesek! – jegyezte meg halkan a körbegyűlt komák közül valaki. – Na, isten, isten! – emelte rájuk a poharát. – Igyunk még egy utolsót, aztán irány a disznóól.

A fiúk vihogva surrantak az öccsükhöz.

– Azt üzente apuka, öltözz fel gyorsan, és gyere ki az udvarra! – közölte vele Peti faarccal.

– Nem igaz, miért mennék én az udvarra?

– Hogy elbúcsúzz a Kis Etől. Hallod? – emelte fel az ujját, amikor hirtelen felhangzott a disznó kétségbeesett visítása.

Több se kellett Matyinak, úgy kiugrott az ágyból, mintha puskából lőtték volna ki. A rokonok éppen akkor ösztökélték kifelé óljából az állatot, hogy mielőtt leölik, futkározzék egy kicsit a havas udvaron.

– Ettől lesz a húsa igazán porhanyós – magyarázta a kalapos férfi öntelten.

Hanem a göbe minden erejéből ellenállt, hiába húzták, döfködték, sehogy sem akart kijönni. Mintha megérezte volna, mi vár rá majd odakünn.

– Hagyjátok! – intette le a társait mérgesen, és kábító pisztolyát előkapva ott helyben főbe lőtte az állatot. – Most már vihetjük.

Matyi rémülten meredt a göbére, és csak nézte, nézte könnybe lábadt szemekkel, aztán egyszer csak meghökkent: mintha ez a disznó nagyobb lenne, mint Kicsi E!

– Menjünk közelebb, mindjárt átvágják a gigáját – drukkolt Balambér.

Alig mondta ki, máris megvillant a böllérkés, és a vér vastag sugárban spriccelt ki a disznó nyakából. Matyi körül elkezdett az udvar forogni, vele a ház, rokonok, aztán már nem érzett semmit sem. Arra tért magához, hogy édesanyja szólongatja.

– Ébredj, kisfiam, mi történt veled? Szólalj már meg, könyörgöm!

– Hol vagyok?

– Magához tért, jaj, magához tért! Köszönöm neked, szűzanyám!

– Itt vagy velünk a szobában – közölte rekedt hangon a családfő. – Hogy érzed magadat?

A fiúcska értetlenül nézett maga köré. Csakugyan! Pedig az előbb még kint didergett a rokonok közt – emlékezett vissza gyötrődve, és egyszerre eszébe jutott Kicsi E. Vagy nem is Kicsi E volt, meg az a sok-sok vér – zavarodott meg, és riadtan meredt édesapja kezére.

– Ott, ott! Mi az a vér a kezeden?

Tóth Mihály sötéten kapta tekintetét a kezéhez.

– Semmi, nyugodj meg, csak képzelődsz. Még nincs egészen magánál – súgta oda Málinak, és megtapogatta fia homlokát. – Elég forró, nyilván lázas is.

– Ó, te, te, mindez miattad van. Miért kellett nektek pont előtte levágni azt az állatot?

– Halkabban, asszony, ne a gyerekek előtt! Peti, Bali, kifelé! Hagyjatok magunkra!

– Ki? Oda nem, maradtok! Most mit ácsorogsz? Hívd fel már a mentőket!

– Matyi, hallasz engem? Kérlek, ne nézz úgy, én vagyok az apukád.

– Kicsi E.

– Kicsi Enek kutya baja, esküszöm. Nem ő volt az, akit leöltünk.

– Hazudsz! Minden felnőtt hazudik. Látom a vérét a kezeden – sikoltotta Matyi jobbra-balra vetve magát még akkor is, amikor a mentőkocsi berobogott az udvarra.

– Sokkos állapotban van. Valószínűleg pszichológiai kezelésre lesz szüksége – állapították meg a kórházban.

Bent is tartották pár napig, aztán hazaengedték karácsonyra. Matyi mélabúsan lépett a fenyőfával díszített szobába, és ki futott elsőnek elébe? Hát a Kicsi E, vidám röfögéssel, boldogan.

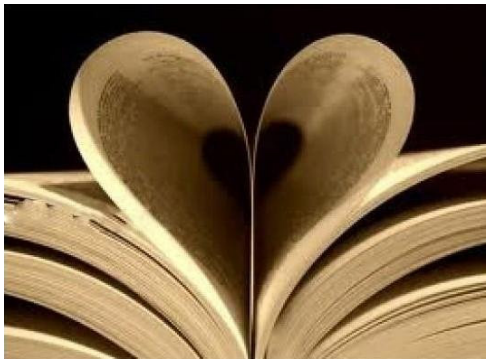

SZERELEM

Szerelemben és háborúban mindent szabad.

Janice Y. K. Lee

Két régi barát találkozik.

– Janika, te itt? Nem hiszek a szememnek.

– Szia, Valentin! Miért, hol lennék?

– Csak ahajt Párizsban.

– Párizs. Hol van már a tavalyi hó?

– Ezek szerint...

– Igen, visszajöttem, méghozzá végleg, au diable![46]

– Ne tréfálj! Mások mennek, te jössz? És ezt higgyem is el neked?

– Csak *mentek*, *most* jönnek. Változnak az idők, mon ami.[47] Ráérsz? Gyere, üljünk be egy kávéra!

Beültek.

– Kissé lefogytál, és a dér is jócskán megütötte a fejedet – jegyezte meg a Janikának nevezett ötven év körüli, divatos öltözetű cimbora. – Egészség?

– Itt csikorog, ott nyikorog, de élek. Nem úgy, mint Marci Hevesen, de megvagyok. Tulajdonképp miért hagytad ott a fények városát? Elfogott a honvágy, vagy hiba csúszott a számtanba?

– Is, de hagyjuk, inkább arról beszéljünk, írsz-e még, barátom!

– Nemigen, különösképp mostanság – borult el Valentin arca egyszerre, míg a másiké láthatólag felderült. – És te?

– Természetesen írok. Még ha nem is mindig közlik a verseim. De hát olyan ez, mint a szerelem: ha egyszer ránk talál, élni sem tudunk nélküle.

– Én tudok – vallotta be rezignáltan a lapátfülű, társával ellentétben igencsak kopott öltözetű tollforgató.

---

[46] Az ördögbe! (fr.)

[47] Barátom. (fr.)

– Tényleg? Pedig téged aztán megbecsülnek, mindenesetre minden jobb lapban publikálsz – irigykedett az egykori iskolatárs. – Aztán mondd, pénzt is kapsz érte? Bocs, micsoda szamárságot kérdezek! Hát persze, hogy kapsz. Hír, pénz, pozíció. Kívánhat-e ennél többet magyar író magának?

– Attól függ.

– Mitől?

– Például, hogy ki olvas, bírál, értékel, már ha egyáltalán felfigyel ránk valaki. Ajaj, nem olyan könnyű ám Magyarországon egy írónak befutni.

– Nekem mondod? Főleg, hogy maholnap többen írnak, mint olvasnak. Nem is értem, miért írok még. Jó, az időmbe ez is belefér, és egy amatőr mégiscsak kedvtelésből ír, nem pénzért, azért jólesne, ha időnként az én szemem is kiszúrnák néhány forinttal.

– Nem szúrják?

– Még a legsikerültebb versemért sem – vörösödött el, mint a forró vízbe dobott rák. – Emlékszel, iskolás korunkban mennyit vitatkoztunk egy-egy versről, novelláról? Ó, azok a régi szép idők! Meg akartuk hódítani a világot. Kinek sikerült, kinek nem. Dodó meghalt, Máté felcsapott krisnásnak, Rezső énekesnek.... Emlékszel?

– Hogyne.

– Sokan bedobták a törülközőt, mégis egyre *többen* adják egymásnak a szerkesztőségekben a kilincset, amit főként azért nem értek, mert a magyarok nagy részét már réges-rég nem irodalmi kérdések izgatják.

– Ebben lehet valami, és sajnos, töredelmesen bevallom, lassanként engem sem.

– Hanem?

– Jó kérdés! – gondolkozott el az öregedő jó barát. – Igazából semmi, vagy csak langyosan.

– Értem, alkotói válság. Velem is előfordult már néhányszor.

– Talán válság, vagy egyszerűen csak kiégtem – horgasztotta le a fejét bágyadtan.

– Hogyhogy kiégtél? Ötven éves korodban? – igyekezett résztvevő arcot vágni Janika. – Mégis mit érzel? Keserűséget?

– Nem.

– Haragot?

– Sem ezt, sem azt, legfeljebb fáradtságot, de már megírni semmit sem akarok abból, amit érzek, gondolok.

– Mert?

– Mert már megírtam. Vagy megírta más, ráadásul jobban is. Hiába, nincs semmi új a nap alatt.

– Dehogy nincs, csak meg kell találni – rázta meg a fejét a Párizst megjárt poéta. – Igazából nem is ez a gond, hanem az, hogy minden újdonság előtt azonnal lekapjuk a kalapunk, holott a nóvum és minőség nem mindig jár kéz a kézben ám.

– Nyilvánvaló, sőt, rendszerint köszönő viszonyban sincsenek egymással. Én, kérlek, már azzal is beérem, illetve beértem, ha időnként jobban írtam másoknál. Nem eredetibben, jobban, még ha olykor hagyományos, avíttnak tűnő stílusban is fejeztem ki magamat.

– Írtál te jobban a fityfenét! – szisszent fel Janika magában. – Ha nincsenek ott a szerkesztő haverok, ma is ott tartanál, ahol én, Máté, Rezső vagy bármelyik amatőr.

Hirtelen muzsikálni kezdett zsebében a telefon.

– Bocsánat! Halló!... Igen, én vagyok... Lehet róla szó, de csak a jövő héten... Délután négykor megfelel? ... Viszontlátásra!

– Jelenleg hol dolgozol? Meg vagy elégedve a fizuval?

– Megjárja. Nem olyan, mint Párizsban, no meg a technika is gyerekcipőben jár még minálunk, és én bizony már nagyon elszoktam az ilyen saruktól. Itt van mindjárt ez az android – mutatott a csillogó-villogó kütyüre. – Szerinted mennyit ér?

– Húszezret?

– Ötszázezret, de van is benne minden: internet, diktafon, kamera, és a dizájnról még nem is beszéltem – büszkélkedett a jól öltözött írótárs, hadd lássa ez a Szépírók Társaságába pedálozott írócska, hogyha költőként még nem is szerzett hírnevet, azért ő sem akárki.

– Gratulálok. Örülök, hogy legalább te egyenesbe kerültél.

– Még nem, mon ami. Előbb nézd meg a házamat, aztán gratulálj.

– Felújítottad a házadat?

– Naná, hogy fel. Hála a párizsi melónak, amiből, remélem, most már magam is kinyomtathatok egy-két könyvecskét.

– Magánkiadásban?

– Tudsz ennél gyorsabb, biztosabb megoldást? Na látod! Pénz beszél, kutya ugat, aminek még megvan az az előnye, hogy egyetlen lektor sem nyirbálja összevissza a verseim.

– Kétségkívül ez sem kis előny, bár ahogy vesszük. Némely költő egyenesen igényli a stiláris beavatkozást.

– Én nem. Egyedül a terjesztés aggaszt némileg, mert arra már nem vagyok hajlandó, hogy egy szűk standban gubbasztva magam áruljam a könyveim. Mellesleg még nagyon jól emlékszem arra a nagy port felkavart esetre, amikor valamelyik írónk eladatatlan könyvei máglyáján akarta elégetni önmagát. Igaz, mindez simán kiküszöbölhető lenne, ha valamelyik könyvterjesztő vállalathoz fordulnék. Csakhogy akkor még a tervezettnél is mélyebben kellene nyúlnom a zsebembe, és ezt per pillanat még én sem engedhetem meg magamnak. Groteszk mi? Egy gyárban, irodában, bárhol a világon minden munkavállalónak megfizetik a munkáját. Nem így az irodalomban. Itt, kérlek, manapság a szerző fizet a munkaadó uraknak. Egyelőre csak könyvkiadás, antológiák stb. tekintetében, de nem adok tíz évet, és még az eddig ingyenes irodalmi portálokon is csak honorárium ellenében fogadják el a műveinket.

– Előfordul, de legyünk tárgyilagosak: ez még csak az érem egyik oldala.

– Természetesen, miután minden éremnek két oldala van. Az egyiken állok én, plusz néhány ezer *amatőr*. A másikon a Nemzeti Kulturális Alap, önkormányzatok és egyéb szervek favoritjai. Mert ilyenek is vannak, ha jól sejtem.

Újabb csörgés. Ismét Janikát keresték.

– Halló!... Parancsoljon, kedves Kovács úr!... Rendben, állok rendelkezésére. ... Tiszteletem, további szép napot!

– Látom, sokan keresnek. Tulajdonképp mivel foglalkozol?

– Nem mindegy? Fő, hogy megéri, és mellette írhatok is nagy néha. Nem olyan lapokba, mint ahova te szoktál, de hát ha nincs ló, jó a szamár is. Erről jut eszembe, nem ajánlanál be az Élet és Irodalomba? Hiszen tudod, milyen sikerre számíthat egy költő, ha referenciák nélkül próbál közzétenni valamit.

Valentin unottan nyomott el egy ásítást.

– Az Ésbe? Ki ott most a főszerkesztő? Á nem, tárgytalan, régen jártam már arra, ne haragudj!

– Akkor az Alföldbe. Csak azt ne mondd, hogy ott sem jártál a napokban. Egyébként is mit számít! Ajánlj be, és kész. Téged mindenütt ismernek.

– Engem? Na, ne marháskodj! Legfeljebb a pék meg a trafikos, akiknél nap mint nap megfordulok, de még ők sem ismernek név szerint.

– Az lehetetlen. Egy ilyen nagy írót?

– Stop, elég! – halványult el a nagy író. – Menj te a jó büdös fenébe!

– Hé, vigyázz a nyelvedre! – vetett lobot ekkor Janika szeme is. – Nem értem, miért kaptad fel a vizet egyszerre, de akkor is, ez a hang... Lehet, hogy íróként a kisujjaddal sem érek föl, de velem akkor sem lehet így beszélni.

– Oké, oké, bocsánat, de akkor te se cukkolj, légy szíves!

– Miért, mit mondtam? Leanyáztalak vagy mi a lófüle?

– Nem, csak...

– Csak?

– Nem szeretem, ha... Szóval utálom, ha valaki *nagy írónak titulál.*

– És nem vagy az?

Valentin kutatóan meredt exiskolatársa arcába. Ezt most komolyan vagy csak heccből kérdezi?

– Képzeld, nem vagyok, és most már nem is leszek többé, azt hiszem.

– Ejnye, úgy nyekegsz, mint aki utolsó óráit számlálja.

– Nem számlálom, csupán a tollamat teszem le... örökre.

– Vagy úgy, a tolladat. Ismerős refrén, mintha hallottam volna már tőled ilyesmit.

– Igen? Hát akkor isten veled, és bocsáss meg, amiért eddig is untattalak.

– Várj, hova mész? Kérlek, ne érts félre, annál is inkább, mert félig-meddig mindketten egy csónakban evezünk.

– Csakugyan? És az ÉS, Alföld meg a többi terv?

– Bumm! Ebbe jól beletrafáltál!

– De...

– Csak szavak, mon ami, elkopott frázisok, melyekkel kiszínezzük néha az életünk – sóhajtott fel keserűen Janika.

– Te miért hagyod abba?

– Mert már elegem van abból, hogy örökké csak nonprofit jellegű, magyarán: amatőr lapokban *csillogjak* – kesergett. – Ezért is kértelek, ajánlj be az Élet és Irodalomnál. Fájda-

lom, hiába, de megértem. Bizonyára úgy véled, jó lesz nekem az asztalfiók is – tette hozzá szarkasztikusan.

– Gondolod, az ÉS több figyelmet érdemel?

– Nem érdemel?

– No comment, én nem vagyok sem irodalomtörténész, sem -kritikus.

– Mindegy, most már semmi jelentősége. Egyelőre még kiadatok egy-két könyvecskét, aztán meglátjuk. Ha ezzel sem jutok egyről a kettőre, Isten veled irodalom, rigmusok, és ezentúl csakis olyan szekér után szaladok, mely fel is vesz, a teremtésit a világnak.

– Helyes, én egy szekér után sem. Tudod, mit mondott Jókai Anna nyolcvan éves korában?

– Mit?

– Hogy pályafutásának végére érkezett, más szóval leteszi a lantot, elég volt. Így teszek én is. De ő legalább elért valamit, miközben az én nevem még a sarki hentes sem ismeri, díjaim nincsenek, és, hiszed, nem hiszed, ötven éves koromig egyetlen kritikus sem írt rólam. Pedig mi, írók csakis általuk kerülünk az irodalomtörténetbe – morfondírozott a két barát, majd búcsút véve egymástól ment ki-ki a dolgára.

Két nap múlva Janika ismét találkozott Valentinnal, pontosabban annak internetes képével. Egyik-másik cikkben meg is interjúvolták ötvenéves születésnapja alkalmából nem feledkezvén meg a nagy író irodalmunkban betöltött szerepéről.

– Micsoda mázlista! – pislogott a jó barát. – Egyedül az a különös, hogy a cikkek hangneme, stílusa annyira hasonlít egymásra, mintha valamennyi laudáció egyetlen szerzőtől származna.

DUO POLITEO

Személyzeti osztály. Ez az, most aztán szerencse fel, Teofil!

– Jó napot kívánok! – kapta le illedelmesen a sapkáját.

– Napot, mit óhajt?

– Szeretnék a petrillai[48] bányában, pontosabban valamelyik irodában dolgozni.

– Mint?

– Irodasegéd.

– Hogy hívják?

– Teofil. Teofil Florean, tisztelettel.

– Teofil – nézte meg figyelmesebben a pajeszes, könyökvédős hivatalnok. – Érdekes név. Maga görög, Florean elvtárs? Na nem azért, hiszen, mint maga is tudja, Pártunk és Kormányunk nem tesz különbséget faj, nemzetiség és nemek közt...

– Román vagyok.

– Párttag?

– Nem.

– Miért nem? Talán nem azonosul az RKP nézeteivel?

– Isten őrizz, akarom mondani, szó sincs róla, be is lépek azonnal, amíg elég... elég érett leszek a tagságra.

– Végzettsége?

– Ebben az évben érettségizem az estiben.

– Vagy úgy, ezek szerint még érettségije sincs.

– Egyelőre.

– Sajnálom, akkor tárgytalan. Előbb érettségizzen le, és lépjen a pártba sürgősen, mert enélkül legfeljebb segédmunkásnak tudjuk felvenni.

– Csak segédmunkásnak? Nem lehetne mégis...? Értettem!

Az alacsony, amúgy helyes, intelligens arcú fiatalember tétován töprengett. Feladja, és próbáljon máshol szerencsét? Minek? Már megtette, és az eredmény? Segédmunkás itt is, ott is.

[48] Petrilla város Hunyad megyében. (Románia)

– Köszönöm a felvilágosítást. Ha ez a helyzet, istenem, akarom mondani, nem bánom, vegyenek fel segédmunkásnak – határozta el magát, csakhogy megkaparinthassa azt az átkozott munkáltatói igazolást, tudniillik nélküle kidobnák a szerálból[49].

– A bányába?

– A bányába.

– Jól megfontolta? Nem túl nehéz munka ez magának? – csóválta meg fejét a káderes. – Ahogy elnézem, maga nem éppen atlétikus alkat, barátom.

– Lehet, de ha más kibírta, majd csak én is kibírom.

– Maga tudja. Töltse ki ezt a kérvényt, jelentkezzen orvosi vizsgálatra, és ha alkalmasnak találják, elkezdheti a munkát a petrillai bányában.

Kitöltötte, jelentkezett, és már másnap munkába is állhatott.

– Jaj, fiam, lépj vissza, míg nem késő. Hát nem tudod, milyen veszélyes üzem a bányászat? – aggodalmaskodott Floreanné. – Az igaz, hogy itt jobbak a bérek, de azért a kis plusz pénzért nem érdemes ekkora kockázatot vállalni.

– Nem bizony, és a szilikózisról[50] még nem is beszéltünk – tódította az édesapa. – Ebben halt meg Neagu szomszéd is, emlékszel?

– De hát mit tegyek, ha egyszer sehova sem vesznek föl – káromkodta szinte el magát, aztán csak nyelt egyet.

Nyugi, csak semmi hiszti, lesz ez még másképp is, ha kijárja a líceumot. Mert kijárja, ha a fene fenét eszik is, utána irány a petrozsényi bányászati főiskola. Nem mintha annyira odavolna ezért a veszélyes „üzemért”, de mi másba foghat az a fiatal, aki bányászvárosban akarja megalapozni a jövőjét? Első lépésként beiratkozik az Institutul de minăba.[51]

Teofilt az 5. aknába egy termetes, idősebb szlovák mellé osztották.

– Hoztam egy segédet – vetette oda a brigádvezető a vörös hajú bányásznak. – Ha nem bírja a melót, lazsál vagy ilyesmi, jelentse azonnal!

– Igenis, főnök, bízza csak rám nyugodtan!

A fiatalember szorongva kémlelt körül leendő munkahelyén. Úgy szemre jól megerősített tárnának tűnt, a világítás, szellőztetés normális, a többi egyelőre mellékes, majd megtapasztalja ezután.

– Teó – mutatkozott be udvariasan.

– Zdenek. Dolgoztál már bányában?

– Még nem, de már többször jártam errefelé, no meg a felmenőim is bányászok voltak valamikor.

– Dobrý, jó. Nesze, itt a lapát, és rakd tele a csilléket. Ja, és még valami: vésd az eszedbe, hogy neked itt én vagyok a domnu şef[52]. Megértetted?

---

[49] Estiből. (rom.)

[50] Szilícium dioxid okozta tüdőbetegség, mely elsősorban a bányászokat, kővágókat és fazekasokat sújtja.

[51] Bányászati főiskola. (rom.)

[52] Főnök. (rom.)

– Hogyhogy? – lepődött meg a fiatalember. – Maga nem segédmunkás?

– Dehogynem, plusz nehézsúlyú bokszoló – tette hozzá a kolléga. – Más kérdés?

– Kösz, a dolog egyértelmű.

– Remek, okos klapec vagy – köpött egyet a srác felé, óvatosan körülnézett, majd leült, és előhúzott egy cigarettát.

Teofil ijedten vetett keresztet.

– Mi az, valami gondod van? – csúsztatta vissza a tót cigijét a dobozba, és amolyan pótcselekvésként már ropogtatta is a mindig kéznél levő tökmagot.

Így ment ez másnap, meg azután is: ez volt a szokása, miközben a fiút szüntelenül egzecíroztatta.

– Kérhetek magától valamit? – húzta félre Teofil egy nap a brigádvezetőt félénken.

– Mit akar?

– Nem tudna engem más munkatárs mellé osztani? – tért egyenesen a lényegre.

– Miért, mi baja magának Zdenekkel?

– Nekem semmi, inkább neki velem, ugyanis állandóan provokál. Bármit csinálok, mindenbe beleköt. Láthatólag utál engem, csak azt nem értem, mi okból.

– Nyilván szereti a pontos, jó munkát, amiért viszont csak dicséretet érdemel.

– De hát én igyekszem. Ami tőlem telik, azt én maximálisan kihozom magamból, elvégre ezzel is a Pártunkat és Kormányunkat szolgálom.

– Nagyon helyes, ezt el is várjuk magától. Mást nem kíván? Például több fizetést, méltányosabb szociális juttatást? – kíváncsiskodott a brigádvezető.

– Nem.

– Azért egy rövidebb siht[53] csak nem jönne rosszul, igaz-e? – kacsintott Teóra.

– Maga szerint?

– Én magától kérdezem.

– Attól függ. Ha ennyi jár, hát ennyi jár. Nem az én dolgom megítélni, mennyi jár egy melósnak.

– Nocsak. Hát ennyire meg van elégedve velünk, Florean úr?

– Én meg, csak a Zdenek...

– Elégedetlenkedik?

– Igen.

– Aha, aha, pontosabban? Ő ki, mi ellen protestál?

– Hát ellenem, mint ahogy az imént bátorkodtam mondani.

A brigádvezetőt elfutotta a pulykaméreg.

– Maga szórakozik velem, fiacskám?

– Isten őrizz, hogy szórakoznék én egy ilyen nagyhatalmú főnökkel.

---

[53] Műszak. (ném.)

– Nem is ajánlom, mert úgy kirúgom innen, mint a fosos macskát a szobából. De térjünk vissza a lényegre: ha maga is, Zdenek is elégedett a vezetéssel, munkával... Vagy mégsem az? Vallja csak be bátran, mi mindenkit meghallgatunk, úgyhogy legyen hozzánk bizalommal.

– Igenis. Trăiască Gheorghiu-Dej, luptător pentru pace şi popor![54]

– Trăiască! Tehát?

– Örülök, hogy ilyen nagyszerű helyen és társakkal építhetem a szocializmust.

– Nono, azért nem mindenki olyan nagyszerű. Sajnos még akadnak olyan reakciós elemek, akik megpróbálják aláaknázni a békéért és hazánkért folytatott harcunkat. Maga ismer ilyen embert, Florean elvtárs?

– Nem, kérem.

– Hát csak nyissa ki a szemét és figyeljen, aztán ha mégis találkozna ilyen alakkal, jelentse nekem négyszemközt, ami azt jelenti, hogy a dologról senkinek sem szabad tudnia. Utána, de csakis utána megnézzük, mi tehetünk azért, hogy megszabadítsuk ettől a kellemetlen szlovák-tól.

Zdenek égő szemmel sandított feléjük.

– Úgy látom, nagyon be akarsz vágódni a főnöknél – gúnyolódott, amint a főnök lelépett. – Nem rossz terv, csupán arra lennék kíváncsi, mit szólna ahhoz, ha besúgná neki valaki, hogy egy opportunista kántor fia vagy.

– Honnan tudja? – állt meg Teofilban a lélegzet, aki hacsak lehet, titkolta, hol énekelget tiszteletreméltó fatere.

– Miért, nem igaz?

– Elég baj az nekem, de egyszer csak ő is jó útra tér, ha megérti, hogy a mi urunk, helyes-bítek, vezérünk nem a klerikális reakció, hanem a kommunista párt, domnu şef.[55]

– Micsoda? – tátotta el száját a domnu şef.

– Te slăvim, România![56] – vágta vigyázzállásba magát Teofil, és elénekelte a Román Nép-köztársaság himnuszát. – Mi az, maga nem énekel?

Szálltak a hetek, hónapok. Florean fokozatosan hozzáedződött a föld alatti munkához. Már amennyire hozzá lehet egy ilyen munkához edződni. Ebben nagy segítségére volt a szertorna, ugyanis a munka és iskola mellett szorgalmasan sportolt is.

– Kemény gyerek ez a Teó – ismerték el a társai. – Csupán az a baj, hogy rossz lóra tett ezúttal, miután tornával eddig még senkinek sem sikerült befutnia Petrillán. A futball az igen, azért milliók őrjöngnek, a többi mellékes, szerény ibolyák egy tündéri rózsabokor tövében.

– Egen, de ki akar itt a tornával befutni? – világosította fel őket Florean. – Én, biztosan nem, hiszen én csak úgy, kedvtelésből tornázom. Legalább deltásabb leszek tőle, és persze egészségesebb is egy fokkal.

– Kár, mert amúgy mindened megvan, ami a tornához alapvetően szükséges: alacsony termet, erős inak, bátorság – sorolta jelentőségteljesen legjobb barátja, Poli, aki ugyanabba a csapatba járt edzeni. – Azért nem volna kedved még egy külön, kizárólag akrobatikus tréninghez?

---

[54] Éljen a békéért és népért harcoló Gheorghiu-Dej. (rom.)

[55] Főnök úr. (rom.)

[56] Dicsőítünk, Románia! (rom.)

– Akrobatikus? És a mester tud róla, vagy éppen ő proponálta?

– Nem ő, én, és nálam, Petrozsényban[57] gyakorolnánk, tudniillik már régóta keresek valakit, akivel kidolgoznék pár esztrádszámot.

– Hoppá!

– Amivel aztán itt-ott: varietében, kultúrházban produkálnánk magunkat – folytatta zavartalanul a petrozsényi. – Duo Poli, tré. Teó. Ez sem jó. Megvan! Legyen Politeo. Így hirdetnének majd bennünket: Duo Politeo.

– Jó a fantáziád, de mit akarsz te a varietéktől, már ha egyáltalán vannak még ilyenek. Nem elég neked, ha részt veszünk egy-egy versenyen a csapattal?

– Erről ne is ábrándozz! Eddig sem vettünk részt, és ezután sem fogunk részt venni, meglátod. És tudod, miért? Mert a kutya sem szar ránk, a kutya sem. Maga Szuhának mester mesélte, hogy senki, még a Sportszövetség sem vesz rólunk tudomást. Így persze nem is támogat, és még az iskolai tornaterem rezsijét is saját zsebünkből fizetjük.

– Sajnos, de ha ez annyira cukkolna, azonnal bepanaszolnám a Szövetséget a rajonnál, és mindjárt lenne fűtés, világítás, vagy jobbat mondok: elmennék a Jiul Petroşanba focizni.

– Aha, tehát nem cukkol, más szóval eszed ágában sincs egy jobb életet kiharcolni magadnak.

– Nincs, vagyis miért ne harcolnék, mindössze tornászbabérokra nem vágyom. Ellenben lehetnék mérnök például...

– És ugyanoda térnél vissza, ahonnan menekülni szeretnél.

A fiatalember meghökkent. Hát... ebben lehet valami.

– Oké, edzünk nálad is, aztán meglátjuk, milyen pluszt facsarhatok még ki magamból – nyújtott kezet hirtelen elhatározással Polinak, és ettől fogva Duoban próbáltak összehangolódniuk egymással.

Ő volt az ober-, Poli – magasabb és nehezebb lévén – az untermann.[58] Egy ideig szorgalmasan edzettek, de csak nem sikerült a hangolás.

– Konyec filmá, nem csinálom tovább, amigo! – dobta be végül a törülközőt Teofil.

– Feladod?

– Fel. Sajna akárhogy igyekszem, én nem tudok veled lépést tartani, úgyhogy mondj le rólam, mert a mi számainkból sosem lesz *attrakció* – vallotta be egyszer poharazgatás közben leverten. – Hiába, ez a bánya minden erőmet kiszívja. Eddig még ment, ahogy ment. Képzeld, részben azért edzettem, hogy senki se verhessen egykönnyen laposra. Van odalenn a tárnában egy böhöm nagy szlovák, az egyszer már megtette, és nem szerettem volna, ha erre másodszor is sor kerül. Azóta beláttam, mekkorát tévedtem, merthogy ökölvívó a „főnököm”, aki ellen kétségkívül csak a kungfu, karaté és hasonló segíthet.

– Eszerint nagaiki shimasu, éljen a karaté, én pedig nézzek sürgősen más obermann után – lombozódott le a vállas, szemüveges partner is.

Hanem magában mégiscsak igazat adott a csillésnek. Már hónapok óta edzenek, és Teofil még mindig csak a szimpla kézállással vacakol. Ez pedig édeskevés, mert a varietéműsorban a fél-

[57] Perillától öt kilométerre fekvő megyei jogú város.

[58] Obermann, Untermann (ném.): tornászcsoportnak az a tagja, aki a gúla felső, illetve alsó részén tornázik.

(nem szimpla) kézállás is csak egy szám eleme, és ő még ettől is olyan messze áll, mint az Északi-sark a délitől.

– Még meggondolom. Jöhet a karate is, hozzá egy kis súlylökés, body-building...

– Nem túl sok ez egy kicsit egyszerre? Mindegy, te tudod. Volna ugyan egy ötletem, de attól tartok, neked ez sem tetszene – villant át agyán hirtelen egy áthidaló megoldás.

– Azért csak mondjad, ha már belekezdtél.

– Momentán, hangsúlyozom, átmenetileg felejtsük el az ütősebb számokat. Majd beérnek azok is, hiszen minden idő és akarat kérdése.

– Kifelejtetted a szerencsét, ami engem valahogy mindig elkerül.

– Reménytelen eset vagy. Ilyen hittel, megjósolom, még az érettségin sem fogsz átmenni.

– És? Csodálkozol? – komorult el Teofil. – De megértem, nem te lapátolsz odalent, 1100 méterre nap mint nap a föld alatt.

– Bocs, ne haragudj, ez mindig kimegy a fejemből.

– Egyébként jócskán mellétrafáltál, mert átmentem.

– Az érettségin?

– Azon, és ha isten megsegít, a bányászati főiskolát is célba veszem, de célba ám.

Nem blöffölt, megtette és ... nem talált. A vizsgája ugyan sikerült, csupán hely híján nem tudták felvenni. Világos: pechére kántor volt a papája, másrészt a kommunista pártba is elfelejtett belépni.

– Van még szükséged partnerre? – kullogott ezután vérvörös arccal Polihoz.

A petrozsényi felelet helyett megölelte a barátját.

– Neked mik a terveid? – érzékenyült el a fiatalember. – Marad a cirkusz, varieté, vagy inkább a Testnevelési Főiskolát választod? Ha jól tudom, a mester is ezt tanácsolta nemrégen.

– Ugyanaz, mint neked: tornázok és tanulok is egyúttal, hogyha az egyiknél felsülök, még ott legyen tartalékban a második.

– Akkor folytassuk! – pattintott az ujjával. – Egyedül az aggaszt, mi lesz, ha mégsem tudlak követni, hiszen még a kéztámasz nélküli fejállást sem sikerült elsajátítanom mostanig – ütött ki homlokán a veríték.

– Qui habet tempus, habet vitam: aki időt nyer, életet nyer. A fő az, hogy legalább egyikünk üsse meg a mértéket, és állja a sarat mindaddig, amíg a másik produkciója is beérik.

– És szerinted te megütöd? Elnézést, a világért sem akarom lefitymálni a tudásod, de amit te csinálsz, az sem éppen cirkuszi mutatvány, amigo.

– Nem? Hát idesüss! – kapott össze Poli nyolc sörösüveget, azokra rátett két háttámlás széket, rájuk két rudat, egy hengert, deszkát, és így állt kézállásba pár centivel a plafontól.

– Fantasztikus! – pislogott Teofil, hát még amikor a többi számot is bemutatta neki az amigo. – Már megint megleptél. Ha az öreg látná, meg a többiek is a csapatban! Gratulálok! Erre most mit mondjak? Valami olyasmit láttam itt ma vasárnap, ami tulajdonképp az én álmom is, de csak neked sikerült.

– Konkrétabban?

– Kitörni, barátom, kitörni – csordult ki egy könnycsepp a szeméből.

Ettől kezdve Florean és Poli kapcsolata még szorosabbá fűződött. De csak edzettek, edzettek anélkül, hogy felléptek volna valahol. – Vajon hogy jár el ilyenkor egy menedzser nélküli együttes? – pendítette meg a dolgot a petrozsényi.

– Valószínűleg ugyanúgy, mint a menedzser – húzogatta vállát a petrillai. – Előbb adatokat gyűjt, telefonál balra, telefonál jobbra, végül tisztázzák, hol, mikor és mennyiért kötnének az együttessel szerződést.

– Ajaj, de macerás, macerás, már el is ment a kedvem az egésztől.

– Nekem is, föltéve, hogy nem csapódunk hozzá valamelyik varietéhez, cirkuszhoz.

– Ja, ez már nekem is megfordult a fejemben. Mégpedig minél hamarabb, mert azért nekem is vannak ám munkaügyi gondjaim – tisztította meg szemüvegét a keménykötésű ifjú.

– Tudom, kidobtak a munkádból. Viszont mondok egyet, és kettő lesz belőle: csapj fel te is petrillai bányásznak. Már úgy értem átmenetileg, amíg egy normális munkahelyet nem találsz magadnak.

– Hm, lehet róla szó – lökte mellbe az ajánlat. – Ha a bátyámnak jó volt, merthogy ő is itt melózott nemrégen, én sem halok bele, a kutya mindenit. – Hanem előtte megpróbálok még valamit – viharzott el egyenest a petrozsényi művelődési ház fejéhez. – Poli vagyok, a Duo Politeo untermannja – mutatkozott be egy csapott vállú, kefefrizurás elvtársnak. – Hallott-e már rólunk, igazgató elvtárs?

– Duo Hippolit. Ez valami lovas szám?

– Duo Politeo engedelmével. Egyébként akrobata, ha nem haragszik.

– Még nem volt hozzá szerencsénk.

– Semmi baj, még hallhat, sőt, láthat is, ha leszerződtet bennünket – teregetett eléje néhány fotót mustraként.

– Rendben van. Két hónap múlva megfelel, ugyanis addig foglalt a színpadunk.

– Csak két hónap múlva? Ám legyen. Ígérem, nem fognak csalódni.

– Mennyit kérnek egy estére?

– 600 lejt fejenként – vágta ki szemrebbenés nélkül a fiatalember.

– 400. Sajnos többre nem futja a büdzsénkből.

– Itt a kezem, nem disznóláb – ment bele ebbe is, csupán akkor kezdett hápogni, amikor a direktor a vállalkozói igazolvány iránt érdeklődött.

– Ez... ez nincs, de már folyamatban van.

– Öreg hiba, mert enélkül nálunk senki sem léphet színpadra.

– Ingyen?

– Természetesen ingyen sem. Viszontlátásra, jöjjenek máskor is! Mi örömmel fogadjuk a tehetséges, vállalkozó szellemű ifjakat, de csak működési engedéllyel a zsebükben.

– Hű, hogy eddig erre nem gondoltam! – fakadt ki Teónak, miután beszámolt neki a kudarcról.

– Pedig gondolhattad volna, hogy manapság nem lehet csak úgy, okmányok nélkül játszani az artistát, pláne akkor, ha adóvonzata is van az ügyletnek.

– Ilyenformán most én mondok egyet, aztán meglátjuk, mi sül ki belőle: telefonáljunk Bukarestbe a nemzeti cirkusznak. Ott majd elmagyarázzák, mi ilyenkor a teendő.

Így is tettek, és csüggedten vették tudomásul, miszerint felvételi vizsga nélkül senki sem dolgozhat állami cirkuszban. A felvételi helye a fővárosi nagycirkusz épülete. További részletek az Informaţia Bucureştiului újságban olvashatók.

– Bonyolódik, bonyolódik – mormogta Florean. – A magánmunka macerás, az állami kérdéses, én pedig maholnap megfulladok a bányában. Szerintem mégis csak az lesz a leghelyesebb, ha jövőre ismét megcélozom a mérnökit. Igaz, hogy így visszakerülök a bányába, de indzsinérként, Poli, mérnökként, és ez, ugye, óriási különbség. Nem szólva arról, hogy ezzel az őseim álma is teljesül. Úgy hírlik, nagybeteg az Öreg[59], és ha ő elpatkol, sok minden megváltozhat még, sok minden.

– Pszt, halkabban, még meghallja valaki.

– Te hova mész, már persze, ha az állami artista vizsga sem jön össze.

– Szintén egyetemre, lehetőleg tanárnak. Anyám pedagógus, nagyapám dettó, szóval folytatom a hagyományt, bízva abban, hogy egyszer mégiscsak megváltozhat ez a nyomorult...

– Ácsi, megértettem! – intette le ezúttal ő a barátját.

Lehet, hogy az Öreg maholnap végleg elhallgat, de attól még az általa létesített Securitate működhet, és az mindent lát, hall, mint maga az Úristen – vetett keresztet magára.

– Csak nincs valami gubanc veled is?

– Ahogy vesszük. Tény az, hogy – halkította le a hangját a petrozsényi – kulák a nagyapám, az apám meg református lelkész... volt.

– Pazar, és ezt csak most mondod? Hány éve ismerjük mi egymást, öt, hat éve? Egál, részvétem. Hát pajtikám, ahogy elnézem, egyikünknek sincs valami túl sok aduja. Sok? Semmi, és könnyen meglehet, hogy két út mellett egy harmadikra kell lépnünk.

– Egyetértek, de melyikre?

A petrillai nem válaszolt. Csak nézett, nézett távolba révedő szemekkel.

Teltek a napok. A két jó barát nekifogott újból tanulni, emellett izgatottan leste az Informaţia Bucureştiului híreit. De csak nem jelentek meg benne azok a bizonyos *részletek*. Időközben Polinak újfent támadt egy ötlete: miért ne lépnének föl végül is Petrillán? Ez kis helység, nemrég még községnek számított. Itt tuti, hogy nem kérnek tőlük semmiféle engedélyt. Megpróbálja? Megpróbálta, hiszen încercarea n-are moarte: egy próba nem a világ, ahogy a kis bányász szokta idézni. Jól spekulált, nem kértek. A művelődési otthon főnöke azonnal rendelkezésükre bocsátotta Petrilla egyetlen színpadát.

– Fogózkodj meg, fellépünk – újságolta Poli büszkeségtől dagadó kebellel.

– Hol?

– Nálatok, Petrillán.

– Megőrültél? Hiszen engem ott még a koldusok is ismernek.

– Ilyen ismert vagy? Sebaj, ezután még ismertebb leszel, olyan nagy baj ez?

[59] Gheorghiu-Dej beceneve. (Bătrânul)

– Eléggé, mert ezek a bányászok... Á, látszik, hogy nem ismered Petrillát – legyintett Teofil. – Én viszont igen, és egy porcikám sem kívánja, hogy az egész város rajtam rötyögjön. No, meg azt sem díjazom, hogy engem meg sem kérdezel.

– Naná, hogy nem, vagy eljöttél volna velem Ciuleihez, vagy minek hívják azt a Sztálin-bajszos direktort.

– Nem.

– Hát ez az! Ezért mentem el én... egyedül. Valahol mégiscsak el kell kezdeni. Nézd, ezt a plakátot. Én csináltam.

SPECTACOL EXTRAORDINAR[60]
DUO POLITEO

Numai astă seară

– Csini plakát, sok sikert!

– Jaj, ne csináld, csak nem akarsz az utolsó percben szarban hagyni.

– Most mit nyekeregsz! Boldogulsz te nélkülem is, legfeljebb a falragaszon módosítasz picikét.

– Te... te áruló – sziszegte a vérig sértett magyar srác anyanyelvén, magyarul.

– Poftim?[61]

– Ha most cserbenhagysz, agyő, lőttek a további tréningnek, hiszen úgy sincs értelme. Te mész balra, én jobbra, előfordul, úgyhogy utoljára kérdezem: fellépünk együtt, vagy semmi közünk többé egymáshoz?

– Nem tehetem – válaszolta rövid habozás után Teofil. – Az apám, ismerősök, szomszédok... Egyikük elátkoz, a többiek kifütyölnek, mert kifütyölnek, ez ezer százalék, és... és valószínűleg téged is.

– Aki nem kockáztat, nemcsak nyuszi, dinnye is, mert nem fogja fel, hogy rizikó nélkül sikerre sem számíthat.

– Hohó, álljon meg a menet, bozgorkám![62] – lépett villámló szemekkel a magyar srác elé. – Kit nevezel te nyuszinak?

– És te? Te kit nevezel bozgornak?

---

[60] Rendkívüli előadás. A Politeo kettős. Csak ma este.

[61] Tessék? (rom.)

[62] A magyarok csúfneve.

Egy percig farkasszemet néztek egymással, majd Teofil szó nélkül fogta a sapkáját, és faképnél hagyta a partnerét.

A következő napokban elmaradtak az akrobatikus edzések, és csak a csapatban jöttek össze időnként. Poli nehéz szívvel bár, de lemondott a petrillai előadásról. Nem úgy a cirkuszról, és továbbra is naponta böngészte az Informaţia Bucureştiului cikkeit. Lehetséges, hogy Floreanra ezután sem számíthat, de már másodszor nem törődik vele, esküszik. Ha vele tart, vele tart, ha nem, az sem gáz, saját számai beértek, igazából nincs is szüksége partnerre.

Teofil kíváncsian figyelte szeme sarkából a barátját. Vajon milyen elhatározásra juthatott ez a nyughatatlan papfiú? Haragja elszállt, legszívesebben azonnal kibékült volna a *bozgorral*. Pfuj, hogy lehetett ilyen vaddisznó! Hát számít az, hogy valaki magyar, tót, sváb meg efféle? Legalábbis náluk, a bányában se nem oszt, se nem szoroz az ilyesmi, pedig ott egy egész nemzetközi brigád melózik.

– Mi újság a cirkusszal? Jelent már meg erről az újságban valami? – közeledett elsőnek Polihoz.

– Nem.

– Gyanús nekem ez a nagy hallgatás. Az rendben van, hogy egy évben csak egyszer lehet vizsgázni, viszont nem biztos, hogy évenkénti, hanem szükség szerinti értelemben, így akár két-három vagy akár több év is eltelhet, amíg meghirdetnek egy pályázatot.

– A mennykőbe, erre megint nem gondoltam!

– Nyugi, ne mérgelődj, majd felhívom telefonon a Nagycirkuszt, és pillanatok alatt megtudjuk – ajánlkozott szolgálatkészen, és a következő edzésen már újságolta is a társának: – Bár nincs minden évben castingjük[63], ebben az évben kivételesen tartanak, és levélben is értesítenek, ha kívánjuk.

– Hurrá! – ugrott egyet a petrozsényi. – Kösz, nagyon rendes vagy. Akkor folytatjuk? – kérdezte, mintha mi sem történt volna közöttünk.

– Velem, egy... egy nyuszival?

– Ej, felejtsd már el azt a nyelvbotlást! Csak nem kapunk hajba egy szó miatt!

– Benne vagyok, felejtsük, és ha már itt tartunk, te is az enyémet. Ami pedig a castinget illeti, nos, akár azt is vállalom, ha...

– Ha?

– Nem vesznek fel az insztitutba[64].

– Megegyeztünk. Éljen a Duo Politeo!

– Kérdezhetek tőled én is valamit?

– Parancsolj!

– Áruld el nekem, mi vonz téged annyira a cirkuszhoz!

– Könnyebbet nem tudsz kérdezni? – vakarta meg a füle tövét a csapat legjobb tornásza. – Talán azért, mert ott több a szabadság, fantázia, szín, mozgás – sorolta felragyogó tekintettel –, ami az én életemből jócskán hiányzik. És persze az sem mellékes, hogy ez az egyetlen hely a

[63] Casting (ang.): színészek, modellek válogatása valamilyen szerepkörre.

[64] Intézetbe, főiskolára. (rom.)

világon, ahol nem kell minden nagykutyának tapsolni. Ellenkezőleg: ők tapsolnak énnekem még ha ez a hely csak egy egyszerű varieté vagy cirkusz is.

– Hé, mit pusmogtok ott a sarokban! – szólt rájuk váratlanul hózentrágeres edzőjük. – Ballagjatok csak ide szépen a gyűrűhöz!

A fiúk, helyesebben Poli reménye újjáéledt. Nemhiába tartják úgy, hogy a remény hal meg utoljára. Csak az a vizsgáról szóló értesítés, az nem akart továbbra sem megjönni.

– Hogy én milyen hülye vagyok! – csapott homlokára egy tavaszi délután. – Folyton Bukarest felé kacsintunk, miközben a megoldás itt van előttünk. Neve: Teatrul de estradă din Deva.[65]

Tizenkét kőmives összetanakodék
Magos Déva várát hogy fölépittenék
Hogy fölépittenék fél véka ezüstér,
Fél véka ezüstér, fél véka aranyér.[66]

Ismerős ez a ballada? Déva volt Hunyad megye székhelye, mintegy 63 km-re Petrozsénytól. Nosza, gyerünk: itt van Rhodus, itt ugorj! Florean kézzel-lábbal tiltakozott.

– Szó sem lehet róla! Ez nem a fővárosi Nagycirkusz, itt nincs lehetőségünk vizsgázni, s miután vállalkozói igazolványunk sincs, jobb, ha el sem indulunk.

– Încercarea n-are moarte – idézte Teó kedvenc aforizmáját a magyar srác. – Jártál már Déván, kántorkám?

– És ha nem jártam?

– Én sem, úgyhogy ha másért nem, már ezért érdemes körülnézni a híres dava[67] környékén – győzködte a petrillait, és nem sokkal ezután már Déván bámulták az előttük magasodó erődítményt, a ferences és református templom tornyait, Decebal szobrát, a Magna Curiát stb.

– Szép város ez a municípium[68], éghajlata meleg, utcái tiszták, és a levegő sem olyan füstös, kormos, mint a petrozsényi – szívta tele tüdejét levegővel a szemüveges. – Most jut eszembe: nemrég olvastam, talán a Scânteia Tineretului újságban, hogy artistákat keresnek.

– A varietében? Akkor épp jókor érkeztünk, vagyis... Mindig elfelejtem, hogy amatőrként szóba sem állnak velünk. Da, da, bazsalyogj csak, ez olyan tuti, mint hogy ma éjjel már Petrozsényban hajtjuk álomra a fejünket.

A színházban leírhatatlan rendetlenség uralkodott, tatarozták a varietét. A falak omladoztak, itt egy létra, ott egy vödör, az egyik melós villanyt szerelt, a másik meszet kevert. Egyikük táskarádiója Margareta Pâslaru[69] kedvenc számát a Chemarea măriit sugározta:

Când se lasă peste mare înserarea,
În amurg îți pare totul nemișcat.

– Jó napot kívánok! – köszönt Florean egy lehunyt szemmel üldögélő piros nyakkendős elvtársnak.

Nem hallotta. Nem csoda, hiszen a „tenger hívásától” tán még a mennydörgést sem lehetett volna hallani.

---

[65] Dévai varieté. (rom.)

[66] Kőműves Kelemen: népballada.

[67] Vár (dák).

[68] Megyei jogú város. (rom.)

[69] A 60-as évek egyik legnépszerűbb román popénekesnője.

– Halló!

A férfi jelezte üljön a másik fotelbe.

– Tessék! – intett végül a melósnak, kapcsolja ki a rádiót. – Kit keres?

– Az igazgató elvtársat.

– Nincs.

– Hogyhogy nincs? Ismétlem: az igazgató elvtárssal szeretnénk beszélni. Vagy rossz helyen járunk? – nézett körül Teofil. – Ez itt nem a Teatrul de estradă?

– Eltalálta. Már nem, csak volt, ugyanis likvidálták a társulatot.

Így teljesedett be Florean jóslata, vagyis azon az éjszakán már tényleg Petrozsényban hajtották álomra a fejüket, utána is még jó sokszor, amíg végre megjelent a várva várt értesítés. Poli ujjongott, Teó kivárt. Elkíséri ugyan Polit Bukarestbe, de ha mellette a főiskolai vizsgája is sikerül, természetesen az utóbbi mellett fog dönteni.

Azon a héten mindennap edzettek, kiváltképp az untermann, s csupán két nappal a vizsga előtt adta át magát az édes semmittevésnek. Zuhogott az eső, amikor nekivágtak a 242 km útszakasznak. Rekvizitumot nem vittek. Minek, majd kapnak a cirkusztól. Ezen biztos nem múlik. Csak az a székes szám sikerüljön, amikor két széklábon egyensúlyoz odafenn a magasban. Abban még bizonytalan, és időnként, szégyen, nem szégyen, el-elveszti az egyensúlyt. Kora hajnalban érkeztek Bukarestbe.

– Még van négy óránk a vizsgáig – pillantott az órájára Teofil. – Sétálunk egyet vagy kivárjuk itt a négy órát?

– Kivárjuk – nyúlt el Poli a váróterem padján fáradtan.

Igazából csak most kezdte érezni, mennyire kimerült az utóbbi napokban. Keze-lába elnehezült, de jó lenne egyet szunyálni. Hirtelen riasztó gondolat hasított az agyába: csak nincs izomláza is az istenért, mert akkor kampec dolóresz, lőttek az egész vizsgának.

– Várj, pisálok egyet, mindjárt visszajövök – rebegte Teónak, és kisietett a Gara de Nord váróterméből, keresett egy sarkot, és megpróbált erőkézállásba lendülni.

Hiába. Bármennyire is erőlködött, mindig összerogyott, mint egy rongybaba. Ezzel megpecsételődött a sorsuk, kocsizhatnak vissza Zsil-völgyébe. Lehajtott fővel ballagott vissza Teóhoz anélkül azonban, hogy egyetlen szóval is elárulta volna, mi történt. Egyrészt azért, hogy ne keserítse el a barátját, másrészt maga sem tudta, mit tegyen. Tény, hogy ekkora izomlázzal képtelenség tornázni, ez vitathatatlan, de ha most feladja, lehet, hogy soha többé nem lesz ehhez hasonló esélyük.

– De csendben vagy. Valami bánt, vagy a felvétel miatt izgulsz ennyire? – tűnt fel Poli idegessége Teónak.

– Miért, te nem izgulsz?

– Dehogynem. De az fix, hogy utoljára vállalkoztam ilyen kalandra.

Nyolc óra körül Teofil egyre sűrűbben kapkodta tekintetét az utca felé.

– Menjünk! Még a végén elkésünk. Hallod? Bökd már ki, mi bajod!

– Semmi, induljunk!

A cirkuszban többen várakoztak: zsonglőrök, állatidomárok, bűvészek és egy teljes zenekar. A felvételinek kilenckor kellett volna kezdődnie, de valami közbe jött, és csak délben hívták

be elsőnek a zenekart. Vártak egy fél órát, de csak nem akart a zenekar sem előbukkanni. Végül kiszóltak: mára végeztek, holnap kilenckor folytatják az egzáment.[70]

– Még csak ez hiányzott! Mi a francot csináljunk mi itt holnapig?

Poli felszabadultan mosolygott. Ezzel a haladékkal nemcsak időt, de reményt is kapott, hiszen holnapig, micsoda mázli, még az izomláza is elmúlhat.

– Pihenünk, nézelődünk, sétálunk. Tudod, hogy Bukarest a kedvenc városom?

– Neked? – nézett nagyot a kis bányász. – Érdekes. Eddig még sosem találkoztam olyan magyarral...

– Nem bozgorral?

– Hé, befognád! Ha jól emlékszem, egyszer már bocsánatot kértem ezért, jóember.

– Persze, persze, elnézést! Szóval? Eddig még sosem találkoztál olyan magyarral...

– Akinek nem Budapest, hanem Bukarest lenne a kedvence – fejezte be a mondatot Florean.

– Hát most találkoztál, itt áll előtted – araszoltak ki a vadonatúj cirkusz épületéből.

– Valójában mi tetszik neked ebben a böhöm nagy városban?

– Hogy mi? Még nem gondolkoztam ezen. Talán éppen a nagysága. Itt minden olyan tág, magas, monumentális. Mintha megnyílna a tér, és ezzel együtt egy lehetőségekkel teljes új világ, ami felett csak...

– Egy vigyázó, mindent látó villanyszerelő szeme őrködik – gúnyolódott sokatmondóan Florean.

Odakint hétágra sütött az áprilisi nap, kifejezetten meleg volt. Jól befalatoztak egy büfében, majd barangoltak egyet a városban. Kicsit elüldögéltek a Cişmigiu parkban, megcsodálták a Román Athenaeumot meg a Királyi Palotát, azzal visszatértek a váróterembe aludni. Kb. éjfélig alhattak, amikor Teofilt erélyesen felrázta egy egyenruhás vasutas.

– Jegyellenőrzés. Szabad kérnem a jegyeket?

– Milyen jegyeket?

– Maga hova utazik?

– Egyelőre sehova. Legfeljebb holnap, ha minden sikerül.

– Vagyis nincs jegye?

– Nincs.

– Akkor fáradjon ki a váróteremből! A Gara de Nord nem szálloda, sem éjjeli menedékhely, ha nem tudná.

– De kérem, ez... ez jogtalan – ébredt fel Poli is. – Majd holnap megvesszük. Addig is ott éjszakázunk, ahol tudunk vagy akarunk.

– Magának sincs jegye?

– Képzelje.

– Ebben az esetben tartson vele maga is, különben... Látja ott azt a milicistát[71] az ajtóban?

---

[70] Vizsgát. (rom.)

[71] Rendőrt. (rom.)

Nem vitatkoztak tovább, kibaktattak a teremből.

– Íme, Bukarest! Kedvenc városod – tárta szét a kezeit Florean. – Ejha, de hűvös van! Keressünk egy padot, vagy inkább szállodát?

– Egyiket sem. A padhoz túl hideg van, hotelre pedig sajnos nem telik. Ehhez egy kicsit kevesebbet kellett volna kajáljunk a buffetben – forgatta ki zsebeit az untermann.

– Talán várjunk úgy fél órát, aztán lopódzunk vissza a sala de aşteptareba.[72]

– Lopóddzunk, de nem oda, hanem valamelyik üresen álló vagonba – sütötte ki az obermann.

Szerencséjükre találtak egy holtvágányon veszteglő szerelvényt, és pár perc múlva már húzták is a lóbőrt serényen.

– Kérem a jegyeket! – rázta fel Floreant ismét egy vasutas.

A fiatalember értetlenül pislogott a kalauzra.

– Már megint? Hányszor mondjam már, hogy nincs jegyem! – csattant fel dühösen, és... felébredt.

Senki sem állt előtte. Hál' istennek csak álmodott, illetve... Kik ezek az emberek itt a kupéban, hiszen az előbb még tök üresen tátongott, és a vonat is robog, robog, ki tudja mióta.

– Poli!

Nem ült mellette. Most döbbent csak meg igazán. De hát miért, és mikor hagyta magára a partnere? Vagy... lehet, hogy csak a vécén van? Várt néhány percet, de csak nem bukkant elő a petrozsényi. Képzeletében felderengett előtte barátja mosolya, és mindent megértett: így bosszulta meg magát, amiért *bozgornak* nevezte.

– Kérem a bérleteket, jegyeket! – hallatszott a kalauz hangja valahonnan messziről.

Hűha, ez már nem álom, és ha őt itt jegy nélkül elkapják, akkora amendat[73] sóznak rá, hogy csak győzze fizetni. Ösztönösen felszökkent, és átsprintelt egy másik kocsiba, onnan a következőbe, aztán állj, már nem tudott tovább illanni. Ekkor kinyitotta az ajtót, és lelépett a lépcsőre. A vonat legalább 100 km-es sebességgel robogott. Ugorjon, ne ugorjon? – mérlegelt tétován. Nem ugrom! – határozta végül el magát. Túl gyorsan száguld ez a vonat ahhoz, hogy megkísértsem a sorsomat. Nyuszi! – csengett fel hirtelen Poli nevetése a sötétben. Neeeem! – szakadt ki Teóból a kiáltás, és elrugaszkodott a lépcsőről, hadd nézzen még egyszer utoljára *volt* barátja szemébe.

Egy pillanat, egy puffanás, és többé már nem nézett semmilyen szembe sem.

---

[72] Váróterembe. (rom.)

[73] Bírságot. (rom.)

GOMBÓC

Hallottam egyszer egy történetet, pontosabban mesét, melynek valóságtartalma... Hm, meglehetősen különös. Azért engedelmükkel elmesélem, legfeljebb kacagnak rajta egy jóízűt, amiért ilyen sületlenségeket hordanak össze egyes dús fantáziájú emberek.

Volt egyszer, hol volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren, de még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy ország, Etelia, melynek társadalmát háromnegyed részben emberszabású patkányok alkották. Igen, igen, jól hallották, nem majmok, hanem félig patkány-, félig emberfejű patkányok. Meséljem tovább? Oké, mesélem. Dőljenek hátra a fotelben, és képzeljenek maguk elé egy sánta patkányt, aki véletlenül Etelia Országházába keveredett. Szép, szürkésbarna patkány volt, nagy szemmel és hosszú farokkal, amilyenek általában a patkányok. Miután eddig még sosem fordult meg errefelé, kíváncsian nézett körül a kb. 25 m mély, 20 m magas ülésteremben. Karni Mata[74], mennyi ember, mennyi szék, és valamennyi bőrüléses. A jobb oldaliak fehérek, a bal oldaliak feketék, de ilyen színű öltözékben pompáztak maguk a bent ülök is. Éppen egy rövid hajú, szemüveges nőstény prédikált, de hogy miről, Kótyomfitty félig sem értette. Hiába élt egész életében közöttük, az emberek nyelvén mégsem tanult meg soha rendesen. Most is csak állt, fülelt, és főleg az arcukból, gesztusaikból próbált kiolvasni valamit, hanem amit megtudott, az még jobban összezavarta. Milyen illatosak ezek az ülések, már elég rég nem evett effélét. Kóser, nagyon kóser, köszönöm neked Karni Mata. Sajnos nem sokáig ehetett, mert velőtrázó sikoltás hasított a fülébe. Lett is akkora riadalom, amilyent eddig még nem látott. Főleg a nőstények riogtak, és lábaikat kapkodva ugráltak fel a székekből, nem így a hímek, akik dühösen vágtattak feléje. Hogy pipásak rá, nem kétség, az emberek már csak ilyenek. Még akkor is csikorgatják a fogukat, ha semmit sem vétenek ellenük, úgyhogy szégyen a futás, de olykor hasznos is. Jaj: valaki belerúgott, és ez már fájt. Testileg, de lelkileg is, amiért ebben az országban bárkibe bele lehet csak úgy fejelni.

– Te jó ég, mit csináltak veled, aranyom! – csapta össze mancsát Kótyomfitty neje otthon, a fészekben.

– Kissé elraktak – puffogott a pórul járt rattus rattus[75] és elmesélte, hol járt, mit tapasztalt a Tisztelt Házban néhány perccel ezelőtt.

Kölykei tátott szájjal hallgatták.

– Ez... ez borzalmas, de érdekes is egyúttal – szaladt ki az egyik száján spontánul. – Aztán mondd, arrafelé valóban bőrüléses minden szék?

– Te csak ne kíváncsiskodj, sőt, ajánlom, felejtsd el az egészet, nehogy még a végén te is kedvet kapj körülnézni egy kicsit odabenn – pirított rá szigorúan az anyuka. – No, mindegy,

[74] Hindu harcosnő, Durga, a harcok és győzelem istennőjének megtestesítője.

[75] Házi patkány. (lat.)

fő, hogy apád még egyben van, mert az embereket ismerve járhatott volna rosszabbul is – mosta le párja véres arcát gyöngéden. – Csak nem kopognak! Nézzétek meg gyorsan, ki keres!

Egyelőre csak a szomszéd volt, később jöttek többen is, akik a tévéből értesültek az esetről. Tudniillik bemutatta a tévé is, s miután a patkányok is néznek tévét időnként, csakhamar tömött sorokban igyekeztek bejutni szerencsétlen társukhoz.

– Részvétem – ölelte át a szomszéd először. – Ne félj egyszer még mi is visszavágunk az uraknak, és akkor Kari Mata irgalmazzon a lelküknek.

– Rohanjuk le őket – visította egy sánta, félszemű patkánysrác. – Látod, mit tettek velem is?

– Úgy van, csak ügyesen, ravaszul – bólintott rá egy intelligens arcú vízi patkány. – Hej, ha tudnátok azt, amit én tudok.

– Miért, mit tudsz te? – ébredt fel Kótyomfittyben az irigység, akit majd felvetett a büszkeség, amiért a figyelem középpontjába került egyszerre.

Kari Matára, csakhogy ezt is megérte! Most már ő sem akárki, és még képviselő is lehet a patkánytanácsban. Képviselő? Akár elnök is, ha akarná.

– Sokat, talán többet is, mint gondolod.

– Nana, úgy beszélsz, mintha te is részt vettél volna az ülésen.

– Nem, nem vettem, viszont én is láttam mindent a tévében, és megértettem, miről vitáznak.

– Hát azt kétlem, mert ahhoz tudnod kellene ám etelül, és ilyen patkány nincs, kivéve néhány tolmácsot. De hol vannak ma már ilyenek!

– Egy máris itt áll előtted.

– Te lennél? – meredt rá a tízgyermekes apuka, és akkorát nevetett, hogy még az alattuk lakó özvegyasszony ablakai is belerezegtek.

A látogatók az etelül tudó patkányhoz tódultak.

– Miről vitáztak?

– Hogy sok a patkány az országban.

– Mást nem mondtak? – firtatta tovább egy horpadt hasú atyafi.

– Meg hogy mi a vízpártot protezsáljuk, ezért nyeri meg ez a párt mindig a választást – elégítette ki kíváncsiságát az intelligens képű rágcsáló.

– A vízpártiak? Kik azok?

– Hát akik a Parlament fehér szárnyában csücsülnek.

– És a feketében?

– A borpártiak.

– Akik szerint biztosan a bor a legegészségesebb ital Eteliában.

– De vág a szürke állományod. Te kikkel szimpatizálsz?

– Magammal – simogatta meg horpadt hasát a kíváncsi patkánytárs. – Mi az, mit vigyorogsz? Legalább én szimpatizáljak magammal, miután mások... Eh, kutyába vesznek engem ebben az országban.

– Pontosabban minden patkányt, testvérem. De ne búsulj, lesz ez még másképp is. Tény, hogy ma még bárki ránk taposhat, de holnap... – szellemült át a tolmács arca hirtelen. – Holnap már

egy ujjal sem nyúlhat hozzánk senki sem, különösen ha nekünk is állampolgári jogokat biztosít a konstitúció. Alkotmány – tette hozzá magyarázóan.

– Nono, egy patkánynak? – röhögte el magát ismét Kótyomfitty. – Te megőrültél, barátom.

– Óriási! – csapott homlokára a félszemű. – Hogy ez eddig nem ugrott be!

– Akkor már ketten vagyunk, mert nekem sem – mosolygott az idősödő fordító, – de ami ma történt, szerencsére felnyitotta a szememet.

– Mivel kapcsolatban? Nem fejtenéd ki bővebben? – sürgette a Kótyomfittyhez sereglett sokaság.

– Egyszerű: mit is mondott az a nőstény a T. Házban? Hogy a vízpártiak azért nyernek meg sorban minden választást, mert sok a patkány az országban, és azok mind rájuk szavaznak, egyszóval mi lehetnénk a mérleg nyelve, értitek?

– *Lehetnénk* – sóhajtott fel a tolmácsnál is idősebb apóka –, csak éppen nem *vagyunk*, és nem is *leszünk*, erre mérget vehettek, de miután csakugyan nincs jogunk szavazni...

– Egyelőre, csakhogy demokrata államban élünk ám, és mi addig tüntetünk, amíg ezt a jogot is megkapjuk – torkolta le a félszemű. – Ugye, te is így értetted? – fordult tisztelettel a bölcs tolmácshoz.

– Így, és ha megkaptuk, már egy ember sem rúghat belénk úgy, mint Kótyomfittybe nemrégen, továbbá nem kell ilyen nyomorult padláson, ólakban, kanálisokban sem bujkálnunk. Képzeljétek csak el, testvérek, milyen klassz lenne az emberekkel együtt sétálni az utcákon, beülni egy cukrászdába, moziba...

– Hurrá! Testvériség, egyenlőség! – ujjongtak a Kótyomfittyhez betérő látogatók.

– Ugyan, badarság, még csak az hiányzik, hogy kutyákkal, macskákkal, vagy Kari Mata ne adja, lángszórókkal vadásszanak ránk az emberek – vetette el az ötletet Kótyomfitty, akit fenemód ingerelt, hogy mindenki már csak erre a nyavalyás tolmácsra összpontosít.

De ezt már meg sem hallották, ehelyett elkezdtek hujjogatni, táncolni.

– Éljen a demokrácia, hujuju! Szavazati jogot akarunk!

Ebben a pillanatban kinyílt a padlás ajtaja, és megjelent előttük a háziasszony ölében egy termetes kandúrral.

– Fogd meg őket, Micuskám!

A patkányok rémülten rebbentek szerteszét. Kótyomfitty egy pillanatra megdermedt, azonban hamar felfedezte a helyzet előnyét.

– Álljatok meg, testvérek, csak nem gazoltok be egy *magános* öreg cirmitől? Szálljunk szembe vele, hiszen sokkal többen vagyunk. Karni Mata, most segíts! – borzolta fel szőrét, és sziszegve vetette magát a cicára.

A többiek szégyenkezve követték, és eldöntötték a küzdelmet.

– Hurrá, győztünk! Éljen a demokrácia és Kótyomfitty!

A házigazda önbizalma újból feléledt, ezzel együtt pedig a reménye, hogy egyszer még meghálálják neki a bravúrját valamiképp.

– Öljük meg a nyanyát is! – köpködött a sánta patkánysrác.

– Hagyjátok, hadd fusson, keressük fel inkább a patkánytanácsot, és beszéljük meg közösen, mit tegyünk ahhoz, hogy végre békében, ám az emberekkel egyenlő jogokat élvezve élhessünk.

– Akkor irány a Munkácsy utca! – lelkendezett a sokaság,

Itt vert sátrat ugyanis átmenetileg a házi patkányok tanácsa élén a fehér szőrű elnökkel. Hogy miért átmenetileg? Hja, ilyen a patkánysors: ma itt, holnap ott, ki él itt biztonságban mostanság?

– De talán ezentúl másképp lesz, mert aki szavazhat, az már teljes jogú állampolgár, legyen az patkány, egér vagy akárki – lódult meg Kótyomfitty fantáziája hangosan.

– De vajon így ítéli meg Alba Mózes elnök is? – aggályoskodott valaki.

Hamarosan megtudták, amikor szemtől szemben állhattak az elnökkel.

– Egyetértek: a demokrácia bizony a szavazati joggal kezdődik – veregette vállon Kótyomfittyet a komoly, méltóságteljes viselkedésű főpatkány. – Mellesleg gratulálok, hogy semmi komolyabb bajod nem esett.

– Hát már te is tudsz róla?

– Természetesen, egy elnöknek mindenről kötelessége tudnia. Segíthetek valamiben?

– Megtisztelsz, viszont ezúttal én szeretnék segíteni a tanácsnak.

– Köszönöm, nagyon kedves vagy. Majd értesítünk, ha eljön az ideje – fordított hátat a szolgálatkész Kótyomfittynek.

– Az anyját, de nehéz ebben az országban kitűnni – nyekergett otthon a tízgyermekes családfő.

– Kitűnni? Miért? – vonogatta vállát a felesége. – Örüljünk, hogy élünk, és olyan helyen húzhatjuk meg magunkat, ahol nem kell félnünk sem az embertől, sem a macskáktól. Legalábbis átmenetileg, leszámítva Micuskát, illetve már tőle sem.

– Hála nekem, mert ha én nem vagyok, alakulhatott volna ez másképp is.

– Persze, persze. Mégis, ha rám hallgatsz, inkább a gyerekekkel kéne törődnöd, és másokra hagynád a hősködést.

– Szóval hősködöm. Köszönöm az elismerést, ez nagyon jólesett – vörösödött el Kótyomfitty, és a ragyogó napsütés ellenére kiviharzott az utcára.

Mindig is sejtette, hogy bé neje nem tartja éppen hérosznak. De nem volt ez másképp azelőtt, gyerekkorában sem, amikor az apja rendszeresen elrakta.

– Ezt a mulyaságodért kapod – világosította fel olykor az örege. – Ezt meg a naplopásért, amivel már nagyon tele van a hócipőm. Nahát, hogy lehet valaki ilyen tutyimutyi!

Jó, jó, de annyira, hogy még meg is rakják miatta? Bezzeg a többiek még meg is vivátozták – fogta el szívét valami szokatlan melegség.

– Éljen a demokrácia, hujuju! Szavazati jogot akarunk!

Nini, patkányok, méghozzá fényes nappal, transzparenseket lengetve tüntetnek. Ilyet sem látott, mióta kipottyant az anyja hasából, az emberek pedig mintha kővé váltak volna, mindenesetre csak állnak és bámulnak. Pazar, addig nincs is baj, amíg csak csekkolnak – bátorodott fel Kótyomfitty, és a tömegbe surranva maga is vele együtt skandálta: éljen a demokrácia, hujuju, szavazati jogot akarunk! Nem sokkal utána felbukkantak a zsaruk meg a vízágyúk. De még nem „lőttek”, csupán sorfalat álltak az utca két oldalán.

– Felkérjük a tisztelt tüntetőket, hagyják el a utcákat, tereket, mert zavarják a forgalmat, továbbá küldjék a parlamentbe Alba Mózes elnököt, akit hasonlóképpen felkérünk, ismertesse követeléseit a kormánnyal! – harsogták egy páncélkocsiból patkányul.

A menet megtorpant.

– Szólni kellene az elnöknek – dugták össze fejüket a patkányok, majd kijelölték néhány társukat, számoljon be Alba elnöknek, mire kérik Etelia urai.

A kijelöltek közt toporgott Kótyomfitty is.

– Te már megint itt vagy? – bosszankodott a hófehér szőrű patkányvezér.

– Pillanat, beszélhetnék veled négyszemközt? – lépett ekkor az elnökhöz egy intelligens arcú házi patkány.

Jé, a tolmács! – ismerte fel látogatóját Kótyomfitty. Úgy tűnik, ő is tanácstag, talán épp az elnök tanácsadója. Ami azt illeti, már az elején sejtette, hogy egy ilyen nagy tudású személyiség nem lehet akárki. A hős padláslakó várt vagy fél órát, társait már rég hazaküldték, amikor végre őt is behívták az elnökhöz.

– Hallom, milyen vitézül helybenhagytad az özvegyasszony cirmosát, ezért jutalmul, nem utolsósorban kedves tolmácsom kérésére megbízlak egy feladattal. Elvállalod?

– El – vágta rá gondolkozás nélkül Kótyomfitty.

– Nem is kérdezed, miről van szó?

– Nem. Amivel te bízol meg, az csakis helyes lehet, és biztosan egész népünk ügyét fogja szolgálni.

– Köszönöm. Látjátok? – fordult a tiszteletre méltó albínó a tanácsteremben szorongó képviselőkhöz. – Így beszél egy megingathatatlan hitű rodent.[76] Nem kérdez, okoskodik, csak végrehajtja a feladatát.

A képviselők egy része lehorgasztott fejjel hallgatott, másik része azonban megtapsolta a tízgyermekes bajnokot.

– Várjatok, azért még ne igyunk előre a medve bőrére! Majd ha teljesítik követeléseinket, lehet, de csakis akkor lehet ünnepelni, tapsolni. Most egyelőre azért szurkoljunk, hogy egyáltalán szóba álljon velünk a Nagy Testvér.

– Éljen Alba Mózes, a patkányok oroszlánszívű elnöke!

– Sok szerencsét! Kari Mata legyen veletek! – bocsátotta útjára Alba elnök a kétfős küldöttséget.

Vitathatatlan, hogy Strucc Ádám köztársasági elnök óhaja értelmében ezt Albának kellene vezetnie, ám ezt az egész patkánytanács egyhangúan leszavazta. Még csak az hiányzik, hogy felkoncolják szeretett elnöküket, merthogy egyből kinyírnák, az nem kérdés. Persze ugyanerre a sorsra juthat Leó helyett akárki, ezért csöppet sem meglepő, hogy dr. Uhu és Kótyomfitty kivételével mindenki húzódozott a megtisztelő, ám életveszélyes feladattól.

– Rendben van – nyelte le csalódását a patkányfő. – Nincs erőszak, elvégre demokráciában élnénk, ugyebár.

Nem sokkal ezután Uhu és Kótyomfitty a pöttömnyi Strucc elnök előtt hajlongott.

– Hát Alba kolléga hol maradt?

---

[76] Rágcsáló. (lat.)

– Sajnos ágyban fekvő beteg, influenzás, ezért átmenetileg mi képviseljük az elnök urat – közölte Uhu Upor szárazon.

– Csak *ketten*? Sajátságos, de önök tudják, utóvégre sohasem a mennyiség, hanem a minőség számít, mindig a minőség. Vagy a többi excellenciás is influenzás? – somolygott ironikusan az államfő.

– Nem, csak... Részletezzem?

– Fölösleges, semmi jelentősége.

– Akkor engedje meg, elnök úr, hogy bemutassam Lipót mezei Kótyomfittyet, én pedig dr. Uhu Upor vagyok, őexcellenciája főtanácsadója. Parancsoljon a megbízólevelünk – fordította le Uhu Upor szavait Strucc Ádám patkányképű tolmácsa.

– Köszönöm – pislantott bele az államelnök, majd bemutatta nekik a langaléta miniszterelnököt, az Országgyűlés, Alkotmánybíróság, a Kúria elnökét, végül a délceg honvédelmi minisztert is.

Kótyomfitty csak úgy olvadozott a sok elnök közt. Végre megint... Megint? Igazából csak *most* érte el, amiben soha életében nem részesült: felfigyeltek rá, respektálják, és néhány perc múlva annyi más nagy emberhez hasonlóan ő is beírhatja nevét a történelembe – húzta ki magát, mint kiskakas a szemétdombon.

– Köszöntöm a tárgyaló feleket – üdvözölte őket Strucc Ádám. – Az értekezletet ezennel megnyitom. Napirendi pontunk: patkánytüntetés Eteliában. Megadom a szót Fox Leó miniszterelnök úrnak.

– Köszönöm a szót elnök úr. Tisztelt konzultáns úr, megmagyarázná a T. Háznak, mi az ördögöt akarnak?

Nem éppen protokolláris kérdés volt, de a népies attitűdű kormányfő stílusába ez is belefért.

– Csak azt, ami a transzparenseken is olvasható: szavazati jogot minden eteliai patkánynak – fordította azonnal etel nyelvre a patkányképű ember, aki értett patkányul, csupán beszélni nem tudott, miközben Uhu Upor patkányul értett, de beszélni bizony egy kukkot sem.

No, de mire valók a tolmácsok? Lefordítanak azok mindent, ebben nem is volt hiba, csak a tárgyalás menetét ne lassította volna az állandó ide-odafordítás.

– Sza-va-za-ti jo-got? – szótagolta a miniszterelnök. – De uram, minek önöknek a szavazati jog?

– Ezt komolyan kérdezi? – húzta fel szemöldökét Uhu Upor. – Bocsánat! Hadd kérdezzek vissza, ha megengedi.

– Tessék!

– Eteliai állampolgárnak tartanak-e önök bennünket?

– Eteliainak igen, ellenben állampolgárnak...

– Aligha, legalábbis Etelia Köztársaság alaptörvényében egy szó sincs önökről – szólt közbe az alkotmánybíróság hordóhasú elnöke.

– Akkor itt az ideje, hogy ez is megváltozzék – ágált Uhu Upor az asztalon, ahova azért helyezték, hogy Etelia urai minél jobban láthassák és hallhassák. – Ez az ország immár a mienk is. Őseink ugyan még Indiában születtek, de mi már Eteliában, és ugyanitt szeretnénk boldogulni is, alázatos tisztelettel. Csak persze nem a padláson, magtárakban, istállókban. Nem, nem, mélyen tisztelt elnök úr, mindebből köszönjük, de többé nem kérünk. Végre mi is

tiszta levegőt, fényt, szabadságot akarunk, hogy az emberekkel együtt sétálhassunk az utcákon, és ha kedvünk szottyan, gond nélkül ülhessünk be egy cukrászdába, moziba.

Etelia urai elképedve csodálkoztak a rendkívüli és meghatalmazott nagykövetre, amint a patkányképű tolmács lefordította Uhu Upor szavait.

– Értjük, tehát ezért tüntetnek – mormogta a miniszterelnök.

– Többek között. Íme, a petíciónk – nyújtott át Uhu Upor még egy okiratot Fox Leó és a többi patkányméltóság aláírásával.

– Át fogjuk tanulmányozni, mondjuk, egy parlamenti interpelláció alkalmával, amikor a belügyminiszter, a különböző pártok, és maga Alba Mózes őexcellenciája is jelen lesz. Addig is kérem, vessenek véget mindenféle lázongásnak, tüntetésnek, mert Eteliában rendnek és nyugalomnak kell uralkodnia. Ehhez azonban szigorúan ragaszkodunk. Most amikor végre ez az ország is lábra állt, és megmutathatjuk egy súlyos válságban vergődő világnak, mivé fejlődtünk mi, eteliaik, nem engedhetjük meg magunknak, hogy holmi farsangi felvonulásokkal kompromittáljanak bennünket.

– Annál is inkább, mert amiért önök tüntetnek, az tiszta nonszensz, higgyék el, uraim, ergo jobban tennék, ha elfelejtenék az egészet – duplázott rá a Kúria Mátyás király-orrú elnöke. – Szabadság, szavazati jog... Micsoda badarság! Elnézést, de ez az igazság. Ez, legyünk, kérem, tárgyilagosak, ugyanolyan abszurd lenne, mintha azt állítanánk, hogy a tűz és víz megfér egymással.

– Valóban? Mert? – konyult le Uhu Upor lapátfüle.

– Még kérdezi, hiszen elég, ha becses fogaikra nézünk, hogy rögtön biztonságba ne helyezzük, ami rágható, legyen az kenyér, villanykábel, papír, fa, akármi. Elismerem, hogy önöknél ez, hm, létszükséglet, és csak a fogaik koptatása miatt kell folyton rágniuk. Igazam van?

– Ilyen vonatkozásban igen, de...

– Ettől a tény tény marad, mármint az, hogy ahol önök megvetik a lábukat, ott bizony, már elnézést, kő kövön nem marad. És ha ehhez hozzáadjuk az önök által terjesztett betegségeket, mint a szalmonella, agyhártyagyulladás, pestis stb., örökre elmegy a kedvünk attól, hogy önökkel egy társadalomban éljünk és dolgozzunk. De még ha dolgoznánk is, hogyan kommunikálnánk egymással, amikor egyikünk sem képes a másik nyelvén beszélni? És ugyanilyen antagonisztikus jellegű a hitük is, értékrendjük, kultúrájuk. Ugye, tudja, érzi, hova vezetne ez a felállás?

– Hova?

– Egy párhuzamos társadalomhoz, tanult barátom.

– Ez az utolsó szavuk?

– Nem, dehogy, nyugodjék meg, kérem! – igyekezett tompítani Strucc elnök Mátyás király-orrú társa kirohanását. – Mint említettem, még dolgozunk a problémán. Amit Keselyű kolléga állít, vitathatatlan tény ugyan, de ha csak egy mód is van rá, idővel ezt is megoldjuk.

– Kopogjuk le, mert akárhogy is mérlegeljük a helyzetet, valamennyi népnek, még a patkányfajnak is joga van a szabad élettérhez, no meg azt se feledjék, hogy a túlnépesedés és globális klímaváltozás napjainkban már mindenkit mobilitásra kényszerít. Lásd elsősorban a háborús övezeteket, illetve Afrika mostohább viszonyok közt élő közösségét, melynek támogatása mindnyájunk erkölcsi és jogi kötelessége – hangsúlyozta Uhu Upor. – Fordítsa! – szólt a bambán bámuló etel tolmácsra. – Nem érti, miről beszélek?

– Ho...hogyne érteném. Fordítom.

– Látom, tájékozott a nemzetközi jogban – reagált rá a miniszterelnök fanyarul. – Így nyilván arra is felfigyelt, miszerint Etelia ilyen vonatkozásban is élen jár, ugyanis mi minden érvényes okmánnyal rendelkező rászorulót támogatunk. Kivéve a gazdasági segélykérőket, körözött bűnözőket, terroristákat – igazította meg patyolatfehér nyakkendőjét.

– Mint amilyenek a patkányok?

– Ezt nem mondtuk – sietett a miniszterelnök segítségére az Országgyűlés harcsabajszú elnöke –, viszont az önök által végzett mérhetetlen kár és pusztítás is bőven elég ahhoz, hogy egyet-mást módosítsunk az Egyesült Földrészek Alapjogi chartáján. Mellesleg szólva nem értem, miért ragaszkodnak annyira mihozzánk, amikor Deshnokeba is emigrálhatnak.

– De hát ki akar itt emigrálni? Mi csupán állampolgári jogokat követelünk, amivel, ugye, együtt jár az általános szavazati jog is, tisztelt „polgártársak". Hova emigráljunk?

– Hát abba az indiai helységbe, ahol szentként tisztelik önöket. Ott aztán valóban szabadon járhatnak-kelhetnek a márványpadlóktól a mesterien faragott oszlopsorokig, enni-inni kapnak, ami szintén nem semmi, ha tekintetbe vesszük, hányan pusztulnak éhen-szomjan szerencsétlen bolygónkon. Én mindenesetre ezt tenném, mielőtt még Deshnoke is kifeszítené a maga második hálóját.

– Tehát egy már létezik?

– Igen, csak eddig a ragadozó madarak ellen védték a templomot.

– Hűha! – csettintett a nyelvével Kótyomfitty. – Hallod, főnök? Remélem, elég tágas hely az a Deshnoke ahhoz, hogy minket is vendégül lássanak – sandított nagy tudású társára. – Bocs, csak vicceltem.

– Pillanatnyilag talán, később már nehezen, mert egyszer minden hely betelik, és akkor... De ne féljen, felőlünk maradhatnak nálunk is, és mi tőlünk telhetően fel is karoljuk az ügyüket. Persze a magunk módján, mert azt nagyon nem bírjuk, amikor Etelia szuverenitását mellőzve rendeli el a mélyen tisztelt EF Tanácsa, kit mikor és hogyan fogadjunk saját hazánkba.

– Mert a haza az első, tudjuk, mást sem hallunk naponta a rádióban, tévében, és nyilván meg sem fordul a fejükben, miszerint van valami, ami a hazánál is fontosabb – válaszolt Kótyomfitty helyett a rendkívüli és meghatalmazott nagykövet.

Az elnökök felhördültek.

– Fontosabb a hazánál? Micsoda? – ráncolta össze homlokát a kormányfő.

– Az egész emberiség sorsa, uraim.

– Ajaj, emberiség, helyben vagyunk. Ezek szerint önök itt az egész emberiség nevében tárgyalnak. Bevallom, frappáns gondolat. Más? Óhajtanak még valamit a kormánnyal közölni?

– Igen, én! – pattant fel Kótyomfitty a tolmácsra kacsintva.

– Nem, köszönjük – intette le Uhu Upor.

– Akkor a megbeszélést ezzel lezárom. Viszontlátásra a következő konferencián! – jelentette be Strucc elnök.

– Kár, mert azért nekem is lett volna egy ötletem – súgta oda halkan Kótyomfitty a csalódott Upornak, ám mégsem annyira halkan, hogy ne hallja meg az éles hallású miniszterelnök is.

– Miféle ötlete? Figyelem, figyelem, Kótyomfitty excellenciának volna még egy ötlete!

– Lett volna – pirult el Kótyomfitty immár sokadszor –, de miután az ülés lezárult, nem szeretnék tovább zavarni.

– Zavarjon csak! Egy jó ötlet megér ennyit, beszéljen!

– Adjanak szavazati jogot a népünknek, és mi cserében egytől egyig önökre, vagyis a vízpártra fogunk szavazni.

A teremben egyszeriben döbbent csend támadt.

– Meg akar vesztegetni? – kapkodott levegő után Fox Leó.

– Mata őrizz, én mindössze lobbizok – fricskázott le válláról Kótyomfitty egy láthatatlan porszemet. – Magyarázzam meg, ez mit jelent?

– Maga? Nekem?

– És ha nem kapnak? – firtatta a honvédelmi miniszter.

– Szavazati jogot? Nos, ebben az esetben kénytelenek leszünk az Egyesült Földrészek Tanácsához fordulni. Megnyugtatom, ők megadják, így aztán mégis voksolunk, ha nem is önökre, hanem csak az ellenzéki borpártra – húzott elő Kótyomfitty zsebéből egy boros flaskát. – Egészségükre!

– A mindenit ennek az arcátlan patkánynak! – iramodott feléje felemelt ököllel a szálfatermetű miniszter. – Te szórakozol velünk?

– Marci, viselkedj! – reccsentett rá a kis nagy ember. – Elnézést, kissé impulzív a kolléga. Tudomásul vettük a lobbizást, de kérem, máskor ne tegyék, mert mi ezt korrupciónak nevezzük. Magyarázzam meg, ez mit jelent?

– Ne fáradjon, világos, és most már sajnos azt is kezdjük pedzeni, milyen egyességre számíthatunk a jövőben – komorodott el Uhu Upor.

– Helyes, örülök, hogy ilyen optimisták. Amint látják, velünk lehet tárgyalni, mert Etelia kormánya mindig kész a kompromisszumra. Viszontlátásra! Aztán – utoljára ismétlem – csak semmi tüntetés! Elvileg persze semmi akadálya, egy demokratikus államban ehhez mindenkinek joga van. Utóvégre önök is eteliai lakosok, és mint ilyeneknek, önöknek sem állhat érdekében darázsfészekké változtatni az Egyesült Földrészek egyik legkiegyensúlyozottabb államát.

Uhu Upor leverten tájékoztatta Alba Mózest, milyen eredménnyel járt a küldöttség.

– Nyakas ember ez a Hüvelyk Matyi, a hosszú viszont ravasz, mint a róka, vagyis elég nehéz lesz őket meggyőzni, még kevésbé legyőzni – summázta a patkányvezér röviden.

– Tehát feladjuk?

– Máris? Nem oda Bikáver[77], folytatjuk, és összefogunk, Uporkám. Elsősorban az eteliai testvérekkel, másodsorban azokkal, akik a Közel-Keletről és Afrikából vándorolnak ki a jobb élet reményében.

– Nemá, idegenekkel? – fintorgott Uhu Upor. – Nem javaslom: külön világ, külön faj, akikhez már azért sincs közünk, mert a többség amúgy is Deshnokeba emigrál.

– Mi meg nem. Nagyon jól érezzük mi magunkat itthon is – szólalt meg váratlanul az ambiciózus exkövet.

Mióta őt is bevették a tanácsba, mert bevették afféle... Minek is: titkárnak, előadónak? Pontosan nem tudta. Tulajdonképp még Alba Leóról sem, hogy pontosan milyen tisztséget

[77] Indiai oázisváros, 30 km-re a patkánytemplomtól.

tölt be a tanácsban. Nem is meglepő, miután mindeddig fikarcnyit sem izgatták a szociálpolitikai kérdések.

– Jól bizony, mert mindenütt jó, de a legjobb otthon – nyalogatta meg magát Alba úr. – Leszámítva ezeket a büdös csatornákat, magtárakat, ólakat, az örökös futást, kiközösítést. De hát segíthetünk mi ezen is. Nem kell hozzá más, mint hogy előbújjunk a csatornákból, ólakból, és kikövetelj ük magunknak, ami nekünk jár.

– A vízágyúk, lángszórók ellenében? – csóválta meg a fejét Uhu Upor. – Én nem lennék ilyen optimista.

– Én igen, okvetlenül hiszek benne. Föltéve, hogy tényleg összefogunk. Vándorpatkány a házi patkánnyal, egérrel...

– Egérrel is?

– Úgy ám, mi több: eteliai a nem eteliaival, a többi meg majd kialakul. Előbb a zöldasztalnál, szép szóval, később fegyverrel, ha nincs más megoldás.

– Milyen fegyverrel?

– Amiket majd mi is legyártunk, és akkor már senki sem taposhat le csak úgy kénye-kedve szerint mindaddig, amíg ha nem is kabbasok[78], ugyanolyan állampolgárok leszünk, mint az emberek.

– Egyszóval készüljünk a háborúra – hüledezett a derék lapátfülű.

– Haladéktalanul.

– Miközben folyton a békét és megegyezést hirdetjük? Már elnézést, de ez elég hipokrita álláspont. Mózi, Mózi, de megváltoztál egyszerre.

– Ilyen az élet: omnia fluont, omnia mutantur[79], ami ugyan nem újság, mert mióta világ a világ, sosem volt ez másképpen. A békével sem egyébiránt. Vagy azt hiszed, Hitler, Churchill vagy Sztálin a háborút éltették?

– Ők kicsodák? – kíváncsiskodott Kótyomfitty.

– De ne menjünk olyan messzire, itt van Etelia, illetve maga az Egyesült Földrészek – hagyta figyelmen kívül kérdését a konzulensénél is bölcsebb albínó. – Esküdni mernél arra, hogy titokban egyik sem kacsingat az atomfegyverekre, testvérem?

– Az más, de a patkányok... Mi még sosem háborúztunk, ha viszont mégis megtennénk, százat teszek egy ellen, hogy írmag sem maradna belőlünk.

– Próba szerencse. Kockázat nélkül nincs siker, azonkívül számolj azzal is, milyen temérdek patkány van a világon, és ezek közül egy sem ostobább az embernél, az alkalmazkodási képességünk meg kifejezetten legendás, úgyhogy, ne félts te bennünket, mert mi még akkor is itt leszünk ezen a sáros földgolyón, amikor az ember már réges-rég más bolygóra vitte az irháját.

– Az lenne ám a nagy csavar! – buzdult fel a parlamentet megjárt bice-bóca. – De mért tenné?

– Valószínűleg muszájból – értelmezte Uhu Upor főnöke okfejtését –, ugyanis a Földünk sem forog a végtelenségig. Egy szép napon az is megállhat, beleütközik egy bolygóba, vagy az szippant magába, kihűl a Nap stb., mindenesetre nagyon tanácsos lesz innen lelépni.

---

[78] Szent patkánnyá.

[79] Minden folyik, minden változik. (lat.)

– Ebben, látod, egyetértünk! Tanácsos és sürgős is – helyeselt Alba Leó. – Na, és ki adná be a kulcsot legelőbb: az ember vagy a patkányok?

– Az ember?

– Nahát, milyen okos ez a Kótyomfitty. Természetesen az ember. Ámde ez még csak az első forgatókönyv.

– Aha, eszerint lenne egy második is? – kapta fel a fejét Uhu Upor.

– Lenne? Lesz, kolléga, ezt borítékolhatjuk, miután a kockát máris elvetették.

– Miféle kockát? – pislogott a kissé nehéz felfogású házi patkány, aki sosem járt magasabb iskolákban, így sajnos nem is igen értett meg minden szót, mondatot.

– Alea iacta es[80].

– Ja, így már világos.

– Nekem nem – akadékoskodott Uhu Upor. – Egy kocka mindig el van vetve. Mennyiben különbözik a mostani helyzet az előzőktől?

– Észrevetted, mi zajlik körülöttünk manapság? A földrészek unióba tömörülésével megnyílt a világ, liberalizálódott a gazdaság, munkaerőpiac, politika, kultúra... Ezzel persze megnyíltak a határok is. Ki Eteliába, ki Eteliából szeretne valahova eljutni. Szavamra tiszta hangyabollyá változott a glóbuszunk.

– Logikus, ez a globalizáció, de mit akarsz ezzel mondani?

– Az nem tűnt fel, kik pedáloznak itt a legtöbben?

– Hát a szegényebb sorsú emberek, háborús menekültek, effélék.

– Mi, patkányok, nagyra becsült barátom, igen, annyian vagyunk már, mint csillag az égen. És csak jövünk, menetelünk egyre tömöttebb, rendezettebb sorokban. Egyelőre fegyvertelenül, később már kevésbé, és ... Ugye, sejted, mit teszünk majd akkor a jó öreg homo sapienssel?[81]

– Én sejtem! – gyulladt világosság Kótyomfitty agyába. – Ezentúl mi tapossuk össze őket. Karni Mata, áldd meg a patkányok bolygóját!

2

A patkánytanács jóváhagyta Alba Mózes stratégiáját, mely szerint addig tüntetnek, amíg bármelyik patkány szabadon választhat, sőt: választható is lesz egyúttal. Innen pedig, miután ők vannak többségben, már csak egy lépés, hogy átvegyék a hatalmat. Eltelt egy hét, és a terv működött, már ami a tüntetéseket illeti, aztán hirtelen bekeményített a hatalom, és betiltott mindenfajta szónoklatot, tüntetést.

– Sebaj – vigasztalta testvéreit a fehér szőrű rebellis –, ezzel még nem fogták be a szánkat egy percre sem. Picurkát lobbizunk a borpártnál, és máris meglesz a szócsövünk.

Így is lett. A parlamentben egymást érték az interpellációk, és szemére hányták a kormánynak, miért nem kapnak szavazati jogot a patkányok.

– Mert egyik sincs még 18 éves – élcelődött Strucc Ádám.

---

[80] A kocka el van vetve. (lat.)

[81] Bölcs emberrel. (lat.)

A teremben kitört a nevetés, amit úgy szívére vett az ellenzék, hogy testületileg kivonult a helyiségből. Egyebekben semmi sem változott. A kormánypártiak rendre leszavaztak minden javaslatot, ötletet. Az ellenzék meg persze az övékét, és ezzel ismét helyrebillent az egyensúly.

Ezután még nehezebb napok virradtak Alba Mózes népére. Ha csak egy patkányt is megláttak, azon nyomban befogták, és agyonverték, vagy felhasználták őket a harcmezőkön, bányákban taposóaknák és metángáz után kutatva. Különösen a fehér patkányokra vadásztak, akiknek viszont a laborokban vették nagy hasznát. Nesze neked szavazati jog, egyenlőség, testvériség! Szegény patkányok mire felocsúdtak, már el is röppent két-három esztendő, azzal hátra arc, már masírozhattak is a másvilágra, mert a rattusok csuda kurta életűek. Előbb Uhu Upor szenderült jobblétre, őt követte Kótyomfitty, végül Alba Mózes...

– ... és, íme, még mindig az ember uralja a világot – hörögte halála előtt az albínó. – Hej, ha legalább öt-tíz évet adott volna nekem még Karni Mata!

– Patkánysors, ebbe sajna bele kell törődni. Hosszabb élete még Deshnokeban sincs egy patkánynak, legfeljebb jobb sorsa, ám ehhez el kell előbb oda jutni valahogy – törölte meg szemét legkedvesebb fia Alba Mózes kettő hüppögve.

De már ez sem volt olyan könnyű, mint azelőtt, ugyanis egy szép reggel arra ébredt a lakosság, hogy itt-ott bizarr vasfüggöny feszült a határon. Uramisten, mi történt? Csak nem muszlimok törtek az országba? Alba Mózes kettő lélekszakadva sietett felderíteni a terepet. Ott a következő felirat sokkolta:

Vigyázat, aknával és villanypásztorral védett határzár.
Belépés a főkapun – érvényes okmányok birtokában!

A hírre legelőbb a borpárti ellenzék reagált. Szegregáció Eteliában – virítottak messzire újságjaikban a címsorok. Az Egyesült Földrészek lázadói – ragozták tovább külföldön. Tévedés, nem vagyunk lázadók, csupán megpróbálunk rendet teremteni a káoszban, és ennek egyetlen eszköze momentán a műszaki határzár – indokolta meg intézkedéseit Etelia kormánya. Kétségtelen, hogy mi is az EF szövetségébe tartozunk, és sokan tiszteletlenségnek tartják, amiért ellentmondunk az EF-nek, ám ezzel egyidejűleg politikai és egyéb szuverenitást is élvezünk, ennek értelmében pedig mi, legalább mi megtesszük azt, amit a Nagy Tanácsnak is régóta meg kellett volna tennie.

Ifjabb Alba Mózes és hívei tétlenül figyelték a kormány és világszövetség párbaját. Beleszólni nem mertek, meg joguk sem volt hozzá, mióta teljes illegalitásba kényszerítette őket a hatalom.

– Ejnye, tegyünk már mi is valamit! – türelmetlenkedett Kótyomfitty fia, aki ugyanolyan heves temperamentumú volt, mint az édesapja, csak nála jóval pallérozottabb elméjű, és persze sántítani sem sántított. – Meddig sunyítunk még így kiközösítve, gyakorlatilag hontalan, amikor ebben az országban mindenhez, de mindenhez épp annyi jogunk van, mint bármelyik eteliai polgárnak? – interpellálta meg egy alkalommal Alba Mózes utódát.

– Igaza van, elég volt! – fortyogott a képviselőtestület. – Támadjuk le, és együk ki őket a házukból!

– Vándoroljunk ki, Deshnokeba, bárhova, ahol mi is egyenrangú polgárként élhetünk – pengettek szelídebb húrokat a többiek.

Miközben odalent egyre hevesebben tárgyaltak, odafent szaporodtak a *függönyök*. Etelia biztonsága érdekében – villantott fel illusztrációképpen a média egy-egy kertet, házat, illetőleg templomot és nőket lerohanó bevándorlót.

– Gyalázat! – szorult ökölbe a nézők keze a világ innenső oldalán, aztán csak hápogtak, amikor túloldalt ugyanaz a delikvens kiáltott segítségért a sivatagi homokbuckák és füstölgő romok közt.

Röviddel ezután pedig berobbant az annyiszor megjósolt trópusi meleg is, télen fagy, hóviharok és hasonlók.

– Jaj, megsül az agyunk, kiszáradunk, végünk van! – lihegtek nyáron a lakosok, és a tehetősebbek rohantak északra nyaralni.

– Egek ura, ne hagyj el, itt az 5. jégkorszak! – dideregtek télen, és a tehetősebbek a trópusok felé inaltak telelni.

– Itt bizony, és ez még csak a világválság, egy új apokalipszis kezdete, úgyhogy lesz ez még rosszabb is – vonultak fel az istenhívők zászlókat és füstölőket lengetve az ártó szellemek távoltartása céljából.

De akadtak ott más felvonulók is, például muszlimok, akiknek a száma irtózatosan felduzzadt. Ők meg azért tüntettek, amiért a szövetség még mindig túlértékeli a keresztény hitvallást, holott csak egy igaz hit létezik, és ez az övék, nevezetesen az iszlámhit. Az ők transzparensei többnyire az Allah akbartól csillogtak. Végül, de nem utolsó sorban a lokalizáció és zöldek hívei torpedózták meg nap mint nap az EF-et.

– Minden hatalmat a nemzetállamok kezébe! A társadalom és ökológia fontosabb a profitnál, piacnál – skandálták.

Az EF érzékelte a tiltakozást, félelmet, és nyugalomra intette az államokat.

– Tisztelt polgárok, hölgyeim és uraim! – szónokolt a Világtanács nagy tokájú, 130 kilós elnöke, akinek a szózatát a világ valamennyi médiája élőben sugározta. – Kérek mindenkit, bármilyen irányvonalat is képvisel, álljon meg egy szóra, és hallgassa meg az Egyesült Földrészek Tanácsát, akinek a nevében van szerencsém nyilatkozni önöknek. Biztosítunk mindenkit, hogy nem egy szempontból és nem is szakértelem híján elemeztük az aktuális helyzetet, és a következő konszenzusra jutottunk. 1. Világválság pedig nincs, még kevésbé apokalipszis, csak néhány átmeneti nehézség, hiányosság, amire eddig, isten bocsássa meg vétkünket, valahogy nem koncentráltunk eléggé. Azóta mi is beláttuk, hogy kissé eltúloztuk szervezetünk globális szerepét, ezért ünnepélyesen megígérjük, miszerint a jövőben kiemelt figyelmet fordítunk a nemzetállamok gazdasági, politikai, kulturális, ökológiai stb. igényeire. 2. Egységben az erő. Elcsépelt közhely, de igaz, ezért ismételten felszólítjuk a világ összes polgárát tartsa be a globális fenntarthatóság homogén és univerzális normáit, mert csak így küszöbölhetjük ki az ember ökológiai lábnyomából származó gondokat, mint energiaválság, helyenként aszály, éhínség, víz-, munkaerőhiány, járványok... 3. Nemzetközi migráció. Korunk másik neuralgikus pontja, de még ez sem kilátástalan jelenség. Megbirkózott már ez a bolygó hasonló buktatókkal, és eddig még mindig úrrá lett a helyzeten. Garantáljuk, most is úrrá lesz, ha végre *mindenütt* megnyitjuk a határunkat, szívünket, és együtt, közös erővel teremtjük újjá a világot. A bevándorlók befogadását rendszerint önkéntességi alapon, kvóták bevezetése nélkül sikerült rendeznünk. Köszönet érte, alkalomadtán megháláljuk. Fájdalom azért még így is restanciában maradtunk. Remélhetőleg nem tartósan, és aki eddig nem a szívére hallgatott, előveszi az eszét is, és belátja mekkora gazdasági előnyökkel jár a bevándorlók támogatása. Szólottam, én Frank N. Stein az EF, illetőleg Allah, Jahvé, Visnu, Buddha és Konfucius nevében.

Bár a termetes Frank N. Stein nyugtatásnak szánta beszédét, a hallgatók többsége csak ezután gerjedt igazán haragra. Különösen a muzulmánok, amiért egy kafir mert Allah nevében papolni, a keresztények pedig a második helyért morogtak. Cáfolhatatlan, hogy az iszlám csil-

laga felmenőben van, azért még mindig a kereszténység az első számú világvallás – jegyezték meg sokan epésen, akikkel aztán egyre többen azonosultak látva azt, hogy a migránsok jó része integrálódás helyett szívesebben követi az egykori Római Birodalom szlogenét: oszd meg és uralkodj!

– Világválság pedig van – reflektált Frank N. Stein szózatára röviden és velősen Etelia két legprominensebb elnöke –, és ha van, azt meg is kell állítani. De közel sem a válság esztelen eszkalációja, hanem lokalizációja révén, ez, ugye, evidens. Más szóval ott kell kezelni a bajt, ahol keletkezett, és semmiképp sem importálni. Még akkor sem, ha a mások bajából húzhatnánk előnyt esetleg. Ergo ragaszkodunk a jól bevált határokhoz. Mi nem akarunk hódítani, ugyanakkor arra sem vagyunk hajlandók, és ezt már számtalanszor kiemeltük, hogy akár a nagylelkű EF-vezérkar, akár az ilyen-olyan globetrotterek írják elő nekünk, kit fogadjunk az országba. Szólottunk Etelia kormánya és az egész nemzet nevében Strucc Ádám és Fox Leó.

– Mondjon le a kormány, karanténba akarnak zárni bennünket! – rapliztak erre a borlovagok.

Nem sok sikerrel. Ellenkezőleg: minél jobban zúgolódtak, annál több kerítés és fal emelkedett a végeken. Eleinte csak Eteliában, aztán a példáján felbuzdulva szerteszét a legtöbb szövetségi államban.

A migránsok meghökkentek. Eddig, imitt-amott, de valahol csak találtak egy kiskaput, ahol be lehetett osonni. Ezúttal viszont lassacskán még egy patkány sem surranhatott át a határon.

– Most mit tegyünk? – dugták össze a fejüket. – Úgy tűnik, holtpontra jutottunk.

– Még nincs minden veszve. Az EF mellettünk áll – vetették közbe a derűlátóbbak.

Lehurrogták.

– Az EF-nek annyi, nincs annak már sem ereje, sem szava. Az NGO[82] kussol, még a csempészek, spekulánsok is úgy hallgatnak, mint süket disznó a búzában.

Azzal egyetértettek, hogy végre nekik is szervezkedniük kellene, hiszen sem vezéreik, képviselőik, de még fegyvereik sincsenek eltekintve elmaradhatatlan tőreiktől. Csupán némelyek ijedeztek, huhogtak:

– Hú, ebből háború lesz. Gondoljuk meg, testvérek egyszer nincs ennél jobb megoldás!

– Akkor háborúzunk, ha egyszer nincs ennél jobb megoldás – döntött a háború mellett a bevándorlók többsége, és nekiláttak először is fegyverkezni nem feledkezvén meg a harci tapasztalatokkal rendelkező tagok toborzásáról sem.

Mintha az olyan könnyű lett volna! Zúgolódásban, fenyegetődzésben ugyan nem volt hiány, egységes gondolkozás, fegyelem azonban továbbra sem jellemezte túlzottan a „sereget”, így jobbára egyéni akciókban tüntette ki magát. Többnemzetiségűek lévén sokszor meg sem értették egymás szavait, hacsak nem akadt véletlenül tolmács a közelben. Tiszta Bábel tornya! És hol találnak még egy igazi, karizmatikus vezetőt is, akit mindenki tisztel és okoskodás nélkül elfogad? Sehol, márpedig nélküle, bármilyen sokan vannak, nemhogy háborút, de még csatát sem nyerhetnek – pusmogták a józanabbak.

– Majd mi besegítünk, semmi vész – csapódott hozzájuk időnként egy-egy állig felfegyverzett muharib[83]. – Allah akbar!

---

[82] Kormányzattól független társadalmi szervezet.

[83] Katona, harcos. (ar.)

3

Telt-múlt az idő, s miközben mindenütt egyre puskaporosabbá vált a hangulat, a föld alatt ismét három nagy egyéniség viaskodott a halállal: Alba Mózes, Uhu Upor és Kótyomfitty! Na ja, az a bizonyos átlagos patkányéletkor! Vajon hány generációnak kell még követnie egymást ahhoz, hogy valóra váljanak egy patkány álmai! Mert mi az a két-három év az öröklétben (már ha egyáltalán van öröklét)? Egy pillanat milliomodrésze, vagy még annál is kevesebb. A bánatos utódok zokogva vettek búcsút az ősöktől, és megígérték, hogyha Karni Mata is akarja, kivezetik a népet a föld alól, és létrehozzák az egyesült patkányok szervezetét. Hogy Karni Mata is akarta-e, rejtély, de hogy az ifjú Alba Mózes, Uhu Upor és Kótyomfitty egy ujjukat sem mozdították meg e célból, ahhoz nem fért kétség.

– Nem vezetünk mi ki innen senkit sem. Hát nem sokkal biztonságosabb a föld alatt? Bár nem vitás, hogy idelent szinte naponta csökken az életterünk, élelmünk, viszont anarchia, háborús légkör sincs. Majd ha ennek is vége lesz, és helyreáll a rend, nyugalom, akkor, de csakis akkor jön el a mi időnk. Addig is felejtsük el a háborút meg az egyesült patkányszervezet ötletét, hiszen még a parlament közelébe sem engednek bennünket – igyekezett megnyugtatni a trió kétségbeesett híveit.

Egyesek megnyugodtak, mások nem, és kezdtek kiszökdösni a föld alól.

– Undok mutánsok! – sikongtak a nők, akik már-már megfeledkeztek a patkányokról, míg a férfiak kövek után kapkodva iramodtak utánuk.

A patkányok nekiestek az éléskamráknak, magtáraknak, elözönlötték a mezőket, szétrágták a villany- és telefondrótokat, mielőtt még észbe kaptak volna az emberek. Nem sokkal ezt követően megszűnt aztán az áramszolgáltatás, akadozott a termelés, és hosszú, síri csend borult Etelia fővárosára.

– Azonnal ki kell füstölni minden patkányt, egeret! – adta ki a parancsot Strucc Ádám.

Csakhogy hol, kiket, amikor a legtöbben láthatatlanná tették magukat. Sejtették ugyan hol bujkálnak, és nagy erőkkel vonultak ellenük, de valahányszor odaértek, úgy eltűntek, mint a tavalyi falevél.

– Ravasz dögök – rágta tövig körmeit Fox Leó –, pedig de szívesen odapörkölnék egyet ennek a láthatatlan seregnek.

– Hát éppen ez az, hogy láthatatlan, márpedig fantomokkal nem lehet harcolni – biggyesztette le száját a hadügyminiszter.

A helyzet kezdett tarthatatlanná válni. A csendet felváltotta a pánik, zűrzavar, sokan fáztak, éheztek, és aki csak tehette, hanyatt-homlok menekült a városból.

– Nincs más megoldás, a kormánynak is el kell innen tűnnie – jelentette be egy ködös novemberi reggelen az állam- és miniszterelnök.

– Más szóval megadjuk magunkat – harapott ajkába a daliás hadügyminiszter.

– Más szóval visszavonulunk – tördelte kezét Strucc elnök. – Felrobbanthatnánk ugyan a fővárost, és akkor minden patkány elpusztul, de vele együtt az egész város is, és ennyit, ugye, nem érnek ezek az átkozott mutánsok. Amúgy maga az Egyesült Földrészek sem adná erre az áldását.

– És az Országgyűlés?

– Irreleváns, ilyen akcióra mindenképp csak végszükség esetén adhatok parancsot. Első lépésként tehát biztonságos helyre költöztetjük a lakosokat, vezérkart, mindenkit, utána...

Bocsánat! – kapta füléhez Strucc Ádám a váratlanul felmuzsikáló mobiltelefont. – Igen... Igen... Máris megyek, mindjárt ott vagyunk!

– Mi történt? – sápadozott Fox Leó.

– Óriási sereg ostromgyűrűjébe kerültünk.

– Fantasztikus! – meredtek utóbb a megfigyelő torony képernyőire.

Az Eteliát körülzáró kerítés előtt megszámlálhatatlan migráns nézett farkasszemet az országgal, és valamennyiük kezében, irgalom atyja, ne hagyj el, fegyver csillogott. És ez még nem minden. Hirtelen megelevenedett a föld, ami alól milliónyi, ugyancsak fegyveres patkány sprintelt a felszínre.

Szegény Frank N. Stein, Strucc Ádám, Fox Leó, Alba Mózes és a többiek, ezt a gombócot hogy fogjátok most lenyelni?

NICHT VOR DEM KIND!

Kb. 13 éves lehettem, amikor édesanyám így szólt hozzám:

– Holnap reggel felülsz a vonatra, és elutazol Vásárhelyre nyaralni.

– Elutazunk? Jaj, de jó, jaj, de jó, meglátogatjuk nagyapót!

– Meglátogatod te, egyedül, és, légy szíves, ne ugrándozz! Tudod, hogy nem bírom az ugrándozós fiúkat.

– Egyedül nem megyek – lombozódtam le tüstént.

– Hogyhogy, nem szereted nagyapót?

– De szeretem.

– Akkor?

– Vásárhely nagyon messze van, és én sosem jártam arra egyedül.

– Hát most jársz. Nesze, itt az útiköltség! Holnap reggel nyolckor megveszed a jegyet, a pénztárnál, megkérded, hol kell átszállni, és este már Marosvásárhelyen vagy.

– Nem megyek. Ha édesanyám nem jön, én sem megyek nyaralni.

– Csitt, egy szót se többet! – vesztette el béketűrését ekkor hófehér hajú, zsarnoki természetű nagyanyám. – Odamész és kész, különben úgy kiváglak a házamból, hogy vonat nélkül is Vásárhelyig szállsz, ebadta taknyosa!

Ez meggyőző érv volt. Mit tehettem hát egyebet, minthogy másnap szorongó szívvel, de engedelmeskedtem a megtámogatott szülői parancsnak. Mielőtt elindultam volna, édesanyám lezárt borítékot nyomott a kezembe.

– Add át a nagyapádnak! Aztán fel ne bontsd, hiszen tudod, a leveleket nem illik felbontani.

Kicsit habozott, majd átölelt, ami jócskán meglepett, ugyanis nem volt az az ölelkező fajta, és legutoljára engem is csak öt éves koromban ölelt meg ilyen gyöngéden.

Katt-katt-katt – kattogtak álmosítóan a vonat kerekei. De én egy percre sem mertem lehunyni a szememet, és ahogy egy állomásra érkeztünk, már araszoltam is az ablakhoz megnézni, le kell-e szállnom, egyáltalán hol vagyok.

Vásárhelyre érve újabb nehézségbe ütköztem: sehogy sem bukkantam nagyapó házára. Persze nem csoda, egy eddig falun élő kamasznak, nem kis feladatot jelentett tájékozódni egy ekkora városban. Összevissza kérdezősködtem, hiába, mintha a dzsungelben keresnék egy icipici házikót. Ettől függetlenül tetszett. Mármint Vásárhely, kellemes éghajlata, széles utcái, a parkok, üzletek, és sokszor elgondoltam magamban, milyen nagyszerű lenne itt élni, és a vásárhelyi fiúkkal énekelni: Vásárhelyi csárdában / ecet ég a lámpában.

Lassan esteledett, és én még mindig az utcákon bóklásztam. Egyszer csak egy cigánytelep kellős közepén találtam magamat.

– Hé, csávó, mit szaglászol te errefelé? – szólt rám egy beesett hasú csurkesz[84] gyanakvóan.

– Én? Semmit.

– Akkor tűnés, nem kamelom a csamodat[85].

Nem vitatkoztam vele, szótlanul elhúztam mellette.

– De az órád igen. Nekem adod?

– Nem.

Erre odakapott a csuklómhoz. Keményen ellenálltam, mire elkezdtünk birkózni.

– Hajrá, Tuntu, vágd a földhöz! – biztatták a többiek, akik, mintha a föld alól bukkantak volna elő, pillanatok alatt körülálltak bennünket.

Csupán egy kicsi, öt év körüli rajkó szurkolt nekem lelkesen. Nem is sikertelenül, mert végül is én fektettem Tuntut két vállra. Erre olyan csend támadt, hogy még a szúnyogok szárnyának rebbenését is meg lehetett hallani.

– Éljen! – rikoltotta el magát a pöttömnyi legényke.

A kör összébb zárult, és csakhamar már nem egy, hanem tíz pulyával kellett harcolnom, s mivel sok lúd disznót győz, ezúttal én húztam a rövidet. Lökdöstek jobbra, lökdöstek balra, elvették a tárcám, karórám, sőt, miért, miért nem, még az édesanyám levelét is.

– Hé, ácsi, ácsi! A fene essen belétek, engeditek el rögtön azt a gyereket?! – rohant elő valahonnan egy lakótelepi apuka.

A kör megnyílt, kiengedtek a gyűrűből. Alig sántikáltam tovább vagy száz métert, amikor az előbbi csurkesz rohant utánam.

– Állj meg, szeretnék visszaadni neked valamit. Tessék! – nyújtotta át a nemrég elorzott holmikat.

– Köszönöm – dadogtam értetlenül.

Mi a ménkű üthetett ezekbe! Előbb letámadnak, aztán kifosztanak, most meg visszaadják a cuccaim.

– Rendes srác vagy. Mondd, nem tudod véletlenül, hol található az Eminescu utca?

Véletlenül tudta, el is magyarázta, hol van, melynek alapján hamarosan nagyapó kunyhója előtt állottam. Épp idejében, mert a nap már régen lecsusszant az ég pereméről. Becsöngettem. Valaki sietve csoszogott a kapuhoz.

– Ki az?

– Pali Petrozsényből.

– Nyitom már, nyitom, egy pillanat!

Nagyapó negyedik felesége, Ilus néni bámult rám a kapuból.

– Palikám, micsoda meglepetés! De örülni fog neked a nagyapád – ölelt át melegen az ösztövér öregasszony, hát még a nagyapám, akinek az arca csak úgy ragyogott az örömtől.

---

[84] Cigány fiú. (cig.)

[85] Nem tetszik a képed. (cig.)

– Isten hozott minálunk! Hogyhogy csak így, egyedül? Mért nem jött veled az anyád is? Ő nem kíváncsi szegény édesapád apjára?

– Azt... azt nem tudom. Csak az üdvözletét küldi nagyapónak – csókoltam kezet az öregnek.

Bevallom, nem nagy ingerenciával (sosem csíptem az efféle nyalakodást), és akkor is csak édesanyám kedvéért vettem erőt magamon, aki erősen a lelkemre kötötte, nehogy kihagyjam ezt a magasztos pillanatot.

– Ülj le, Palkó, éhes vagy? Naná, hogy az, miket is beszélek – rakott elém Ilus néni egy egész szál szárazkolbászt, bögre tejet és ropogós héjú, friss fehér kenyeret.

Mamám, fehér kenyér! Mikor ettem ilyet én utoljára!

– Jó étvágyat!

– Nem féltél egyedül nekivágni ilyen nagy útnak? – feszegette pókos orrú, félszemű nagyapám.

– Miért, kellett volna? – feleltem hetykén, bölcsen hallgatva azonban a városban való csetlés-botlásról.

– Helyes, elvégre nagyfiú vagy. Hány éves is, tizenkettő?

– Tizenhárom.

– Isten éltessen. Jól tanulsz?

– Nem.

– Derék gyerek vagy. Na nem azért, mert nem tanulsz jól, hanem amiért beismerted. Szóval lusták vagyunk.

– Hát... egy kicsit.

Ilus néni figyelmeztetően köhintett. De az öreg nem tágított. Oskolai dolgokban, volt tanító lévén, gyorsan megeredt a nyelve, és csak úgy ömlött belőle a gyakran latin mondásokkal fűszerezett bölcsesség.

– Öreg hiba. Ismered a mondást? Aki tanul halad, a lusta marad. Mi akarsz lenni? Most is matróz, mint kiskorodban, emlékszel?

– Cirkuszista – csúszott ki a számon kis híján, de csak lenyeltem, mint kacsa a nokedlit. – Ahogy nagyapót ismertem, még ki is nevetett volna emiatt. – Még nem tudom.

– Pedig nemsoká el kell ám dönteni, mert ha tovább tanulnál, akár tanító is lehet belőled. Ha viszont nem tanulsz, csak bányász, szobafestő, legjobb esetben levélhordó. Szerintem nem ártana elgondolkoznod ezen, te... nagyfiú.

– Nono, azért postásnak lenni sem semmi – böffentett közbe refluxban[86] szenvedő nagyanyám, aki maga is postai alkalmazottként ment nyugdíjba. – Bizalmi munka ez, édes uram, ahova fel sem vesznek akárkit. Amúgy mi újság a fekete gyémántok vidékén?

– Mi lenne? Ugyanaz a füst, korom és felhő gomolyog felette, mint amikor Kajántóról odaköltöztünk, no meg a szél is fúj, egyre fúj, nem beszélve az örökös esőről.

– Más szóval nem nagyon díjazod. És Vásárhelyt?

– Vásárhelyt imádom.

– Nagymama? – kíváncsiskodott nagyapám is? – Ő hogy van? Még mindig nem kap nyugdíjat az államtól?

---

[86] Gyomorégés, a savas vagy epés gyomortartalom felböfögése.

– Egy banit sem. Igaz, édesanyám fizuja sem bankári fizetés, azért köszönöm a kérdést, megvagyunk.

– Szegény gyerekek! – szánakozott Ilus néni. – Se pénz, se apa. Nektek sem lehet könnyű, az bizonyos. Emlékszel még az édesapádra?

– Ezt most hagyjuk! – fészkelődött nagyapó.

– Miért hagyjuk? Ha a nagytiszteletű úr nem lett volna olyan könnyelmű, hogy gyerekeire való tekintet nélkül eldobja az él...

– Eldobja? Olyan biztos maga ebben, mert én aligha. De mint mondtam, hagyjuk: nicht vor dem Kind!

Elhallgattak, egyébként szükségtelenül, ugyanis már rég megtanultam, mit jelent a nicht vor dem Kind kifejezés. Csak azt nem értettem, miért tabutéma apám öngyilkossága. Vagy megölték? Tulajdonképp máig sem derült ki. Hát igen, elég zavaros idők jártak 1945-ben Erdélyben azokra, akik magyarnak merték magukat vallani, különösen, ha amellett felszentelt papok is. Még kaszinóztunk vagy félórát, aztán eltettük magunkat másnapra. Kivéve az öreget, aki szokása szerint éjjel egy óráig olvasott. Még így, fél szemmel is, amit akkor vesztett el... De ez már egy másik történet.

Reggel kakasszóra ébredtem. Akárcsak Mezőcsáváson valamikor, ahol a nagyapám előzőleg éldegélt, amíg Gheorghiu-Dej kormánya mindenéből ki nem forgatta. Szép, többszobás háza volt akkoriban apónak, nem ilyen helyes, azért mégis csak szűkecske szoba-konyhás kégli, mint ez az itteni, hozzá föld, mezőgazdasági eszközök stb. Kuláklistára is került annak rendje és módja szerint, hadd tanulja meg a nyavalyás, milyen egy szegény paraszt élete. Megnéztem az ingaórát: fél öt, túl korán van még felkelni.

– Gyerünk früstökölni, te hétalvó! – ébresztett fel Ilus néni úgy fél nyolc körül. – Hogy aludtál?

– Mint a tej, de még annál is jobban szunyálok, ha a szúnyogok is engedik – estem a bőséges reggelinek.

Ami azt illeti, kuláklista ide-oda, azért annyi pénze maradt apónak, hogy ne haljon éhen imádott könyvei közt. Bezzeg nálunk Petrozsényban hús is csak vasárnaponként került az asztalra.

Reggeli után szaladtam a Marosra fürödni, napozni.

– Aztán bele ne fúlj, mert mit mondok akkor majd az édesanyádnak! – figyelmeztetett nagyapó tréfásan.

– Á, tudok én úszni. Jut eszembe: itt egy levél édesanyámtól – kapartam elő táskámból a leragasztott borítékot. – A tegnap elfelejtettem odaadni. Csóklom, délre hazajövök.

Világéletemben szerettem az úszást, lubickolást. Hanem ahhoz folyó is kell, amiben ugyan szűkebb hazám sem szűkölködött, csak fürödni nem mertünk a félelmetesen sebes sodrású Zsil-folyóban. Maradt volna a fürdőkád, arra meg sajnos édesanyám fizetéséből nem tellett. Verőfényes augusztusi délelőtt volt. A parton rengeteg ember nyüzsgött, ki napozott, ki labdázott, köztük tündéri spinék is. Tyű, ilyeneket sem látni mindennap Zsil-völgyében!

– Ülj le, beszédem van veled! – parancsolt rám nagyapó, amint délben kissé fáradtan, de annál elégedettebben ültem asztalhoz.

– Várjon, előbb együnk, majd utána cseveghetnek – aggodalmaskodott Ilus néni.

– Nem, nem: előbb a tánc, aztán a lakoma. Figyelj ide, amice[87], olvastad te ezt a levelet? – tért nagyapám egyenesen a lényegre, és meglobogtatta édesanyám levelét.

– Nem olvastam.

– De tudod, mi van benne.

– Honnan tudnám, ha egyszer nem olvastam.

– Persze, persze, mégis miért küldött hozzám édesanyád?

– Hát nyaralni.

– Semmi mást nem mondott?

– Nem – szívtam magamba a konyhából kiáramló töltött paprika mennyei illatát.

A két öreg meghökkenve nézett össze.

– Összeveszte tek? Kiutasított a házából? Általában milyen viszonyban vagytok ti egymással?

– Jó viszonyban.

– A nagyanyáddal is? – kérdezett rá Ilus néni.

– Erre muszáj válaszolnom?

– Muszáj – húzta össze szemöldökét az egykori gazdálkodó és tanító. – Egy jól nevelt, illemtudó papgyerek mindig válaszol, ha kérdezik.

– Őszintén?

– Te, ne izélj, mert megharagszom.

– Nagyjából. Néha rám kiált, elereszt egy-két két taslit úgy visszakézből, de ő már csak ilyen, tetszik tudni.

– És édesanyád? Hagyja, hogy megverjen?

Naná, hanem, az ördögbe, mi mást tehetne! Próbálna csak szájalni, úgy kivágnák a házból, hogy meg sem állnánk Kajántóig – gondoltam. De hát egy papgyerek csak nem beszélhet így az öreganyjáról.

– Nos, volnál szíves felelni?

– Hagyja, ne erőltesse! – sietett segítségemre vásárhelyi nagyanyám, ehelyett ő kezdett faggatni. – Mikor és hol nyaraltál utoljára?

– Vásárhelyen kívül még sehol sem. Édesanyámnak nincs ám pénze ilyen dolgokra.

– Jóságos ég, Albert, hallotta?

– Nem vagyok süket, persze, hogy hallottam.

– Milyen ajándékot kaptál tőle utoljára?

– Édesanyámtól? Egy inget és három pár zoknit Péter-Pál napkor – elégítettem ki kíváncsiságát fanyarul.

Már kezdtem unni, hogy úgy vallatnak, mint egy bűnözőt, másrészt alig vártam már, hogy megkóstolhassam a még mindig csábítóan illatozó töltött paprikát.

– Kérdezhetnék én is valamit?

---

[87] Barátom. (lat.)

– Tessék!

– Mit írt ebben a levélben édesanyám?

– Azt akarja, hogy nálam lakj. Legalábbis addig, míg ki nem járod az iskolát – dörmögte szárazon nagyapó.

Alig hittem a fülemnek.

– Hogy itt lakjak? Miért is ne! Végtére Vásárhely egy csodálatosan szép város – fogott el az öröm hirtelen. – Csak azt nem értem, miért nem beszélte meg ezt velem is.

– Pont itt a bökkenő! Ráadásul egy szál tasakkal a kezedben ültetett vonatra, ruha semmi, személyes holmik, iratok... Feltételezem, hogy ezeket sem pakolta a tasakba.

– Nem, tényleg nem pakolta.

– Hallatlan, ezt a felelőtlenséget!

– Albert, Albert, nicht vor dem Kind!

– De az istenit az ilyen anyának! Hogy lehet egy gyereken ilyen módon túladni? – futotta el a pulykaméreg nagyapót, ami nála kolerikus alkat lévén elég könnyen ment.

Túladni? – csapott egyből borúba az örömöm. Erre nem is gondoltam. Ezek szerint azért küldtek a tatához, hogy megszabaduljanak tőlem egy időre. Vagyis pontosan úgy jártam, mint Jancsi és Juliska, amikor a szüleik magukra hagyták őket az erdőben. Úgy látszik, mégsem lehettem olyan szófogadó, jó gyerek, mint ahogy én hittem magamról. Ebben nyilván becses nagyanyám keze is benne van, de hogy erre rábólintson az anyám is, azt álmomban sem képzeltem.

– Nyugodjon meg, ne izgassa fel magát – repesztett Ilus néni nyugtatóért. – Kérem, ezt most vegye be a kedvemért!

– Nem is fogom, és biztosítom magát, hogy fejős tehén sem leszek – nyelte le nagyapó gépiesen a bogyókat. – A bátyját, Jancsit már felneveltem, mit akarnak még ezek a petrozsényi nagyságák egy lecsúszott kuláktól?

– Igaza van. Maga már megtette a magáét.

Bumm, még egy találat! Hát már Ilus néni is kekeckedik!

– Meg, mert úgy éreztem, ez a kötelességem. Ki segítsen az emberen, ha még a saját rokona sem istápolja. De azóta már sok víz folyt le a Maroson, és nem vagyok benne biztos, hogy jól tettem. Eláruljam miért? Mert anyagilag ugyan segítettem, de ezzel elszakítottam egy gyereket az anyjától. Márpedig egy gyereknek mindenképp anyja, apja mellett a helye, még akkor is, ha emiatt fehér kenyér helyett fekete kerül az asztalra. Rossz döntés volt, de ami történt, megtörtént. Mindazonáltal nem szeretnénk másodszor is ugyanazt a hibát elkövetni, ezért úgy határoztunk, hogy nem teljesítjük édesanyád kérését. Tessék, itt az útiköltséged! – nyomta kezembe az előre előkészített menetdíjat. – Nagyon sajnáljuk. Előbbi szavaimat a fejős tehénről pedig felejtsd el. Azt nem gondoltam komolyan. Legjobb lenne, ha máris hazamennél, de ha esetleg tovább maradnál, semmi kifogásunk. Egy nyaralás erejéig – tette hozzá nyomatékosan –, utána szépen visszamész anyádhoz, elkezdesz tanulni, és kezet csókolsz a nagyanyádnak, amiért a házába fogadott titeket.

– Köszönöm – vettem el a pénzt vérvörös arccal, s már indultam is kifelé, csupán kezet nem csókoltam most már egyiknek sem. – Vásárhelyi csárdában ecet ég a lámpában.

Azóta csakugyan sok víz folyt le a Maroson, sok mindent, láttam, tapasztaltam, de még mindig azon filózok, mégis kin vagy min múlott, hogy nagyszüleimtől az anyámig nem kellettem senkinek.

JÓ UTAT, ŐRMESTER ELVTÁRS!

Hej, azok a katonaévek! Talán nem ártana róluk is megemlékeznem néhány oldal erejéig. Tessék, nem kérnek belőlük? Rendben, belátom. Ugyan kit izgat egy lerágott csont, merthogy az lenne, nem vitás. Másrészt mennyire aktuális egy ilyen téma az általános és teljes leszerelés korában? Bocsánat, de most miért somolyognak? Egyébként tudják, mit? Somolyogjanak csak, hölgyeim és uraim, én akkor is megírom, ami kikívánkozik belőlem. Legfeljebb majd bevágom ezt a pár sort is a fiókba. Vagy valamelyik irodalmi portálba, melyek közt csupán az a különbség, hogy az előbbiben időtlen időkig lapulhat egy-két mestermű (hál' istennek, fércmű is, de ezt most ne részletezzük), míg az utóbbiban az üzemeltető kedvétől vagy pénztárcájától függően dalolhatnak a pacsirták. Utána, kampec, mehetnek Kukutyinba zabot hegyezni. Felemelő jövőkép, nemdebár? Csupán az nem fér a fejembe, miért ugranak mégis azonnal még többen a kiesők helyére?

Visszatérve a lényegre ugorjunk egyet mi is az 1962–67-es évekbe. Színhely: Marosvásárhely, a székelyek fővárosa. Akkoriban a vásárhelyi főiskolán román–magyar szakon hallgattam. Nem mintha nem lett volna, mit mondanom, de beszélni csak ezüst, hallgatni viszont arany, így logikus, hogy inkább az utóbbit választom. Amúgy hallgatott itt az egész országban mindenki (ha nem is úgy, mint a felsőfokú hallgatók), elsősorban, ha a felejthetetlen emlékű Gheorghiu-Dej vagy Ion Gheorghe Maurer[88] elvtársak tiszteltek meg beszédeikkel bennünket. Erre az időre még az altiszti akadémián is, valaha kadetiskolának nevezték, felfüggesztették az okítást, és csak őket lehetett hallgatni. Érdekes, később ugyanez a modell működött a Ceaușescu-érában is, és még állítsa valaki, hogy a történelem nem ismétli meg önmagát.

A katonai katedrát a vásárhelyi orvosi és gyógyszerészeti egyetem fogadta keblére. Talán nem véletlenül, miután már azelőtt is Csaba Királyfi Gyorsfegyvernemi Hadapród Iskola néven működött. Idejártunk egy héten egyszer, ha jól emlékszem, hétfőnként, katonásdit játszani. Mindenesetre senki sem vette komolyan, pontosabban egy társunkat kivéve, aki ki-kinyitotta a száját időnként. El is tűnt a pedáról meg akadémiáról is csakhamar. Elzúgott, vagy netalán bevarrták a secusok[89]? – kérdezgettük egymást közt.

– Egyszerű: rekrutáltuk a társukat – világosított fel végül Petru Petre, egy nyalka, vékony bajszú locotenent[90] –, vagyis hajszálra az történt, amit annyiszor eldaráltam maguknak: aki nem veszi komolyan a kiképzést, az máris pakolhat, és folytathatja tanulmányait a seregben – pödörte meg bajszát kárörvendően.

Aha, eszerint pedzette, mit jelenthetett számunkra igazán a katonaság. Hogy valóban rekrutálták, vagy csak ijesztgetett, nem tudom, de hatott, és attól fogva mindnyájan illő komolysággal

[88] Román miniszterelnök (1961-74).

[89] Román titkosrendőrök.

[90] Hadnagy. (rom.)

igyekeztünk elsajátítani a hátra arcot, díszlépést, hogyan kell tisztelegni, lőni, felderíteni az ellenséget stb.

– Na látják, így kell ezt csinálni – olvadozott a hadnagyunk, aki a seregben találta meg élete értelmét.

Nos, igen, ilyen is van. Ismertem egyszer egy alakot, akinek az volt a becsvágya, hogy megértse, mit ugat a kutyája. El is kezdte studírozni, és csakhamar tökéletesen kommunikált Morzsival, állította ő. Még egy szótárat is összeállított, és ezzel ő is megtalálta élete értelmét. Egyedül az bántotta, hogy ezt a zseniális alkotást senki sem akarja kiadni. Egy másik megszállott Niccolò Machiavelliért rajongott, míg egy scornicesti-i cipészinas a leendő román Sztálin szerepében tetszelgett.

– Micsoda nonszensz ez a sok balra át, jobbra át, díszlépés meg a többi baromság – fakadt ki a gyakorlótéren egyszer egy matematikus kolléga. – Mozgásnak mozgás, mint a tánc, ritmikus torna, de azoknak legalább van értelmük, miközben ennek... Rájöttetek már, könyörgöm, mit nyerünk azzal, ha mindezt bevágjuk?

– Lúdtalpat – nyerített fel valaki.

– Plecsnit – élcelődött egy Gianni Morandira hasonlító zene szakos hallgató:

Most szép lenni katonának,
Mert Gyorgyú Dézsnek verbuválnak,
Gyorgyú Dézs nem lett volna,
Katona sem lettem volna, éljen, éljen a nemzet!

– Várjál csak, várjál, lesz ez még rosszabb is – pislantott körül elővigyázatosan egy másik kolléga, nincs-e a közelben véletlenül Petru Petre. – Majd a seregben, mert ahogy végzünk, egyből odavisznek, ugye, tudjátok.

– Miért, mit csinálnak velünk a seregben? – érdeklődött Tégla faarccal.

Neee! – mutogattam titokban a holdvilágképű spiclire, tartsák a szájukat, mert ha a hadnagy nincs is a közelben, ott van még a spiclije.

Spicli? Ja, éppen ezért becéztük négyszemközt Téglának. Abban a korszakban minden főiskolán akadt ilyen secusok által beépített téglácska, csak nem mindenkiről tudták, hogy ő is a szocializmust építi. A holdvilágképűről tudták, csak ő nem tudta, hogy mi is tudjuk, amit ő tudott.

– Ismeritek a békaugrást? – köpött ki borúsan a nem éppen optimista természetű altisztjelölt.

– Naná, még a gimiből – savanyodott el a muzsikus.

– És a pók-, rákjárást, felsikálni a padlót egy fogkefével?

– Ez sem újság, csak nem egy mai, szocialista seregben. Esetleg régen, I. Mihály király idején – kelt a katonaság védelmére a történelem szakos besúgó, mert hátha van a csoportban rajta kívül egy másik tégla is, aki majd arról referál, hogy nem cáfolta meg egy diverzáns szavait. – Igaz, ebbe Antonescu is jócskán besegített. Abban a seregben aztán nem sokat teketóriáztak, ha meg kellett fegyelmezni valakit. Egy megjegyzés, fintor, és már mehetett is a karcerbe, vagy istenesen elrakták, de akár meg is ölhették a szerencsétlen katonát.

– Brávó! – hangzott fel váratlanul a hátunk mögött. – Hadtörténelemből jeles. Meg vagyok elégedve magával. Látják, katonák? Ilyen hittel, odaadással beszél egy elkötelezett altiszti iskolás tanuló – dicsérte meg a nyalka Petru Petre, ugyanis ő bukkant fel mögöttünk.

– Vigyázz!

– Jól van, katona – veregette vállon stréber társunkat. – Ha így folytatja egyszer még hadnagy is lehet magából.

Egy pillanatra meghökkentünk, majd elkezdtünk tapsolni. De hogy nem elismerésünk jeleként, azt talán még Tégla is sejthette. Vagy mégsem? Szent Habakuk, ez a srác még bazsalyog is.

– Pihenj! – emelte fel karját az oktató. – Nem vagyunk a színházban.

Legközelebb tüzérségi ismeretekkel traktáltak. Ekkor ugrott be a matematika, ugyanis a lövedékek röppályáját kellett kiszámítani. Ajaj, matematika! Még csak ez hiányzott! Egész életemben utáltam számolni, meg is buktam mindig pótvizsgára mind az általánosban, mind a líceumban rendesen. Ezért is mentem bölcsésznek, és most tessék, itt van: kezdődik minden elölről.

– Ejnye, ejnye, Nagy elvtárs, milyen alhadnagy lesz magából, ha még egy lövedék röppályáját sem tudja kiszámítani – pirongatott meg a tüzérségi tiszt egyszer-kétszer, aztán feladta, és azontúl egyszer sem hívott ki a táblához.

Mekkora blamázs! Annyira búnak adtam ettől a fejemet, hogy szinte madarat lehetett velem fogatni.

Így telt el két esztendő, amikor egy fokkal bővült katonai ismerőseim listája: összejöttem egyik földimmel, aki a vásárhelyi lőtéren teljesített sorkatonai szolgálatot. Ő volt ugyanis a lőtér műszaki karbantartója, s mint ilyen ott is lakott egyedül, pár száz méterre a diákotthontól. El is jártam Teóhoz csaknem naponta, ha nem is lőni, tornászni, tudniillik valamikor mindketten ugyanabban a petrozsényi csapatban edzettünk. Emlékszem, abban az évben szokatlanul meleg ősz volt, a lőtér körül kukoricás, erdő, madárcsicsergés és olyan csend honolt, amilyen csak a Paradicsomban lehetett, ha ugyan egyáltalán létezett. Néha késő estig tornásztunk nappali reflektorfényben, mint a cirkuszban.

– Te – ijedeztem időnként – biztos, hogy nem ellenőrzik olykor a poligont, mert ha az őrjárat itt talál...

– Biztos, ne izgulj! Legalábbis eddig még sosem fordult elő ilyesmi.

– Fain, így akár csajokat is fogadhatsz. Mondd, hány pipit tanítottál meg lőni mostanig? – kacsintottam a szemébe.

Teofil elkomorult.

– Nana, azért odáig még nem mentem. Különben sem vagyok olyan, aki szerelem nélkül kettyint, mint az állatok.

– Bocs, csak kérdeztem, és, hm, nem unatkozol itt ilyen egyedül?

– Tévedsz, nem vagyok egyedül – vezetett egy ládához. – Odin! Odin! Ce mai faci, scumpule?[91] – szólítgatott nagy-nagy szeretettel egy sündisznót.

Ezt etette-itatta szorgalmasan mindennap, és elhatározta, ha leszerel, viszi őt is magával.

– Petrozsénybe?

– Akár.

– Ennyire szereted?

[91] Odin! Odin! Hogy vagy, drágaságom? (rom.)

– Hát lehet egy ilyen aranyos állatot nem szeretni? Nézd meg ezt a hegyes orrocskát, ahogy néz, kíváncsiskodik!

– Oké, oké, látom, hogy bírod, de akkor miért tartod bezárva? – fintorogtam, ugyanis meglehetősen bűzlött a kicsike. – Vagy te így szoktad kimutatni, ha szeretsz valakit?

A kérdés talált, nem is igen tudott rá felelni, csak hebegett-habogott, de hogy mit, félig sem értettem. Másnap azzal fogadott, hogy szabadon engedte Odinkát.

Három nap múlva váratlanul vége szakadt a vénasszonyok nyarának, és ezzel a somostetői edzésnek.

– Amit azonban sehogy sem engedhetünk meg magunknak, mert úgy kiesünk a gyakorlatból, hogy a végén még egy szimpla szaltót sem merünk ugrani – jelentettem ki szilárdan, nem is indokolatlanul, tekintettel újjáéledt terveimre, melyekben az akrobatikus torna kapta volna a főszerepet. – De semmi baj, van ám nekem egy b tervem is.

– Á, hagyd a fenébe! – nyugodott a helyzetbe Teofil, aki ugyancsak szeretett tornászni, de csak úgy minden különösebb szándék, terv nélkül. – Tekintsd a dolgot afféle vakációnak, pikniknek. Szép volt, jó volt, és ennyi, utána mindenki szépen hazaballag melózni.

– Mit szólnál hozzá, ha ezután a főiskola tornatermében edzenénk?

– Mi? Hol? – hökkent meg az alacsony, kisportolt testű tűzmester. – Semmit. Először is úgysem engednének oda egy katonát, másodszor pihenjünk egyet tavaszig. Akkor újra összejövünk, és *piknikezünk* tovább zavartalanul odafent.

Nem győzött meg, én viszont igen, és folytattuk a tréninget a pedagógiai intézet tornatermében, amíg fel nem fedezték, kik surrannak be oda rendszeresen edzeni. Erre úgy kivágtak onnan, mint a huszonegy, kulcsra zárták az ajtót, és mi, mit is tehettünk egyebet, visszatértünk a munkánkhoz: Teofil a fegyvereihez, én meg a könyvekhez. Nem a legszebb hepiend, de annyira dráma sem, hogy világgá fussunk emiatt. Sajnos a baj ritkán jár egyedül. Alig röppent el pár hónap, amikor megtudtuk, hogy Teofil nemsokára Bukarestben fog szolgálni. Ja, katona sors: ma itt, holnap ott. Most aztán végképp lőttek például a cirkusznak, ahol nyilván felléphettünk volna egyszer valamikor, ha egy kicsivel több a szerencsénk.

Valamelyik nap Teónak dolga akadt a városban.

– Elkísérsz?

– Miért ne, az időmből kitelik.

Március. A közelgő tavasz ellenére csípős, hideg szél fújdogált.

– Mikor indultok?

Vállat vont.

– Talán holnap, jövő héten, habar n-am[92] – húzta összébb magán a zubbonyát.

– Jó napot! – szólította meg hirtelen egy lódenkabátos, micisapkás idegen. – Elnézést, beszélhetnék négyszemközt magával?

– Milyen ügyben?

– Azt csak magának mondhatom meg.

– Ő a barátom. Előtte nincsenek titkaim.

[92] Fogalmam sincs. (rom.)

– De nekem vannak.

– Akkor tartsa meg magának, mi nem vagyunk rájuk kíváncsiak.

– Üzleti ügy. És sürgős, nagyon sürgős.

– Isten áldja! Volt szerencsénk!

– Várjon! – fogta meg Teofil karját erőszakosan, óvatosan körülnézett, majd felvillantott néhány bankjegyet. – Nézze mennyi lé! – Ez mind a magáé lehet, ha meg tudnánk egyezni.

Teofil megingott.

– Miről van szó?

– Majd négyszemközt kifejtem.

– Te – húztam félre a barátom –, gyanús nekem ez a figura. Láttad a szemét? Olyan furcsán csillog, és ahogy beszél... Százat teszek egy ellen, hogy rosszban sántikál.

– Én nem hinném. Rendes pók ez, csak egy picit ideges.

– Rendben, a te sefted, bár szerintem lehet akár provokáció is a dologban, és te ráadásul katona is vagy. Hadbíróság elé akarsz kerülni?

– Akar a nyavalya! – gondolta meg magát egyből Teofil. – Do szvidaniye[93] – fordult az ürgéhez. – Mi nem seftelünk idegenekkel és főleg utcán, tisztelt barátom.

– Ez az utolsó szava?

– Ez.

– Egye fene, nem bánom. Akkor hadd hallja a barátja is. Ám előbb esküdjenek meg, hogy nem árulják el senkinek.

– Mit?

– Amit most hallanak. Tudják, manapság tele van az ország vamzerekkel, csalókkal, akik alig várják, hogy kitekerjék a nyakunkat – tekintgetett körül a férfi nyugtalanul. – De rajtam nem fognak ki, én meg tudom, és meg is akarom védeni magamat.

– Kiktől?

– Az mellékes – legyintett –, a lényeg az, hogy folyton körülöttünk ólálkodnak. Látja ott azt a fazont a butik előtt? Már percek óta fixíroz. Hopp, lelépett! – lélegzett fel megkönnyebbülten. – Csak tudnám, mit akarnak tőlem a...

– Secusok? – néztünk össze Teofillal.

– Mamă virgină[94] – vetett keresztet a pakombartos férfiú. – Maguk szerint az lenne?

– Jó kérdés, de most sajnos mennünk kell. Sok szerencsét!

– Rám férne, de, tuti, ami tuti, kissé én is besegítek a mázlimnak, úgyhogy vennék máris maguktól egy... varrógépet.

– Varrógépet? – torpant meg Teofil.

– Pontosan.

– Védekezés céljából.

---

[93] Viszontlátásra! (or.)

[94] Szűzanyám! (rom.)

– Szóval megegyeztünk?

– Gomblyukvarrót, hímzőt, pirosban, feketében parancsolja? – ironizáltam a krapekkel.

– Ne vicceljen, én gépfegyverre gondoltam. Jaj, kicsúszott a számon, pedig még meg sem esküdtek.

– Ajánljuk magunkat! – kapott észbe Teofil. – Gyere, Poli, ez a gádzsó megőrült.

– Szívtelen emberek, menjenek csak! Maguktól aztán akár agyon is verhetnek.

– Forduljon a milíciához, majd ők megvédik – ajánlottam bizonytalanul.

– Engem? Nem vagyok én képviselő, sem polgármester, sem párttitkár. Ám legyen, felejtsük el a géppisztolyt, beérem én egy stukkerrel is, és ugyanannyit adok érte, mint az automatáért – lobogtatta meg újból a bankóit. – Gondolják meg, uraim!

Esteledett. Az utcán kigyúltak a villanyok. A szél megélénkült, és kikapta a férfi kezéből a bankókat. A lódenkabátos pillanatra megdermedt, majd versenyt szaladva a széllel a pénz után iramodott.

Némán, összeráncolt homlokkal meredtünk utána.

– Vajon ki a franc lehetett? – törtem meg a csendet elsőnek. – Először provokátornak gondoltam, aztán fegyverüzérnek, de nyilván egyik sem, csak egy szegény üldözési mániában szenvedő félnótás.

Telt-múlt az idő. Edzeni ugyan még edzettem, de már csak egyedül, miután Teofilt Bukarestbe helyezték. Később még egyedül sem, mert amint befejeztem a főiskolát, engem is elnyelt egy bákói laktanya. Ez volt az úzus akkortájt: minden végzős felső iskolai hallgatót féléves kaszárnyai kiképzésben kell részesíteni. Ez ám a megtiszteltetés! Igaz, hogy engem meg sem kérdeztek, de akkor is: a haza védelme, nemcsak kötelesség, hanem megbecsülés kérdése is egyúttal, más szóval szeretett Pártunk és Kormányunk megbízik bennem, és kezembe helyezi a román népköztársaság védelmét, ami, akárki akármit is mond, még sem semmi, az angyalát! – villant át az agyamon, amint átléptem a moldvai kaszárnya küszöbét. Na, majd meglátjuk. Lehet, hogy minden jóslat dacára tartalékos alhadnagy lesz belőlem?

1967 telét jegyeztük. Egy óra múlva bakaruhában szemrevételeztem a dormitort[95]. Nagyobb körszemlére egyelőre nem vállalkoztam a zimankós idő miatt.

– Brr, de hideg van! Vajon hány fok lehet idebent?

– Tizennyolc most, tizenöt éjjel, de majd megszokod – válaszolta a hálószolgálatos.

– Hát nem lehet azt a csini gázt feljebb kapcsolni?

– Milyen gázt? Itt kandallóval fűtenek, katona – intett egy jókora kályhára, melyben pokoli tűz ropogott.

Csakhogy mit ér az egy moziterem-nagyságú hálóban, ahol akár százan is durmolnak. Vagy kétszázan? – néztem körül fogvacogva. Mindenütt ágy az ágyon, valamennyi vasból, meg egy tévé, hogy alvás előtt még meghallgathassuk a Kárpátok géniuszának legutolsó munkalátogatásával kapcsolatos híreket, miként izzik a gazdaság, továbbá adunk hálát nap mint nap az *új* vezérnek, amiért időt, fáradságot nem kímélve biztosítja Románia szuverenitását, egységét.

– Melyik az én ágyam? Alhatnék a tévé, illetve nem, inkább a tűz előtt?

[95] Hálótermet. (rom.)

– Megnézzük! – pislantott a szolgálatos a listába. – 80. számú ágy. Nem találtál, az bizony sajna ott lesz a dormitor közepén.

– De én reumás vagyok. Ha nincs elég meleg a lakásban, még a karomat sem tudom mozgatni, és mit ér egy katona kar nélkül – füllentettem, de ki nem füllent, ha úgy kívánja az érdeke.

– Dovadad[96] van róla?

– Nincs, ez is kell hozzá?

– Nem feltétlenül. Ha leperkálsz egy ezrest, még az alsó ágyat is megkapod. Ráadásul, csak mert olyan szimpatikus vagy nekem. Remélem, tisztában vagy vele, milyen előnnyel jár egy laktanyai alsó ágy.

– Hogyne, nagyon kedves vagy, mindössze az a gond, hogy momentán egyetlen lejem sincs.

– Nyolcszáz.

Válasz helyett sajnálkozva tártam szét a kezemet, merthogy tényleg nem volt egy vasam sem.

– Seggfej – mormogta a hálófelelős. – Itt az ágyad, itt, fent, a következményeit meg majd megtapasztalod éjszaka.

Így is történt, ugyanis éjjelre úgy lehűlt a levegő, hogy fel kellett vennem a mundért is a pizsire.

Reggel hatkor trombitaszóra ébredtem. Gyorsan megvetettük az ágyunkat, közben váltottam néhány szót az alsó ágyszomszéddal, egy szőke, akcentussal beszélő lengyellel.

– Marha rosszul fűtenek ebben a hodályban. Képzeld, felöltözve aludtam.

– Az elején én is, de már megszoktam. Csak vigyázz, meg ne lássa egy tisztes sem, mert ezért karcer jár.

Ágyvetés és toalett után sorakozó. A felhangzó nevekből ítélve csak ketten voltunk magyarok. A létszám stimmelt, mehettünk, ki-ki a maga szektorába, havat seperni. Hét órakor reggeli. Hogy hány étkező működött a kaszárnyában, nem tudom. Megítélésem szerint nagyon minimális lehetett, mert csak hosszas sorbaállás után ülhettünk asztalhoz. Mire befejeztük az étkezést, kint már újabb sorok kígyóztak. Reggeli után irány a tanterem, ahol találkoztunk a tisztekkel, és ezzel kezdetét vette a tulajdonképpeni oktatás: harcászati, vegytani, térképészeti, haditechnikai ismeretek stb. Ezek lezajlása után állhattunk megint sorba ebédért. Az ebédet szabadidőprogram, azt tanulószobai foglalkozás, vacsora, végül ugyancsak trombitaszóval jelzett takarodó követte.

Bajtársak. Csupa derék gyerek, akiknek többsége érdeklődéssel vetette magát a nem kimondottan édes, de annál több újdonságot nyújtó kaszárnyai életbe. Kivéve Stanislawot, alsó ágyas szomszédomat.

– Börtön és kaszárnya. Egyik kutya, másik eb – fakadt ki néha előttünk. – Ugyanaz a drill, kötött program, értelmetlen sürgés-forgás, vagyis olyan hely, ahol ami kerek, azt viszik a hátukon, a kockát pedig gurítják. Hogy miért gurítják? Hát hogy lekopjanak az élei, kerek legyen, és elvihessék a hátukon.

Szakállas beszólás volt, nem is nevetett rajta egyikünk sem, kommentálni azonban tüstént kommentálta egy nyúlánk, Nemes nevű srác, az a bizonyos második magyar a szakaszból.

[96] Igazolás (rom.)

– Gyenge hasonlat, én inkább olimpiai edzőtábornak nevezném, csak mi nem az olimpiára, hanem a haza védelmére készülünk, mert az ellenség, vagy ahogy mondani szokás, ördög sosem alszik – oktatta ki nagyképűen.

Mit dünnyög itt ez az égimeszelő? Ki itt az ellenség? Amerika, a szovjetek? Az egyik túl távol van, a másikat meg elaltatta a Dupla Gyuri[97] után következő kondukátor[98].

– No persze, az ellenség – szóltam közbe magyarul.

– Poftim?[99] – kérdezett vissza románul, és a továbbiak során is csak románul volt hajlandó beszélni.

– Bocs a kérdésért, te nem tudsz magyarul? – kérdeztem rá végül jámboran, mire sarkon fordult és otthagyott.

Hinnye, tévedtem volna? – bizonytalanodtam el. Pedig esküszöm, egyszer mintha igenis hallottam volna magyarul gagyogni. Vajon van ebben a vidám barakkban szász, sváb vagy valamilyen más etnikum is, például olasz, tudniillik elég tűrhetően beszéltem németül, olaszul, és szerettem volna gyakorolni is ezeken a nyelveken. Nem találkoztam ilyennel, vagy ha akadt is, nemes bajtársamhoz hasonlóan nem kötötte az orromra. Sebaj, akkor megtanulok lengyelül, föltéve, hogy ebbe Stanislaw is belemegy.

– Vagy te sem tudsz lengyelül?

– Głupi.

– Az mit jelent?

– Hülye.

Később ennél több szót is megtanultam. Fájdalom ennyivel is maradtam, mert pechemre még azon a télen egy másik laktanyába költöztettek. Pechemre? Nos, részben. A nyelvtanulásomnak ugyan lőttek, ezzel szemben normális, központi fűtéses laktanyába pottyantott a jóisten. Uram, mekkora különbség! Első gondolatom mindjárt az volt, hogy itt már nem kell angyalbőrben szunyálnom. Új hely, új emberek, szabályok, kezdhettem az alkalmazkodást elölről. Az sem gond, csak Stanislawot hiányoltam. Helyette ott termett a nemes szívű régi-új kolléga, akit, hogy, hogy nem, szintén ide helyeztek. A mindenit annak a... Majdnem elkáromkodtam magamat, jóllehet egy új típusú, szocialista kadétnak nem illik ám anyázni.

Egyik nap behívtak a parancsnokságra, töltsem ki a személyi lapomat.

– Köszönöm, elmehet.

Két nap múlva újra behívtak.

– Megmondaná, hány nyelvet írt ebbe a rovatba? – mutatott a nyelvek rovatra egy fekete bőrkabátos elvtárs.

– Magyar, román, német... – számoltam. – Összesen tizenegyet, kérem tisztelettel.

– Ejha, maga ennyi nyelven tud, tanuló elvtárs?

Így nevezték hivatalosan az altiszti iskolák diákjait, azaz tovarăşe elev – románul.

– Ennyi nyelven *írok, olvasok.*

---

[97] Gheorghe Gheorghiu-Dej.

[98] Vezető. (rom.)

[99] Tessék? (rom.)

– És beszél nyilvánvalóan.

– Nem, csak írok és olvasok.

– Anélkül, hogy beszélne?

– Anélkül, hogy beszélnék.

– Jó, tegyük fel, hogy elhiszem, bár elég nehéz elhinni, viszont ha nem beszél, mi az isten csudáját tanult meg írni, olvasni?

– Hát... csak úgy rám ragadt, mert nagyon szeretem, mindig is szerettem az idegen nyelveket.

– A románt is?

– Magától értetődik, különben mért mentem volna román–magyartanárnak?

– Tulajdonképpen milyen nyelven *beszél* is?

– Sajnos csak németül, olaszul, és spanyolul, de ezt már csak alapfokon – tüsszentettem.

– Na zdrowie![100]

– Dziękuję[101] – válaszoltam reflexszerűen.

– Milyen érdekes! Akkor mégis hogy válaszolt nekem most lengyelül? – csapott rám kajánul.

– Khm, elmagyarázom. Volt egy lengyel haverem. Még a másik kaszárnyából, tetszik tudni, tőle akartam tanulni lengyelül. Valószínűleg meg is tanulok, ha...

– Elég! Maga velem jön. Majd odabent nálunk magyarázhatja a bizonyítványát. Százados elvtárs, állítsa ki, kérem, a kilépési engedélyt. Ez a tanuló gyanús, ki szeretnénk a Securitatén hallgatni.

Elsápadtam. Te jó ég, már megint mibe keveredtem! De a százados arca is megrándult. Mint minden katona, ő is szívből utálta a secusokat, kb. úgy, mint a Wehrmacht a SS-t a 2. világháború idején.

– Igenis, illetve nem tehetem. A tanuló mint a román hadsereg katonája a mi parancsnokságunk alá tartozik, ezért csakis mi hallgathatjuk ki, vonhatjuk felelőségre, ítélhetjük el stb. És persze akkor is csak megalapozott gyanú esetén.

– De ez nemzetbiztonsági ügy, ami minden parancsot felülír. Ajánlom, maradjon ki belőle.

Bonyolódik, bonyolódik. Ha minden jól megy, még kémkedéssel fognak vádolni – döbbent belém a felismerés. Csupán azt nem vágtam, mi köze az egésznek az idegen nyelvekhez.

– Sajnos ezt sem tehetem, mert már benne vagyok – lépett a telefonhoz a százados. – Alezredes elvtárs?... Itt Aurel Chiriac kapitány. Volna szíves az irodába fáradni? ... Igen, most azonnal. A Securitatetól keresik.

– Bocsánat, hogy én is közbeszólok, de nem tévesztenek össze valakivel?

– Mi a probléma? – robbant be pár perccel később egy alacsony, vérmes arcú főtiszt.

Jé, de hisz őt ismerem, ő a vásárhelyi katonai tanszék főnöke, Moldoveanu őrnagy. Vagy Munteanu? Passz, mindenesetre Vásárhelyen még őrnagy volt, itt meg már alezredesi rangban díszeleg.

A százados és nyomozó egymás szavába vágva tájékoztatták a kissé kopaszodó alezredest.

---

[100] Egészségére! (lengy.)

[101] Köszönöm. (lengy.)

– Elnézést, parancsoljon! – kapott észbe a százados.

Miután minden tisztázódott, abban maradtak, hogy természetesen a Securitate rendelkezésére bocsátanak, csak ehhez a laktanyai parancsnok engedélye is szükséges, erre viszont picurkát várni kell, ugyanis a parancsnok elvtárs pillanatnyilag házon, sőt, országon kívül van.

– Szép kis zűrbe rántott minket, tanuló elvtárs. Mi a mennydörgős ménkűt kellett magának zsonglőrködni azokkal a nyelvekkel? – baltázott le az alezredes, amint megszabadultunk a secustól, és akkorát anyázott, hogy öröm volt hallgatni.

A sztori szerencsére hepienddel végződött, mert mégsem citáltak a Securitatéra később sem. Hogy ezt az alezredesnek köszönhettem, vagy a Securitate jutott más elhatározásra, olyan rejtély, amin a mai napig is sikertelenül filózok.

Viszonylag gyorsan alkalmazkodtam a kaszárnyai élethez. Elsősorban fizikailag, hála a tornászmúltamnak, de lelkileg is, amikor rájöttem, hogy a román katonák sem olyan bárdolatlan, szívtelen alakok, mint amilyeneknek ábrázolják őket a viccekben.

– Kopogjuk le – helyeselt Roska nevű új barátom. – Azért ne felejtsd, hogy tanulók vagyunk, leendő altisztek, akikkel nem illik, mi több, egyenesen tilos úgy bánni, mint egy răcannal[102].

– Honnan tudod?

– Van egy-két barátom a seregben. Náluk egész más a hangnem, a koszt, kiképzés. Talán nem mindenütt az egész országban, de Bákóban igen, legalábbis szerintük.

Egyik ebéd utáni szabadidőnkben elballagtunk a kantinba. Ide szokott járni a barátom (plusz a vásárhelyi kontingens egyharmada) étrend- kiegészítés céljából. Ő étkezni, én meg nassolni, ugyanis éltem-haltam a rahatért és halváért[103].

– Nem bírom ezt a kosztot, nem bírom – tapogatta meg a gyomrát a vékonydongájú vásárhelyi. – Már öt kilót fogytam, mióta a Kárpátok géniuszát szolgálom.

– Hogyhogy, egy ilyen exkluzív altiszti koszt mellett? – kuncogtam, és észre sem vettem, hogy egy tiszt húz el mellettem, emiatt aztán nem is tisztelegtem a komának.

– Vigyázz! – kiáltotta el magát váratlanul a főhadnagy. – Maga, látom, tanuló – bökött lekicsinylően a vérpiros tanulói válljelzésre.

– Igenis, őrmester elvtárs – vágtam magam vigyázzba.

– Őrmester?

– Százados – zavarodtam bele a rangokba.

Hiába, ilyen a természetem: valahányszor zavarba jövök, még egy őrmestert is tizedesnek titulálok, vagy fordítva.

– Maga viccel velem, tanuló? Hogy hívják?

– Nagy Pálnak, jelentem tisztelettel.

– Tehát magyar. Így már kezdem érteni, miért keveri össze a rangokat. De ettől még tudhatná, hogy a seregben minden tisztnek előre és esetenként díszlépésben kell szalutálni.

– Igenis.

– Akkor miért nem szalutált?

---

[102] Újonccal, regrutával. (rom.)

[103] Török édességek.

Mit felelhettem erre? Hallgattam, annál is inkább, mert ez a lóarcú mitugrász láthatólag rossz passzban van, ergo bármit felelek, abba úgyis beleköt.

– Mit végzett?

– Tanárit. Román–magyar szakon, jelentem.

– Román szakon? Ilyen hangsúllyal? Megáll az eszem komolyan. Talán abszurd kérdés, mégis meg kell kérdeznem, legalább a román vezényszavakat ismeri?

– Ismerem.

– Hadd lássuk! – vigyorogta el magát, és azon melegében ki is tesztelte. – Futólépés előre a kantinig. Ott van közel egy kőhajtásnyira magától. Kap rá oda-vissza tizenöt másodpercet.

Nekiiramodtam, de csak huszonöt másodperc alatt sikerült.

– Pihenj! Még egyszer!

Majd kiköptem a tüdőmet, míg végül harmadszorra sikerült. Reméltem, hogy ezzel vége, de ő tovább folytatta: feküdj, pihenj, tisztelegj, hátra arc... Még flotaret, mellső fekvőtámaszt is parancsolt, bár ez már túllépte a katonai vezényszavak keretét. Roska nézte, amíg nézhette, majd engedélyt kért, hogy beszéljen.

– Engedély elutasítva, viszont ha unatkozik, csatlakozhat maga is hozzája. Mi az, süket maga, tanuló? Úgy, úgy, kitűnően csinálja. És most futólépés addig a pocsolyáig! Állj! – állított meg közvetlenül előtte. – Feküdj!

Egy tottyanás, és a következő pillanatban szegény barátom félig elmerült a tócsában. De csak ő, mert én bizony nem teljesítettem a parancsot.

– Tanuló, teljesítse a parancsot!

Volt eszemben. Hirtelen fejembe szaladt a vér, és meg sem moccantam. Eltelt egy perc anélkül, hogy egyikünk is szólt volna.

– Feküdj, pajtás, mert lecsuknak – súgta oda a barátom.

Gyanítottam, de valahogy belém szállt a kisördög, és csak azért sem huppantam melléje a tócsába.

– Főhadnagy elvtárs, engedélyt kérek felkelni – fordult ekkor a főhadnagyhoz.

– Maga? Maga felkelhet.

– Beszélhetnék a főhadnagy elvtárssal négyszemközt?

– Hátra arc! Futó lépésben hozzám!

Néhány perc múlva folytathattuk utunkat a kantin felé. De már csak én vásároltam rahatot.

– Mi az, öregem, elment az étvágyad?

– El a pénzem. Az utolsó baniig, meg egy csomag Kent azért, hogy ne vágjanak sittre, öcsikém.

Tényleg nem vágtak, csupán karcerbe, és még örülhettem, hogy ennyivel megúsztam. Ebből is látható, mennyivel magasabb szintű a modern fegyveres erők morálja.

Karcer, archaikus szóval áristom, kb. 6x6 m^2, a padló kőből, nehogy hőgutát kapjunk véletlenül. A falnál hosszú lóca, a falon pedig egy jókora deszka lánchoz kötve, amit csakis éjszakára lakatoltak ki lefekvés céljából. Egy órát dideregtem a padon, majd két fegyveres őr kíséretében kivezényeltek dolgozni.

– Itt van ez a kijelölt terület. Ásson ide egy egyméteres árkot ebédig! – pattogott egy őrmester. – Megértette?

– Igenis, őrmester elvtárs!

– Jó munkát! – vigyorgott rám, és lelépett.

Tíz óra – sandítottam a karórámra. Sietnem kell, különben nem fejezem be ebédig, és akkor akár az is megeshet, hogy lemaradok a dinerről. Zárójelben szólva nem éppen így képzeltem. Azt hittem, ha egy bakát bekasztliznak, az be van kasztlizva, a továbbiak során nagyokat pihenhet, és mélázhat az élet értelmén. Csupán azt hagytam figyelmem kívül, hogy nálunk a munka minden tevékenységünk alapja. Ez tett minket emberré, ahogy dicső géniuszunk mondaná, tehát dolgozni, dolgozni, dolgozni! Már majdnem kiástam a parancsolt árkocskát, amikor ismét rám förmedt mögöttem ezúttal egy százados.

– A mindenit ennek az ökörnek! Maga mi a frászt művel itt?

– Jelentem, ások.

– Kinek a parancsára?

– Azt én nem tudom. Egy őrmester parancsolta, de hogy mi a neve, gőzöm sincs, mert nem mutatkozott be nekem.

– Temesse be, de azonnal ezt a sírgödröt! Még csak az hiányzik, hogy az őrnagy elvtárs is meglássa – magyarázta az odasomfordáló őröknek. – Legyen rá gondjuk, hogy minél hamarabb megtegye, különben ma egyikük sem ebédel.

Kissé késve, de eleget tettem a parancsnak, és diadalmasan vonultam az ebédlőbe, onnan pedig a konyhába mosogatni, krumplit hámozni. Vacsora után holtfáradtan tértem a karcerbe. Ekkor újabb meglepetés fogadott: az aprócska fogdában zebrások nyüzsögtek. Szépen összegyűltünk, annyi szent, hiszen a reggel még egymagam ücsörögtem a keskeny fapadon. Most már leeresztették az „ágyat” is. Nyolcan préselődtünk szorosan egymás mellett, mint a halak a konzervben. Egynek azonban még így sem jutott hely. Szóltunk a smasszernek, vigye valamelyikünket más zárkába.

– Szó sem lehet róla, ez van, találják fel magukat – vonogatta vállát blazírtan. – Aludjon egyikük a lócán. Én találjam ki helyette?

– Kérem, mibe kerül ez magának, hiszen egy lócán nem lehet aludni – kérlelte egy nagy szemű, madárcsontú fiatalember.

– Nekem semmibe. És magának?

– Ezt hogy tetszik érteni?

– Hát csak úgy, hogyha ennyire megértő, aludjon maga a fapadon. Én nem ellenzem, és, gondolom, a többi sem – kacsintott a többi felé a cellát felügyelő katona.

– Jaj, ne legyen ilyen kőszívű ehhez a fiúhoz – simogatta meg a srácot egy lányos képű cellatárs. – Nagyon jól megvan ő itt közöttünk.

– Meg nem is lenne méltányos – dörmögte basszus hangon valaki. – Szerintem sorsoljunk! Bízzuk a szerencsére, ki szunyál ma éjjel a szakállszárítón.

Tavasz lévén már nyoma sem volt a téli hidegnek, ennek ellenére bizony fáztunk a vékony pléd alatt, ezért aztán még szorosabban húzódtunk egymáshoz. Bocs a megjegyzésért, elvtársak, legalább egy matracot teríthettetek volna a deszkára. Éjfél körül halk nyöszörgésre ébredtem. Mi ez, ember vagy patkány? Rövid ideig csend, majd crescendóba csapott a vinnyogás. Ember volt, de arra, hogy ki, és miért nyöszörgött, már nem tudtam rájönni.

– Hé, csend legyen, a hétszentségit az anyádnak! – csattant fel dühösen a basszus hangú kolléga, mire az előbbi nagy szemű srác vágódott le a deszkáról.

– Istenem, ó, istenem, tisztátalan lettem – térdepelt a kőpadlóra. – Bocsásd meg a vétkeim, de nem védekezhettem ellene.

– Mi az, mit óbégat ott az a nyavalyás? – kérdezgették pislogva itt-ott a fogdában.

A nagy szemű elnémult, ám esze ágában sem volt visszafeküdni, erre ismét megnyugodtak a kedélyek. Ezt használta ki a lócán fekvő, odasurrant a deszkához, és lassan, óvatosan helyet szorított magának a társai közt.

Május elsejétől számolni kezdtem a napokat. Állítólag 25-én kapjuk ki az obsitot. Csak nehogy közbejöjjön addig valami. De hát mi a fene jöhetne? Eddig még nem vertem meg egyetlen tizedest sem, a parancsokat betartom, fegyverrel tudok bánni, bár ez utóbbiban akad némi kivetnivaló: rosszul látok, különösen sötétben. Farkasvakságom volt, vagy csak a szemüvegem rendetlenkedett? Na, ezzel aztán senki sem törődött. Pedig csak egy szemorvoshoz kellett volna küldeniük. Nem küldtek, inkább felmentettek a kötelező lőgyakorlatok alól. Ennek örültem is, meg nem is. Az éjszakai lőgyakorlatokért kétségtelenül nem rajongtam, előmenetelem szempontjából azonban még sokat jelenthet – mérlegeltem, elvégre a lövészet a harci kiképzés alfája és ómegája. Aztán eszembe jutott Teofil. Ő sem látott rendesen, vagyis úgy nézett, mint Pilátus macskája: egyik szeme hajszra, másik szeme csára. Mégis őt szemelték ki lőtéri gondnoknak. Mellesleg Leonardo da Vincit, Csontváryt sem zavarta a kancsalság, miért zavarjon hát engem, egy egyszerű alhadnagyjelöltet? – higgadtam le, és azontúl fütyöltem az egészre. Csak akkor estem pánikba, amikor egy délelőtti gyakorlat során a hegytetőn felejtettem a géppisztolyom.

– Nem akarok károgni, de ebből dutyi lesz – riadozott Roska barátom. – Egy év, kettő, ha szerencséd van, utána meg még kettőt lehúzhatsz, de akkor is csak szimpla răcanként. A reguláris seregben – tette hozzá részvéttel.

Ismerős prófécia. Már Vásárhelyt is ezzel riogattak, és itt ráadásul még börtön is várhat rám. Igazi börtön, nem karcer, ami nagy különbség. Már most mit csináljak? Jelentsem be az esetet? A szabályzat szerint okvetlenül és azonnal referálni kellene a dologról. Ennek ellenére kivártam. Nem, nem csodára, abban én nem hittem, hanem csak úgy, minden ok és cél nélkül. Eljött az ebédidő, és nekem alig csúszott le pár falat a torkomon. Folyton azon rágódtam, mi történik, ha teszem fel, fegyvercsempészéssel vádolnak. Délután a különböző fegyverek típusait, alkatrészeit és tisztítását tanulgattuk.

– Magának, hol a fegyvere, tanuló?

– Bocsánat, elkapott a hasmars. Engedélyt kérek kimenni a vécére.

Mások ilyenkor szoktak rókázni. Én kivételesen alul szabadultam meg az ebédtől. Szédelegve bújtam elő a mosdóból, és majd hanyatt vágódtam, amikor szembetalálkoztam Roskával, akinek a vállán két gépfegyver is sötétlett.

– Most jövünk a hegyről, ott találtam ezt a Kalasnyikovot – lihegte. – Nem a tied véletlenül?

Május 22. Még három nap, és addio Bákó, laktanya! Izgalmas kalitka volt, megtiszteltetésnek éreztem benne lakni, szolgálni, de azért a kalitkán kívül is van ám élet, ugye, elvtársak. A vizsgáimat, hál' istennek, akarom mondani, Pártunknak és Kormányunknak, letettem, és nemsokára a mundért is leteszem, jaj, csak jönne el már ez a pillanat!

– Ma utoljára vállalnak éjszaki őrséget, méghozzá önkéntes alapon – jelentette be a szakaszparancsnok. – Holnaptól azonban sem gyakorlatok, sem órák nem lesznek. Szabadon jöhetnek-mehetnek, szinte minden obligáció nélkül, bár egyelőre még csak idebent.

– Éljen!

– Ezt követően megkapják a katonakönyvet, és az utolsó zsoldjukat. Tudom, nem sok pénz, ám tartalékos alhadnagyként ennél sokkal, de sokkal többet kaphatnak, amennyiben egyikük-másikuk továbbra is a seregben szeretne szolgálni. Van ilyen?

Nem akadt. Ötven katonából egyik sem dédelgetett hasonló álmokat.

– No csak, hát ennyire vonzza önöket a katonaság?!

Valahol a szakaszból halkan felcsendült Románia (2.) nemzeti himnusza.

– Pihenj! – nyomott el egy ásítást a parancsnok. – További kellemes jó napot!

– Erőt, egészséget!

Éjjel mindenki sietett a kijelölt őrhelyre. Nekem a harckocsikra kellett vigyáznom, de nem ám a tankban, hanem kint a szélben, hidegben. Egy darabig álltam is a sarat keményen, aztán gondoltam egyet, és bemásztam egy olyan tankba, ahonnan szemmel tarthattam a környéket. Ez persze tilos volt, de mit változtat ez a lényegen, mármint azon a parancson, hogy éberen őrizzem azt a mintegy húsz tankot, amit az én gondjaimra bízott a román hadsereg? Végül is azt teszem, nem is surranhat erre még egy egér sem anélkül, hogy meglássam, az tuti fix. Éjfél körül két alakra lettem figyelmes.

– Állj, ki vagy? – ugrottam ki a tankomból.

– Ellenőrzés.

– Jelszó!

– Strucc. Megkérdezhetem, mit kerestél abban a harckocsiban? – kérdezte kettőjük közül a magasabb.

Ezt a kellemes meglepetést, hiszen ez az én Nemes nevű kedves kis földim!

– Semmit, csak úgy bekukkantottam, mert... izé... eddig még sohasem láttam egy tankot sem belülről.

– Úgy, tehát csak bekukkantottál?

– Igen, de csak egy pillanatra! – váltottam át reflexszerűen románról magyarra.

– Mit mond? – érdeklődött az alacsonyabb?

– Mit tudom én! Nem is érdekel, az viszont tény, hogy ez az ember elhagyta őrhelyét, és bemászott a tankba aludni.

– A-lud-ni? – hápogtam.

– Enni, melegedni, mit számít, a lényeg az, hogy nem volt a kijelölt őrhelyen, amit nekem kötelességem jelenteni. Jelentem is, abban biztos lehet, katona. Az ellenőrzésnek vége. További éber őrködést!

– Ó az a magasságos...! Menj hát és jelentsd, de gyorsan, még mielőtt lelőlek – kiáltottam utána az utolsó három szót megint csak magyarul.

Hű, ezt nem kellett volna! Még a végén komolyan veszi a fenyegetést, és ha erről is referál, nekem duplán annyi, mert ha valamivel nem viccelnek a seregben, az éppen az ilyesforma fenyegetés.

Reggel átadtam a szolgálatot, és vártam, hogy bekísérjenek a karcerbe. Vagy fegyházba? Mindjárt elválik. Mi az, egyikbe sem kísérnek? Hát akkor nyomás reggelizni. Eszerint mégsem jelentett fel az atyafi. De miért is jelentett volna? Tulajdonképpen már arra sem

emlékszem, miért is haragszunk mi egymásra. Még az sincs kizárva, hogy tévedtem, és mégsem magyar a kolléga, így azt a bizonyos fenyegetést sem érthette.

Utolsó nap. Immár bármelyik percben kiadhatják az obsitot, ahogy valamikor a katonai elbocsátó levelet nevezték. Teltek az órák. Már minden bajtársam távozott, csak velem nem foglalkozott a kutya sem. Másnap tíz óráig, amikor végül is jelentkeznem kellett az alezredesnél.

– Ej, ej, katona, de nagyot csalódtam magában. Már megint mit művelt? Van fogalma róla, hogy ezért börtön jár? – tért egyenesen a lényegre.

– Miért, alezredes elvtárs?

– Na, ne adja nekem itt az ártatlant. Maga elhagyta az őrhelyét, és amikor erre rájöttek, lelövéssel fenyegette meg az ellenőrt.

– De...

– Így történt, vagy nem így történt?

– Igenis, vagyis nem egészen, mert...

– Fogja be a száját és hallgasson! Milyen katona maga, Nagy elvtárs? Először megtagadja egy százados parancsát, aztán elhagyja az őrhelyét, és még annyi bátorsága sincs, hogy mindezt bevallja. Igazán, nem is tudom, mit csináljak ezek után magával: hadi törvényszék elé állítsam, vagy sorozzam be a seregbe? Maga melyiket választja?

Elfehéredettem. Szegény világ, vetett ágy, mit lehet erre felelni?

– Nix? Most nyissa ki a száját, katona! Nem megy? Na, majd válaszolunk mi maga helyett. Lelépni! Várja meg, amíg ismét behívjuk.

Vártam, egy órát, kettőt. Nem hívtak be, és utána sem két napon keresztül. Úgy jártam-keltem a kaszárnyában, mint egy kísértet. Sehol egy barát, ismerős. Messze járnak már azok, ki-ki otthon vagy baráti körben mesélgeti élményeit az itt töltött izgalmas időkről, miközben én már sem enni, sem aludni nem tudok. Ekkor rendelt magához ismét az alezredes.

– Meghánytuk-vetettük pro és kontra a dolgát, és a következőképp határoztunk. Tekintettel arra, miszerint minden vizsgája sikerült, bár lövészetből éppen csak, hogy átcsúszott, és azt a bizonyos fenyegetést sem gondolta komolyan, felfüggesztjük maga ellen az eljárást. Tessék a katonakönyve, és jó utat, őrmester elvtárs.

A hírre, szégyen, nem szégyen, kiszökött a könny a szememből. Az alezredes megütközve bámult rám.

– Maga sír? Látja, most megint meglepett. Vegye tudomásul, őrmester elvtárs, hogy egy katona sohasem pityereg. Egy katona véd, őriz, és megpróbál mindvégig erős maradni. Értette? Erős, bátor és leleményes, mert csakis így szolgálhatja sikerrel a Pártját, hazáját, élén minden idők legbölcsebb vezérével, Nicolae Ceauşescu elvtárssal. Menjen, tűnjön el innen, míg meg nem gondolom magamat!

Úgy suhantam ki az ajtón, mint a nyíl, és csak odakint jutott el a tudatomig, hogy az alezredes őrmesternek titulált. Nézem a könyvet: sergent major. És? Amiért valaki csak őrmester, attól még nyugodtan védheti és őrizheti a hazáját, nem igaz?

CSINGILINGI

1

- Beszélhetnék az igazgató úrral? – kérdezte a főmérnök.

– Sajnos pillanatnyilag foglalt – válaszolta a kék szemű, platinaszőke titkárnő.

– *Nagyon* foglalt, mert nekem *nagyon* sürgős beszélnivalóm volna vele? Kérem, nem jelentene be mégis a kedvemért?

– Na, jó, de csakis a maga kedvéért – adta be a derekát, miután jól megnézte magának az ötven felé járó, sármos férfiút.

– Melyik cégtől tetszett jönni?

– A miénktől, tudniillik itt dolgozom. Sárosy Eduárd vagyok, cégünk főmérnöke.

– Bocsánat, én meg Petra, Koós Petra, az ügyvezető igazgató úr új titkárnője, de csak pár napja dolgozom itt, ezért...

– Nem tudta, ki vagyok. De már tudja, szóval bejelentene?

– Máris – libbent az ajtóhoz, és csakhamar derült arccal közölte, beféradhat.

– Köszönöm a közbenjárását – csókolt kezet a főmérnök, amint végzett a dirinél. – Meghívhatom egy kávéra?

– Miért ne, most?

– Akár most is. Épp kávészünet van – nézett az órájára. – Vagy inkább munka után szeretné?

– Után.

– Rendben. Akkor négykor magáért jövök. Viszontlátásra! – csókolt kezet ismét elegánsan az asszonynak.

Vagy még csak kisasszony? Lényegtelen, mindenesetre sosem árt jóban lenni egy ilyen Szent Péter-féle kapussal, aki ráadásul csinos is – villant fel előtte a főnökhöz libbenő Petra feneke. Aztán el is feledkezett az egészről. Hja, az ember negyven éves korában lényegesen ritkábban fantáziál holmi popókról, akármilyen szemrevalók is azok egyébként. Csupán tíz perccel négy előtt jutott eszébe, mit ígért Petrának. Felállt, nyújtózkodott egyet, és elbandukolt a szöszihez.

– Itt vagyok, ragyogok, mint a fekete szurok. Mehetünk?

Elvitte a nőt a Bambiba. Többnyire ebbe a Kádár-korszakot idéző presszóba szokott járni kávézni. Nem egy exkluzív presszó, de mivel ott lakott a közelben, no meg itt enni, inni is lehetett, úgy odaszokott, mint kutya a vackához. A kávé és a hozzárendelt Bacardi csakhamar felvillanyozta a titkárnőt, elkezdett csacsogni, és csak beszélt, beszélt, mint a vízfolyás. A

férfi mosolyogva hallgatta, és néhány perc alatt mindent megtudott a leányról: harminckét éves és hajadon. Na, nem azért, mintha nem kellene egy srácnak sem. Ellenkezőleg: úgy körülrajongják, mint egy celebet. Pillanatnyilag egy Dolfinak becézett karakétával lóg, de már nagyon ejtené, mert a macho irtó agresszív, és mindenkit elmar mellőle. Kár, mert más szempontból jóképű, mókás srác. Sajnos mit tegyen, ha ő inkább az érett, tanult férfiakat kedveli.

– És maga, Sárosy úr?

– Eduárd.

– Eduárd.

–Tulajdonképpen én is.

– Csak nem! – lombozódott le egyből a szőkeség. – Szóval maga ilyennel jár?

– Miért? A műveltség, tudás nincs nemhez kötve, kisasszony. Hoppá, azt hiszem, félreértett – esett le a tantusz egyszerre Edunál. – Szó sincs róla! Nem járok én senkivel, főként machokkal. Iszik még egy Bacardit, vagy...

– Siet? Hova siet, Eduárd?

– Sehova – mentegetődzött a főmérnök.

És ez így is volt: hova, miért sietne? Talán haza? Mióta felesége meghalt, már csak a négy fal várja otthon, azok meg csöppet sem érdeklik. Mégis mennie kell, mert akármilyen csini ez a kapuslány, jobb ha mégsem keresi többé a kegyeit. Hogy miért? Pofonegyszerű: majd bolond lesz magára bőszíteni egy harcművészt, ezenkívül ott van még a diri is, akiről meg is feledkezett mindeddig. Pedig ahogy ő az ügyvezetőt ismeri, biztosan ő is kinézte már magának a titkárnőt – sóhajtotta, és ezzel a sóhajjal szeretett volna máris lelépni. Két rivális egyszerre? Ajaj, az egyikkel még csak elbánna valahogy, a főnök mellett azonban már semmiképp sem rúghat labdába.

– Meséljen valamit magáról. Én csak beszélek, beszélek, miközben maga még semmit sem árult el magáról.

– Hát mit mondjak? Az én életem nem olyan mozgalmas ám, mint egy karakéta-celebé. Bizony, kedves Petrácska. Az én napjaim monotonul telnek, nagyon monotonul. Általában egész nap dolgozom, miközben alig élvezek valamit az életből. Legfeljebb nyáron, egy-egy szabi alkalmával rúgok ki a hámból, akkor is csak mértékkel, miután többre sajnos nem telik.

A lány gyanakodva nézett szembe a férfival.

– Maga le akar rázni engem, Eduárd.

– Ki, én? De Petrácska! Egy ilyen bűbájos, intelligens kolleginát, aki ráadásul a zsánerem?

– Intelligensnek tart?

– Határozottan, emellett talpraesett és olyan gyönyörű, hogy a napra lehet nézni, magára viszont nem – halmozta el bókokkal a főmérnök. – Csupán egyet sajnálok: hogy nem maga a titkárnőm – fejezte be mézédes mosollyal.

Petra csak úgy olvadozott a záporozó bókok tűzében. Bezzeg Dolfi, de a többiek sem mondanak neki ilyen szépeket.

– Kösz, örülök, hogy ilyen jó véleménnyel van rólam. Család, gyerekek? Vagy ezt nem illik kérdezni?

– Özvegy vagyok, egy legénnyel, az is Londonban él, hátha milliomos lesz belőle.

– Értem, családi vonás. De azért ne mondja, hogy magának egy vasa sincs. Háza nyilván van, meg kocsi, hobby, nyaraló. Elvégre főmérnök, és egy mai főmérnök, most, amikor végre Magyarország is teljesít, már nem fillérekért gályázik.

– Hanem? Maga szerint én tehetős vagyok? Látszik, hogy sohasem járt Londonban – kezdett szedelőzködni Eduárd, és kérdően nézett a telt keblű, hosszú hajú szöszire.

Petra nem mozdult, bár egyre világosabban látta, miszerint Eduárd valóban szeretné lerázni a nyakáról. Oké, felőle, de akkor mi az ördögöt hívta ebbe az ódivatú presszóba?

– Nem, Londonban tényleg nem jártam – komorodott el az igazgató személyi titkára. – Három testvér mellett nem is igen hinném, hogy ez valaha sikerül. Még jó, ha reggelenként kis sorban állás után eljutok a mosdóig.

– Ilyen szűken laknak? – lepődött meg a főmérnök.

– Egy két szoba-konyhás viskóban. Az egyik zugban a szüleim, a másikban mi, *gyerekek*. Azért elvagyunk London, kocsi és hasonlók nélkül is.

– Sajnálom, erről eddig még nem beszélt.

– Még szép, hogy nem beszéltem. Tudja, főnök, minden ember takargat valamit. Ki a szennyesét, ki a bánatát, sebeit.

A főmérnök zavartan köhögött. Úgy látszik, felül kell bírálnia a Petrával kapcsolatos nézetét, mert ez a nő korántsem olyan, mint képzelte. De akkor milyen? Hogy tartása van, az nyilvánvaló, pontosabban ezt is csak gyanítja, de majd kiugratja ő a nyulat a bokorból – simogatta meg az asztal alatt a titkárnő combjait.

A nő szemében furcsa fények villantak, váratlanul felállt, megköszönte a kávét, Bacardit, és elköszönt a férfitól.

– Hazakísérhetem?

– Köszönöm, nagyon kedves, de még meg szeretném látogatni egy barátnőm – utasította el fagyosan.

Eltelt néhány nap, miközben Eduárd megpróbálta kiverni Petrát a fejéből. Sikertelenül. Volt benne valami, amitől azonnal arcába szökött a vér, valahányszor rágondolt. Talán a fiatalsága hatott rá, a ruganyos melle, combjai, vagy az a csendes mélabú, mely körüllengte a titkárnőt. Lehet ez is, az is, máskülönben teljesen mellékes. Amilyen, olyan, csupán az ziher, miszerint ezt a nőt úgy megbántotta akkor a Bambiban, hogy rövidesen laposra vereti őt a Dolfival. Nem verette. Hm, talán szakítottak, de a főnöknél azért még befeketítheti. Ebben is tévedett, mindenesetre semmi érdemleges nem történt.

Egyik nap megint dolga akadt a dirinél. A titkárnő készséggel állt a szolgálatára, és a főnökén sem vett észre semmiféle változást.

– Hogy van, kedves Petrácska? – érdeklődött Eduárd.

– Köszönöm, jól és ön?

– Kitűnően, egyedül az bánt, hogy a múltkor olyan csúful lerohantam, amiért ismét bocsánatot kérek magától. Megbocsát? Viszontlátásra! – kullogott az ajtóhoz, miután Petra válaszra sem méltatta.

– Úszómedencéje is van? – hangzott fel a háta mögött hirtelen.

Eduárd értetlenül meredt a leányra, aztán eszébe villant múltkori beszélgetésük a kocsijáról, házáról...

– Van egy aprócska. Miért kérdezi?

– Mert... Nem is tudom, csak úgy kíváncsiságból.

– Szeretne benne fürödni?

– Viszontlátásra!

A főmérnök égő arccal hagyta ott az irodát, néhány lépés után azonban megtorpant, majd visszasietett a leányhoz.

– Kíván még valamit, főmérnök úr?

– Igen, téged – hajolt Petrához, és hosszú, forró csókot nyomott az ajkára.

– Hú, mi volt ez? – kapkodott levegő után a titkárnő.

– Zrínyi kirohanása.

A lány elnevette magát, és ettől kezdve együtt futottak. A továbbiakban nem is lett volna több differencia közöttük, ha Petra le is fekszik a férfival. Csakhogy erre semmi hajlandóságot nem mutatott.

– De hát miért, ha egyszer együtt... Hogy is szokták a fiatalok mondani?

– Kavarunk.

– Ja. Nem a kezedet kértem meg, csak azt, hogy közelebbről ismerjük meg egymást. Olyan teljesíthetetlen kérés ez?

– Nem teljesíthetetlen, mindössze még nem jött el az ideje. Ennyi. Olyan nehéz ezt felfogni?

– Még nem jött el az ideje? Hány éves is vagy te tulajdonképp?

– Te! Akarsz egy nyaklevest?

A férfi nem zaklatta tovább, ha nem, hát nem.

– Pedig azt mondják – magyarázta félig tréfásan, félig komolyan –, ilyenkor mindig megcsendül egy csengő a lelkünkben: csingilingi, csingilingi.

– Aha, csingilingi. No és ezzel jelez is valamit?

– Arról nem hallottam, de, ha kipróbáljuk, mindjárt megtudjuk.

– Oké, nem bánom, föltéve, ha előbb megkéred a kezemet – incselkedett vele Koós Petra.

– És ha nem kérem meg? – zavarodott össze a főmérnök.

Hogy miket kérdez ez itt összevissza, holott eddig úgy látta, hidegen hagyják az efféle kőkorszaki allűrök.

– Akkor nem kéred meg, sőt, akár el is maradhatunk egymástól – tűnt el Petra elől az imádott úszómedence, melyben egyre gyakrabban lubickolt mostanság, igaz, egyelőre csak képzeletben.

– Anélkül, hogy egyszer is megmártóznál az úszómedencémben? – savanyodott el Eduárd.

– Anélkül, már ha egyáltalán volna ilyesmid.

– Nem volna, hanem van, amiről meg is győződhetsz, ha fürdünk egyet benne kettesben.

– Nem bánom, fürödjünk! – bólintott rá váratlanul a titkárnő.

– Tényleg eljönnél? – kapott a lehetőségen gyorsan a főmérnök.

– Hogyne. Szerencsére még elég szépen süt a nap, és én imádom a napot, úszást, levegőt.

– Pucéran is?

– Azt már nem. Csak semmi nudizmus. És egyéb sem – tette hozzá figyelmeztetően a szőke nő –, miután *csak* barátok vagyunk, azok meg sosem tapizzák egymást, világos?

– Világos: mindent a szemnek, semmit a kéznek, ha csak meg nem kérem a kacsódat. Hát Petrácska, be kell vallanom, sosem hittem volna, hogy ilyen vagy.

– Milyen ilyen?

– Ortodox. Vagy inkább számító? – tűnődött hangosan a főmérnök, mintha nem is Petrával, hanem csak úgy, magával vitázna.

Ez már őszinte, kertelés nélküli beszéd volt, csak ostoba, és csöppet sem lenne meglepve, ha ezek után Koós Petra még a barátjának sem fogja tartani – kapott észbe hirtelen.

– Nocsak, még a végén kiderül, hogy elsősorban a pozíciód és vagyonod miatt jártam veled mostanig.

– Dehogy, dehogy! Kérlek, bocsáss meg, csupán arra céloztam...

Hogy a frászba magyarázza ki magát!

– Majd később elmagyarázom, most... most sürgős dolgom van. Viszontlátásra vasárnap!

– Vasárnap is dolgozunk?

– Nem a cégnél, nálam, és szó sincs munkáról, csupán úszunk egyet... kettesben. Menjek érted, vagy...

A titkárnő ajka lebiggyedt, felállt, és köszönés nélkül faképnél hagyta a mérnököt.

2

A hoppom maradt gavallér unatkozva nyúlt el az úszómedence melletti napozón. Október vége felé járt, és a nap még mindig úgy sütött, mint máskor nyár derekán. Süssön csak, hadd legyen ennek a globális felmelegedésnek valami haszna is. Csak az a gond, hogy ma Petrával szeretett volna napozni, de ennek már lőttek, más csaj után kéne néznie. Kéne, kéne, de minek? Petra nélkül még ennek a csodálatos napnak sem tud örülni. Hinnye, mintha csengettek volna. Ki a fene meri zavarni ilyenkor? Petra! – dobbant meg a szíve, amikor a rácsos kapuhoz ballagva felismerte a titkárnőt.

– Isten hozott a Sárosy-féle rezidencián!

– Van még egy szabad hely a medence körül, Sárosy úr?

– Körül is, meg belül is. Fáradj beljebb, Petrácska!

– Szép rezidencia. Ezek a fák, rózsák, a medencéről nem is beszélve – nézett körül a lenge, virágos strandruhába öltözött titkárnő, és két perc múlva már a medence enyhén hűvös hullámaiban tempózott. – Most pedig napozzunk, amíg még tehetjük, aztán isten veled napocska, rózsák, madarak! – lábalt ki a vízből csípőit riszálva, leheveredett egy nyugágyra, és lehunyt szemmel hallgatta a rigók énekét.

A férfi tekintete gyönyörködve suhant végig a leányon. Szó, mi szó, fantasztikus teste van. Tán még el is venné, ha biztos lenne abban, hogy... Miben is? Egyelőre úgy meg van kevervekavarva, hogy maga sem tudja, igazából mit érez. Most bezzeg jól jönne az a csengő, amiről nemrég beszélt Petrának. Nagyjából ugyanerre gondolt Petra is, aki titokban ugyancsak jól megnézte magának most már dresszben is.

– Parancsolsz egy kis mjúzikot?

– Jöhet!

– Rock, pop, punk, blues?

– Valami lágyat, dallamosat.

A következő pillanatban felcsendült Wood Lauren Játszani szép songja:

Alig hiszem el, lehet, hogy álom volt.
Szerelmes lettem, s nem is volt telihold.
Nem is úgy akartam, nem is volt tiszta a kép.
Szokatlan az érzés, mégis játszani szép.

– Szabad egy táncra? – hajolt meg a lány előtt.

Önfeledten, egymáshoz szorosan összesimulva táncoltak.

– Szeretsz?

A nő nem válaszolt. A férfi erre hanyatt döntötte a földre, és összevissza csókolta kezdve a nyakától a hasáig. Itt megállt, és megint megkérdezte, szereti-e.

– Nem tudom. Hagyj, ne fellejtsd el, mit ígértél!

Eduárd meg sem hallotta, de még ha hallja is, a keze ezúttal független életre kelt, és tette a dolgát serényen. Levetkőztette Petrát, és megtörtént, ami Ádám és Éva óta minden másodpercben lezajlik szerteszét a világban.

– Megszegtem a szavam, haragszol? – próbálta kiengesztelni a nőt bűnbánóan utólag.

– Pszt, figyelj csak!

– Figyelek.

– Mintha... mintha csengetnének valahol.

– Tessék, illetve valóban, nekem is így tűnik. Csingilingi, ez bizony csengőszó – nyúltak el egymás mellett boldogan, zakatoló szívük elcsitult, pihentek.

BETEGEN

Alkonyodott. A lenyugvó nap sugarai átosontak a szobácskán, és pár percre megállapodtak az öregember tar fején, aki egy fotelben ülve ejtőzött. A férfi hol az ablak előtti madáretetőt, hol a feleségét figyelte. Beteg volt az asszony, nehezen szuszogott. Hogy meddig él még, ki tudja, de hogy nem sokáig, azt sejtette. Nyilván az asszony is, még ha nem is nyilatkozott róla. Csoda, hogy eddig is kibírta, ugyanis rákos volt, és idestova tizenkét éve vívta életharcát a könyörtelen tumorral. Ma már 75 éves, hála két csodagyógyszernek, és még mindig képes őt életben tartani. Igaz, már korántsem a régi állapotban, erőben. Kezdte azzal, hogy elkezdett fogyni a szegény öregasszony, amíg hatvanöt kilóról lefogyott negyvenre. Lassan úgy nézett ki, mint az auschwitzi fogolytábor rabjai. Lábai, mint két paszulykaró, arca beesett, bőre sárgás és olyan ráncos, mint a nagyanyjáé volt kilencvennégy éves korában – szorította össze az öregember szívét a szánalom. Hej, ronda dolog ám a betegség, hát még ha valaki idős is emellett!

– Egyél, többet, az isten áldjon meg! Ha így folytatod, lábra sem tudsz állni a gyöngeségtől, az meg, gondolom, neked sem hiányzik, hogy még az ágyból se tudj felkelni – könyörgött neki ő is, meg a felesége nénje is.

Persze megígérte, de az ígéret szép szó, ha megtartják, úgy jó, és ő bizony nem tudott (vagy nem is akart?) többet enni egy macskánál.

A második sokk akkor érte őket, amikor Rität hetente egyszer elfogta a hidegrázás. Csak nem újabb betegség, esetleg egy másik rák kezdete! – ijedezett a jó öreg, és csak nézte, nézte, miként reszket az asszony, mint a nyárfalevél anélkül, hogy bárki megmagyarázná, mitől lázasodik be csaknem hetente. Amikor rákérdezett, a kezelőorvos csak hümmögött.

– Sok oka lehet ennek, Váradi úr: kevés mozgás, elégtelen táplálkozás, vashiány, rossz vérkeringés, de amíg mindezt ki nem vizsgáljuk, sajnos nem sokat tudunk mondani.

Hogy aztán erre a kivizsgálásra a gyakorlatban is sor került... No, arról már nem nyilatkoztak a tisztelt doktorok, mindenesetre a hideglelés maradt, amit jobb híján prizniccel, lázcsillapítókkal orvosoltak, és ezzel letudták az esetet. Na ja, ott ahol annyi a beteg és kevés az orvos, nem igen lacafacáznak egy szimpla hideglázzal. De miután a remény hal meg utoljára, még bizakodott a nyugdíjas öregúr, meg aztán az mégis csak fura lenne, hogy valaki egy koplalás vagy láz miatt tegye le a kanalat.

Jól saccolta, nem tette le, csupán közelebb került hozzá némileg, magyarán egy szép napon már lábra sem tudott állni Váradiné Kis Rita. Nesze neked felépülés, mi jöhet még ezután? Az öregember, Pötyi meg az egész rokonság döbbenten figyelte, miként épül le fokról fokra a nemrég még életerős asszonyka.

– Nem figyelmeztettem, egyen többet, a lelkecském, mert ebből egyszer még nagy zűr lesz? – nyelte le Pötyi kibuggyanni készülő könnyeit.

– Eh, étel, nekem a lábam fáj, de nyugodjatok meg, pár nap múlva elmúlik.

El, amikor el, de a legtöbbször bizony egész nap csak feküdt, feküdt, s még a mosdóba is csak járóbottal tudott araszolni. Azért nem zúgolódott, legrosszabb esetben sóhajtott egyet-kettőt, és jóccakát. Hívő keresztény létére türelemmel viselte a keresztet, amit az Úr vállaira pottyantott. Az öregember szintén, de amikor a nejét már a fulladás is elfogta, szusszantott egyet, és felkapta a telefont.

– Mi az, mit csinálsz?

– Segíts magadon és az isten is megsegít. Hívom a mentőket.

– Már megint? Nem megyek. Ez csak olyan... izé... átmeneti légzési zavar, amit a tüdőmbe szivárgott víz okoz – motyogta alig érthetően az öregasszony. – Ez ellen kaptam ezt a vízhajtót – kapott be gyorsan egy furosemid tablettát. – Pillanat, még tíz-húsz perc, és kutyabajom, meglátod.

– Hogyisne, hiszen tíz-húsz perc alatt akár százszor is megfulladhatsz.

– Kérlek, higgy nekem, a kórházzal pedig várjunk még – könyörgött; utálta a kórházat, no de ki nem utálja?

Vártak, és valóban elmúlt ez a roham is, most pedig itt fekszik mellette tátott szájjal, csendesen. Nyilván bóbiskol, és a madarak is lefeküdtek aludni – ropogtatta meg csontjait az öregúr.

– Jó estét, vagy inkább reggel van?

– Nini, hát felébredtél! Hogy érzed magad, galambom?

– Megjárja. Te mit csinálsz itt a fotelben?

– Nézegettem a cinkéket, ahogy csipegetik az etetőben a magokat. Jól fekszel, van valami óhajod? – kérdezte hangosan, miután a felesége nagyot is hall újabban.

Akárcsak ő, merthogy a betegségek őt se igen kímélik, bármennyire is vigyáz magára. Először is cukros, továbbá gyógyszert szed szemgyengeség, magas vérnyomás, memóriazavar és prosztata-megnagyobbodás ellen is. De Ritához hasonlóan ő sem panaszkodik, egy férfinak különben sem illik nyavalyogni, szokták volt mondogatni már gyerekkorában a szülei. Ettől függetlenül kettőjük közül egyiknek mindenképp talpon kell maradnia, hogy ápolhassa a másikat.

– Kösz, jól vagyok. Esetleg hozhatnál egy üveg Ice teát!

– Mit? Nem értem?

– Hoznál nekem egy üveg jégteát?

– Parancsolj!

Hallgattak, mindketten a maguk gondolataiba süppedve.

– Tudod, mi szurkál mostanában? – törte meg a csendet végül az öregasszony.

– Mi?

– Mi lesz veled, ha...

Megtorpant. Mondja, ne mondja? A téma cikis, ám egyszer ezt is, meg egyebet is ki kell beszélniük magukból.

– Semmi, ne is gondolj ilyesmire – találta ki Rita aggodalmát.

– Márpedig egyszer előbb-utóbb mindenkinek harangoznak, ezért nem árt, ha előtte... – fogta el Váradinét a köhögés, és percekig nem bírta folytatni.

A férfi megrettent. Tudta, hogy a nagybetegek előre megérzik a végüket, és nincs kizárva, hogy Rita is...

– Vauuu! – vonított a kutya az udvaron.

Felugrott a fotelből, és elkezdett fel-alá járkálni.

– Ülj le, kérlek, és nyugodj meg! Hogy elmegyek, az rendben van, egyedül az aggaszt, ki viseli majd ezután a gondodat. Megnősülsz? Már csak azért kérdem, mert te bizony még egy rántottát sem szoktál magadnak csinálni, nem tudsz kezelni egy bankkártyát, mosógépet, egyszóval teljesen magadra leszel utalva.

– Körülbelül, de majd csak elboldogulok valahogy – érzékenyedett el, amiért a neje még most, ilyen állapotban is elsősorban őt félti.

– Remélem, ugyanis Pötyire aligha számíthatsz.

– Egyetértek. Se rá, se a fiaira. Erre én már akkor rájöttem, amikor be-bevittek néha a kórházba.

– Miért, mi történt?

– Hagyjuk, nem nagy ügy, és nem is hibás ezért, mégis fájt, és, nos igen, megjegyeztem magamnak.

– Micsodát?

– Hogy, jóllehet ott lakik közvetlenül mellettünk, egész hét alatt csupán egyszer-kétszer dobott meg egy *egyfogásos* ebéddel.

– Aha, hát innen fúj a szél – mosolyogta el magát az exóvónő. – Úgy látom, téged a hasadon keresztül lehet megbántani legjobban. De legyünk tárgyilagosak! Rászorulsz te arra, hogy „megdobjanak” egy ebéddel? Pénzünk van, étterem, eszpresszó is tömérdek, de akár haza is hozathatnád az ebédet. Erre való az ételfutár, ha netalán lusta lennél kimozdulni itthonról.

– Igen, igen, egyértelmű – idegeskedett a kopasz, szemüveges apóka. – Ettől eltekintve azért, már ne is haragudj, ennél többet érdemelnék, miután rájuk hagytuk minden vagyonunk.

– És? Szerinted jobb lett volna, ha inkább első házasságodból való fiadra hagyjuk, aki negyven év alatt egyszer sem látogatott meg bennünket? Mit látogatott, még csak nem is írt a *professzor úr*, hogy megkérdezze, élünk-halunk-e egyáltalán.

Ez telitalálat volt, de lenyelte. Ami tény, az tény: a professzor úr csakugyan magasan tesz rájuk. Úgy tűnik, máig sem képes felfogni, következésképp meg sem bocsátja, hogy nem hozta őt is annak idején magával.

– Mi ez: az igazság órája?

– Tagadod?

– Más? Van valami még a tarsolyodban?

– Kinek nincs, de előbb arra válaszolj, amit kérdeztem.

A férfi vállat vont.

– Nem tagadom.

– Mert nem is tagadhatod. Aztán azt pedzed-e, miért nem számíthatsz Pötyire!

– Miért?

– Mert a mai napig sem illeszkedtél be a családunkba – vádolta meg az asszony keserűen.

– Tehát ez szurkál mostanában.

– Többek közt, és el sem merem képzelni, ki nyitja rád az ajtót, ha egyszer te is ágynak esel, ugyanis ennek is eljön ám az ideje. Ma még fitt vagy, jól eszel, alszol, de holnap... Ki garantálja, hogy holnap is minden ilyen rendben lesz, és neked bizony senkid sincs, se fiad, se rokonod – tárta ki a szívét akadozó hangon, csöndesen.

– Köszönöm, hogy Pötyi helyett is törődsz velem – hatódott meg ismét a hajdani erdélyi menekült. – Elismerem, sok mindenben igazad van, csak ez a beilleszkedés... Hát ez kemény dió, sokkal keményebb, mint egyesek gondolnák. Különösen olyannak, aki meg szeretné őrizni saját identitását is egyúttal. Van akinek sikerül, van akinek nem, sőt, eszébe sincs integrálódni, lásd a bevándorlók, menekültek millióit. Én akartam. A te hazádban ugyanúgy, mint az enyémben, de, legyek őszinte? Már nagyon belefáradtam – hunyta le a szemét ki-merülten.

Esteledett. A szobára lassan rászakadt a sötétség.

– Brr, fázom. Légy szíves, nézd meg a gázt, hátha kialudt!

Megnézte, nem aludt ki, ezek szerint újabb roham közeledik.

– Semmi probléma, csak a szokásos hidegrázás. Hogy állsz momentán a lábadon, elbírnál egy sétát, hogy felmelegedj? Állítólag jót tesz, meg kellene próbálni.

– Nem megy, nagyon fáj – próbált lábra állni az öregasszony; sikertelenül – Jaj, teríts rám még egy plédet, mert mindjárt megfagyok.

Alig mondta ki, elkezdett minden ízében reszketni, s nem sokkal ezután már 39° C lázban vacogott.

– Kapsz elég levegőt, ne hívjam ki mégis a mentőket? – meredt saját kezére az öregember, és megrémült: már az ő keze is remegett.

– Nem kell, egyelőre még élek, és amíg élek, itthon akarok...

– Akarsz? Mit akarsz? – hajolt közelebb az asszonyhoz.

Teltek az órák. A férfi kalapáló szívvel tért végül nyugovóra.

– Istenem, add, hogy érje meg megint a holnapot! – imádkozott hangosan, miközben végig azon töprengett, vajon mit akart a felesége utoljára mondani.

SEGÍTS MAGADON...

December. A fagy beálltával kezdett fellélegezni a határ menti szerb nagyközség: na most, hátha most felszedi sátorfáját az a mintegy ötszáz főnyi siserehad, mely hetek óta itt élősködik a nyakukon. Ezért fohászkodtak a lányok, gyerekek is, akik estefelé már ki sem mertek menni az utcára. Akik viszont mégis ki mertek, nem is olyan biztos, hogy ugyanúgy kerültek haza, mint amikor elsétáltak egy moziba, a barátjukhoz vagy a boltokba. Kinek a fogát verték ki, kinek a pénzét, mobilját vették el, míg a lányok legjobb esetben a szemérmükkel fizettek a község utcáin csatangoló iraki, afgán, pakisztáni, nigériai stb. ifjaknak – siránkoztak az asszonyok.

Nem úgy a férfiak, akik egyre nyíltabban csikorgatták a fogukat.

– Szégyen, gyalázat! Ilyenkor hol vannak a rendőrök, a gradonačelnik[104], sőt, maga Belgrád, hogy a nyavalya essen beléjük.

– Biztosítok mindenkit, amit lehet, azt az önkormányzat igyekszik megtenni – csillapítgatta egy-egy falugyűlés alkalmával a lakosságot az önkormányzat első embere, egy enyhén kopaszodó, tokás gospodin[105]. – A többi Belgrádon, illetőleg az EU-n múlik, erre, ugye, önök is rájöttek. De nyugalom, hölgyeim és uraim, kitartás, ami késik, nem múlik, még néhány hét, és erősítést kapunk a kormánytól.

No, azt ugyan várhatták, ígéreten kívül nem kaptak ők továbbra sem semmit sem. A migránsok bevetették magukat a közeli erdőbe, elhagyott házakba, csűrökbe, parkokba, és onnan csaptak ki időnként portyázni. Addig-addig, amíg maga a polgármester is elunta, és létrehozott egy válságstábot, melyben leszögezték:

1. Segíts magadon, és az isten is megsegít

2. Így vagy úgy, de most már tényleg itt az ideje, hogy megszabaduljanak a migránsoktól.

Ennek értelmében ki is adta a parancsot, miszerint szállítsák őket a presevói, illetőleg nagykikindai befogadó központba. Ügyes húzás volt, pontosabban lett volna, ha a bevándorlók is engedelmeskednek az ukáznak. De ők szívesebben választották a szabad, ellenőrzés nélküli életet, még ha némelyek szinte megfagytak a fűtetlen sátrakban.

– Szerencsétlen migránsok – szánakoztak rajtuk a könyörületesebb szívű polgárok meleg ruhával, étellel-itallal segítve rajtuk, de többnyire csak szűr alatt, nehogy kinevessék vagy megorroljanak rájuk a többiek.

---

[104] Polgármester. (szerb)

[105] Úriember. (szerb)

– Még szerencse, hogy egyelőre csupán néhány százan akarnak *-án keresztül átlógni a határon, és ezek közt is csak egy minimális kisebbség terrorista, dzsihadista meg efféle – igyekeztek mások tárgyilagosak maradni. – Nagyobb baj az, hogy a gazdasági menekültek száma is hétről hétre növekszik. Márpedig *ennyi* embert képtelenség tisztességesen ellátni, bármennyire is szeretnénk.

– Gazdasági menekültek? Egy fenéket! – cáfoltak rájuk többen bosszúsan. – Nézzétek csak meg a márkás ruhájukat, mobiljukat! Nem szegények ezek, csak nagyravágyók, akik egy még jobb élet reményében vándorolnak Nyugatra.

– Hát vannak ilyenek is, meg olyanok is. Mindenesetre az önkormányzat a rendőrséggel karöltve megpróbálja szétválasztani a búzát a pelyvától, amihez persze még több rendőr, hivatalnok kellene, miután *, akárhogy csűrjük-csavarjuk, mégis csak egy szimpla, kis kapacitású városka – törölgette homlokát ilyenkor a jóakaratú gradonačelnik.

– Kis kapacitású és tehetetlen élén a polgármesterrel, és ha erre őkelme képtelen, majd cselekszünk mi helyette – forrasztotta torkára a szót a legutolsó mítingen egy lobogó szemű ifjú. – Hogy a tisztelt polgármester urat idézzem, segíts magadon, és az Isten is megsegít.

– Ámen. Akkor hát rajta, mit állunk itt még mindig karba tett kezekkel? – támogatta egy másik fiatal az ötletet. – Javaslom, első lépésként válasszunk új polgármestert magunknak.

– Válasszunk! – ismételte a tömeg lelkesen.

– A rendőrség helyett pedig szervezzünk egy tökös nemzetőrökből álló kommandót, és, esküszöm, mindjárt olyan rend lesz *-án, mint a régi szép időkben – fantáziált egy harmadik.

Lézengett a zúgolódók közt egy félnótás csavargó, aki elkezdett ezekre a szavakra ágálni, nagyokat pufogott, és hol fejbe vágta magát, hol a levegőbe öklözött.

– Egy kommandós már van – nyerített fel valaki. – Tessék, tessék jelentkezni, akad még hely bőven az osztagban.

A jó lovas katonának de jól vagyon dolga.
Eszik-iszik a táborba. Semmire sincs gondja.
Hej élet, be gyöngy élet. Ennél szebb sem lehet.
Csak az jöjjön katonának, aki ilyet szeret.

A szívekben tomboló vihar egy szempillantás alatt lecsihadt, és olyan jókedvük lett a *-iaknak egyszerre, hogy szinte táncra perdültek.

– De uraim! – hápogott a lobogó szemű fiatal.

Hirtelen elnémult, és vele az egész vihorászó sokaság, amikor egy megkarmolt arcú, tépett ruhájú lány vánszorgott el mellettük. Lehetett olyan tizenöt-tizenhat éves, haja zilált, feje lehajtva. Valószínűleg észre sem vette, merre botorkál. A félnótás a lányhoz kacsázott, és átnyújtott neki egy szál árvácskát. A tömeg felhördült.

– A polgármester mondjon le! Migránsok kifelé!

– Megértettem, megértettem, ezen ne múljék – rebegte a mikrofonba a jámbor gradonačelnik. – Maguk most bizonyára azt hiszik, maguknak sikerül megoldani azt, ami nekem, sőt, az egész államnak sem sikerült. No comment, próbálják ki, de attól, könyörgöm, még ne essünk mi is ugyanabba a hibába, ami ellen mindnyájan harcolunk. Egyszóval felejtsük el az önbíráskodást, vérbosszút, és ne a dzsungel, hanem a demokrácia törvényei szerint rendezzük el közös dolgainkat.

– Kuss! – hallatszott valahonnan. – A mór megtette kötelességét, a mór mehet.

– Nono, több tiszteletet, uraim! – mordult fel a rozmárbajszú rendőrfőnök. – Egyelőre még mi vezetjük a községet. Amennyiben azonban más vezetőséget akarnak, ám legyen, de ennek is megvan a maga protokollja. Még ilyet! Mégis kiknek képzelik magukat?

– Hagyja, most nincs kivel – intette le keserűen a tokás, negyven év körüli főhivatalnok. – Majd csak lecsillapodnak idővel, és rájönnek, mit illik egy civilizált szerb állampolgárnak ilyen esetekben tennie.

– Én máris rájöttem – lépett elő ekkor egy vágott képű, füles sapkájú tüntető. – Megköszönöm eddigi munkáját, és megteszem azt, amit maguknak már réges-rég meg kellett volna tenniük. És ti? – fordult a tömeg felé?

– Mi is – harsogta a jeges szélben didergő sokaság.

– Akkor utánam! – lobogtatta meg sálját a vágott képű. –Verjük ki a patkányokat a városból!

– Megállni! Felhívom a figyelmüket, amit tesznek bűncselekmény. Felfogták? Ezért még komoly büntetést kaphatnak. Menjenek haza békével! – süvöltött a rendőrfőnök.

De már senki sem figyelt rá, talán meg sem hallották, kivéve a félkegyelműt suhancot, aki nyelvét a zsarura öltve csatlakozott a tömeghez.

– Trá-trá-trá! – fújt meg egy láthatatlan trombitát. – Éljen a *-i kommandó!

Miközben * főterén ilyen és ehhez hasonló jelenetek zajlottak, a közeli erdőben maroknyi nigériai üldögélt egy tűz körül.

– Kurva hideg van – melengette kezét a tűzön egy zömök, piros dzsekis muzulmán. – Jó, tudtam, hogy errefelé nincs meleg, és persze Németországban sem fűtik az utcákat, csakhogy ott azonnal megdobnak egy csekkel, verdával, állítják egyesek. Csupán az nem fér a fejembe, mit nyernek vagy veszítenek azzal a rácok vagy magyarok, ha csak úgy átsétálunk az országukon. Mondom, átsétálunk, nem letelepszünk, ami, ugye, nagy különbség. Ibrahim – fordult zöld dzsekis társához –, neked mi a véleményed a dologról? Meddig vacakoljunk ezzel az átkozott sárfészekkel, egyáltalán érdemes-e ahelyett, hogy megpróbálnánk valahol másutt átszökni Nyugatra.

A szakállas, robosztus termetű hausza[106] vállat vont.

– Nem túlságosan beszédes a haverod – jegyezte meg egy csupa csont és bőr nigériai.

– Ő már csak ilyen, de boldogul ő enélkül is. Nézd meg az öklét, az izmait! Kell egy ilyen Góliátnak sokat dumálni?

– Nem nagyon. Hej, csak volna nekem is ilyen testőröm!

– Mert?

– Mert akkor senki sem kötne belém úton-útfélen – méregette tisztelettel a cigiző hauszát. – Erről jut eszembe, mit szóltok ahhoz, hogy ki akarnak kergetni bennünket a városból.

– A rendőrök?

– Lakosok. Már hetek óta tüntetnek, és szorongatják az eumdát[107], hogy *-t nyilvánítsa zárt várossá, különben megalakítanak egy rendőrségtől független kommandót, és akkor Allah irgalmazzon szegény fejünknek.

---

[106] Nyugat-afrikai néger.

[107] Polgármestert. (ar.)

– Ismerős dal, rebesgették ezt már jó párszor, de biztosítalak, akkor lesz belőle valami, ha én is keresztény hitre térek, mint *egyesek* – sandított rendületlenül füstölő társára.

Földije volt az istenadta, igazhitű, mint ő. Egy darabig, aztán fordult a kocka, és Ibrahim Jehovát kezdte imádni. Azóta gyűlöli a földijét, igaz, csak titokban, hiszen fél kézzel is földhöz vágná bármikor, másrészt tényleg hasznára van, amit még ez a giliszta is észrevett.

– Pedig csakugyan ebben sántikálnak – erősítette meg egy chiboki. – Igen, igen, a saját fülemmel hallottam, és ahogy elnézem, ezek be is tartják a szavukat.

– Be, insah Allah, ha Allah akarja, ha viszont nem, nyugodtan alhatunk, mert Allah akarata nélkül még egy levél sem hull a földre, egyetlen levél sem, áldassék a neve most és mindörökké – borult földre áhítattal a piros dzsekis, utána a többiek, leszámítva Ibrahimot.

A keszeg férfi nyomban észrevette, és elhűlve mutogatott a tagbaszakadt férfira. Nana, valami alakul, és még az is megeshet, hogy éppen most jött el a számonkérés órája – tapogatta meg tőrét a piros dzsekis. Elég, ha elárulja, hogy Ibrahim katolikus hitre tért, és mindnyájan ellene fordulnak, akár meg is ölhetik, mert a hitehagyókat valamennyien utálják. Számára ez lenne a legkedvesebb megoldás. Egyedül az a bökkenő, hogy akkor Ibrahim sem marad adósa, és tüstént bevallja, miszerint ő a nem kevésbé gyűlölt Boko Haramnak[108] dolgozik – morfondírozott magában. Hirtelen erősödő zsivajra lett figyelmes. Csak nem a keresztények törnek rájuk a városból! – fülelt maga köré izgatottan.

– Fiúk, baj van, jönnek a káfírok[109].

A bevándorlók talpra ugrottak.

– Most mit csináljunk? – pánikolt a nyeszlett nigériai.

– Szedjük fel a sátrat, és uccu neki, nádak erek – tanácsolta a piros dzsekis józanul.

– Minek? – makacsolta meg magát a chiboki. – Én nem félek. Egyébként sem követtem el olyasmit, amiért menekülnöm kellene. Maradok.

Társai ráhagyták, ő tudja. Sietve felszedték a sátrat, és a piros dzsekis tanácsára az erdő belseje felé sprinteltek. Útközben afgánokkal, pakisztániakkal és másokkal találkoztak.

– Hova, hova testvérek?

– Hogyhogy hova? Hát nem halljátok? Ki akarnak kergetni *-ról – válaszolta egy apró termetű muzulmán. – És ti?

– Csak oda a sűrűbe. Hátha oda nem mernek követni – pödörte meg bajszát a vékony nigériai.

Úgy látszik, ez mások fejében is megfordult, mert a város parkjaiban, raktárokban, kertekben tanyázó migránsok is pont odaigyekeztek.

– Allah irgalmazz! – ingatta meg fejét a keszeg migráns. – És a zsaruk? Nem védtek meg titeket, hiszen az Unió törvényei is kimondják, hogy a migránsokat tilos vegzálni.

– Nekünk meg a káfírokat – dünnyögte egy idősebb iraki –, mégis mindenki marja egymást: muszlim a hitetlent, síita a szunnitát, az amcsik Európát és így tovább a végtelenségig. Nem, mintha régen másképp lett volna, no de ennyire.

– Javaslom, folytassuk együtt az utunkat, így erősebbek vagyunk, ha ránk támad a csőcselék – rukkolt ki az ötlettel a madárcsontú fekete félszegen.

---

[108] Nigériai terrorista szervezet.

[109] Nem muszlim vallású emberek.

Erre mindnyájan rábólintottak, és botorkáltak tovább szótlanul időnként azon tűnődve, ki lehet a másik, igazhitű vagy keresztény.

– Állj, itt felüthetjük a sátrakat! – mutatott csakhamar Juszuf, mármint a piros dzsekis egy tágas tisztásra.

– Mi az, hogy állj, és felüthetjük a sátrakat? – fortyant fel egy keménykötésű perzsa. – Megállunk, ha akarunk, és ott sátorozunk le, ahol nekünk tetszik.

– Bocsánat, nem neked mondtam, hanem Ibrahimnak.

– Valami baj van? – lépett közelebb a marcona termetű hausza.

– Semmi, nem érdekes – hátrált meg az iráni. – Emberek, stop, üssük fel itt a sátrakat!

Fél óra alatt mindenki már a maga sátrában hallgatta, hogyan fütyöl a szél a fák között.

– Allah, ad, hogy ne találjanak ránk a káfirok! – imádkozott a sovány, és félig éberen aludta át az éjszakát.

Mikor reggel kinézett az irtásra, már egy másik, fehérbe öltözött világ fogadta. De már nem voltak egyedül: egy sereg keresztény vette körül a sátrakat.

– Ez nem lehet igaz – káromkodott Juszuf. – Mit akartok? – kérdezte angolul.

– Takarodjatok ki a városunkból! – harsogta egy megafonba a vágott képű *-i; mellette a lobogó szemű vigyorgott.

– És ha nem? Kihívjátok a rendőröket, merthogy ti nem nyúlhattok hozzánk, azt, ugye, tudjátok.

– Eszünkbe sincs kihívni – vette át a megafont a lobogó szemű ifjú –, és azt sem tűrjük, hogy továbbra is itt randalírozzatok a vidéken. Tehát mentek vagy maradtok? Ha mentek, semmi bántódásotok nem esik, ha viszont nem, kénytelenek leszünk erőszakhoz folyamodni.

– Éljen! Live! – rázták meg bunkóikat, fejszéiket és hasonlókat az üldözők, akiknek kezében itt-ott egy puska és pisztoly is megvillant.

– Beszéljétek meg, kaptok rá öt, na jó, legyen tíz perc. Bye-bye!

– Sajnálom, egyelőre itt maradunk az erdőben – közölte tíz perc múlva a perzsa menekült. – Föltéve, hogy a helyi önkormányzat is így határoz. Mi mindenesetre mobilon értesítettük az illetékes szerveket, akik bármelyik percben itt lehetnek, és hamarosan kiderül, melyik törvény értelmében akarnak megfosztani bennünket a szabad migráció jogától.

Szabad migráció! Ilyen nincs – hördült fel az önbíráskodók tábora. De még ha lenne is, az viszont kizárólag tőlük függ, kit, mikor és miért fogadnak maguk közé.

– Pontosan, csak hát az állam, Belgrád meg az Európai Unió... – köhécselt egy bekecses atyafi. – Szóval értitek, ebben a kérdésben ők más elveket vallanak.

A füles sapkás fiatalember kékült-zöldült mérgében.

– Az állam igen, de mi a nép vagyunk, és a nép szava Isten szava, ami minden szabályt felülír – forrt, zajongott a feldühödött lakosság, miközben a szél egyre erősebben süvöltött.

A hó eddig még csak itt-ott lágyan pilinkélt, aztán az is úgy rákezdett, hogy szinte alig látták egymást a sűrű hóesésben.

– Na mi lesz, támadunk? – fújogatta kezét a lobogó szemű.

– Bolond vagy, ebben a viharban? – kötötte össze füles sapkáját a fiatalember.

Teltek a percek. A szél lassan orkánná erősödött, és vadul tépte-cibálta a rengeteget. Egyik-másik erdőszéli fa gyufaszálként tört derékba, miközben az üldözők hason fekve várták, hogy alábbhagyjon a szél ereje.

– Úgy látszik, mégis támadnunk kell! – ordította a lobogó szemű. – Be kell törnünk a sátrakba, különben mindnyájan itt veszünk!

– Mit mondtál?

– Törjünk a sátrakba, Velimir, még mielőtt megfagynánk!

– Oké, Velibor, szólok a fiúknak! – kémlelt körül a füles sapkás. – Nem látok senkit, olyan kurva sötét van. – Hahó, emberek, egészben vagytok még? – kérdezte a hangosbeszélőben. – Senki. Pedig itt kell lenniük valahol.

– Az biztos, mintha láttam volna is valami mozgást a fák között.

– Tartsatok ki, a szél mindjárt eláll! Bátorság! Amint eláll, rögtön el kell foglalnunk a sátrakat, különben mindnyájan itt veszünk a viharban. Majd én jelzem, mikor induljunk, addig maradjatok egy csoportban!

Jól saccolt, mert a szél valóban alábbhagyott, még ha erre várniuk is kellett egy darabig, Holle anyó dunnájának pihéi pedig hulltak, egyre hulltak erdőt, embert betemetve.

– Menjünk, Velimir! Hívd a fiúkat is!

– Halló, emberek! – harsogta Velimir. – Itt az idő, foglaljuk el a sátrakat! Ha ugyan maradt még belőlük valami – tette hozzá magában. – De most aztán szaladjunk, mert a szél bármikor feltámadhat!

Velimir és Velibor üggyel bajjal kiásták magukat a hó alól, de már a szaladás hiú ábrándnak bizonyult, miután éppen csak, hogy araszolni tudtak a lezúdult hótömegben. Közben a többiek is elővánszorogtak a fák mögül.

– Várjunk pár percet, amíg mindenki ideér, majd támadjunk *egyszerre*! – intett óvatosságra Velimir. – Mintha megfogyatkoztunk volna, úgy tűnik – vette számba a csoportot. – Na, mindegy, ha felemelem a kezemet, isten nevében előre, de szó nélkül, hogy meglephessük a muszlimokat!

Tervük sikerült, a muszlimok meglepetten meredtek az épen maradt sátrakba toppanó *-iakra.

– Gyertek beljebb, melegedjetek meg, testvérek! – találta fel magát Juszuf ravaszul.

A nem várt baráti meghívás egyből áthangolta a szerbeket. Már nem akart senki sem támadni, örült, hogy békében meghúzhatja magát valamelyik sarokban. Ugyanígy vélekedtek a migránsok is. Minek itt üvöltözni, késelni, amikor Allah úgyis azonos sorsot szán mindnyájuknak, vagy, ki tudja, talán éppen azt kívánja – spekuláltak némelyek, hogy ássák el a csatabárdot.

– Köszönjük. Béke legyen mindnyájunkkal! – húzta elő mobilját előbb Velimir, majd Juszuf és az iráni is a hasonló békés magatartásra szólítva fel mindenkit.

– Bárcsak Szerbia, az Unió és a migránsok is ilyen flottul tudnának közös nevezőre jutni egymással – jegyezte meg a bekecses atyafi.

– Te, Ibrahim – súgta oda később társának a piros dzsekis nigériai –, mit szólnál hozzá, ha meglépnénk?

– Áááá, rossz éca. Legalábbis egyelőre. Pár nap múlva talán, de ebben a hóesésben, még a budiig sem megy senki szívesen.

– A budiig nem, de Berlinbe még a világ végéről is – kacsintott az atléta termetű földire. – A hóesés meg direkt jól jön nekünk, hiszen ilyenkor még a határőrök sem annyira éberek.

– A magyarokat kivéve. Ajaj, jól ismerem én ezeket a hunokat, bár szerintem el sem érünk a határig, mert még útközben megfagyunk, vagy... megesznek az ordasok. Nem, főnök, erre a dobbantásra még várnunk kell egy ideig.

– És ha addig meghal a muterod? Vagy nem azért vándorolnál Berlinbe, hogy összespórold azt a kis pénzecskét, ami anyád ápolásához szükséges? De hagyjuk, megértem. Ha jobban megnézzük, ez az út most valóban túl veszélyes, és csak az igazán bátrak indulnak el ilyenkor.

A hausza lesütötte a szemét és hallgatott, mások úgyszintén. Juszuf majdnem feladta, mert azért egyedül ő sem mert ám nekivágni a határnak, aztán megtört a jég, s mintegy húsz migráns csatlakozott a piros dzsekishez. Köztük Ibrahim, az anyja sorsáért aggódó Góliát.

– Szerencsés utat! Allah és a mi Istenünk vezéreljen titeket! – rázott kezet velük Velimer és Velibor.

Egyes törvények szerint ugyan vissza kellene tartaniuk a csapatot, mások szerint viszont kifejezetten érdemnek számít a szolidaritás, segítség, és ha ehhez hozzáteszik még a Bibliát, már azt is elfelejtik, mit akartak azelőtt.

– Aztán a zsaruknak egy szót se, ha megkérhetünk bennetek. Ti nem tudtok, láttatok semmit, rendben van?

– Da, da, menjetek csak nyugodtan.

A bevándorlók elszántan vették nyakukba a mezőket, és csak mentek, mentek anélkül, hogy sejtenék, hol járnak.

– Megmondtam, ugye – vádaskodott Ibrahim. – A hó a legveszedelmesebb útvesztő, és bizony meglehet, hogy ugyanott vagyunk, ahol most egy órája – mutatott a migránsok sátrára.

A piros dzsekis káromkodva perdült vissza, és elkezdett rohanni. Jó tíz percig nyargalt, majd kimerülten rogyott térdre szemét az égre fordítva.

– Allah, Allah, mért akarod, hogy a hitetlenek közt leheljem ki lelkemet?

– Mindjárt este lesz, pihenjünk – indítványozta Ibrahim. – Menjünk vissza a táborba, vagy sátorozzunk le inkább errefelé?

– Vissza? – rezzent meg Juszuf. – Még csak az kéne, de még csak le sem sátorozunk. Allahra, hányszor elfújtam, mikor érdemes egy drótsövénykerítést átvágni.

– Sötétben és viharban, amikor még a patkányok is szunyálnak.

– Na látod!

– Látom, én viszont azt fújtam, és fújom most is, hogy azt a kerítést meg is kell ám találni, ami sötétben nyilván még nehezebb... – hallgatott el váratlanul.

– Most mi van? Mit fülelsz úgy, mint süket disznó a búzában?

Amint kimondta, Juszuf már magától is rádöbbent, beleértve társait is.

– Farkasok! – rebegte egy szemüveges marokkói.

– Jaj, anyám, anyám, mért kellett nekem otthonról eljönni! – mormogta egy másik még fojtottabban.

– Egy okkal több, hogy felüssük a sátrakat, és persze tüzet rakunk, amivel elriasztjuk a dögöket – vette át fokozatosan az irányítást az öles termetű nigériai.

– Világos – helyeselt a marokkói –, jó nagy tűz kell meg silbak, aki a tűzre meg ránk is vigyáz időnként.

Megtisztelő feladat volt, csak éppen senki sem vállalta, mert akkor a tűzzel együtt ők sem igen alhatnak, holott annyira kimerültek, hogy már most leszédülnek a lábukról.

– Oké, mivel ilyen sok a jelentkező, nincs más hátra, mint a sorsolás – húzott elő ekkor egy doboz gyufát Ibrahim. – Most bedobok tizenöt gyufaszálat a sapkámba, és aki a legrövidebbet húzza, az lesz ma éjjel az őrszemünk. Benne vagytok?

– Semmi esetre sem – vétózta meg sunyin a piros dzsekis. – Ez itt most nem próba szerencse kérdése, hanem a bizalomé. Utóvégre életünk a tét, barátaim, és ezt nem bízhatjuk akárkire, hanem... Hanem tisztelt marokkói barátom?

– Csakis arra, akiben megbízunk.

– Vagyis rá – mutatott a földijére –, aki nemcsak megbízható, de elég erős ahhoz is, hogy megvédjen a farkasoktól. Igen, én bízom benne, és büszke vagyok, hogy ilyen barátom van.

– Te? Egy ilyen alakra? Lássuk azt a gyufát! – köpött egyet a marokkói, húztak, és... Juszuf lett az éjjeliőr.

A hausza balszerencséjét átkozva rogyott a tábortűzhöz. Az erdőben síri csend honolt, a csoport javában húzta a lóbőrt, csak neki nem volt szabad még a szemét sem becsuknia. No, attól még becsukta, de csak pár pillanatra, nehogy őt is elnyomja a buzgalom. Amint így birkózott az álommal, tekintete ráesett egy hatalmas csikaszra. Ott ült úgy jó tíz méternyire tőle mozdulatlanul, mint egy kőszobor. Juj, ez most álom vagy valóság! – pattant fel riadtan, és ismét a farkas felé tekintett, de az már nem ült ott. Erre megnyugodott, és valóban elaludt, vele meg a tűz is lassanként. Álmában éppen egy hurival[110] ölelkezett, amikor erős nyomást érzett a mellkasán. Az a magányos farkas ugrott rá, aki nemrégen meredt rá vérben forgó szemekkel.

– Allah segíts, szabadíts meg a gonosztól! – sikoltotta arabul, és megpróbálta távol tartani magától az állatot.

Érdekes módon sikerült. Valószínűleg nagyon öreg lehetett a bestia, és az éhezéstől is elgyöngült, különben aligha úszta volna meg Juszuf élve a támadást.

– Segítség!

A farkas megtorpant, majd ismét támadott volna, ha Ibrahim le nem döfi hátulról.

– Jól vagy?

– Fogjuk rá. Csak a karom... Összevissza mart a nyavalyás – tapogatta meg magát a nigériai. – Amúgy kutyabajom.

Még hozzátehette volna, köszönöm, de miért köszönje, amikor Allahnak, nem Jehovának köszönheti, hogy megmenekült.

– Gyere, bekötöm a karodat.

– Mi az, mi történt? – szivárogtak elő laposakat pislantva a migránsok.

– Semmi különös, csak egy magányos farkas támadt a táborra. De ne féljetek, már kimúlt, leszúrtuk – emelte fel Ibrahim a piros dzsekis karjait.

[110] Gyönyörű, örökifjú nő a muszlim paradicsomban.

A migránsok lelkesen gratuláltak a rettenhetetlen őrszemnek. Juszuf szerényen mosolygott, miközben magában pokolba küldte a földijét, holott az sebesült karjára való tekintettel még az őrséget is átvette. Elég rossz időben, mert a szél megint feltámadt, és az előző viharnál is nagyobb kerekedett. Méghozzá olyan hirtelen, hogy mire észbe kaptak, már pörgette, gurította is őket árkon-bokron keresztül. Szerencsére nem sokáig, mert amilyen hirtelen keletkezett, ugyanolyan hirtelen el is állt. Ibrahim komoran fürkészte végig a vidéket. Társai eltűntek, köröskörül hófödte mezők, egy-két fa, bokor, és a hó még mindig hull, hull, mintha be akarná temetni az egész világot. Elindult. Hogy hova? Hát a határ felé, hova máshová? Ereje, kezelába még van, és amíg ez van, még nincs minden elveszve. Egyébként is nemsokára megvirrad, és akkor látni is fog ebben a pokolban – folytatta útját elszántan. Hoppá, hát ez meg mi a franc! – botlott meg egy mozdulatlanul fekvő emberben. Vajon ki lehet, egyáltalán él-e még? – hajolt közelebb az alakhoz, akiben azonnal felismerte a „barátját”.

– Juszuf! Én vagyok, Ibrahim. Megismersz?

– Téged? Még a pokolban is.

– Fel tudsz állni? Gyere, segítek. Közel a határ, barátom – hazudta, hogy ezzel is erőt és reményt öntsön a társába.

Ez hatott, és ezután kettesben folytatták útjukat. Vagy egy órát gyalogolhattak, amikor Juszuf újfent feladta, leült a hóba, és meg sem moccant többé.

– Elfáradtál? Semmi gond, pihenünk egy kicsit, aztán tovább megyünk. Már csak egy kilométer, és ott vagyunk.

– Honnan tudod?

– Tudom, és kész.

– Hazudsz, ebhitű. Minden ebhitű hazudik – tört ki belőle a gyűlölet. – De te csak menj. Te Berlinbe, én meg a paradicsomba, insa Allah.

– Jehova.

– Mit Jehova?

– Ha *Ő* akarja.

A piros dzsekis összeszedte magát, és harciasan talpra állt.

– Elismételnéd, mit mondtál?

– Ez az, köszönöm, hogy felkeltél – karolta át a hausza. – Elhiszem, hogy fáradt vagy, én is az vagyok, de ha leülünk, biztos lehetsz benne, hogy megfagyunk.

– Vagy úgy! Ezek szerint hazudtál.

– Nem – húzta ki magát keményen. – Én tényleg hiszek Jahvéban, te Allahban, mások Krisnában stb. És? Ettől még nem muszáj egymás torkának ugranunk. Egyébként: segíts magadon, és Isten is megsegít, áll a Bibliában.

– Ezt hogy érted?

– Majd megmagyarázom Berlinben.

A két férfi hosszan, keményen nézett farkasszemet egymással.

– Hasananaan, rendben. Mellesleg igazad van: ha nem is értünk egyet mindenben, azért még csakugyan nem muszáj egymás torkának ugranunk – fújt takarodót az igazhitű.

Naná, hogy nem ugrik pont annak a torkának, aki nélkül aligha érhet Berlinbe. De ha már olyan segítőkész ez a nagy marha, akár a hátára is vehetné. Tett néhány lépést előre, aztán újra lestoppolt.

– Hát ez nem működik. Azt hiszem, lefagyott a lábam, de te csak menj tovább nyugodtan. Nélkülem.

– Ne beszélj hülyeséget! Bocsánat! Hopsza a hátamra! Így ni! Csak nem hagyom magára a legjobb „barátom”.

Így caflattak tovább a hóban csendesen. Hanem semmiféle határ, de még emberi település sem bontakozott ki sokáig a sötétből. Ibrahim lassan ereje végéhez érkezett. Már azt sem bánta, ha megint ugyanoda ér vissza, ahonnan elindult, csak ne kelljen a puszta földön hálnia, mert akkor vége, és vele együtt Juszup meg az anyja is elpusztul. Hirtelen gyenge fény villant a szemükbe.

– Megmenekültünk! – kiáltottak fel egyszerre.

Ibrahim meglódult, szaladt néhány métert, majd összerogyott. A torkából kifröccsenő vér pirosra festette a havat maga körül.

– Allah akbar! – üvöltötte a piros dzsekis, és elindult a fény és szabadság felé megdicsőült arccal, boldogan.